

Forfatter: Andersen, H. C.

Titel: H.C. Andersens Eventyr bd. III kritisk udg. efter de originale eventyrhæfter med varianter ved Erik Dal

Citation: Andersen, H. C.: "H.C. Andersens Eventyr bd. III kritisk udg. efter de originale eventyrhæfter med varianter ved Erik Dal", i Andersen, H. C.: *H.C. Andersens Eventyr bd. III kritisk udg. efter de originale eventyrhæfter med varianter ved Erik Dal*, C. A. Reitzel, 1990, s. 6. Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/text/adl-texts-hcaeventyr03val-shoot-idm140098739277648.pdf> (tilgået 26. april 2024)

Anvendt udgave: H.C. Andersens Eventyr bd. III kritisk udg. efter de originale eventyrhæfter med varianter ved Erik Dal

Forbemærkning til bind III.

I månederne omkring sin halvtredsårsfødselsdag kunne H. C. Andersen med SS 18/19/20-55 sætte streg under tyve års eventyrproduktion. De tre bind indeholdt det samme som Vilhelm Pedersens to bind EP-50 og HP-55.

Det var ikke unaturligt, at H. C. Andersen, da han tre år senere havde et nyt hæfte eventyr at byde på, modificerede titlen til *Nye Eventyr og Historier*. Det ene hæfte blev til ti, i bredere format end hidtil anvendt, og de inddeltes efterhånden i tre rækker (4+4+2 hæfter 1858-72), rygraden i de senere eventyrs bibliografi.

Skellet er dog i eftertidens øjne ikke mindst knyttet til den omstændighed, at eventyrene måtte skifte illustrator. Da eventyrene fra tiden indtil 1855 og enkelte rejsebogskapitler etc. (vort bd. I-II med supplement i bd. IV) udkom i to illustrerede, kronologisk ordnede bind (EHP 1/2 1862-63), var Vilhelm Pedersen død, 1859, og det skulle blive Lorenz Frølich, der tog opgaven op. Særudgaven 15EF-67 var hans første bidrag i bogform, og med de tre sidste bind af den illustrerede udgave (1870 ff) var den klassiske helhed Pedersen-Frølich fastslået. *Flaskehalsen* og *De Vises Steen* er en slags bindeled; de står blandt de »nye« eventyr i NEH og SS, men blandt de »gamle« i EHP 2-63, se note side 25 om denne bagvendte bibliografi.

Nærværende lille bind indeholder de fire første hæfter NEH, publiceret på mindre end to år med ialt 20 historier, deraf i hvert hæfte een tidligere trykt. Hæfterne, der senere etableredes som Første Række, blev optrykt een gang, det første dog yderligere i 3. og 4. oplag, et særsyn i Andersens bibliografi.

Ved at betegne særudgaven 15EF-67 med dens udvalg af dette og flg. bind som **B** kan vi analogt med bd. I og II bruge **C** og **D** som forkortelse for denne eventyrgruppes samlede optryk i SS 25/26/27-68, resp. EHF 3-70. Begge steder beholdt de prædikatet *Nye* på et extra titelblad.

Manuskriptbestanden voxer atter. Kun til de to første historier er manuskript ukendt, resten har gennemsnitlig to, incl. 7 fragmenter. Kollationeringen af manuskripter og tryk har i dette bind medført en god snes textrettelser (med stjerne) foruden tegn- og trykfejlskorrektioner (med note, men uden stjerne). Udgiveren er sig bevidst, at inkonsekvenser vil kunne påpeges, ihvertfald når talen er om mikrofilologiske overvejelser over hvorvidt man mod **A** og evt. flere kilder skal tilsætte et savnet komma eller pynte på et modalverbuds stavning med eller uden *d*. Forhåbentlig vil man dog finde både gjort og ugjort motiveret ud fra udgavens konservative grundlag.

Rettelser med støtte i manuskript og 2. og flg. tryk mod **A** findes side 55, 68, 128, 149; hertil 52 og 58 hvor manuskript mangler.

- manuskript og 3. og/eller flg. tryk mod **A**: 111 og 191; hertil 53, hvor manuskript mangler.

- 2. eller senere tryk mod manuskript og **A**: 35, 46, 154, 156, i sidste tilfælde dog med støtte i et originaltryk.

Manuskripterne har i dette bind forårsaget smukke textforbedringer, der ikke før har været på tryk, og hvoraf højst et par kan være diskussion underkastet: 74, 89, 90, 109, 166, 196. Sikre er formentlig også de to rene konjekture s. 115, hvor ordbogsredaktør Jørgen Glahder overfor udgiveren bekræfter, at tidligere udgaver ikke kan være rigtige, og s. 119, hvor Hans Brix har vist vejen.

København i oktober 1964.

Erik Dal.

Forkortelser i variantapparatet

Faste forkortelser for udgaver består af en stærkt forkortet titel plus to tal, det første angivende hæftets eller bindets løbenummer blandt andre hæfter med samme titelforkortelse, det andet bestående af årstallets to sidste cifre; oplagsbetegnelse anføres ikke direkte.

- NEH 1-58, NEH 2-58, NEH 3-59, NEH 4-60 H. C. Andersen: Nye Eventyr og Historier. [1. Række], [1.]-4. Samling. Kbh. 1858-59. Otrykt nedenfor.
- NEH 1-582, NEH 2-60, NEH 3-61, NEH 4-61 samme. 2. Oplag. Kbh. 1858-61.
- NEH 1-59, NEH 1-65 samme. 3. og 4. oplag af 1. hæfte.
- 15EF-67 H.C.Andersen: 15 Eventyr og Historier. Ny Udgave. Med Illustrationer af Lorenz Frølich. Kbh. 1867.
- SS 25-68 Samlede Skrifter af H. C. Andersen. Femogtyvende Bind. Kbh. 1868.
- SS 26-68 samme. Seksogtyvende Bind. Kbh. 1868.
- EHP 2-63 H. C. Andersens Eventyr og Historier. Med Illustrationer efter Originaltegninger af V. Pedersen. Andet Bind. Kbh. 1863.
- EHF 3-70 samme. Med Illustrationer efter Originaltegninger af Lorenz Frølich. Tredie Bind. Nye Eventyr og Historier. I. Kbh. 1870. (Også med titelblad: Nye Eventyr og Historier. Første Bind).
- SS 2 fællesbetegnelse for eventyrbindene 13-14-15 i H. C. Andersens Samlede Skrifter. Anden Udgave. Kbh. 1879-80.
- Bibl. Birger Frank Nielsen: H.C.Andersen Bibliografi. Digterens danske Værker 1822-75. Kbh. 1942. Der citeres løbenummer.
- Brix H. C. Andersens Eventyr. Ny, kritisk Udgave med Kommentar ved Hans Brix og Anker Jensen. 1.-5. Bind. Kbh. 1919. Jf. I s. 16.
- Collin Den Collinske Manuskriptsamling. Findes på Kgl. Bibl. ligesom andre citerede ms.-samlinger, hvis ikke andet bemærkes.

Variable forkortelser, trykt med halvfedt i apparatet og forklaret ved hvert eventyrs begyndelse.

- m**, Manuskript. Foreligger kun eet ms., betegnes det **m**; et fragment kan betegnes **f**, koncept og renskrift **k**, **r**, **k** og **r** etc. Se iøvrigt Lauritz Nielsen: Katalog over danske og norske Digteres Originalmanuskripter i etc. Det kongelige Bibliotek Kbh. 1943.
- O** Originaltryk før første tryk i bogform.
- A** Første tryk i bogform, nærv. udgaves faste testgrundlag.
- B, C, D**, Successive optryk i nye udgaver. I bind III er **B** = 15EF-67, **C** = SS 25/26, **D** = EHP2 eller EHF3.
- A2** Oplag af ovennævnte udgaver.
etc.

9

Nye Eventyr og Historier. Første Række. 1858-60.

10

De fire første hæfter af NEH konstitueredes som bind, men endnu uden angivelse af »række« ved tre blade, trykt sammen med sidste blad text i NEH 4-60. [I] Nye Eventyr og Historier af H. C. Andersen. [II] blank. [III] Nye Eventyr og Historier af H. C. Andersen. Kjøbenhavn. C. A. Reitzels Forlag. 1860. [IV] Bianco Lunos Bogtrykkeri ved F. S. Muhle. [V]-[VI], ofte efterladt bagest i bindet: Indhold.

Samme titelark med årstal 1861, men ikke med angivelse af Andet Oplag, tryktes bagi NEH 4-61.

Omslagene på alle ti hæfter af NEH er ensartede. På forsiden gentages i ramme Vilh. Pedersens slutvignet fra HP-55 s. 168, omtalt II s. 277 og benyttet på omslaget til nærv. bind. På bagsiden findes Vilh. Pedersens slutvignet til Aarets Historie, først trykt HP-55 s. 12 og at benytte på omslaget til nærv. udgaves bd. IV. Iøvrigt gentages titelbladernes oplysninger undtagen trykkestet. På omslagenes 3., ofte også 2. side annoncer for Reitzels forlagsartikler både af Andersen og andre forfattere.

Nye Eventyr og Historier. Første Række. Første Samling. 1858.

NEH 1-58 (*Bibl. 767*) udkom 2.3.1858 og indeholder: [I] Nye Eventyr og Historier af H. C. Andersen. [II] blank. [III] Nye Eventyr og Historier af H. C. Andersen. Kjøbenhavn. Forlagt af C. A. Reitzels Bo og Arvinger. Trykt i Bianco Lunos Bogtrykkeri ved F. S. Muhle. 1858. [IV] blank. [V] dedikation, se nedenfor. [VI] blank. [VII] Indhold. [VIII] blank. 1-88 text, her som overalt i NEH med deltitel for hvert eventyr og kolumnetitler.

NEH 1-582 tilføjer på titelbladet Andet Oplag.

NEH 1-59 har på titelbladet efter navnet: Første Samling. Tredie Oplag. Kjøbenhavn. C. A. Reitzels Forlag. 1859. På dets bagside: Bianco Lunos Bogtrykkeri ved F. S. Muhle.

NEH 1-65 har [I] Nye Eventyr og Historier af H. C. Andersen. Første Række. Første Samling. [III] efter navnet: Første Række. Første Samling. Fjerde Oplag. Kjøbenhavn. C. A. Reitzels Forlag. 1865. [IV] som NEH 1-59. [V] som hidtil uden ordene af Forfatteren. [VI]-88 som hidtil.

Fru Serre
i Maxen ved Dresden

hjerteligt og taknemmeligt
tilegnet
af
Forfatteren.

Suppe paa en Pølsepind.

I. »Suppe paa en Pølsepind.«

»Det var en udmærket Middag igaar!« sagde en gammel Hun-Muus til Een, der ikke havde været med ved det Gilde. »Jeg sad Nummer een og tyve fra den gamle Musekonge; det er ikke saa ringe endda! Skal jeg nu sige Dem Anretningerne, de vare meget godt satte sammen! muggent Brød, Fleskesvær, Tællelys og Pølse, - og saa det samme forfra igjen; det var saagodtsom om vi fik to Maaltider. Der var en behagelig Stemning og gemytligt Vrøvl, som i en Familiekreds; ikke det Mindste blev der levnet uden Pølsepindene; dem talte vi saa om og da kom det for, at lave Suppe paa en Pølsepind; hørt herom havde jo Enhver, men Ingen havde smagt den Suppe, end sige forstod at lave den. Der blev udbragt en nydelig Skaal for Opfinderen, han fortjente at være Fattigforstander! var det ikke vittigt? Og den gamle Musekonge reiste sig op og lovede, at den af de

unge Muus, der kunde lave meest velmagende omtalte Suppe, skulde blive hans Dronning, Aar og Dag skulde de have Betæknings-Tid.«

»Det var ikke saa galt endda!« sagde den anden Muus; »men hvorledes laver man den Suppe?«

»Ja hvorledes laver man den! det spurgte de ogsaa om, alle Hun-Musene, de Unge og de Gamle. Alle vilde de gjerne være Dronning, men nødig vilde de have Uleiligheden med at gaae

* * * * *
-- -- -- -- 14

ud i den vide Verden for at lære det, og det blev nok nødvendigt! men det er da heller ikke givet Enhver at forlade Familie og de gamle Krinkelkroge; ude gaaer man ikke hver Dag paa Osteskorpe og lugter Fleskesvær, nei sulte kan man komme til, ja maaskee blive levende ædt af en Kat!«

Disse Tanker var det nok ogsaa, som skræmmede de Fleste fra at drage ud paa Kundskab; der fremstillede sig til Afreise kun fire Muus, unge og vævre, men fattige; de vilde gaae hver til et af Verdens fire Hjørner, saa kom det an paa hvem Lykken fulgte; hver af dem tog en Pølsepind med sig, for at huske hvad de reiste for; den skulde være deres Vandrestav.

Først i Maj drog de bort og først i Maj, Aaret efter, kom de tilbage, men kun de Tre, den Fjerde mældte sig ikke, lod ikke høre fra sig og nu var det Afgjørelsens Dag.

»»Der skal nu altid hænge noget Sørgeligt ved Eens bedste Fornøielse!«« sagde Musekongen, men gav Ordre til at indbyde alle Muus i mange Miles Omkreds; de skulde samles i Køkkenet; de tre Reise-Muus stode i Række og alene; for den Fjerde, som manglede, var stillet en Pølsepind med sort Flor om. Ingen turde sige sin Mening før de Tre havde talt og Musekongen havde sagt, hvad der videre skulde siges.

Nu faae vi at høre!«

II.

Hvad den første lille Muus havde seet og lært paa Reisen.

»Da jeg drog ud i den vide Verden,« sagde den lille Muus, »troede jeg, som saa Mange i min Alder, at jeg havde slugt al Verdens Viisdom, men det har man ikke, der hører Aar og Dag dertil før det skeer. Jeg gik strax tilsøes; jeg gik med et Skib, som skulde Nord paa; jeg havde hørt, at paa Havet maatte Kokken forstaae at hjælpe sig, men det er let at hjælpe sig, naar man har fuldt op med Fleske-Sider, Saltmads-Tønder og oret Meel; man lever delikat! men man lærer ikke Noget, der kan bringe Suppe af en Pølsepind. Vi seilede mange Nætter og Dage, vi havde det med Slingren og med Vaadt. Da vi saa kom hvorhen vi skulde, saa forlod jeg Fartøiet; det var høit oppe i Norden.

Det er underligt at komme hjemme fra sin egen Krinkelkrog, gaae med Skib, der ogsaa er en Slags Krinkelkrog, og saa pludselig være over hundrede Mile borte og staae i et fremmedt Land. Der var vildsomme Skove med Gran og Birk, de duftede

*
- 15

saa stærkt; jeg holder ikke af det! de vilde Urter lugtede saa krydrede, jeg nøs, jeg tænkte paa Pølse. Der var store Skovsøer, Vandet saae klart ud nær ved, men seet i Afstand, sort som Blæk, der flød hvide Svaner, jeg antog dem for Skum, saa stille laae de, men jeg saae dem flyve og jeg saae dem gaae, saa kjendte jeg dem; de høre til Gaasens Slægt, seer man nok paa Gangen, Ingen kan fornægte sit Familieskab! jeg holdt mig til min Slags, jeg sluttede mig til Skov- og Markmusene, der iøvrigt veed grumme lidt, især hvad Tractement angaaer, og det var jo det, at jeg reiste udenlands for. At det kunde tænkes at lave Suppe paa en Pølsepind var dem en saa overordentlig Tanke, at den gik strax gennem hele Skoven, men at den Opgave kunde løses, henregnede de til Umuelighed, mindst tænkte jeg da, at jeg her, og det endnu den samme Nat, skulde blive indviet i Lavningen. Det var Midsommer, derfor duftede Skoven saa stærkt, sagde de, derfor vare Urterne saa krydrede, Søerne saa klare og dog saa mørke med de hvide Svaner paa. I Skovkanten, mellem tre fire Huse var reist en Stang høi som en Stormast, og øverst paa den hang Krands og Baand, det var Maistangen; Piger og Karle dansede rundt om den og sang dertil omkap med Spillemandens Violin. Det gik lystigt til ved Solnedgang og i Maaneskin, men jeg tog ikke med, hvad skal en lille Muus paa Skovbal! jeg sad i det bløde Mos, og holdt paa min Pølsepind. Maanen skinnede især paa een Plet, hvor der var et Træ med et Mos, saa fiint, ja, jeg tør sige saa fiint, som Musekongens Skind, men det havde en grøn Farve, saa at det var en Velgjerning for Øinene. Da kom der lige med Eet opmarscherende de yndigste smaa Personer, ikke større end at de kunde naae mig til Knæet, de saae ud som Mennesker, men

de vare bedre proportionerede, de kaldte sig Alfer og havde fine Klæder af Blomsterblade med Flue- og Mygge-Vinge-Besætning, slet ikke galt. Det var strax som om de søgte efter Noget, jeg vidste ikke hvad, men saa kom der et Par Stykker hen til mig, den Fornemste af dem pegede paa min Pølsepind og sagde: »det er netop saadan een vi bruge! den er tilskaaret, den er udmærket!« og han blev meer og meer henrykt, idet han saae paa min Vandrestav.

»Nok laane, men ikke beholde!« sagde jeg.

*
- 16

»Ikke beholde!« sagde de Allesammen, toge om Pølsepinden, som jeg slap og de dandsede med den hen til den fine Mosplet, reiste Pølsepinden der, midt i det Grønne. De vilde ogsaa have en Maistang og den de nu havde var jo ogsaa for dem, som skaaret dertil. Nu blev den pyntet; ja da fik den Syn!

Smaa Edderkopper spandt Guldtraad om den, ophængte vaiende Slør og Paner, saa fine vævede, saa sneehvide blegede i Maaneskin, at det skar mig i mine Øine; de tog Farver af Sommerfuglens Vinger og dryssede paa de hvide Lin og der skinnede Blomster og Diamanter, jeg kjendte ikke igjen meer min Pølsepind; saadan en Maistang, som den var blevet, fandtes der vist ikke Mage til i Verden. Og nu først kom det rigtige store Alfe-Selskab, det var ganske uden Klæder, finere kunde det ikke være, og jeg blev indbudt til at see paa Stadsen, men i Afstand, for jeg var dem for stor.

Nu begyndte der et Spil! det var som om tusinde Glasklokker klang, saa fuldt og stærkt, jeg troede, det var Svanerne der sang, ja jeg syntes, at jeg ogsaa kunde høre Gjøg og Drossel, det var tilsidst som om hele Skoven klang med, der var Børnestemmer, Klokketklang og Fuglesang, de yndigste Melodier, og al den Deilighed klang ud fra Alfernes Maistang, den var et heelt Klokkespil og det var min Pølsepind. Saameget havde jeg aldrig troet, at der kunde komme ud af den, men det kommer nok an paa hvilke Hænder den kommer i. Jeg blev virkelig saa bevæget; jeg græd, som en lille Muus kan græde, af bare Fornøielse.

Natten var altfor kort! men den er nu ikke længere paa den Tid deroppe. I Dagingen kom der en Luftning, Vandspeilet paa Skovsøen krusedes, alle de fine svævende Slør og Faner fløi hen i Luften; de gyngende Kjosker af Spindelvæv, Hængebroer og Balustrader, hvad de nu hedde, der var reist fra Blad til Blad, fløi som Ingenting; sex Alfer kom og bragte mig min Pølsepind, idet de spurgte om jeg havde noget Ønske, de kunde opfylde; **da** bad jeg dem sige mig, hvorledes man laver Suppe paa en Pølsepind.

»Hvorledes vi bære os ad!« sagde den Fornemste og loe, »ja det har Du da nyligt seet! Du kjendte vel knap igjen din Pølsepind!«

»De mene paa den Maade!« sagde jeg, og fortalte ligefrem

*
- 17

hvorfor jeg var paa Reise, og hvad man hjemme ventede sig af denne. »Hvad Gavn,« spurgte jeg, »har Musekongen og hele vort mægtige Rige af, at jeg har seet denne Deilighed! jeg kan ikke ryste den ud af Pølsepinden og sige: see her er Pinden, nu kommer Suppen! det var jo altid dog en Slags Anretning, naar man var mæt!«

Da dyppede Alfen sin lille Finger ned i en blaa Viol, og sagde til mig: »pas paa! jeg bestryger din Vandrestav og naar Du saa kommer hjem til Musekongens Slot, rør da med Staven ved din Konges varme Bryst, saa springer der Violer ud om den hele Stav og det selv i den koldeste Vintertid. See der har Du da Noget hjem og endnu lidt till!« men før den lille Muus sagde hvad dette lidt var, vendte hun sin Stav mod Kongens Bryst, og virkelig, der sprang frem den deiligste Bouqvet Violer, der duftede saa stærkt, at Musekongen befalede, at de Muus, som stode nærmest Skorstenen, strax skulde stikke deres Haler ind i Ilden, at man kunde faae lidt sveden Lugt, for den Violduft var ikke til at holde ud, det var ikke den Slags, man holdt af.

»Men hvad var det lidt til, Du talte om!« spurgte Musekongen.

»Ja,« sagde den lille Muus, »det er det, som man nok kalder Effecten!« og saa vendte hun Pølsepinden, og da var der ingen Blomster meer, hun holdt kun den nøgne Pind og den løftede hun ligesom en Taktstok.

»»Violer er for Synet, Lugten og Følelsen,« sagde Alfen mig, »men der er endnu tilbage for Hørelsen og Smagen!« Og saa slog hun Takt; det var Musik, ikke som den klang i Skoven ved Alfernes Fest, nei som den kan høres i Kjøkkenet. Naa, det var en Laven! Det kom med Eet, ligesom om Vinden susede gennem alle Skorsteens-Rør, Kedler og Potter kogte over, Ildskuffen dundrede paa Messingkedlen, og saa, lige med Eet blev det stille; man hørte Theekedlens dæmpede Sang, saa underlig, man forstod slet ikke om den holdt op eller begyndte; og den lille Potte kogte og den store Potte kogte, den ene brød sig ikke om den anden, det var, som om der ikke var Tanke i Potten. Og den lille Muus svingede sin Taktstok vildere og vildere, - Potterne skummede, boblede, kogte over, Vinden susede, Skorstenen peeb - hu ha! det blev saa forfærdeligt at den lille Muus selv tabte Stokken.

*
- 18

»Det var en svær Suppe!« sagde den gamle Musekonge, »kommer nu ikke Anretningen?«

»Det var det Hele!« sagde den lille Muus og neiede.

»Det Hele! ja lad os saa høre hvad den Næste har at sige!« sagde Musekongen.

III.

Hvad den anden lille Muus vidste at fortælle.

»Jeg er født i Slots-Bibliotheket,« sagde den anden Muus, »jeg og flere af min Familie der har aldrig kjendt den Lykke at komme i Spisestuen, end sige i Spisekammeret; først da jeg reiste og nu i Dag her, saae jeg et Kjøkken. Vi lede virkelig tidt Sult paa Bibliotheket, men vi fik mange Kundskaber. Derop naaede til os Rygtet om den kongelige Priis, der var udsat for at lave Suppe paa en Pølsepind, og da var det min gamle Bedstemoder, der trak frem et Manuskript, hun kunde ikke læse det, men hun havde hørt det læse, deri stod: »er man en Digter, saa kan man koge Suppe paa en Pølsepind.« Hun spurgte mig, om jeg var en Digter. Jeg vidste mig fri, og hun sagde, at saa maatte jeg gaae og see til at blive det; men hvad udfordres dertil, spurgte jeg, for det var mig ligesaa vanskeligt at udfinde, som at lave Suppen; men Bedstemoder havde hørt Læsning; hun sagde, at der vare tre Hoveddele nødvendige: »»Forstand, Phantasie og Følelse! kan Du gaae og faae dem ind i Dig, saa er Du Digter, og saa kommer Du nok ud af det med Pølsepinden.««

Og saa gik jeg vesterpaa ud i den vide Verden for at blive Digter.

Forstand vidste jeg er i enhver Ting det Vigtigste, de to andre Dele have ikke den Agtelse! saa gik jeg altsaa først ud efter Forstanden; ja, hvor boer den? Gak til Myren og bliv viis! har en stor Konge i Jødeland sagt, det vidste jeg fra Bibliotheket, og jeg standsede ikke, før jeg kom til den første store Myretue, der lagde jeg mig paa Luur for at blive viis.

Det er et meget respectabelt Folkefærd Myrerne, de ere bare Forstand, Alt hos dem er som et rigtigtgjort Regnestykke, det gaaer op. At arbeide og at lægge Æg, sige de, er at leve i Tiden og sørge for Eftertiden og det gjør de da. De dele sig i de rene Myrer og i de skidne; Rangen bestaaer i et Nummer, Myredronningen er Nummer eet og hendes Mening er den eneste rigtige, hun har slugt al Viisdom, og det var af Vigtighed for

*
- 19

mig at vide! Hun sagde saa Meget, det var saa klogt, at jeg syntes det var dumt. Hun sagde, at deres Tue var det Høieste i denne Verden, men tæt ved Tuen stod et Træ, det var høiere, meget høiere, det kunde ikke benægtes og saa talte man ikke derom; en Aften havde en Myre forvildet sig derhen, krøbet op ad Stammen, ikke til Kronen en Gang, men dog høiere, end nogen Myre før var kommen, og da den vendte om og fandt hjem, fortalte den i Tuen, om Noget langt høiere udenfor, men det havde alle Myrerne fundet fornærmeligt mod hele Samfundet og saa blev Myren dømt til Mundkurv og vedvarende Eensomhed; men kort Tid efter kom en anden Myre til Træet og gjorde samme Reise og Opdagelse, og den talte derom, som man sagde, med Besindighed og Utydelighed og da den dertil var en agtet Myre, een af de rene, saa troede man den, og da den døde, satte de en Æggeskal for den, som Monument, for de agtede Videnskaber. Jeg saae,« sagde den lille Muus, »at Myrerne ideligt løb med deres Æg paa Byggen; Een af dem tabte sit, hun havde stor Anstrængelse med at faae det op igjen, men det vilde ikke lykkes, da kom der to andre og hjalp til af alle Kræfter, saa at de nær havde tabt deres egne Æg, men saa lode de øieblikkelig igjen være, for man er sig selv nærmest; og Myredronningen sagde derom, at her var viist Hjerte og Forstand. »»De To stille os Myrer øverst blandt Fornuftvæsnerne. Forstanden maa og bør være den overveiende og jeg har den største!«« og saa reiste hun sig paa de bageste Been, hun var saa kjendelig, - jeg kunde ikke tage Feil; og jeg slugte hende. Gak til Myren og bliv viis! nu havde jeg Dronningen!

Jeg gik nu nærmere hen til det omtalte store Træ, det var en Eeg, den havde høi Stamme, mægtig Krone og var meget gammel; jeg vidste, at her boede en levende Skabning, en Kvinde, Dryade kaldes hun, fødes med Træet og dør med det; jeg havde hørt derom paa Bibliotheket; nu saae jeg saadant et Træ, saae saadan en Egepige; hun gav et forfærdeligt Skrig, da hun saae mig saa nær; hun var som alle Fruentimmer meget angst for Muus, men hun havde da ogsaa mere Aarsag, end de Andre, for jeg kunde gnave Træet over og ved det hang jo hendes Liv. Jeg talte til hende venligt og inderligt, gav hende Mod, og hun tog mig paa sin fine Haand og da hun fik at vide, hvorfor jeg var gaaet ud i den vide Verden, lovede hun, at jeg skulde maaskee allerede samme Aften erholde een af de to Skatte, jeg

*
- 20

endnu søgte om. Hun fortalte mig, at Phantasus var hendes meget gode Ven, at han var saa deilig som

Kjærligheds-Guden, og at han mangan Stund her tog Hvile under Træets løvfulde Grene, der da susede endnu stærkere hen over dem begge To, han kaldte hende sin Dryade, sagde hun, Træet sit Træ, den knudrede, mægtige skønne Eeg var just efter hans Sind, Rødderne bredte sig dybt og fast ned i Jorden, Stammen og Kronen løftede sig høit i den friske Luft og kjendte den fygende Sneer, de skarpe Vinde og det varme Solskin, som det skal kjendes. Ja saadan talte hun, »»Fuglene synge deroppe og fortælle om de fremmede Lande! og paa den eneste udgaaede Green har Storken bygget Rede, det pynter godt og man faaer lidt at høre fra Pyramidernes Land. Alt det kan Phantasus godt lide, det er ham ikke engang nok, jeg selv maa fortælle for ham om Livet i Skoven fra jeg var lille og Træet var spæd, saa at en Nelde kunde skjule det, og indtil nu, det er blevet saa stort og mægtigt. Sid Du nu henne under Skovmærkerne og pas vel paa, jeg skal naar Phantasus kommer, nok finde Leilighed til at knibe ham i Vingen, og ruske en lille Fjer af, tag den, en bedre fik ingen Digter; - saa har Du nok!««

Og Phantasus kom, Fjeren blev reven af og jeg greb den,« sagde den lille Muus, »jeg holdt den i Vand til den blev blød! - den var endnu saa svær at fordøie, men jeg fik den gnavet op! Det er slet ikke let at gnavne sig til Digter, der er saa Meget man maa tage i sig. Nu havde jeg da de to, Forstand og Phantasie, og ved dem vidste jeg nu, den tredie Ting var at finde paa Bibliotheket, idet en stor Mand har sagt og skrevet, at der gives Romaner, som alene ere til for at befrie Menneskene fra de overflødige Taarer, altsaa ere en Slags Svamp til at optage Følelser i. Jeg huskede paa et Par af disse Bøger, de havde altid seet mig ganske appetitlige ud, de vare saa læste, saa fedtede, de maatte have optaget i sig et uendeligt Væld.

Jeg gik hjem i Bibliotheket, aad strax saa godt som en heel Roman, det vil sige det Bløde, det Egentlige, derimod Skorpen, Bindet lod jeg ligge. Da jeg nu havde fordøiet den og een til, fornam jeg allerede hvorledes det rørte sig indeni mig, jeg aad lidt af den Tredie, og saa var jeg Digter, det sagde jeg mig selv og det sagde jeg de Andre med! jeg havde Hovedpine, Indvoldspine, jeg veed ikke alle de Piner, jeg havde, jeg tænkte nu over, hvilke Historier der maatte kunne sættes i Forbindelse med en

*
- 21

Pølsepind, og saa fik jeg saa mange Pinde i min Tanke, Myredronningen har havt en ualmindelig Forstand, jeg huskede paa Manden, der tog en hvid Pind i Munden og saa var baade han og Pinden usynlig; jeg tænkte paa gammelt Øl med en Pind i, staae paa Pinde, at sætte en Pind for og saa Pinden til Eens Liigkiste. Alle mine Tanker gik op i Pinde! og om dem maatte der kunne digtes naar man er en Digter, og det er jeg, det har jeg slidt mig til! Jeg vil saaledes hver Dag i Ugen kunde opvarte dem med en Pind, en Historie, - ja det er min Suppe!«

»Lad os saa høre den Tredie!« sagde Musekongen.

»Pi! pi!« sagde det i Kjøkkendøren og en lille Muus, det var den Fjerde af dem, den, de troede død, pilede ind, den løb Pølsepinden med det sorte Flor paa overende, den havde løbet Nat og Dag, den var gaaet paa Jernbane med Godstog, som den fandt Leilighed til, og dog var den næsten kommet for silde; den trængte sig frem, saae forpjusket ud, havde tabt sin Pølsepind men ikke Mælet, den talte ligestrax, ligesom om man kun ventede paa den, kun vilde høre paa den, alt Andet i Verden kom ikke Verden ved; den talte strax, talte sig ud; den kom saa uventet, at Ingen fik Tid til at opholde sig over den og over dens Tale, medens den talte. Nu skal vi høre!

IV.

Hvad den fjerde Muus, som talte før den tredie havde talt, vidste at fortælle.

»Jeg gik strax til den største Stad,« sagde den, »Navnet husker jeg ikke, jeg husker ikke godt Navne. Jeg kom fra Jernbanen med confiskeret Gods paa Raadstuen og der løb jeg til Slutteren; han talte om sine Fanger, især om Een, der havde talt ubesindige Ord, og om dem var igjen blevet talt, og talt, læst og paaskrevet; »»det Hele er Suppe paa en Pølsepind!«« sagde han, »»men den Suppe kan koste ham hans Knap!«« det gav mig Interesse for den Fangne,« sagde den lille Muus, »og jeg tog Leiligheden iagt og slap ind til ham; der er altid bag laasede Døre et Musehul! Han saae bleg ud, havde et stort Skjæg og store skinnende Øine. Lampen osede og Væggene vare vante dertil, de bleve ikke sortere. Fangen ridsede baade Billeder og Vers, med Hvidt paa Sort, jeg læste dem ikke. Jeg troer han kjedede sig; jeg var en velkommen Gjest. Han lokkede mig

*
- 22

med Brødsmuler, med Fløiten og milde Ord; han var saa glad ved mig; jeg fik Tillid til ham og saa bleve

vi Venner. Han delte med mig Brød og Vand, gav mig Ost og Pølse; jeg levede flot; men det var dog især den gode Omgang, maa jeg sige, som holdt mig. Han lod mig løbe paa sin Haand og Arm, heelt op i Ærmet; han lod mig krybe i sit Skjæg, kaldte mig sin lille Ven; jeg fik ham ordentlig kjær; saadant Noget er nok gjensidigt! Jeg glemte mit Ærinde ude i den vide Verden, glemte min Pølsepind i en Sprække af Gulvet; der ligger den endnu. Jeg vilde blive hvor jeg var; gik jeg bort, da havde jo den stakkels Fange slet Ingen, og det er for lidt i denne Verden! Jeg blev, han blev ikke! han talte til mig saa sørgeligt den sidste Gang, gav mig dobbelt saa meget Brød og Osteskorpe, kyssede saa paa sine Fingre ad mig; han gik og kom aldrig mere. Jeg kjender ikke hans Historie. »»Suppe paa en Pølsepind!«« sagde Slutteren og til ham gik jeg, men ham skulde jeg ikke have troet; han tog mig vel paa sin Haand, men han satte mig i Buur, i Trædemølle; det er voldsomt! man løber og løber, ligelangt kommer man og er kun til Griin!

Slutterens Barnebarn var en yndig lille Een, med guldgule krøllede Haar, Øine saa glade og en Mund der loe. »»Stakkels lille Muus!«« sagde hun, kigede ind i mit fæle Buur, trak Jernpinden fra - og jeg sprang ned i Vindueskarmen og ud i Tagrenden. Fri, fri! det alene tænkte jeg paa og ikke Reisens Maal!

Det var mørkt, det var mod Nattetider, jeg tog Herberg i et gammelt Taarn, der boede en Vægter og en Ugle; jeg troede ingen af dem, mindst Uglen; den ligner en Kat og har den store Feil, at den æder Muus; men man kan tage Feil, og det gjorde jeg; det var en respectabel, overmaade dannet, gammel Ugle, hun vidste mere end Vægteren og ligesaa meget som jeg; Ugleungerne gjorde Ophævelser over enhver Ting; »»lav ikke Suppe paa en Pølsepind!«« sagde hun, det var det allerhaardeste hun kunde sige her, hun havde saa megen Inderlighed for sin egen Familie. Jeg fik saadan en Tillid til hende, at jeg sagde Pip fra Sprækken, hvor jeg sad; den Tiltro syntes hun godt om og forsikkrede mig, at jeg skulde være i hendes Beskyttelse; intet Dyr skulde faae Lov at gjøre mig Fortræd, det vilde hun selv gjøre til Vinter, naar der blev Trang paa Kosten.

Hun var klog i Eet og Alt; hun beviiste mig, at Vægteren ikke kunde tude uden i et Horn, som hang løst ved ham; »»han

*
- 23

bilder sig forførdeligt ind deraf, troer han er Ugle i Taarnet! stort skal det være, men lidt er det! Suppe paa en Pølsepind!«« Jeg bad hende om at faae Opskriften, og saa forklarede hun mig det: »»Suppe paa en Pølsepind er kun en menneskelig Talemaade og forstaaes paa forskjellig Maade, og hver troer sin er den rigtigste; men det Hele er egentligt ikke Noget!««

»»Ikke Noget!«« sagde jeg. Det slog mig! Sandheden er ikke altid behagelig, men Sandheden er det Høieste! det sagde ogsaa den gamle Ugle. Jeg tænkte derover og indsaae, at naar jeg bragte det Høieste, saa bragte jeg meget mere end Suppe paa en Pølsepind. Og saa skyndte jeg mig afsted, for at komme endnu i rette Tid hjem og bringe det Høieste og Bedste: Sandheden. Musene ere et oplyst Folkefærd og Musekongen er over dem Allesammen. Han er istand til at gjøre mig til Dronning for Sandhedens Skyld.«

»Din Sandhed er Løgn!« sagde den Muus, som endnu ikke havde faaet Lov at tale. »Jeg kan lave Suppen og det skal jeg!«

V. Hvorledes den blev lavet.

»Jeg har ikke reist,« sagde den fjerde Muus, »jeg blev i Landet, det er det Rigtige! man behøver ikke at reise, man kan faae Alt ligesaa godt her. Jeg blev! jeg har ikke lært mit af overnaturlige Væsner, ikke ædt mig det til eller talt med Ugler. Jeg har mit ved Selvtænkning. Vil De nu bare faae Kedlen sat paa, fyldt Vand i, heelt op! gjør Ild under! lad det brænde, faae Vandet i Kog, det maa skrupkoge! kast nu Pinden i! Vil derpaa Musekongen behage at stikke Halen ned i det Skrupkogende og røre om! jo længer han rører, desto kraftigere bliver Suppen; det koster ikke Noget! der behøves ingen Tilsætninger, - kun røre om!«

»Kan en Anden ikke gjøre det?« spurgte Musekongen.

»Nei,« sagde Musen, »den Kraft er kun i Musekongens Hale!«

Og Vandet skrupkogte, og Musekongen stillede sig tæt ved, det var næsten farligt, og han stak Halen ud, saaledes som Musene gjøre i Melkestuen, naar de skumme Fløden af et Fad og derpaa slikke Halen, men han fik sin kun ind i den varme Damp, saa sprang han strax ned:

*
- 24

»Naturligviis, Du er min Dronning!« sagde han, »Suppen ville vi vente med til vort Guldbryllup, saa har de Fattige i mit Rige Noget at glæde sig til og en lang Glæde!«

Og saa holdt de Bryllup; men flere af Musene, da de kom hjem, sagde: »man kunde da ikke kalde det Suppe paa en Pølsepind, det var snarere Suppe paa en Musehale!« - Eet og Andet af hvad der blev fortalt, fandt de, var ganske godt givet, men det Hele kunde være anderledes! »jeg vilde nu have fortalt saaledes og saaledes - -!«

Det var Kritiken, og den er altid saa klog - bag efter.

Og den Historie gik Verden rundt, Meningerne om den vare deelte, men Historien selv blev heel; og det er det Rigtigste i Stort og Smaat, i Suppe paa en Pølsepind; man maa bare ikke vente Tak for den!

*

—
25

Flaskehalsen.

Inde i den snevre krogede Gade, mellem flere fattige Huse stod et Huus saa smalt og saa høit, opført af Bindingsværk, der havde givet sig i alle Ender og Kanter; fattige Folk boede her, og fattigst saae her ud paa Qvisten, hvor der udenfor det lille Vindue hang i Solskinnet et gammelt bulet Fuglebuur, som ikke engang havde et ordentligt Fugleglas, men kun en omvendt Flaskehals med Prop i forneden og fyldt med Vand. En gammel Pige stod ved det aabne Vindue, hun havde lige nu pyntet med Fuglegræs Buret, hvori en lille Irisk hoppede fra Pind til Pind og sang, saa det klang efter.

»Ja, Du kan sagtens synge!« sagde Flaskehalsen, ja den sagde det ikke saaledes, som vi kunne sige det, for en Flaskehals kan ikke tale, men den tænkte det saadan inde i sig, som naar vi Mennesker tale indvendig. »Ja, Du kan sagtens synge! Du, som har dine hele Lemmer. Du skulde prøve som jeg at have mistet din Nederdeel, kun at have Hals og Mund og det med Prop i, saaledes som jeg, saa sang Du ikke. Men det er da godt, at Nogen er fornøiet! Jeg har ingen Grund til at synge, og jeg kan det heller ikke! det kunde jeg, dengang jeg var heel Flaske og man gned mig med en Prop; jeg blev kaldt den rigtige Lærke, den store Lærke! - og saa da jeg var med Bundtmagerens i Skoven, og Datteren blev forlovet - ja det husker jeg, som om det var igaar! jeg har oplevet meget, naar jeg tænker mig om!

***
--- 26

jeg har været i Ild og Vand, nede i den sorte Jord og høiere oppe end de Fleste, og nu svæver jeg udenfor Fugleburet i Luft og Solskin! det kunde nok være Umagen værd at høre min Historie, men jeg taler ikke høit om den, for jeg kan ikke!«

Og saa fortalte den inde i sig, eller tænkte inde i sig selv sin Historie, der var mærkelig nok, og den lille Fugl sang lystelig sin Vise og nede paa Gaden kørte man og gik man, hver tænkte paa sit, eller tænkte slet ikke, men det gjorde Flaskehalsen.

Den huskede den flammende Smelteovn i Fabriken, hvor den var blæst ilive; den huskede endnu, at den havde været ganske varm, seet ind i den buldrende Ovn, dens Ophavshjem, og følt saadan Lyst til strax at springe lige ind i den igjen, men at den lidt efter lidt, alt som den blev kjølet af, fandt sig ret vel, hvor den var, den stod i Række med et heelt Regiment af Brødre og Søstre, alle fra samme Ovn, men nogle vare blæste til Champagneflasker, andre til Ølflasker, og det gjør en Forskjel! Siden ude i Verden kan rigtignok en Ølflaske omfatte den kosteligste *Lacrymæ Christi* og en Champagneflaske være fyldt med Sværte, men hvad man er født til, sees dog paa Skabelonen, Adel bliver Adel, selv med Sværte i Livet.

Alle Flaskerne bleve snart pakkede ind, og vor Flaske med; da tænkte den ikke paa at ende som Flaskehals, tjenende sig op til Fugleglas, der altid er en hæderlig Tilværelse, saa er man dog Noget! Den saae først igjen Dagslyset, da den med de andre Kammerater blev pakket ud i Viinhandlerens Kjelder og første Gang blev skyllet, det var en løierlig Fornemmelse. Den laae nu tom og propløs, følte sig saa underlig flau, den savnede Noget, men vidste ikke selv, hvad den savnede. Nu blev den fyldt med en god, herlig Viin, den fik Prop og blev lakket, der blev klistret udenpaa: »Prima Sort«, det var ligesom den havde faaet første Examens Charakter, men Vinen var ogsaa god, og Flasken var god; er man ung, er man Lyriker! det sang

og klang i den om hvad den slet ikke kjendte: de grønne solbelyste Bjerge, hvor Vinen groer, hvor de muntre Piger og lystelige Svende synge og kysses; jo, det er deiligt at leve! Om alt Det sang og klang det inde i Flasken ligesom inde i de unge Poeter, der tidt heller ikke kjende Noget til det.

En Morgen blev den kjøbt. Bundtmagerens Dreng skulde bringe en Flaske Viin af den bedste Slags; og den kom med i Madkurven hos Skinke, Ost og Pølse; der var det deiligste

*
- 27

Smør, det fineste Brød; Bundtmagerens Datter selv pakkede det ind; hun var saa ung, saa smuk; de brune Øine loe, der var et Smil om Munden, der sagde lige saa meget som Øinene; hun havde fine, bløde Hænder, de vare saa hvide, dog var Hals og Bryst endnu hvidere, man saae strax at hun var een af Byens smukkeste Piger og dog endnu ikke forlovet.

Og Madkurven stod paa hendes Skjød, da Familien kjørte ud i Skoven; Flaskehalsen stak frem mellem Snipperne af den hvide Dug; der var rødt Lak paa Proppen, og den saae lige ind i Pigebarnets Ansigt; den saae ogsaa paa den unge Styrmand, der sad ved Siden af hende; han var en Barndomsven, Portraitmalerens Søn; sin Styrmands-Examen havde han saa flink og hæderligt nylig taget og skulde imorgen afsted med Fartøi, langt bort til fremmede Lande; herom var talt meget ved Indpakningen, og medens der taltes herom, var der just ikke megen Fornøielse at see i Øine og om Mund hos Bundtmagerens smukke Datter.

De to unge Folk gik i den grønne Skov, de talte sammen -, hvad talte de om? Ja, det hørte Flasken ikke, den stod i Madkurven. Det varede forunderligt længe, før den blev taget frem, men da den saa blev det, var der ogsaa skeet fornøielige Ting, alle Øine loe, ogsaa Bundtmagerens Datter loe, men hun talte mindre, og hendes Kinder blussede som to røde Roser.

Fader tog den fyldte Flaske og Proptrækkeren. - Ja, det er underligt saaledes første Gang at skulle trækkes op! Flaskehalsen havde aldrig siden kunnet glemme dette høitidelige Øieblik, det havde ordentligt sagt Svup inde i den, da Proppen gik, og saa klukkede det, da Vinen strømmede ud i Glassene.

»De Forlovedes Skaal!« sagde Fader, og hvert Glas blev tømmt til Bunden og den unge Styrmand kyskede sin smukke Brud.

»Lykke og Velsignelse!« sagde begge de Gamle. Og den unge Mand fyldte endnu engang Glassene: »Hjemkomst og Bryllup i Dag et Aar!« raabte han, og da Glassene vare tømte, tog han Flasken, løftede den høit i Veiret: »Du har været med paa den deiligste Dag i mit Liv, Du skal ikke tjene Nogen længer!«

Og han kastede den høit i Veiret. Da tænkte mindst Bundtmagerens Datter paa, at hun oftere skulde see den flyve, men det skulde hun; nu faldt den ned mellem de tætte Rør ved den lille Skovsø; Flaskehalsen huskede endnu saa lyslevende, hvorledes den laae der og tænkte efter. »Jeg gav dem Viin og de

*
- 28

give mig Sump vand, men det er velmeent!« Den kunde ikke meer see de Forlovede og de fornøiede Gamle, men den hørte dem endnu længe jubilere og synge. Saa kom to smaa Bønderdreng, kigede ind i Rørene, saae Flasken og tog den, nu var den forsørget.

Hjemme i Skovhuset, hvor de boede, havde deres ældste Broder, som var Sømand, igaar været og sagt Farvel, da han skulde paa en af de større Reiser; Moder stod nu og pakkede ind Eet og Andet, det Fader skulde gaae ind til Byen med i Aften for endnu engang at see Sønnen før Afreisen og give ham sin og Moders Hilsen. En lille Flaske med krydret Brændeviin var lagt i Pakken, nu kom Drengene med en større, stærkere Flaske, den de havde fundet; i den kunde der gaae mere end i den lille, og det var just saadan en god Snaps for en daarlig Mave; der var sat Hypericum paa. Det var ikke den røde Viin som før, Flasken fik, den fik de bittre Draaber, men de ere ogsaa gode - for Maven. Den nye Flaske og ikke den lille skulde med; - og saa kom Flasken igjen paa Vandring, den kom ombord til *Peter Jensen*, og det var netop paa det samme Skib, hvor den unge Styrmand var, men han saae ikke Flasken og havde heller ikke kjendt den igjen eller tænkt: det er den, hvoraf vi drak Forlovelsens og Hjemkomstens Skaal.

Der var rigtignok ikke længer Viin i den, men der var noget ligesaa godt; den blev ogsaa altid, naar *Peter Jensen* tog den frem, af Kammeraterne kaldt: »Apothekeren;« den skjænkede den gode Medicin, den der hjalp for Maven; og den hjalp saa længe der var en Draabe i den. Det var en fornøielig Tid, og Flasken sang, naar man strøg den med Proppen, den fik da Navn af den store Lærke, »*Peter Jensens* Lærke.«

Lang Tid var gaaet, den stod tom i en Krog, da skete det - ja, om det var paa Udreisen eller Hjemreisen, vidste Flasken ikke saa nøie, den havde ikke været i Land: da reiste sig en Storm; store Søer væltede sorte og tunge, de løftede og kastede Fartøiet; Masten knækkede, en Sø slog en Planke ind, Pumperne kunde ikke mere gjøre Nytte; det var bælmørk Nat; Skibet sank, men i det sidste Minut skrev den unge Styrmand paa et Blad: »*I Jesu Navn! vi forlise!*« han skrev sin Bruds Navn, sit og Skibets, stak Seddelen ind i en tom Flaske der stod, pressede Proppen fast og kastede Flasken ud i det stormende Hav; han vidste ikke, at det var den Flaske, hvoraf var skjænket

Glædens og Haabets Skaal for ham og hende; den gyngede nu paa Bølge med Hilsen og Døds-Bud.

Skibet sank, Mandskabet sank, den fløi som en Fugl, den havde jo Hjerte, et Kjærestebrev inde i sig. Og Solen stod op og Solen gik ned, det var for Flasken at see, ligesom i dens Begyndelses Tid den røde gloende Ovn, den havde Længsel efter at flyve igjen derind. Den fornåm Havblik og nye Storme; ikke stødte den mod noget Klippestykke, ikke blev den slugt af nogen Hai; meer end Aar og Dag drev den om, snart mod Nord, snart mod Syd, som Strømningerne førte den. Den var iøvrigt sin egen Herre, men det kan man ogsaa blive kjed af.

Det beskrevne Blad, det sidste Farvel fra Brudgom til Brud vilde kun bringe Sorg, kom det engang i de rette Hænder, men hvor vare de Hænder, de der havde skinneth saa hvide da de bredte Dugen i det friske Græs, i den grønne Skov, paa Forlovelsens Dag? Hvor var Bundtmagerens Datter? Ja, hvor var Landet, og hvilket Land laae vel nærmest? Det vidste Flasken ikke; den drev og den drev og var tilsidst saa ogsaa kjed af at drive, det var ildke dens Bestemmelse, men den drev alligevel, til endelig den naaede Land, et fremmed Land. Den forstod ikke et Ord af hvad her blev talt, det var ikke det Tungemaal, den før havde hørt tale, og der gaaer En Meget tabt, naar man ikke forstaaer Sproget.

Flasken blev taget op og betragtet; Seddelen inde i den blev seet, taget ud, vendt og dreiet, men de forstode ikke, hvad der var skrevet der, de begrebe nok, at Flasken var kastet overbord, og at der stod Noget om det paa Papiret, men hvad stod der, det var Mærkeligheden, - og den blev putteth i Flasken igjen, og denne stillet op i et stort Skab, i en stor Stue, i et stort Huus.

Hver Gang Fremmede kom, blev Seddelen taget frem, vendt og dreiet, saa at Skriften, der kun var med Blyant, blev meer og meer ulæselig; tilsidst kunde Ingen mere see, at det var Bogstaver. Og Flasken stod endnu et Aar i Skabet, kom saa paa Loftet og blev skjult af Støv og Spindelvæv; da tænkte den paa bedre Dage, da den skjænkede rød Viin i den friske Skov, og da den gyngede paa Bølgerne og havde en Hemmelighed at bære, et Brev, et Afskedssuk.

Og nu stod den paa Loftet i tyve Aar; den kunde have staaet længer, skulde ikke Huset have været bygget om. Taget blev

revet af, Flasken seet og omtalt, men den forstod ikke Sproget; det lærer man ikke af at staae paa Loftet, selv i tyve Aar. »Var jeg blevet nede i Stuen,« meente den rigtignok, »saa havde jeg nok lært det!«

Den blev nu vasket og skyllet, den kunde trænge til det; den følte sig ganske klar og gjennemsigtig, den var ung igjen paa sin gamle Alder, men Sedlen, den havde baaret paa, den var gaaet i Vasken.

Flasken fyldtes nu med Frø-Korn, den kjendte ikke den Slags; den blev tilproppet og svøbt vel ind, den saae hverken Lygte eller Lys, end sige Sol eller Maane, og Noget skal man dog see, naar man gaaer paa Reiser, meente Flasken, men den saae ikke Noget, dog det Vigtigste gjorde den - den reiste og kom hen, hvor den skulde, der blev den pakket ud.

»Hvor de der udenlands har gjort dem Uleilighed med den!« blev der sagt, »og saa er den dog vel knækket!« men den var ikke knækket. Flasken forstod hvert evige Ord, der blev sagt, det var i det Tungemaal, den havde hørt ved Smelteovnen og hos Viinhandleren og i Skoven og paa Skibet, det eneste rigtige gode gamle Sprog, det man kunde forstaae; den var kommet hjem til sit Land, den fik Velkomsthilsen! den var af bare Glæde nær sprunget dem ud af Hænderne, den mærkede knap til, at Proppen kom af, og den selv blev rystet ud og sat ned i Kjelderer for at blive gjemt og glemt; Hjemmet er bedst, selv i Kjelderer! det faldt den der aldrig ind at tænke over, hvor længe den der laae, den laae godt og det i Aaringer, saa kom der en Dag Folk hened, tog Flaskerne og den med.

Udenfor i Haven var gjort stor Stads; brændende Lamper hang i Guirlander, Papirslygter straaledede som store Tulipaner i Transparent; det var ogsaa en deilig Aften, Veiret stille og klart; Stjernerne skinnede saa blanke og Nyet var tændt, egentligt saae man den hele runde Maane som en blaagraa Kugle med gylden Halvkant, det saae godt ud, for gode Øine.

I de afsides Gange var ogsaa nogen Illumination, idetmindste saa megen, at man kunde see at komme frem; der stod mellem Hækkerne opstillet Flasker, hver med et Lys i, der stod ogsaa Flasken, som vi kjende, den der engang skulle ende som Flaskehals, som Fugleglas; den fandt i dette Øieblik her Alt saa mageløst deiligt, den var igjen i det Grønne, var igjen med til Glæde

og Fest, fornåm Sang og Musik, Surren og Murren af de mange Mennesker, især fra den Kant af Haven, hvor Lamperne brændte og Papirslygterne viiste Couleurer. Selv stod den vel i en afsides Gang, men just det havde Noget for Tanken, Flasken stod og bar sit Lys, stod her til Nytte og Fornøielse, og det er det Rette; i en

saadan Time glemmer man tyve Aar paa Loftet - og det er godt at glemme.

Tæt forbi den gik et enkelt Par, Arm i Arm, som Brudeparret ude i Skoven: Styrmanden og Bundtmagerens Datter; det var for Flasken, som om den levede det om igjen! I Haven gik Gjester og der gik Folk, som turde see paa dem og Stadsen, og mellem disse gik en gammel Pige, frændeløs, men ikke vennelos, hun tænkte netop paa det samme som Flasken, hun tænkte paa den grønne Skov og paa et ungt Brudepar, der kom hende meget ved, hun var Part deri, hun var Halvparten, det var i hendes lykkeligste Time, og den glemmer man aldrig, selv om man bliver nok saa gammel en Jomfru. Men hun kjendte ikke Flasken, og den kjendte ikke hende, saaledes gaaer man hinanden forbi i Verden - til man mødes igjen, og det gjorde de To, de vare jo komne i By sammen.

Flasken kom fra Haven til Viinhandleren, blev igjen fyldt med Viin og solgt til Luftskipperen, der næste Søndag skulde gaae op med Ballonen. Der var en Stimmel af Mennesker, for at see til, der var Regiments-Musik og mange Tilberedelser, Flasken saae det fra en Kurv, hvori den laae ved en levende Kanin, der var ganske forknyt, idet den vidste, den skulde op med for at gaae ned med Faldskjærm, Flasken vidste hverken om op eller ned, den saae, at Ballonen bovnede saa stor, saa stor, og da den ikke kunde blive større, begyndte at løfte sig høiere og høiere, blive saa urolig, Tougene, der holdt den, skar man over og den svævede med Luftskipperen, Kurven, Flasken og Kaninen; Musiken klang, og alle Mennesker raabte: Hurra! »Det er løierligt saadan at gaae til Veirs!« tænkte Flasken, »det er en ny Seilads; deroppe kan man da ikke løbe paa!«

Og mange tusinde Mennesker saae efter Ballonen, og den gamle Jomfru saae ogsaa efter den; hun stod ved sit aabne Qvistvindue, hvor Buret hang med den lille Irisk, der dengang ikke havde Vandglas, men maatte nøies med en Kop. I Vinduet selv stod et Myrthetræ, det var lidt flyttet tilside, for ikke at stødes ud, idet den gamle Pige bøiede sig frem for at see; og hun

*
- 32

saae i Ballonen tydeligt Luftskipperen, der lod Kaninen gaae ned med Faldskjærm og derpaa drak alle Menneskers Skaal og kastede saa Flasken høit i Luften; ikke tænkte hun paa, at hun havde seet just den flyve høit for hende og hendes Ven paa Glædens Dag i den grønne Skov, i Ungdoms Tid.

Flasken fik ikke Tid til at tænke, det kom den saa uventet med Eet at være paa sit Livs Høidepunkt. Taarne og Tage laae dybt nede, Menneskene vare saa bitte smaa at see.

Nu sank den og det med en anderledes Fart end Kaninen; Flasken gjorde Kolbytter i Luften, den følte sig saa ung, saa ellevild, den var halvfuld af Vinen, men ikke længe. Hvilken Reise! Solen skinnede paa Flasken, alle Mennesker saae efter den, Ballonen var alt langt borte, og snart var ogsaa Flasken borte, den faldt paa et af Tagene og saa var den itu, men der var en saadan Flugt i Stumperne, at de ikke kunde blive liggende, de sprang og de trillede, til de naaede ned i Gaarden og laae i endnu mindre Stykker, kun Flaskehalsen holdt, og den var som skaaret af med en Diamant.

»Den kunde godt bruges til Fugleglas!« sagde Kjeldermanden, men han havde selv hverken Fugl eller Buur og det var formeget at anskaffe sig disse, fordi han nu havde Flaskehalsen, der kunde bruges som Glas, den gamle Jomfru paa Qvisten kunde have Brug for den, og saa kom Flaskehalsen derop, fik en Prop i sig, og hvad der før vendte op, kom nu ned, saaledes som det tidt skeer ved Forandringer, fik frisk Vand og blev hængt foran Buret til den lille Fugl, der sang, saa det klang efter.

»Ja, Du kan sagtens synge!« var det, Flaskehalsen sagde; og den var jo mærkelig, den havde været i Ballonen, - mere vidste man ikke af dens Historie. Nu hang den som Fugleglas, kunde høre Folk rumle og tumble nede paa Gaden, høre den gamle Piges Tale inde i Kammeret: der var just Besøg, en jevnaldrende Veninde, de talte sammen - ikke om Flaskehalsen, men om Myrthetræet ved Vinduet.

»Du skal sandelig ikke kaste to Rigsdaler bort for en Brudebouquet til din Datter!« sagde den gamle Pige, »Du skal hos mig faae en nydelig een, fuld af Blomster! Seer Du, hvor deiligt Træet staaer. Ja, det er saamænd en Stikling af det Myrthetræ, Du gav mig Dagen efter min Forlovelsesdag, det jeg selv skulde, naar Aaret var omme, tage mig min Brudebouquet af, men den Dag kom ikke! de Øine bleve lukkede, som skulde have

*
- 33

lyst for mig til Glæde og Velsignelse i dette Liv. Paa Havsens Bund sover han sødt, den Engle-Sjæl! - Træet blev et gammelt Træ, men jeg blev endnu ældre, og da Træet sygnede hen, tog jeg den sidste friske Green, satte den i Jorden, og Grenen er nu blevet saadan et stort Træ og kommer saa dog tilsidst til Bryllups-Stads, bliver Brudebouquet for din Datter!«

Og der stode Taarer i den gamle Piges Øine; hun talte om sin Ungdoms Ven, om Forlovelsen i Skoven; hun tænkte paa Skaalen der blev drukket, tænkte paa det første Kys, - men det sagde hun ikke, hun var jo en gammel Pige; hun tænkte paa saa meget, men tænkte slet ikke paa, at lige udenfor hendes Vindue var endnu et Minde fra hiin Tid: Halsen af den Flaske, der sagde Svup, da Proppen knaldede af til Skaalen. Men

Flaskehalsen kjendte heller ikke hende, for den hørte ikke efter hvad hun fortalte - deels og formedelst, at den tænkte alene paa sig selv.

*
—
34

Pebersvendens Nathue.

Der er i *Kjøbenhavn* en Gade, som har det underlige Navn »*Hyskenstræde*«, og hvorfor hedder den det og hvad har det at betyde? Det skal være Tydsk, men der har man gjort Tydsken Uret: »*Häuschen*«, skulde man sige, og det betyder: smaa Huse; disse der, den Gang, og det i mange Aaringer, vare ikke stort andet end Træ-Boder, næsten som vi nu see dem stillede op paa Markederne; ja lidt større vel og med Vinduer, men Ruderne vare af Horn eller Blæreskind, thi den Tid var det for dyrt at have Glas-Ruder i alle Huse, men det er ogsaa saa langt tilbage i Tiden, at Oldefaders Oldefader, da han fortalte derom, ogsaa kaldte det: i gamle Dage; det er flere hundrede Aar siden.

De rige Kjøbmænd i *Bremen* og *Lübeck* dreve Handelen i *Kjøbenhavn*; selv kom de ikke herop, de sendte deres Svende, og de boede i Træboderne i »*Smaahusenes Gade*« og holdt Udsalget af Øl og Kryderi. Det var nu saa deiligt det tydske Øl, og der var saa mange Slags, Bremer-, Prying-, Emser-Øl - ja Braunschweiger-Mumme, og saa alle de Kryderier, saadanne som Safran, Anis, Ingefær og især Peber; ja det var nu det Betydeligste her og derfor fik de tydske Svende i Danmark Navnet: *Pebersvende*, og det var en Forpligtelse de maatte indgaae hjemme, at de her oppe ikke turde gifte sig; mange af dem bleve saa gamle; selv maatte de sørge for sig, pusle om sig, selv slukke deres Ild, om de havde nogen; nogle bleve saadanne
* * * * *
— — — — — 35

eenlige, gamle Karle, med egne Tanker og egne Vaner; efter dem kalder man nu hver ugift Mandsperson, der er kommet i nogenlunde sat Alder, en »*Pebersvend*«; alt det maa man vide for at forstaae Historien.

Man gjør Løier med *Pebersvenden*, siger, han skal have *Nathue* paa, trække den ned over Øinene og gaae at lægge sig:

»Skære, skære Brænde,
O Vee de *Pebersvende*, -
Tilsengs med dem en *Nathue* gaaer,
De selv der' Lys maae tænde!« -

Ja, det synger man om dem! man spotter *Pebersvenden* og hans *Nathue*, - just fordi man kjender saa lidt til ham og til den, - ak, den *Nathue* skal man da aldrig ønske sig! og hvorfor ikke? Ja, hør!

Omme i *Smaahusenes Gade*, i de ældste Tider, var der ingen Brolægning, Folk traadte i Hul ved Hul, som i en opkjørt Huulvei, og snevert var der: Boderne stode op til hinanden og saa nær gjenboes, at i Sommertiden spændtes tidt et *Seil over Gaden fra een Bod til en anden, og saa lugtede der imellem saa krydret af Peber, Safran og Ingefær. Bag Disken stod ikke mangan Ungersvend, nei, det var meest gamle Fyre, og de vare nu slet ikke, som vi tænke os, klædte med Paryk eller *Nathue*, med Skægsbuxer, Vest og Kjøle knappede heelt op, nei saadan gik Oldefaders Oldefader klædt og saadan er han afmalet, *Pebersvendene* havde ikke Raad til at lade sig afmale, og det havde dog nok været værd nu at eie et Billede af een af dem, saaledes som han stod der bag Disken eller i Højtidsdagene vandrede til Kirken. Hatten var bredskygget og høipullet, og tidt stak een af de yngste Svende en Fjer i sin; den uldne Skjorte blev skjult ved en nedslagen linned Krave, Trøien sad snevert knappet til, Kappen løs ovenover og Buxerne gik lige ned i de bredsnudede Skoe, for Strømper bare de ikke. I Bæltet sad Madkniven og Skeen, ja der sad endnu en stor Kniv til at forsvare sig med, og den gjordes tidt behov i de Tider. Saadan netop gik klædt paa Festdagene gamle *Anthou*, een af *Smaahusenes* ældste *Pebersvende*, kun havde han ikke den høipullede Hat, men en *Kabuds* og under den en strikket Hue, en rigtig *Nathue*, den

*
— 36

havde han saa ganske vænt sig til, den blev altid paa, og han eiede hele to af den Slags; han var just til at male, han var saa pindmager, saa rynket om Mund og Øine, havde lange knoklede Fingre og graabuskede

Øienbryn; over det venstre Øie hang der en heel Tot, kjønt var det vel ikke, men det gjorde ham saa kjendelig; man vidste om ham, at han var fra *Bremen*, men der var han egentlig ikke fra, der boede hans Herre; selv var han fra *Thüringen*, fra den Stad *Eisenach*, tæt under *Wartburg*; derom talte gamle *Anthon* ikke meget, men han tænkte derpaa desmere!

De gamle Svende i Gaden kom ikke meget sammen, hver blev i sin Bod, der tidlig paa Aftenen lukkedes og da saae der sort ud, der kom kun et mat Lysskjær ud gjennem den lille Horn-Rude paa Taget, hvor, indenfor, som oftest paa sin Seng, den gamle Karl sad med sin tydske Sangbog og qvædede sin Aftenpsalme, eller han gik endnu langt ud paa Natten og puslede med hvad der kunde være; morsomt var det bestemt ikke, Fremmed i et fremmedt Land er en bitterlig Stand; man kommer slet Ingen ved, uden man skulde staae dem iveien.

Tidt naar det var rigtig sort Nat udenfor med Regn og Rusk, kunde her være saa skummelt og øde; Lygter saae man ikke, uden den eneste og meget lille, der hang netop ud for den ene Ende af Gaden, foran den hellige Jomfrues Billede, der var malet paa Muren. Man hørte Vandet ordentligt skulpe og pladske mod Bjælkeværket nær ved, ud for Slotsholm, som den anden Ende af Gaden vendte imod. Saadanne Aftener bleve lange og eensomme, tog man sig ikke noget for: pakke ud og pakke ind, gjøre Kræmmerhuse og polere Vægtskaale er ikke nødvendigt hver Dag, men saa tager man sig Andet for, og det gjorde gamle *Anthon*, han syede selv paa sit Tøi, lappede paa sine Skoe; naar saa endelig han kom tilsengs, ja saa beholdt han, efter Sædvane, Nathuen paa, trak den endnu lidt længere ned, men snart igjen trak han den op for at see om ikke Lyset var vel slukket, han følte paa det, klemte Vægen og saa lagde han sig igjen og om paa den anden Side, og fik igjen Nathuen ned; men tidt kom saa i det samme den Tanke: mon vel i den lille Ildpotte nede hvert Kul var heelt udbrændt, tilbørlig dæmpet, en lille Gnist kunde der endnu være blevet, den kunde

*
- 37

tænde og gjøre Fortræd; og saa stod han op af sin Seng, krøb ned ad Stigen, Trappe kunde den ikke kaldes, og naar han saa kom til Ildpotten var der ikke Gnist at see, og han kunde vende om igjen; men tidt kom han kun Halvveien, saa var han uvis om Jernstangen var sat for Døren, om Krampen var for Skodderne; ja, saa maatte han ned paa de tynde Been; han frøs, Tænderne klappede da han krøb i Seng, for Kulde kommer først rigtig skrap, naar den veed den skal væk. Dynen trak han høiere op over sig, Nathuen mere ned over Øinene og vendte nu Tankerne bort fra Dagens Handel og Besvær, men det blev ikke til Behagelighed, for da kom gamle Minder og hang sine Gardiner op, og de har sommetider Knappenaale, som man stikker sig paa; av! siger man; og stikke de ind i det blodige Kjød og brænde, saa kan man faae Taarer i Øinene derved, og det fik ogsaa gamle *Anthon* tidt, der kom hede Taarer, de klareste Perler; de faldt paa Sengedynen eller paa Gulvet, og da klang de som om en Smertens Streng sprang, saa hjertefuldt; de forunstede nok, de blussede op i Flamme; men de belyste da et Livsbillede for ham, det, der aldrig forsvandt af hans Hjerte; tørrede han saa Øinene med Nathuen, ja saa knustes Taaren og Billedet, men Kilden til det var og blev, den laae i hans Hjerte. Billederne kom ikke som de fulgte i Virkeligheden, oftest kom de smerteligste, ogsaa de glad veemodige lyste frem, men just de kastede nu de stærkeste Skygger.

»Deilig er Bøgeskoven i Danmark!« sagde man, men deiligere løftede sig dog for *Anthon* Bøgeskoven i Egnen ved *Wartburg*; mægtigere og meer ærværdige syntes ham de gamle Ege oppe om den stolte Eidderborg, hvor Slyngplanterne hang hen over Klippens Steenblokke; sødere duftede Æbletræernes Blomster der, end i det danske Land; levende følte og fornåm han det endnu; en Taare trillede, klang og lyste: han saae tydeligt i den to Smaabørn, en Dreng og en Pige, lege; Drengen havde røde Kinder, gule krøllede Haar, ærlige blaae Øine, det var den rige Kræmmers Søn, lille *Anthon*, ham selv; den lille Pige havde brune Øine og sort Haar, kjæk og klog saae hun ud, det var Borgemesterens Datter, *Molly*. De To legede med et Æble, de rystede det og hørte hvorledes Kjærnerne raslede indeni; Æblet skar de over og fik hver et Stykke; de deelte Kjærnerne mellem sig og spiste dem, paa een nær, den skulde lægges i Jorden, meente den lille Pige.

*
- 38

»Saa skal Du see hvad der kommer ud af det, der kommer Noget, som Du slet ikke tænker Dig, der kommer et heelt Æbletræ, men ikke ligestrax!«

Og Kjærnen plantede de i en Urtepotte, begge To vare ivrige dermed; Drengen gravede Hul i Jorden med sin Finger, den lille Pige lagde Kjærnen ned og begge To dækkede Jorden til.

»Nu maa Du ikke imorgen tage den op, for at see om den har faaet Rod,« sagde hun, »det maa man ikke! det gjorde jeg med mine Blomster, kun to Gange, jeg vilde see om de groede, da havde jeg ikke bedre Forstand, og Blomsterne døde!«

Urtepotten blev hos *Anthon* og hver Morgen, hele Vinteren saae han til den, men der var kun den sorte Jord at see; nu kom Foraaret, Solen skinnede saa varmt, da pippede der frem i Urtepotten to smaa grønne Blade.

»Det er mig og *Molly*!« sagde *Anthon*, »det er yndigt, det er mageløst!«

Snart kom der et tredje Blad; hvem betyder det? Ja, der kom eet og eet endnu! hver Dag og Uge blev det større og større, Planten blev et heelt Træ. Og dette, Altsammen, afspejlede sig nu i en eneste Taare, der knustes og forsvandt; men den kunde komme igjen fra Vældet, - fra gamle *Anthons* Hjerte.

Nær ved *Eisenach* strækker sig en Række stenede Bjerger, eet runder sig frem og har hverken Træer, Buske eller Græs; det kaldes Venusbjerget; derinde boer Fru *Venus*, en Afguds-Qvinde fra hedensk Tid, Fru *Holle* kaldtes hun, det vidste og veed endnu hvert Barn i *Eisenach*; ind til sig havde hun lokket den ædle Ridder *Tannhäuser*, Minnesangeren fra *Wartburg* Sangerkreds.

Lille *Molly* og *Anthon* stode tidt ved Bjerget, og eengang sagde hun: »Tør Du banke paa og sige: Fru *Holle!* Fru *Holle!* luk op, her er *Tannhäuser!*« men det turde *Anthon* ikke; *Molly* turde det; dog kun de Ord: »Fru *Holle!* Fru *Holle!*« sagde hun høit og tydeligt, Resten talte hun saaledes hen i Vinden, saa utydeligt, at *Anthon* var vis paa, hun ikke havde sagt noget egentligt; saa kjæk saae hun ud, saa kjæk, som naar hun sommetider med andre Smaapiger traf sammen i Haven med ham, og de da alle vilde kysse ham, just fordi han ikke vilde kysses, og slog fra sig, hun alene vovede det.

»Jeg tør kysse ham!« sagde hun stolt og tog ham om Halsen; det var hendes Forfængelighed og *Anthon* fandt sig deri, tænkte

*
- 39

slet ikke derover. Hvor var hun yndig, hvor var hun kjæk. Fru *Holle* i Bjerget skulde ogsaa være deilig, men den Deilighed havde man sagt, var det Ondes forførende Skjønhed; den høieste Deilighed derimod var en saadan som fandtes hos den hellige *Elisabeth*, Landets beskyttende Helgeninde, den fromme thüringske Fyrstinde, hvis gode Gjæringer gjennem Sagn og Legende forherligede her saa mangt et Sted; i Capellet hang hendes Billede med Søvlamper om; - dog hun lignede slet ikke *Molly*.

Æbletræet, de to Børn havde plantet, voxede Aar for Aar, det blev saa stort, at det maatte plantes ud i Haven i den friske Luft, hvor Duggen faldt, hvor Solen skinnede varmt, og det fik Kræfter til at staae Vinteren imod med, og efter Vinterens haarde Tryk, var det ligesom om det af Glæde i Foraaret satte Blomster; i Høsten havde det to Æbler, eet for *Molly*, eet for *Anthon*; mindre kunde det ikke godt være.

Træet havde skyndt sig frem, *Molly* voxte som Træet, hun var frisk, som en Æbleblomst; men længe skulde han ikke see paa den Blomst. Alting skifter, Alting vexler! *Mollys* Fader forlod det gamle Hjem og *Molly* fulgte med, langt bort; - ja i vor Tid er det ved Dampen kun nogle Timers Reise, men den Gang brugte man meer end Nat og Dag til at komme saa langt Øster paa fra *Eisenach*, det var heelt i den yderste Kant af Thüringen, til den Stad, der endnu kaldes *Weimar*.

Og *Molly* græd og *Anthon* græd; - alle de Taarer, ja de randt nu i een eneste Taare og den havde Glædens røde, deilige Lys. *Molly* havde sagt ham, hun holdt af ham meer end af al Herlighed i *Weimar*.

Der gik et Aar, der gik to, tre, og i al den Tid kom to Breve, det ene bragte Fragtmanden, det andet havde en Reisende med; det var en Vei, lang, tung og i Bugter, forbi Stæder og Byer.

Hvortidt havde ikke *Anthon* og *Molly* sammen hørt Historien om *Tristland* og *Isolde* og saa ofte havde han tænkt derved sig og *Molly*, skjøndt Navnet *Tristand* skulde betyde at »han var født dem i Sorg«, og det passede ikke paa *Anthon*, han vilde heller aldrig som *Tristand* kunde faae i Tanke, »hun har glemt mig!« men *Isolde* glemte jo ogsaa heller ikke sin Hjertens Ven, og da de begge vare døde og jordede paa hver sin Side af Kirken, voxte Lindetræerne fra Gravene hen over Kirketaget og

*
- 40

mødtes blomstrende der; det var saa smukt, syntes *Anthon*, og dog saa sørgeligt -, men sørgeligt kunde det ikke blive med ham og *Molly* og saa fløitede han en Vise af Minnesangeren, *Walther von der Vogelweide*:

»Under Linden ved Heden -!«

Og især klang saa deiligt i den:

»Ud for Skoven, i den stille Dal,
Tandaradai!
Sang dertil en Nattergal!«

Den Vise kom ham altid paa Tunge, den sang og fløitede han i den maaneklare Nat, da han til Hest i den dybe Huulvei reed afsted for at naae til *Weimar* og gjeste *Molly*; han vilde komme uventet, og han kom uventet.

Velkommen fik han, Viin fuldt op i Bægeret, muntert Selskab, fornemt Selskab, en hyggelig Stue og en god Seng, og dog var der slet ikke som han havde tænkt og drømt sig! han forstod ikke sig, han forstod ikke de Andre; men vi kunne forstaae det! Man kan være i Huset, i Familie, og groer dog ikke fast, man samtaler,

som man samtaler i en Postvogn, kjender hinanden, som man kjender hinanden i en Postvogn, generer hinanden, ønsker at man var afsted, eller at vor gode Nabo var afsted. Ja saadant Noget fornam *Anthon*.

»Jeg er en ærlig Pige,« sagde *Molly* til ham, »jeg vil selv sige Dig det! Meget har forandret sig siden vi vare sammen som Børn, det er anderledes udenom og indeni! Vane og Villie har ikke Magt over vort Hjerte! *Anthon!* jeg vil ikke have en Uven i Dig, nu jeg snart er langt borte herfra! - tro mig, jeg har en god Tanke for Dig, men holde af Dig, som jeg nu veed, at man kan holde af et andet Menneske, det har jeg aldrig gjort! - Det maa Du finde Dig i! - Farvel, *Anthon!*«

Og *Anthon* sagde ogsaa Farvel; der kom ikke Taare skabt i hans Øine, men han fornam, at han ikke længer var *Mollys* Ven. Den gloende Jernstang og den frosne Jernstang bider Huden af vor Læbe med lige Fornemmelse for os, naar vi kysse den, og han kyssede lige stærkt ind i Kjærlighed, som i Had.

Ikke et Døgn var *Anthon* om at naae hjem igjen til *Eisenach*, men Hesten han reed paa blev ogsaa spoleret.

»Hvad siger det!« sagde han, »jeg er spoleret og jeg vil spolere

*
- 41

Alt, hvad der kan minde mig om hende: Fru *Holle*, Fru *Venus*, du hedenske Qvinde! - Æbletræet skal jeg knække og brække, rykke op med Rod; aldrig skal det blomstre meer og sætte Frugt!«

Men Træet blev ikke lagt øde, selv var han lagt øde og laae i Feber paa sin Seng. Hvad kunde hjælpe ham op igjen? Der kom en Medicin, der kunde det, den bittreste, der findes, den, der ryster op i den syge Krop og den krypende Sjæl: *Anthons* Fader var ikke længer den rige Kjøbmand. De tunge Dage, Prøvelsens Dage, stode for Døren; Ulykken væltede ind; som store Søer kom den i det engang rige Huus. Faderen blev en fattig Mand, Sorg og Ulykke lamslog ham; da fik *Anthon* Andet at tænke paa, end Kjærestesorg og at være vred paa *Molly*; han maatte nu være Fader og Moder i Huset, han maatte ordne, hjælpe, tage ordentligt fat, selv ud i den vide Verden og tjene for sit Brød.

Til *Bremen* kom han, prøvede Nød og tunge Dage, og de gjøre Sindet haardt eller blødt, tidt altfor blødt. Hvor langt anderledes var dog Verden og Menneskene der, end han havde tænkt sig i Barndoms Tid. Hvad var ham nu Minnesangernes Viser, Kling og Klang, Mundsvær! ja det var hans Mening sommetider, men andre Tider klang de Sange ham inde i Sjælen og han blev from i Sind.

»Guds Villie er den bedste!« sagde han da, »godt var det, at Vor Herre ikke lod *Mollys* Hjerte hænge ved mig, hvad skulde det have ført til, nu da Lykken saaledes har vendt sig. Hun slap mig, før hun vidste eller tænkte paa dette Omslag fra Velstands Dage, der forestod. Det var en Herrens Naade mod mig, Alt er skeet paa det Bedste! Alt skeet viseligt! hun kunde ikke derfor; og jeg har været hende saa bitter fjendsk!«

Og Aaringer gik; *Anthons* Fader var død, Fremmede boede i Fædrehuset; *Anthon* skulde dog see det igjen, hans rige Herre sendte ham i Reise-Ærinde og da kom han gennem sin Fødeby *Eisenach*. Det gamle *Wartburg* stod uforandret deroppe paa Fjeldet, med »Munken og Nonnen« i Steenblokken; de mægtige Egetræer gave samme Omrids til det Hele som i Barndomstid. Venusbjerget skinnede nøgent graaligt frem i Dalen. Gjerne havde han sagt: »Fru *Holle*, Fru *Holle!* luk Bjerget op! saa bliver jeg dog der paa Hjemmets Grund!«

Det var en syndig Tanke og han slog Kors for sig; da sang en

*
- 42

lille *Fugl* fra Busken, og den gamle Minneviser kom ham i Tanke:

»Ud for Skoven, i den stille Dal,
Tandaradai,
Sang dertil en Nattergal!«

Han huskede paa saa Meget, her ved sin Barndoms By, den han gjensaae gennem Taarer. Pædrehuset stod som før, men Haven var omlagt, en Markvei førte hen over et Hjørne af den gamle Have-Grund, og Æbletræet, det han ikke havde faaet ødelagt, stod der, men uden for Haven, paa den anden Side af Veien, dog Solen skinnede paa det som før og Duggen faldt paa det som før, det bar rigelig Frugt, der bøiede Grenene ned mod Jorden.

»Det trives!« sagde han, »det kan det!«

Een af de store Grene paa det var dog knækket, kaade Hænder havde gjort det, Træet stod jo ved Alfarvei.

»Man bryder af dets Blomster, uden at sige Tak, man stjæler af Frugten og knækker Grenene; her kunde

siges, dersom man kan tale om et Træ, som om et Menneske: det var ikke sjunget for Træets Vugge, at det skulde saadan staae. Det begyndte sin Historie saa smukt, og hvad kom der ud af den? forladt og glemt, et Havetræ paa Grøften, ved Mark og Landevei! der staaer det uden Læ, rusket og knækket! det visner vel ikke deraf, men med Aarene blive Blomsterne færre, Frugterne ingen og tilsidst - ja, saa er Historien ude!«

Det tænkte *Anthon* der under Træet, det tænkte han mangen Nat i det lille eensomme Kammer i Træhuset i fremmed Land i Smaahusenes Gade i *Kjøbenhavn*, hvorhen hans rige Herre, Kjøbmanden i *Bremen*, havde sendt ham og betinget at han ikke maatte gifte sig.

»Gifte sig! ho, ho!« loe han saa dybt og underligt.

Vinteren var kommet tidlig, det frøs skrap; udenfor var en Sneestorm, saa at Enhver der kunde det holdt sig indendøre; derfor var det ogsaa, at *Anthons* Gjenboer ikke lagde Mærke til, at hans Bod hele to Dage ikke blev aabnet, han selv slet ikke viste sig, hvem gik ud i det Veir, naar man kunde lade være?

Det var graae, mørke Dage, og i Boden, hvor Ruderne jo ikke

*
- 43

vare af Glas, blev kun Tusmørke og bælgmørk Nat. Gamle *Anthon* havde i to Dage slet ikke forladt sin Seng, han eiede ikke Kræfter dertil; det haarde Veir ude havde han længe fornummet i sine Lemmer. Forladt laae den gamle Pebersvend, og kunde ikke hjælpe sig, knap kunde han række til Vandkrukken, den han havde stillet udenfor Sengen, og den sidste Draabe var ogsaa drukket. Det var ikke Feber, ikke Sygdom, det var Alderdommen, der lammede ham. Det var næsten som stadig Nat om ham, deroppe hvor han laae. En lille Edderkop, den han ikke kunde see, spandt tilfreds og travlt sin Spindelvæv hen over ham, som skulde der dog vaie lidt nyt, friskt Sørgeflor, dersom den Gamle lukkede sine Øine.

Saa lang og døsende tom var Tiden; Taarer havde han ikke, Smerte ikke heller; *Molly* var slet ikke i hans Tanke; han havde en Fornemmelse af, at Verden og dens Tummel ikke meer var hans, at han laae udenfor den, Ingen tænkte paa ham. Et Øieblik syntes han at fornemme Hunger, ogsaa Tørst, - ja han fornåm den! men Ingen kom at vederqvæge ham, Ingen vilde komme. Han tænkte paa dem, der vansmægtede, huskede, hvorledes den hellige *Elisabeth*, da hun levede her paa Jorden, hun, hans Hjemstavns og Barndoms Helgeninde, den ædle Hertuginde af *Thüringen*, den høifornemme Frue steg selv ind i den fattigste Vraa og bragte den Syge Haab og Vederqvægelse. Hendes fromme Gjerninger lyste ind i hans Tanker, han huskede, hvorledes hun kom og taledes Trøstens Ord til dem der leed, badede den Lidendes Saar og bragte den Hungrige Føde, skjøndt hendes strenge Husbond vrededes derover. Han huskede Sagnet om hende, hvorledes, da hun kom med den fuldpakkede Kurv, hvori var Viin og Føde, hendes Husbond, der bevogtede hendes Skridt, traadte frem og i Vrede spurgte, hvad det var hun der bar, hun da i Skræk svarede, det er Roser, jeg har plukket i Haven, han rev Dugen af, og Miraklet var skeet for den fromme Qvinde, Vinen og Brødet, Alt i Kurven laae forvandlet til Roser.

Saaledes levede Helgeninden i Tankerne hos gamle *Anthon*, saaledes stod hun lyslevende for hans matte Syn, foran hans Seng i den ringe Træbod i det danske Land. Han blottede sit Hoved, saae hende ind i de milde Øine og Alt rundtom var Glands og Roser, ja disse selv bredte sig ud saa duftende, en egen deilig Æbleduft fornåm han, et blomstrende Æbletræ saae

*
- 44

han det var, det strakte sig henover ham, det var Træet, han med *Molly* havde plantet som lille Kjærne.

Og Træet dryssede sine duftende Blade ned paa hans hede Pande og kjølede den; de faldt paa hans forsmægtende Læber og det var som styrkende Viin og Brød, de faldt paa hans Bryst og han følte sig saa let, saa tryk til at blunde.

»Nu sover jeg!« hviskede han stille; »Søvnen gjør godt! imorgen er jeg karsk og rigtig oppe igjen! deiligt! deiligt! Æbletræet plantet i Kjærlighed, seer jeg i Herlighed!«

Og han sov.

Dagen derpaa, det var den tredie Dag Boden var lukket, Sneen fyggede ikke meer, søgte Gjenboen over til gamle *Anthon*, der slet ikke viste sig. Han laae udstrakt død med sin gamle Nathue trykket mellem Hænderne. Den fik han ikke paa i Kisten, han havde jo endnu een, reen og hvid.

Hvor vare nu de Taarer han havde grædt? Hvor vare de Perler? I Nathuen bleve de, - de ægte gaee ikke af i Vasken - med Huen bleve de gjemt og glemt, - de gamle Tanker, de gamle Drømme, ja de bleve endnu i *Pebersvendens Nathue*. Ønsk Dig ikke den! din Pande vil den gjøre altfor heed, faae Pulsen til at slaee stærkere, bringe Drømme, som vare de Virkelighed; det prøvede den Første, som fik den paa og det var dog et halvhundred Aar efter, og det Borgemesteren selv, der sad med Kone og elleve Børn, godt inden Vægge; han drømte strax om ulykkelig Kjærlighed, Fallit og knap Tæring.

»Hu! hvor den Nathue varmer!« sagde han og rev den af og der trillede en Perle og atter en Perle, der klang og lyste. »Det er Gigten!« sagde Borgemesteren, »det gnistrer mig for Øinene!«

Det var Taarer, grædt for et halvhundred Aar siden, grædt af gamle *Anthon* fra *Eisenach*.

Hver som siden fik den Nathue paa, fik rigtignok Syner og Drømme, hans egen Historie blev til *Anthons*, det blev et heelt Eventyr, det blev mange, dem kunne de Andre fortælle, nu have vi fortalt det første og med det er vort sidste Ord: - ønsk Dig aldrig *Pebersvendens Nahue*.

*

45

»Noget«

»Jeg vil være Noget!« sagde *den Ældste* af fem Brødre, »jeg vil være til Nytté i Verden; lad det være nok saa ringe en Stilling, kun at det er godt, det jeg udretter, saa er det Noget. Jeg vil lave Muursteen, dem kan man ikke undvære! saa har jeg dog gjort Noget!«

»Men noget altfor lidt!« sagde *den anden Broder*, »det Du gjør, er saa godt som Ingenting; det er Haandlanger-Arbeide, kan udrettes ved Maskine. Nei saa heller blive Murer, det er dog Noget, det vil jeg være. Det er en Stand! ved den kommer man ind under Laugene, bliver Borger, har sin egen Fane og sin egen Kro; ja, gaaer det godt, kan jeg holde Svende, bliver kaldet Mester og min Kone bliver Mesterinde; det er Noget!«

»Det er slet Ingenting!« sagde *den Tredie*, »det er udenfor dasserne og der er mange dasser i en By, langt over Mesters! Du kan være en brav Mand, men Du er som Mester dog kun hvad man kalder »*simpel*!« nei, saa veed jeg noget Bedre! jeg vil være Bygmester, træde ind paa det Kunstneriske, det Tænkende, komme op til de Høierestaaende i Aandens Rige; vel maa jeg begynde nede fra, ja, jeg kan gjerne sige det lige reent ud: jeg maa begynde, som Tømmerdreng, gaae med Kasket, skjønt jeg er vant til at gaae med Silkehat, løbe for de simple Svende at hente Øl og Brændeviin, og de sige Du til mig, det er graverende! men jeg vil bilde mig ind, at det Hele er en Maskerade, det er Maske-Frihed! imorgen - det vil sige, naar jeg er Svend, gaaer jeg *min* Vei, de Andre komme ikke mig ved!

*****
----- 46

jeg gaaer paa Academiet, lærer at tegne, kaldes Architect -! det er Noget! det er Meget! jeg kan blive Høiædle og Velbyrdige, ja lidt til baade for og bag, og jeg bygger og bygger, ligesom de Andre før mig! det er altid Noget man kan stole paa! det Hele er *Noget!*«

»Men det Noget bryder jeg mig ikke om!« sagde *den Fjerde*, »jeg vil ikke gaae i Kjølvand, ikke være Copi, jeg vil være Geni, være dygtigere end I Alle tilsammen! jeg skaber en ny Stiil, giver Ideen til en Bygning, passende for Landets Klimat og Materiale, Landets Nationalitet, vor Tidsalders Udvikling og saa een Etage til for mit eget Geni!«

»Men naar nu Klimatet og Materialet ikke duer!« sagde *den Femte*, »det vil være slemt, for det har Indvirkning! Nationaliteten kan ogsaa let blive saa udvidet, at den bliver affecteret, Tidsalderens Udvikling kan lade Dig løbe løbsk, som tidt Ungdommen løber. Jeg seer nok, at Ingen af Eder bliver egentligt til Noget, ihvor meget I selv troe det! Men gjør som I ville, jeg skal ikke ligne Eder, jeg stiller mig udenfor, jeg vil raisonnere over, hvad I udrette! der er altid noget Galt ved enhver Ting, det skal jeg pille ud og omtale, det er Noget!«

Og det gjorde han, og Folk sagde om den Femte: »Ham er der bestemt Noget ved! han er et godt Hoved! men han gjør ikke Noget!« - Men derved var han Noget.

See det er kun en lille Historie, og dog faaer den ikke Ende saalænge Verden staaer!

Men blev der da ikke Videre af de fem Brødre! det var jo ikke Noget! Hør videre, det er et heelt Eventyr!

Den *ældste Broder, som lavede Muursteen, fornam, at fra hver Steen, naar den var færdig, trillede en lille Skilling, kun af Kobber, men mange smaa Kobberskillinger, lagt paa hinanden, blive til en blank Daler, og

hvor man banker paa med den, hos Bager, Slagter, Skrædder, ja hos dem Allesammen, der flyver Døren op og man faaer, hvad man bruger; see, det gav Muurstenene af sig; nogle gik vel i Brokker eller midt over, men de kom ogsaa til Brug.

Oppe paa Diget vilde Mo'er *Margrethe*, den fattige Kone, saa gjerne kline sig et lille Huus; hun fik alle Stenbrokkerne og saa et Par Hele, for et godt Hjerte havde den ældste Broder, om han i Gjærning kun drev det til at gjøre Muursteen. Den

*
- 47

fattige Kone reiste selv sit Huus; smalt var det, det ene Vindue sad skjevt, Døren var altfor lav, og Straataget kunde været lagt bedre, men Ly og Læ var der og sees kunde der langt ud over Havet, der i sin Vælde brødes mod Diget; de salte Draaber sprøitede over hele Huset, der endnu stod, da han var død og borte der havde gjort Muurstenene.

Den anden Broder, ja han kunde nu anderledes mure op, han var jo ogsaa oplært deri. Da Svendestykket var leveret, snørte han sin Randsel og sang Haandværkerens Vise:

»Jeg reise kan, mens jeg er ung
Og ude hjemlig bygge,
Mit Haandværk er min Pengepung,
Mit Ungdoms-Sind min Lykke!
Og seer jeg saa mit Fædreland,
Jeg Kjæresten gav Ordet!
Hurra! en driftig Haandværksmand
Faaer let Fod under Bordet!«

Og det gjorde han. Inde i Byen, da han kom tilbage og blev Mester, murede han op Huus ved Huus, en heel Gade; da den stod, saa godt ud og gav Byen Anseelse, saa byggede Husene for ham et lille Huus, der skulde være hans eget; men hvorledes kunde Husene bygge? Ja spørg dem ad, og de svare ikke, men Folk svare og sige: »jo vist har den Gade bygget ham hans Huus!« lille var det og med Leergulv, men da han med sin Brud dandsede henover det, blev Gulvet blankt og bonet, og fra hver Steen i Væggen sprang en Blomst, det var ligesaa godt som et kostbart Betræk. Det var et yndigt Huus og et lyksaligt Ægtepar. Laugsfanen vaiede udenfor og Svende og Læredrenge raabte: Hurra! jo, det var Noget! og saa døde han, det var ogsaa Noget!

Nu kom Architekten, den tredie Broder, som først havde været Tømmer-Lærling, gaaet med Kasket og løbet By-Ærinder, men fra Akademiet var steget til Bygmester, »højædle og velbyrdige«! ja havde Husene i Gaden bygget et Huus for Broderen, der var Muurmester, saa fik nu Gaden Navn efter denne, og det smukkeste Huus i Gaden blev hans, det var Noget og han

*
- 48

var Noget - og det med en lang Titel for og bag; hans Børn kaldtes fornemme Børn, og da han døde var hans Enke en Enke af Stand - det er Noget! og hans Navn stod stadigt paa Gadehjørnet og var i Folkemunde, som Gadenavn - ja det er Noget!

Saa kom Geniet, den fjerde Broder, der vilde finde paa noget Nyt, noget Aparte og een Etage til, men den knak af for ham og han faldt ned og brak Halsen, - men han fik en deilig Begravelse med Laugs-Faner og Musik, Blomster i Avisen og paa Gaden hen over Brolægningen; og der blev holdt tre Liigtaler over ham, den ene meget længer end den anden, og det vilde have fornøiet ham, for han holdt meget af at tales om; der kom et Monument paa Graven, kun een Etage, men det er altid Noget!

Nu var han død, ligesom de tre andre Brødre, men den Sidste, han, som raisonnerede, overlevede dem Allesammen, og det var jo det Rette, for saa havde han det sidste Ord og det var ham af stor Vigtighed at have det sidste Ord. Han var jo det gode Hoved! sagde Folk. Nu slog ogsaa hans Time, han døde og kom til Himmeriges Port. Her komme altid To og To! her stod han med en anden Sjæl, der ogsaa gjerne vilde ind, og det var netop den gamle Mo'er *Margrethe* fra Digehuset.

»Det er nok for Contrastens Skyld, at jeg og den usselige Sjæl skal komme her paa eengang!« sagde Raisonneuren. »Naa, hvem er Hun, Mo'erlille? Vil Hun ogsaa ind her!« spurgte han.

Og den gamle Kone neiede saa godt hun kunde, hun troede, det var Sand Peder selv, der talte. »Jeg er en sølle Stakkel, uden al Familie! gamle *Margrethe* fra Digehuset!«

»Naa, hvad har Hun gjort og udrettet dernede?«

»Jeg har saamænd slet ikke udrettet Noget i denne Verden! ikke Noget, der kan lukke op for mig her! det er en sand Naadens Gjærning, om jeg faaer Lov at komme indenfor Døren!«

»Hvorledes har Hun forladt denne Verden?« spurgte han, for at tale om Noget, da det kjedede ham at staa der og vente.

»Ja, hvordan jeg forlod den, det veed jeg ikke! syg og daarlig var jeg jo i de sidste Aaringer, og saa har jeg vel ikke kunnet taale at krybe ud af Sengen og komme i Frost og Kulde derudenfor. Det er jo en haard Vinter, men nu har jeg da forvundet det. Det var et Par Dage blikstille, men bitterlig koldt, som Deres Velærværdighed nok veed, Isen havde lagt til saalangt ud i Stranden, man kunde øine; alle Folk fra Byen toge ud paa Isen; der var, hvad de kalde Skridtskoe-Løben og Dands, troer jeg,

*
- 49

der var fuld Musik og Beværtning derude; jeg kunde høre det lige ind, hvor jeg laae i min fattige Stue. Da var det saadanne hen mod Aftenstid, Maanen var oppe, men den var ikke endnu kommet til Kræfter, jeg saae fra min Seng gennem Vinduet heelt ud over Stranden, og der lige i Kanten af Himmel og Hav kom en underlig hvid Sky; jeg laae og saae paa den, saae paa den sorte Prik midt i, der blev større og større; og saa vidste jeg hvad det betød; jeg er gammel og erfaren, skjøndt det Tegn seer man ikke ofte. Jeg kjendte det og fik en Gru! jeg har to Gange forud i min Levetid seet den Ting komme, og vidste, at der vilde blive en forfærdelig Storm med Springflod, der vilde komme over de arme Mennesker derude, som nu drak og sprang og jubilerede; Unge og Gamle, den hele By var jo derude, hvem skulde vare dem, hvis Ingen der saae og kjendte, hvad jeg nu kjendte. Jeg blev saa ræd, jeg blev saa levende, som ikke i mange Tider! ud af Sengen kom jeg og hen til Vinduet, længer kunde jeg ikke orke; Vinduet fik jeg dog op, jeg kunde see Menneskene løbe og springe derude paa Isen, see de pyntelige Flag, høre, hvor Drengene raabte Hurra, og Piger og Karle sang, det gik lystigt til, men høiere og høiere steeg den hvide Sky med den sorte Pose i! jeg raabte Alt hvad jeg kunde, men Ingen hørte mig, jeg var for langt derfra. Snart vilde Veiret bryde løs, Isen gaae istykker og Alle derude synke igjennem uden Frelse. Høre mig kunde de ikke, naae ud til dem mægtede jeg ikke; kunde jeg dog faae dem i Land! Da gav *vor Herre* mig den Tanke at stikke Ild i min Seng, heller lade Huset brænde af, end at de Mange saa ynkeligt skulle døe. Jeg fik Lyset tændt, saae den røde Flamme - ja, jeg naaede ud af Døren, men der blev jeg liggende, jeg kunde ikke mere; Luen stod ud efter mig og ud af Vinduet, hen over Taget; de saae den derude fra og de løb Alle, hvad de kunde, for at hjælpe mig arme Stakkel, som de troede brændte inde; der var ikke Een, som jo løb afsted; jeg hørte de kom, men jeg hørte ogsaa, hvor det med Eet susede i Luften; jeg hørte det dundrede som svære Kanonskud, Springfloden løftede Isen, der brødes itu; men til Diget naaede de, hvor Gnisterne fløi hen over mig; jeg fik dem Alle i Behold; men jeg har ikke maattet kunne taale Kulden og den Forskrækkelse, og saa er jeg kommet herop til Himmeriges Port; de sige, den bliver lukket op ogsaa for saadan en Stakkel, som jeg! og nu har jeg

*
- 50

jo ingen Huus mere dernede paa Diget, dog det giver mig da ingen Adgang her.«

Da aabnede sig Himmeriges Port og Engelen førte den gamle Kone ind; hun tabte et Sengehalm udenfor, et af de Straa, der havde ligget i hendes Seng, den hun tændte for at frelse de Mange, og det var blevet til det pure Guld, men et Guld, der voxede og slyngede sig i de deiligste Forsringer.

»See, det bragte den fattige Kone!« sagde Engelen. »Hvad bringer nu Du? Ja, jeg veed nok, Du har Ingenting udrettet, ikke engang lavet en Muursteen; kunde Du bare gaae tilbage igjen og bringe idetmindste saameget; den duede sagtens ikke, naar Du havde gjort den, dog gjort med en god Villie, det var altid Noget; men Du kan ikke gaae tilbage, og jeg kan ikke gjøre Noget for Dig!«

Da bad den fattige Sjæl, Konen fra Digehuset, for ham: »hans Broder har gjort og givet mig alle Steen og Stumper, hvoraf jeg klinede mit usselige Huus, det var grumme meget for mig arme Stakkel! kan nu ikke alle de Stumper og Stykker gjælde som een Muursteen for ham? Det er en Naadens Gjerning! nu trænger han til den og her er jo Naadens Hjem!«

»Din Broder, den, Du kaldte den Ringeste,« sagde Engelen, »den, hvis Dont i al Ærlighed var Dig nedrigst, giver Dig sin Himmeriges-Skjerv. Du skal ikke vises bort, Du skal have Lov til at staae herudenfor og tænke over, see at ophjælpe dit Liv dernede, men ind kommer Du ikke, før Du i god Gjerning har udrettet - *Noget!*«

»Det kunde jeg have sagt bedre!« tænkte Raisonneuren, men han sagde det ikke høit, og det var nok allerede *Noget*.

*
-
51

Det gamle Egetræes sidste Drøm. (Et Jule-Eventyr.)

Der stod i Skoven, høit paa Skrænten, ved den aabne Strand, saadan et rigtigt gammelt Egetræ, det var netop tre hundrede og fem og tredsindstyve Aar, men den lange Tid var for Træet ikke mere end ligesaa mange Døgn for os Mennesker; vi vaage om Dagen, sove om Natten, og have da vore Drømme, med Træet er det anderledes, Træet er vaagent i de tre Aarstider, først mod Vinteren har det sin Søvn, Vinteren er dets Sovetid, den er dets Nat efter den lange Dag, som kaldes Foraar, Sommer og Høst.

Mangen varm Sommerdag havde Døgnfluen dandsset rundt om dets Krone, levet, svævet og følt sig lykkelig, og hvilede da, et Øieblik i stille Lyksalighed, den lille Skabning paa et af de store friske Egeblade, saa sagde Træet altid: »Lille Stakkel! kun en eneste Dag er hele dit Liv! hvor kort dog! det er saa sørgeligt!«

»Sørgeligt!« svarede da altid Døgnfluen, »hvad mener Du dermed? Alt er jo saa mageløst lyst, saa varmt og deiligt, og jeg er saa glad!«

»Men kun een Dag, og saa er Alt forbi!«

»Forbi!« sagde Døgnfluen. »Hvad er forbi! er ogsaa Du forbi?«

»Nei, jeg lever maaskee Tusinder af dine Dage, og min Dag er hele Aarstider! Det er Noget saa langt, Du slet ikke kan udregne det!«

»Nei, for jeg forstaaer Dig ikke! Du har Tusinder af mine Dage, men jeg har Tusinder af Øieblkke til at være glad og
*****
----- 52

lykkelig i! Holder al denne Verdens Deilighed op, naar Du dør?«

»Nei,« sagde Træet, »den bliver vist ved længer, uendeligt længer, end jeg kan tænke det!«

»Men saa have vi jo lige Meget, kun at vi regne forskjelligt!«

Og Døgnfluen dandsede og svang sig i Luften, glædede sig ved sine fine, kunstige Vinger, deres Flor og Fløiel, glædede sig i den varme Luft, der var saa krydret med Duft fra Kløvermarken og fra Gjerdets vilde Roser, Hyld og Kaprifolier, ikke at tale om Skovmærker, Kodriver og vilde Krusemynter; der var en Duft saa stærk, at Døgnfluen troede at have en lille Ruus af den. Dagen var lang og deilig, fuld af Glæde og sød Fornemmelse, og naar saa Solen sank, følte altid den lille Flue sig saa behagelig træt af al den Lystighed. Vingen vilde ikke længer bære den og ganske sagte gled den ned paa det bløde, gyngende Græsstraa, nikkede med Hovedet, som den kan nikke, og sov ind saa gladelig, det var Døden.

»Stakkels lille Døgnflue!« sagde Egetræet, »det var dog altfor kort et Liv!«

Og hver Sommerdag gjentog sig samme Dands, samme Tale, Svar og Hensoven; det gjentog sig i hele Slægter af Døgnfluer, og alle vare de lige lykkelige, lige glade. Egetræet stod vaagen sin Foraarsmorgen, Sommermiddag og Efteraarsaften, nu var det snart mod Sovetid, dets Nat, Vinteren vilde komme.

Allerede sang Stormene: »God Nat, god Nat! der faldt et Blad, der faldt et Blad! vi plukke, vi plukke! see til at Du kan sove! vi synge Dig isøvn, vi ruske Dig isøvn, men ikke sandt, det gjør godt i de gamle Grene! de knage derved af bare Fornøielse! sov sødt, sov sødt! det er din tre hundrede og fem og tredsindstyvende Nat, egentligt er Du kun en Aars-Unge! sov sødt! Skyen drysser Snee, det bliver et heelt Lagen, et luunt Sengetæppe om dine Fødder! sov sødt og drøm behageligt!«

Og Egetræet stod afklædt alt sit Løv for at gaae til Ro hele den lange Vinter og i den at drømme mangan Drøm, altid noget Oplevet, ligesom i Menneskenes Drømme.

Det havde ogsaa engang været lille, ja, et Agern havde været dets Vugge; efter Menneske-Regning levede det nu i et *fjerde Aarhundred; det var det største og ypperste Træ i Skoven, med sin Krone ragede det høit over alle de andre Træer og blev seet langt ude fra Søen, var Skibsmærke; det tænkte slet ikke paa, hvormange Øine, der søgte det. Høit oppe i dets grønne Krone

byggede Skovduerne, og Gjøgen kikkede der, og i Efteraaret, naar Bladene saae ud som hamrede Kobberplader, kom Trækfuglene og hvilede der, før de fløi hen over Søen; men nu var det Vinter, Træet stod bladløs, man kunde ret see, hvor bugtede og krogede Grenene strakte sig; Krager og Alliker kom og satte sig skifteviis der og talte om de strenge Tider, som begyndte, og hvor svært det var at faae Føden om Vinteren.

Det var just den hellige Juletid, da drømte Træet sin deiligste Drøm; den skal vi høre.

Træet havde tydeligt en Fornemmelse af at det var en festlig Tid, det syntes at høre rundt om alle Kirke-Klokker ringe, og dertil var det som paa en deilig Sommerdag, mildt og varmt; det bredte ud saa frisk og grøn sin mægtige Krone, Solstraalerne spillede mellem Blade og Grene, Luften var fyldt med Duft af Urter og Buske; brogede Sommerfugle legede »Tagfat« og Døgnfluerne dandsede, som var Alt kun til for at de skulde dandse og fornøje sig. Alt, hvad Træet igjennem Aaringer havde oplevet og seet omkring sig, drog forbi, som i et heelt Fest-Optog. Det saae fra gammel Tid Riddere og Fruer til Hest, med Fjer i Hatten og med Falk paa Haand, ride gennem Skoven; Jagthornet lød og Hundene halsede; det saae fjendtlige Soldater i blanke Vaaben og brogede Klæder, med Spyd og Hellebarder, slaae Telt op og atter tage det ned; Vagtilden blussede og der blev sjunget og sovet under Træets udstrakte Grene; det saae Kjærestefolk i stille Lykke mødes her i Maaneskin og skære deres Navne, det første Bogstav, ind i den graagrønne Bark. Cither og Æolsharpe vare engang, ja der laae Aaringer imellem, hængte op i Egens Grene af reisende, muntre Svende, nu hang de der igjen, nu klang de der igjen saa yndelig. Skovduerne kurrede, som *vilde de fortælle, hvad Træet følte derved, og Gjøgen kikkede, hvormangen Sommerdag det skulde leve.

Da var det, som om en ny Livs-Strømning rislede det lige ned i de mindste Rødder og op i de høiestragende Grene, lige ud i Bladene; Træet følte at det strakte sig derved, ja det fornam med Rødderne, hvorledes der ogsaa nede i Jorden var Liv og Varme; det fornam sin Styrke tage til, det voxede høiere og høiere; Stammen skjød op, der var ingen Stillestaaen, den voxede meer og altid meer, Kronen blev fyldigere, bredte sig, løftede sig, - og altsom Træet voxede, voxede ogsaa dets Velværen, dets lyksaliggjørende Længsel efter altid at naae høiere, lige op til den lysende, varme Sol.

* 54

Allerede var det voxet høit op over Skyerne, der som mørke Trækfugle-Skarer, eller store hvide Svaneflokke droge hen under det.

Og hvert af Træets Blade kunde see, som havde det Øine at see med; Stjernerne bleve synlige ved Dagen, saa store og blanke; hver af dem blinkede som et Par Øine, saa milde, saa klare; de mindede om kjendte, kjærlige Øine, Barne-Øine, Kjærestefolks-Øine, naar de mødtes under Træet.

Det var et livsaligt Øieblik, saa frydefuldt! og dog, i al den Pryd, fornam det en Længsel og Lyst efter, at alle de andre Skovens Træer dernede, alle Buske, Urter og Blomster maatte kunne løfte sig med, føle og fornemme denne Glands og Glæde. Det mægtige Egetræ i al sin Herligheds Drøm, var ikke fuldt lykkeligt, uden at have dem med Alle, Smaa og Store, og denne Følelse bævede igjennem Grene og Blade, saa inderligt, saa stærkt som i et Menneskes Bryst.

Træets Krone bevægede sig som om det søgte og savnede, saae tilbage. Da fornam det Duft af Skovmærker og snart endnu stærkere Duft af Kaprifolier og Violer, det troede at kunne høre Gjøgen svare sig.

Ja, gennem Skyerne pippede frem Skovens grønne Toppe, det saae under sig de andre Træer voxede og løftede sig som det; Buske og Urter skjøde høit i Veiret; enkelte reve sig løs med Rod og fløi hurtigere. Birken var snarest; som en hvid Lynstraale knittede dens slanke Stamme opad, Grenene bølgede som grønne Flor og Faner; den hele Skov-Natur, selv det brunfjedrede Bør, voxede med, og Fuglene fulgte med og sang, og paa Straaet, der som et langt, grønt Silkebaand løst flagrede og fløi, sad Græshoppen og spillede med Vingen paa sit Skinnebeen; Oldenborrerne brummede og Bierne summede, hver Fugl sang med sit Næb, Alt var Sang og Glæde lige ind i Himlen.

»Men den lille blaa Blomst ved Vandet, den skulde ogsaa med!« sagde Egetræet; »og den røde Klokkeblomst! og den lille Gaaseurt!« - ja Egen vilde have dem Allesammen med!

»Vi er med! vi er med!« sang og klang det.

»Men de smukke Skovmærker fra forrige Sommer - og Aaret forud var her et Flor af Lilieconvaller -! og det vilde Æbletræ, hvor stod det deiligt - og al den Skovpragt i Aaringer, i mange Aaringer -! havde den dog levet og blevet til nu, saa havde den dog ogsaa kunnet være med!«

* 55

»Vi er med! vi er med!« sang og klang det endnu høiere oppe, det syntes, som om de vare fløine foran.

»Nei, det er altfor utroligt deiligt!« jublede den gamle Eeg. »Jeg har dem Allesammen! Smaa og Store! ikke Een er glemt! hvor er dog al den Lyksalighed mulig og tænkelig!«

»I Guds Himmel er den mulig og tænkelig!« klang det.

Og Træet, der altid voxede, fornam at dets Rødder løsne sig fra Jorden.

»Det er nu det Allerbedste!« sagde Træet, »nu holder mig ingen Baand! jeg kan flyve op til det Allerhøieste i Lys og Glands! og alle Kjære har jeg med! Smaa og Store! Alle med!«

»Alle!«

Det var Egetræets Drøm, og medens det drømte gik en voldsom Storm hen over Hav og Land i den hellige Julenat; Søen væltede tunge Bølger mod Stranden, Træet knagede, bragede og rykkedes op med Bod, netop idet det drømte, at dets Rødder løsne sig. Det faldt. Dets tre hundrede og fem og tredsindstyve Aar var nu som en Dag for Døgnfluen.

Julemorgen, da Solen kom frem, havde Stormen lagt sig; alle Kirkeklokker ringede festlig, og fra hver Skorsteen, selv den mindste paa Huusmandens Tag, løftede sig Røgen blaalig som fra Alteret ved Druidens Fest, Takkens *Offerrøg. Søen blev mere og mere stille, og paa et stort Fartøi derude, der i Natten havde vel overstaet det haarde Veir, heisedes nu alle Flag, julefestligt og smukt.

»Træet er borte! Det gamle Egetræ, vort Mærke paa Landet!« sagde Søfolkene. »Det er faldet i denne Storm-Nat! Hvo skal kunne erstatte det; det kan Ingen!«

Saadan Ligtale, kort, men velmeent, fik Træet, der laae udstrakt paa Sneetæppet ved Stranden; og hen over det klang Psalmesang fra Skibet, Sangen om Julens Glæde og Menneskenes Sjæls Frelse i Christo og det evige Liv:

»Syng høit i Sky, Guds Kirkeflok!
Halleluja, nu har vi nok,
Den Fryd er uden Lige!
Halleluja, Halleluja!«

saa lød den gamle Psalme, og hver derude paa Skibet løftedes paa sin Viis ved den og Bønnen, ret som det gamle Træ løftede sig i sin sidste, sin deiligste Drøm Julenat.

*

56

ABC-Bogen.

Der var en Mand, som havde skrevet nogle nye Vers til »Abc-Bogen«; saadan to Linier til hvert Bogstav, ligesom i den gamle *Abc*; han syntes, at man skulde have noget Nyt, de gamle Vers vare saa forslidte, og han syntes nu altid saa godt om sine egne. Den nye *Abc* laae endnu kun skrevet, og den var ved Siden af den gamle trykte stillet hen i det store Bogskab, hvori der stode saa mange lærde Bøger og moersomme Bøger, men den gamle *Abc* vilde nok ikke være Nabo til den nye og var derfor sprunget fra Hylden og havde i det samme givet et Skub til den nye, saa den ogsaa laae paa Gulvet og det med alle sine løse Blade spredte rundtom. Den gamle *Abc* vendte opad den første Side, og det er den vigtigste i den, der staae alle Bogstaverne, de store og smaa. Det Blad har nu Alt, hvad alle de andre Bøger leve af, Alphabetet, Bogstaverne, dem, der dog regjere i Verden; en forfærdelig Magt har de! det kommer alene an paa, hvorledes de kommanderes til at staae; de kunne give Liv, slaae ihjel, glæde og bedrøve. Enkelte opstillede betyde de Ingenting, men stillede i Geled, - ja, da vor Herre lod dem lægge under sine Tanker, fornam vi mere, end vi mægtede at bære, vi bøiede os dybt, men Bogstaverne mægtede at bære det.

Der laae de nu og vendte opad! og Hanen i det store A straaede med røde, blaae og grønne Fjer; han brystede sig, for han vidste hvad Bogstaverne betød og at han var den eneste Levende i dem.

* * * * *
- - - - - 57

Da gamle *Abc*-Bog faldt paa Gulvet slog han med Vingerne, fløi ud og satte sig paa en Kant af Bogskabet, glattede sig med Næbet, og galede, saa det skingrede efter. Hver Bog i Skabet, som ellers Nat og Dag stod ligesom i en Døs, naar den ikke var i Brug, fornam det Trompetstød - og saa taledes Hanen høit

og lydeligt om den Uret, der var gjort den værdige gamle *Abc-Bog*.

»Alting skal nu være nyt, være anderledes!« sagde den, »Alt skal være saa fremad, Børn ere saa kloge, at de nu kunne læse før de kjende Bogstaver. «»De skulle have lidt Nyt!«« sagde han, der skrev de nye *Abc-Vers*, som ligge der spredte paa Gulvet. Jeg kjender dem! meer end ti Gange har jeg hørt ham læse dem op for sig selv, det var ham saadan en Fornøielse, nei, maa jeg bede om mine egne, de gode gamle med *Xanthus*, og de Billeder, der høre til; dem vil jeg kjæmpe for, dem vil jeg gale for! enhver Bog i Skabet kjender dem vel! nu skal jeg læse de skrevne nye! læse dem med al Rolighed! lad os saa være enige om, at de ikke due!«

A. Amme.

*En **Amme** gaaer i Søndagsklæder,
Og Andres Børn er hendes Hæder.*

B. Bonde.

*En **Bonde** før leed stor Fortræd,
Nu er han tidt for meget med!*

»Det Vers finder jeg nu inderligt flaut!« sagde Hanen, »men jeg læser videre!«

C. Columbus.

***Columbus** over Havet foer,
Og Jorden den blev dobbelt stor!*

D. Danmark.

*Om **Danmarks** Rige Sagnet gaaer,
Gud ei sin Haand af Danmark slaaer!*

»Det vil nu Mange finde saa kjønt!« sagde Hanen, »men det gjør jeg ikke! jeg finder nu Ingenting kjønt her! - videre!«

E. Elephant.

*En **Elephant** gaaer altid tungt,
Om ogsaa Hjertet det er ungt!*

*
- 58

F. Formørkelse.

***Formørkelse** gjør Maanen godt,
Den gaaer saa længe med Kalot!*

G. Galten.

*Om **Galten** end faaer Ring i Næsen,
Han lærer ei det fine Væsen.*

H. Hurra.

*Tidt er et Hurra paa vor Jord
Et meget ubesindigt Ord!*

»Hvor skal nu et Barn forstaae det!« sagde Hanen, »der staaer rigtignok paa Titelbladet: »*Abc-Bog for Store og Smaa*«, men de Store have Andet at bestille end læse *Abc-Vers* og de Smaa kunne ikke forstaae det! Der er en Grændse med Alt! Videre!«

J. Jord.

*Vor **Jord** er vor Moder saa rund og saa stor,
Og vi gaae tilsidst igjen i vor Moer!*

»Det er nu raat!« sagde Hanen.

K. Ko. Kalv.

En **Ko** er Tyrens Madamme,
Og **Kalven** kan blive det samme!

»Hvor skal man nu *kunne forklare for Børn det Familieskab?«

L. Løve. Lorgnet.

Den vilde **Løve** har ei **Lorgnet**,
Det har den tamme i Nummer-Parquet.

M. Morgensol.

Op staaer den gyldne **Morgensol**,
Men ei fordi Gaardhanen goel.

»Nu faaer jeg Grovheder!« sagde Hanen; »men jeg er da i godt Selskab, i Selskab med Solen! videre!«

N. Neger.

Sort er en Neger al sin Tid,
Ham kan man ikke vaske hvid.

*
– 59

O. Olieblad.

Det bedste Blad - ja veed Du hvad?
Det var dog Duens **Olieblad**.

P. Pande.

Tidt rummes i Menneskets **Pande**,
Hvad knap kan rummes i Tider og Lande.

Q. Qvæg.

At eie **Qvæg** er stort og godt,
Selv være **Qvæg**, det er kun smaat.

E. Rundetaarn.

Skjøndt man er skabt som **Rundetaarn**,
Er man derfor ei høivelbaar'n.

S. Sviin.

Lad det Dig ikke gjøre hoven,
At Du har mange **Sviin** paa Skoven.

»Tillader De nu, jeg galer!« sagde Hanen, »det tager paa Kræfterne at læse saa meget! man maa trække Veiret!« - og saa galede den, saa at det skingrede som Messing-Trompet, og det var en stor Fornøjelse at høre paa - for Hanen. »Videre!«

T. Theekedel. Theemaskine.

Theekedlen fik kun Skorsteens-Rang,
Og har dog **Theemaskinens** Sang.

U. Uhret.

Skjøndt **Uhret** stadigt slaaer og gaaer,
Midt i en Evighed man staaer!

»Det skal nu være saa dybt,« sagde Hanen, »men jeg kan ikke hitte det paa Bunden!«

V. Vaskebjørn.

En **Vaskebjørn** kan vaske Tingen
Saa længe, at den bliver ingen!

X. - -

»Her har han ikke kunnet finde paa noget Nyt!«

*I Ægteskabs-Sø skal der findes en Klippe,
Af Socrates blev den betegnet **Xanthippe**.*

»Han maatte dog tage Xanthippe. Xanthus er nu bedre!«

Y. Ygdrasil.

*Under **Ygdrasil-Træ** var Gudernes Sted, -
Træet er dødt og Guderne med!*

»Nu er vi snart ude!« sagde Hanen, »det er altid en Trøst. Videre frem.«

Æ. Æsel.

*Et **Æsel** er et **Æsel** dog,
Om selv det gaaer med gyldent Skrog.*

Ø. Østers.

*En **Østers** har ikke til Verden Fiduus,
Den veed, man kan æde den ud af sit Huus!*

»Der slap det! men det er ikke overstaaet! nu skal det trykkes! og saa skal det læses! det skal bydes istedetfor de værdige gamle Bogstav-Vers i min Bog! Hvad siger Forsamlingen, Lærde og Ulærde, enkelte og samlede Skrifter? hvad siger Bogskabet? Jeg har talt - nu kunne de Andre handle!«

Og Bøgerne stode og Skabet stod, men Hanen fløi ned igjen i sit store A og saae sig stolt om. »Jeg taleder godt, jeg galeder godt -! det gjør den nye *Abc-Bog* mig ikke efter! den døer bestemt! den er død! den har ingen Hane!«

* * *

Nye Eventyr og Historier. Første Række. Anden Samling. 1858.

NEH 2-58 (Bibl. 774) udkom 15.5. 1858 og indeholder: [I]-[VIII] disponeret som NEH 1-58, blot med tilføjelsen Anden Samling på smudstitel og titel; dedikation, se nedenfor. 1-67 text. 68 blank.

NEH 2-60 har på titelbladet efter navnet: Anden Samling. Andet Oplag, Kjøbenhavn. C. A. Reitzels Forlag. 1860. På dets bagside: Bianco Lunos Bogtrykkeri ved F. S. Muhle.

Fru Læssøe,
født Abrahamson,

hjerteligt og taknemmeligt
tilegnet.

Dynd-Kongens Datter.

Storkene fortælle for deres Smaa saa mange Eventyr, alle fra Sumpen og Mosen, de ere, almindeligviis, afpassede efter Alder og Fatteevne; de mindste Unger ere fornøiede med at der siges »krible, krable, plurremurre!« det finde de udmærket, men de Ældre ville have en dybere Betydning, eller idetmindste Noget om Familien. Af de to ældste og længste Eventyr, som have holdt sig hos Storkene, kjende vi Alle det ene, det om *Moses*, der af sin Moder blev sat ud i *Nilens* Vande, fundet af Kongens Datter, fik en god Opdragelse og blev en stor Mand, som man siden ikke veed om, hvor han blev begravet. Det er ganske almindeligt!

Det andet Eventyr kjendes endnu ikke, maaskee fordi det er næsten indenlandsk. Det Eventyr er gaaet fra Storkemo'er til Storkemo'er i tusinde Aar og hver af dem har fortalt det bedre og bedre, og vi fortælle det nu allerbedst.

Det første Storkepar, som kom med det og levede ind i det, havde deres Sommer-Ophold paa Vikingens Bjælkehuus oppe ved *Vildmosen* i *Vendsyssel*; det er i *Hjøring* Amt, høit mod *Skagen* i *Jylland*, naar vi skulle tale med Kundskaber; det er endnu en uhyre stor Mose, man kan læse om den i Amtsbeskrivelsen. Her har været Havbund, men den har hævet sig, staaer der; den strækker sig milevidt til alle Sider omgivet af vaade Enge og gyngende Kjær, med Tørvemoser, Muldebær og usle Træer;

*****
----- 64

næsten altid svæver en Taage hen over den og for halvfjerdsindstyve Aar siden fandtes her endnu Ulve; den kan rigtignok kaldes »*Vildmosen*« og man kan tænke sig hvor vildsomt, hvor megen Sump og Sø, her har været for tusind Aar siden! ja, i det Enkelte saae man den Gang her, hvad man endnu seer: Rørene havde samme Høide, samme Slags lange Blade og violbrune Fjæderblomster, som de bære endnu, Birken stod med hvid Bark og fine, løsthængende Blade ligesom endnu, og hvad de Levende, som kom her, angaae, ja, Fluen bar sin Florsklædning med samme Snit som nu, Storkens Liv-Couleur var Hvidt med Sort og røde Strømper, derimod havde Menneskene paa den Tid et andet Kjølesnit end nu til Dags, men hver af dem, Træl eller Jæger, hvem som helst, der traadte ud paa Hængedyndet, gik det for tusind Aar siden som det endnu gaaer dem, der komme her, de plumpede i, og sank ned til *Dyndkongen*, som de kaldte ham, der regjerede nede i det store Mose-Rige. *Gungekongen* kunde han ogsaa kaldes, men vi synes nu bedst om at sige *Dyndkongen*; og det kaldte Storkene ham ogsaa. Meget lidt veed man om hans Regjering, men det er maaskee det Bedste.

Nær ved Mosen, tæt op til *Lümfjorden*, laae Vikingens Bjælkehuus med steensat Kjelder, Taarn og tre Sæt Stokværk; øverst paa Taget havde *Storken* bygget Rede, *Storkemoder* laae paa Æg og var vis paa, de vilde lykkes.

En Aften blev *Storkefader* noget længe ude og da han kom hjem, saae han forpjusket og iilfærdig ud.

»Jeg har noget ganske Forfærdeligt at fortælle Dig!« sagde han til *Storkemoder*.

»Lad være med det!« sagde hun, »husk paa, at jeg ligger paa Æg, jeg kunde have Skade af det og da virker det paa Æggene!«

»Du maa vide det!« sagde han. »Hun er kommen her, Datteren af vor Vert i *Ægypten*! hun har vovet Reisen herop! og væk er hun!«

»Hun, som er af Feernes Slægt! fortæl dog! Du veed, at jeg kan ikke taale at vente i denne Tid, da jeg ligger!«

»Seer Du, Mo'er! hun har dog troet paa, hvad Doctoren sagde, som Du fortalte mig; hun har troet paa, at Moseblomsten heroppe kunde hjelpe hendes syge Fader og hun er fløiet i Fjæderham med de to andre Fjæderhams-Prindsesser, der

* 65

hvert Aar skulle her Nord paa for at bade sig og forynges! hun er kommen, og hun er væk!«

»Du gjør det saa vidtløftigt!« sagde *Storkemoder*, »Æggene kunne blive forkølede! jeg kan ikke taale at være i Spænding!«

»Jeg har passet paa!« sagde *Storkefader*, »og iaften, jeg gik i Rørene, hvor Hængedyndet kan bære mig, da kom tre Svaner, der var Noget ved Svinget, som sagde mig: pas paa, det er ikke heelt Svane, det er Svaneham kun! Du kjender det paa Følelsen, Mo'er! ligesom jeg, Du veed, hvad der er det Rette!«

»Ja vist!« sagde hun, »men fortæl om Prindsessen! jeg er kjed af at høre om Svaneham!«

»Her midt i Mosen, veed Du, er ligesom en Sø,« sagde *Storkefader*, »Du kan see et Stykke af den, naar Du vil lette Dig; derop til Rørene og det grønne Hængedynd laae en stor Elletrunte; paa den satte de tre Svaner sig, sloge med Vingerne og saae sig om; den ene af dem kastede Svanehammen, og jeg kjendte i hende vor Huus-Prindsesse fra *Ægypten*; hun sad nu og havde ingen anden Kappe om sig, end sit lange, sorte Haar; hun bad de to andre, hørte jeg, at passe vel paa Svanehammen, naar hun dukkede ned under Vandet for at plukke Blomsten, som hun troede at see. De nikkede og lettede, løftede paa den løse Fjæderkjole; see hvad mon de vil med den, tænkte jeg, og hun spurgte dem vistnok lige om det samme og Svar fik hun, Syn for Sagen, de fløi iveiret med hendes Fjæderham: »»Dyk Du ned!«« raabte de, »»aldrig flyver Du meer i Svaneham, aldrig seer Du *Ægyptens* Land! sid Du i *Vildmosen*!«« og saa reve de hendes Fjæderham i hundrede Stykker, saa at Fjædrene fløi rundt omkring, som om det var et Sneefog! og bort fløi de to Skarns-Prindsesser!«

»Det er rædsomt!« sagde *Storkemoder*, »jeg kan ikke taale at høre det! - siig mig saa, hvad der skete videre!«

»Prindsessen jamrede og græd! Taarerne trillede ned paa Elletrunten og saa rørte den sig, for det var *Dyndkongen* selv, ham, der boer i Mosen. Jeg saae, hvor Trunten vendte sig og saa var den ingen Trunte meer, der stak op lange, dyndede Grene, ligesom Arme; da blev det stakkels Barn forskrækket og sprang afsted ind paa det gyngende Hængedynd, men der kan det ikke bære mig, mindre hende, hun sank strax i, og Elletrunten gik ned med, det var ham der halede; der kom store,

* - 66

sorte Bobler og saa var der ikke Spor mere. Nu er hun begravet i *Vildmosen*, aldrig kommer hun med Blomst til *Ægyptens* Land. Du havde ikke holdt ud at see paa det, Mo'er!«

»Saadant Noget skulde Du slet ikke fortælle mig i denne Tid! det kan gaae ud over Æggene! - Prindsessen hytter sig nok! hun faaer sagtens Hjelp! havde det været mig eller Dig, een af vore, saa havde det været forbi!«

»Jeg vil dog hver Dag see efter!« sagde *Storkefader*, og det gjorde han.

Nu gik der en lang Tid.

Da saae han en Dag, at dybt fra Bunden skjød frem en grøn Stilk, og da den naaede op til Vandspeilet, voxte frem et Blad, bredere og altid bredere; tæt ved kom en Knop, og da Storken en Morgenstund fløi hen over den, aabnede sig, ved de stærke Solstraaler, Blomsterknoppen og midt i den laae et deiligt Barn, en lille Pige, ligesom om hun var steget op fra Bad; hun lignede i den Grad Prindsessen fra *Ægypten*, at Storken først troede at det var hende, der var blevet lille, men da han tænkte sig om, fandt han det rimeligere at det var hendes og *Dyndkongens* Barn; derfor laae hun i Aakande.

»Der kan hun da ikke blive liggende;« tænkte *Storken*, »i min Rede ere vi allerede saa mange! men, der falder mig Noget ind! *Vikingefruen* har ingen Børn, tidt ønskede hun sig en Lille, jeg faaer jo Skyld for at bringe de Smaa, nu vil jeg dog engang gjøre Alvor af det! jeg flyver til *Vikingefruen* med Barnet; der vil blive en Fornøjelse!«

Og *Storken* tog den lille Pige, fløi til Bjælkehuset, slog med Næbbet Hul paa den Blæreskindes Rude, lagde Barnet ved *Vikingefruens* Bryst, fløi saa til *Storkemo'er* og fortalte, og Ungerne hørte paa det; de vare store nok dertil.

»Seer Du, Prindsessen er ikke død! hun har sendt den Lille herop, og nu er den anbragt!«

»Det har jeg jo sagt fra første Færd!« sagde *Storkemoder*, »tænk nu lidt paa dine egne! det er snart paa Reisetiden; det begynder af og til at krille mig under Vingerne! Gjøgen og Nattergalen ere allerede afsted, og Vagtlernerne hører jeg tale om, at vi snart faae god Medvind! vore Unger staae sig nok ved Manoeuveren, kjender jeg dem ret!«

Naa, hvor *Vikingefruen* blev glad, da hun om Morgenen vaagnede og fandt ved sit Bryst det lille, deilige Barn; hun kyssede og klappede det, men det skreg forfærdeligt og

* - 67

sprællede med Arme og Been, det syntes slet ikke fornøjet; tilsidst græd det sig isøvn og som det da laae der, var det Noget af det Deiligste, man kunde see paa. *Vikingefruen* var saa glad, saa let, saa karsk, det bares hende for, at nu vilde vist hendes Husbond med alle hans Mænd ligesaa uventet komme, som den Lille, og saa fik hun og hele Huset travlt, for at Alt kunde være istand. De lange, couleuerte Tapeter, som hun og Pigerne selv havde, vævet med Billeder af deres Afguder, *Odin*, *Thor* og *Freia*, som de kaldtes, bleve hængte op, Trællene maatte skure de gamle Skjolde, som der pyntedes med, Hynder bleve lagte paa

Bænkene og tørt Brænde paa Ildstedet midt i Hallen, for at Baalet strax kunde tændes. *Vikingefruen* tog selv fat med, saa at hun ud paa Aftenen var betydelig træt og sov godt.

Da hun nu henimod Morgenen vaagnede, blev hun inderlig forskrækket, thi det lille Barn var reent borte; hun sprang op, tændte en Fyrrespaan og saae rundt om, og da laae der, hvor hun strakte sine Fødder i Sengen, ikke det lille Barn, men en stor, hæsleg Padde; hun blev ganske ækel ved den, tog en svær Stang og vilde slaae Frøen ihjel, men den saae paa hende med saadanne underlige, bedrøvede Øine, at hun ikke kunde slaae til. Endnu engang saae hun rundt om, Frøen gav et fiint, ynkeligt Qvæk, hun foer sammen derved og sprang fra Sengen hen til Lugen, den smak hun op; Solen kom idetsamme frem, kastede sine Straaler lige ind i Sengen paa den store Padde, og det var med Eet som om Udyrets brede Mund trak sig sammen og blev lille og rød, Lemmerne strakte sig i den nydeligste Skikkelse, det var hendes eget lille, deilige Barn, der laae og ingen hæsleg Frø.

»Hvad er dog det!« sagde hun, »har jeg drømt en ond Drøm! det er jo mit eget yndige Alfebarn, der ligger!« og hun kyssede og trykkede det til sit Hjerte, men det rev og bed om sig ligesom en vild Kattekilling.

Ikke den Dag, heller ikke den næste kom *Vikingeherr*en, skjøndt han var paa Veien, men Vinden var imod, den blæste syd paa for Storkene. Medbør for Een er Modbør for en Anden.

I et Par Dage og Nætter blev det *Vikingefruen* klart, hvordan det stod sig med hendes lille Barn, det var jo en forfærdelig Trolddom, der hvilede over det. Ved Dagen var det deiligt som en Lysalf, men havde en ond, vild Natur, om Natten derimod var det en hæsleg Padde, stille og klynkende, med

*
- 68

sorrigfulde Øine; her var to Naturer, der skiftede om, baade udad og indad; det kom af, at den lille Pige, som Storken havde bragt, eiede ved Dagen sin rette Moders Ydre, men paa den Tid sin Faders Sindelag; ved Natten derimod fik det Slægtskabet med ham synligt i sit Legems *Skikkelse, derimod straaleda da, inde i det, Moderens Sind og Hjerte. Hvo kunde løse denne ved Seidkunst øvede Magt. *Vikingefruen* havde Angest og Bedrøvelse derover, og dog hang hendes Hjerte ved den stakkels Skabning, om hvis Tilstand hun ikke troede at turde fortælle sin Husbond, naar han nu snart kom hjem, thi da vilde han vist, som Skik og Brug var, lægge det stakkels Barn ud paa Alfarvei og lade det tage af hvem, der vilde. Det nænte den skikkelige Vikingefru ikke, han skulde kun ved den lyse Dag faae Barnet at see.

En Morgenstund susede Storkevingerne hen over Taget; der havde om Natten over hundrede Storkepar udhvilet sig efter den store Manoeuver, nu fløi de op for at drage Syd paa.

»Alle Mand færdig!« hed det, »Kone og Børn med!«

»Jeg er saa let!« sagde Storkeungerne, »det kribler og krabler mig lige ud i Benene som om jeg var fyldt med levende Frøer! hvor det er deiligt at skulle reise udenlands!«

»Hold Jer i Flokken!« sagde Fader og Moder, »og lad ikke Knebbren gaae saa meget, det tager paa Brystet!«

Og de fløi.

I samme Stund klang Luren hen over Heden, *Vikingen* var landet med alle sine Mænd; de vendte hjem med rigt Bytte fra den galliske Kyst, hvor Folket, som i *Bretland*, i deres Skræk sang:

»Fri os fra de vilde Normanner!«

Naa, hvor der blev Liv og Lystighed i Vikingeborgen ved *Vildmosen*. Mjødkarret kom ind i Hallen, Baalet blev tændt og Heste bleve slagtede; her skulde ordentligt brases op. *Offergoden* sprængte det varme Hesteblood paa Trællene som Indvielse; Ilden knittede, Bøgen trak hen under Loftet, Soden dryppede fra Bjælken, men det var man vant til. Gjester vare indbudte, og de fik gode Gaver, glemt var Rænker og Falskhed; drukket blev der, og de kastede hverandre de gnavede Knokler i Ansigtet, det var Tegn paa godt Humeur. Skjalden,

*
- 69

- det var saadan en Slags Spillemand, men som ogsaa var Krigsmand, havde været med dem og vidste hvad det var han sang om, - gav dem en Vise, hvori de hørte om alle deres Krigsgjerninger og Mærkeligheder; ved hvert Vers kom det samme Omqvæde: »Formue døer, Frænder døe, selv døer man ligerviis, men aldrig døer et herligt Navn!« og saa sloge de Alle paa Skjolde og hamrede med Kniven eller et Knokkelbeen paa Bordpladen, saa at det kunde høres.

Vikingefruen sad paa Tværbænken i den aabne Gildeshal, hun havde Silkekjole, Guld-Armringe og store Ravperler; hun var i sin bedste Stads, og Skjalden nævnede ogsaa hende i sin Sang, talte om den gyldne Skat, hun havde bragt sin rige Husbond, og denne var rigtig glad i det deilige Barn, han havde kun seet det

ved Dagen i al dets Deilighed; Vildskaben, der var ved det, syntes han godt om; hun kunde blive, sagde han, en drabelig Skjoldmø, der slog sin Kæmpe! ikke vilde hun blinke med Øinene, naar øvet Haand, i Spøg, hug med det skarpe Sværd Øienbrynene af hende.

Mjødkarret blev tømt, et nyt kjørt op, ja der blev drukket fyldeligt, det var Folk, der kunde taale fuldt op. Det Ordsprog var der dengang: »*Qvæget veed, naar det skal gaae hjem fra Græsning, men uklog Mand kjender aldrig sin Maves Maal*«. Ja, det vidste man, men man veed Eet og gjør et Andet! man vidste ogsaa, at »*Kjær bliver kjedelig, naar han sidder længe i anden Mands Huus!*« men man blev dog her, Suul og Mjød er en god Ting! det gik lysteligt; og til Natten sov Trællene i den varme Aske, dyppede Fingrene i den fede Sod og slikkede dem. Det var en rar Tid!

Endnu engang i Aaret drog *Vikingen* paa Tog, uagtet Efterhøstens Storme reiste sig; han gik med sine Mænd til *Bretlands Kyst*, det var jo »bare over Vandet«, sagde han, og hans Huusfrue blev tilbage med sin lille Pige, og vist var det, at Pleiemoderen snart næsten holdt mere af den stakkels Padde med de fromme Øine og de dybe Suk, end af Deiligheden, der rev og bed om sig.

Den raae, vaade Efteraars-Taage, »*Mundløs*«, der gnaver Bladene af, laae hen over Skov og Hede, »*Fugl Fjæderløs*«, som de kalde Sneen, fløi tæt paa hinanden, Vinteren var paa Vei; Spurvvene toge Storke-Reden i Beslag og raisonneerede paa deres

*
- 70

Viis over det fraværende Herskab; dette selv, Storkeparret med alle Ungerne, ja hvor vare de nu?

Storkene vare nu i *Ægyptens Land*, hvor Solen skinnede varmt, som hos os paa en deilig Sommerdag, Tamarinder og Akasier blomstrede rundt om, Muhameds Maane straaede blank fra Tempel-Kuplerne; paa de slanke Taarne sad mangt et Storkepar og hvilede ud efter den lange Reise; hele store Flokke havde Rede ved Rede paa de mægtige Søiler og sønderbrudte Buer af Templer og glemte Steder; Daddelpalmen løftede sit Skjærmtag høit op, som om den vilde være Solskjærm. De hvidgraae Pyramider stode som Skyggerids paa den klare Luft henimod Ørkenen, hvor Strudsen viste, den kunde bruge sine Been, og Løven sad med store, kloge Øine og saae paa Marmor-Sphinxen, der laae halv begravet af Sandet. Nilens Vande vare traadte tilbage, hele Flodleiet mylrede med Frøer og det var nu for Storkefamilien det allerdeiligste Skue i dette Land. Ungerne troede, at det var Øien-Forblindelse, saa mageløst fandt de det Hele.

»Saadanne er det her, og saadanne have vi det altid i vort varme Land!« sagde *Storkemoder*, og det kriblede de Smaa i Maven.

»Faae vi endnu Mere at see?« sagde de, »skal vi meget meget længer ind i Landet?«

»Der er ikke Noget videre at see!« sagde *Storkemoder*; »ad den frodige Kant er kun vildsom Skov, hvor Træerne voxer i hverandre og filtres sammen af piggede Slyngplanter, kun Elefanten med sine plumpe Been kan der træde sig Vei; Slangerne ere os for store og Fiirbenene for muntre. Ville I ad Ørkenen til, saa faae I Sand i Øinene, gaaer det fiint til og gaaer det grovt til, komme I ind i en Sandhose; nei, her er bedst! her er Frøer og Græshopper! her bliver jeg og I med!«

Og de bleve; de Gamle sade i deres Rede paa den slanke Minaret, hvilede sig og havde dog travlt med at glatte Fjædrene og gnide med Næbbet paa de røde Strømper; saa løftede de Halsene, hilsede gravitetisk og hævede Hovedet med den høie Pande og de fine, glatte Fjædre, og deres brune Øine straaede saa klogt. Hun-Ungerne gik gravitetisk om mellem de saftige Rør, skottede efter de andre Storke-Unger, gjorde Bekjendtskab og slugte ved hvert tredie Skridt en Frø, eller gik og dinglede

*
- 71

med en lille Slange, det tog sig godt ud, troede de, og det smagte. Han-Ungerne gjorde Klammeri, baskede hinanden med Vingerne, hug med Næbbet, ja stak til Blods, og saa blev den forlovet og den forlovet, Han-Ungerne og Hun-Ungerne, det var jo det, de levede for; og de byggede Rede, og kom saa igjen i nyt Klammeri, for i de hede Lande ere de nu Alle saa hidsige, men fornøieligt var det, og især en stor Glæde for de Gamle: Alting klæder Ens Unger! hver Dag var her Solskin, hver Dag fuldtop at æde, man kunde kun tænke paa Fornøielse. - Men inde i det rige Slot hos den ægyptiske Husvert, som de kaldte ham, var den slet ikke tilhuse.

Den rige, mægtige Herre laae paa Løibænk, stiv i alle sine Lemmer, udstrakt som en Mumie, midt i den store Sal med de broget malede Vægge; det var ligesom om han laae i en Tulipan. Slægtninge og Tjenere stode om ham, død var han ikke, leve kunde man heller ikke ret sige at han gjorde; den frelsende Moseblomst fra de nordlige Lande, den, der skulde søges og plukkes af Den, som høiest elskede ham, vilde aldrig blive bragt. Hans unge, deilige Datter, som i Svaneham fløi over Hav og Lande, høit mod Norden, skulde aldrig vende tilbage; »hun er død og borte!« havde de to hjemvendte Svane-Jomfruer meldt; de havde sat en heel Historie sammen derom, den fortalte de:

»Vi fløi alle Tre høit i Luften, da saae en Jæger os og afskjød sin Piil; den ramte vor unge Veninde, og langsomt syngende sit Farvel sank hun, som en døende Svane, ned midt i Skovsøen; der ved Bredden under en duftende Hængebirk begravede vi hende! Dog Hævn have vi taget; Ild bandt vi under Vingen paa Svalen, der byggede under Jægerens Rør-Tag, det tændtes, Huset slog op i Lue, han brændte inde, det lyste ud over Søen hen til den heldende Hængebirk, hvor hun nu er Jord i Jorden; aldrig kommer hun til *Ægyptens Land!*«

Og saa græd de begge To, og *Storkefader*, den Gang han hørte det, knebbrede med Næbbet, saa at det skraldede efter:

»Løgn og Paafund!« sagde han. »Jeg kunde have Lyst til at jage dem Snabelen lige ind i Brystet!«

»Og brække den af!« sagde *Storkemoder*, »saa kom Du til at see godt ud! tænk først paa Dig selv og saa paa din Familie, alt Andet ligger udenfor!«

»Jeg vil dog sætte mig paa Randen af den aabne Kuppel imorgen, naar alle de Lærde og Vise samles for at tale om den Syge; maaskee de saa komme Sandheden lidt nærmere!«

*
- 72

Og de Lærde og Vise kom sammen og talte meget, vidt og bredt, som Storken ikke kunde faae Noget ud af, - og der kom heller ikke Noget ud deraf for den Syge, eller for Datteren i Vildmosen; men derfor kunne vi gjerne høre lidt paa det, man maa jo høre paa saa Meget.

Men nu er det rigtigst ogsaa at høre og vide hvad der var gaaet forud, saa ere vi bedre med i Historien, idetmindste ligesaa meget som *Storkefader*.

»Kjærlighed føder Liv! den høieste Kjærlighed føder det høieste Liv! kun gennem Kjærlighed er Livets Frelse for ham at vinde!« var der blevet sagt, og det var overmaade klogt og godt sagt, forsikkrede de Lærde.

»Det er en kjon Tanke!« sagde strax *Storke fader*.

»Jeg forstaaer den ikke rigtigt!« sagde *Storkemoder*, »og det er ikke min Skyld, men Tankens, dog det kan da ogsaa være det samme, jeg har Andet at tænke paa!«

Og nu havde de Lærde talt om Kjærligheden mellem Dit og Dat, Forskjellen der var, Kjærligheden, som Kjærestefolk fornå, og den mellem Forældre og Børn, mellem Lyset og Væxterne, hvorledes Solstraalen kyssede Dyndet og at Spiren derved kom frem - det var saa vidtløftigt og lærd sat ud, at det blev umuligt for *Storkefader* at følge med, end sige at gjentage det; han blev ganske tankefuld derved, lukkede Øinene halvt i og stod paa eet Been en heel Dag derefter; Lærdommen var ham saa svær at bære.

Dog det forstod *Storkefader*, han havde hørt baade Smaafolk og de Allerfornemste tale lige ud af Hjertebunden, at det var en stor Ulykke for mange Tusinder og for Landet med, at den Mand laae syg og ikke kunde komme sig; Glæde og Velsignelse vilde det være, om han fik sin Sundhed igjen. »Men hvor voxer Sundhedsblomsten for ham?« derom havde de spurgt Allesammen, spurgt i lærde Skrifter, i blinkende Stjerner, i Veir og Vind, spurgt ad alle de Omveie, der vare at finde, og tilsidst havde de Lærde og Vise, som sagt, faaet det ud: »Kjærlighed føder Liv, Livet til Faderen,« og der sagde de mere end de selv forstode; de gjentog og skrev da op som Recept: »*Kjærlighed føder Liv*«, men hvorledes hele den Ting efter Recepten skulde laves sammen, ja derved stod man. Til sidst bleve de enige derom, Hjelpen maatte komme ved

*
- 73

Prindsessen, hun, der med hele sin Sjæl og sit Hjerte holdt af denne Fader. Man faldt endeligt ogsaa paa, hvorledes det kunde bringes istand, ja det var nu mere end Aar og Dag siden, hun skulde om Natten, naar Nyet der tændtes, igjen var nede, begive sig ud til Marmor-Sphinxen ved Ørkenen, kaste Sandet bort fra Døren i Fodstykket, og der, gaae gennem den lange Gang, som førte ind midt i en af de store Pyramider, hvor en af Oldtids mægtige Konger, omgivet af Pragt og Herlighed, laae i Mumie-Hylster; her skulde hun helde sit Hoved til den Døde, og da vilde aabenbares hende, hvor Liv og Frelse for hendes Fader var at vinde.

Alt det havde hun udført, og i Drømme erfaret, at fra den dybe Mose oppe i det danske Land, Stedet var blevet ganske nøiagtigt betegnet, maatte hun hjembringe den Lotus-Blomst, der i Vandets Dyb havde berørt hendes Bryst, da vilde han frelses.

Og derfor fløi hun i Svaneham fra *Ægyptens Land* op til Vildmosen. See, alt Dette vidste *Storkefader* og *Storkemoder*, og nu veed vi det tydeligere, end vi før vidste det. Vi veed, at Dynd-Kongen drog hende ned til sig, veed, at hun for dem i Hjemmet er død og borte; kun den Viseste af dem Alle sagde endnu, ligesom *Storkemoder*: »hun hytter sig nok!« og det vilde de da vente paa, for de vidste ikke noget Bedre.

»Jeg troer, at jeg rapser Svanehammen fra de to Skarns-Prindsesser!« sagde *Storkefader*, »saa kunne de da ikke komme til Vildmosen at gjøre Fortræd; Svanehammene selv gjemmer jeg deroppe til der er Brug for

dem!«

»Hvor oppe gemmer Du dem?« spurgte *Storkemoder*.

»I vor Rede ved Vildmosen!« sagde han. »Jeg og vore yngste Unger kunne hjælpes ad med at føre dem, og blive de os for besværlige, saa er der Steder nok paa Veien til at skjule dem til næste Trækning. Een Svaneham var vel nok for hende, men to ere bedre; det er godt at have meget Reisetøi i et nordligt Land!«

»Du faaer ikke Tak for det!« sagde *Storkemoder*, »men Du er jo Herre! jeg har ikke Noget at sige uden i Liggetiden!«

I Vikingeborgen ved Vildmosen, hvorhen Storkene fløi mod Vaaren, havde den lille Pige faaet Navn; *Helga* havde de kaldt hende, men det Navn var altfor blødt for et saadant Sind, som det, den deiligste Skikkelse her havde; Maaned for Maaned

*
- 74

kom det mere frem, og i Aaringer, ja, medens Storkene gjorde samme Reise, i Høst mod *Nilen*, i Foraar mod *Vildmosen*, blev det lille Barn en stor Pige, og før man tænkte derover, var hun den deiligste Jomfru i sit sextende Aar; deilig af Skal, men haard og *beesk af Kjærne, vildere end de Fleste i denne haarde, mørke Tid.

Det var hende en Lyst at stænke med sine hvide Hænder det dampende Blod af den slagtede Offerhest; hun bed i Vildskab Halsen over paa den sorte Hane, som Offergoden skulde slagte, og til sin Pleiefader sagde hun i fuld Alvor:

»Kom din Fjende og slog Toug om Bjælkehovederne af Taget, littede det over dit Kammer, medens Du sov, jeg skulde ikke vække Dig om jeg kunde! jeg hørte det ikke, saaledes surrer Blodet mig endnu om det Øre, hvorpaa Du for Aaringer siden gav mig en Kindhest, Du! Jeg husker!«

Men *Vikingen* troede ikke paa de Ord, han var, ligesom de Andre, daaret af hendes Deilighed; vidste heller ikke om, hvorledes Sind og Skind skiftede hos liden *Helga*. Uden Sadel sad hun, som groet fast til Hesten, der jog i fuldt Løb, og ikke sprang hun af, om den bedes med de andre ondsindede Heste. I alle sine Klæder kastede hun sig tidt fra Skrænten ud i Fjordens stærke Strømning, og svømmede *Vikingen* imøde, naar hans Baad styrede mod Land. Af sit deilige, lange Haar skar hun den længste Lok og flettede sig deraf en Stræng til sin Bue:

»Selvgjort er velgjort!« sagde hun.

Vikingefruen var vel efter Tid og Vane stærk i Villie og Sind, men mod Datteren var hun at ligne som en blød, angst Qvinde; hun vidste jo ogsaa, at det var Trolddom, der hvilede over det forfærdelige Barn.

Det var som om *Helga*, ret af ond Fornøielse, lidt for ofte fandt paa, naar Moderen stod paa Svalen eller traadte ud i Gaarden, at sætte sig op paa Brøndkanten, slaae med Arme og Been, og derpaa lade sig plumpe ned i det snevre, dybe Hul, hvor hun, med Frø-Naturen, dukkede og løftede sig igjen, kravlede saa, ligesom om hun var en Kat, og kom drivende af Vand ind i Høisalen, saa at de grønne Blade, der vare strøede paa Gulvet, vendte sig i den vaade Strøm.

Dog eet Baand var der, som holdt liden *Helga*, det var Aftenskumringen; i den blev hun stille og ligesom eftertænksom, lod sig kalde og føre; da ligesom drog en indre Fornemmelse hende til Moderen, og naar Solen sank og Forvandlingen ude og inde

*
- 75

fulgte, sad hun der stille, sørgmodig, skrumpet sammen i Padde-Skikkelsen, Kroppen var vel nu langt større end dette Dyrs, men just derved desgrueligere; hun saae ud som en ynkelig Dværg med Frø-Hoved og Svømmehud mellem Fingrene. Der var Noget saa bedrøveligt i de Øine, hun saae med, Stemmen havde hun ikke, kun et huult Qvæk, ret som et Barn, der hulker i Drømme; da kunde *Vikingefruen* tage hende paa sit Skjød, hun glemte den hæsleige Skikkelse, saae kun paa de bedrøvede Øine og sagde meer end eengang:

»Næsten kunde jeg ønske, at Du altid var mit stumme Frø-Barn; Du er mere forfærdelig at see paa, naar Deiligheden vender udad!«

Og hun skrev Runer mod Seid og Syge, kastede dem over den Elendige, men Bedring viste sig ikke.

»Man skulde ikke troe, at hun har været saa lille, at hun har ligget i en Aakande!« sagde *Storkefader*; »nu er hun et heelt Menneske og hendes ægyptiske Moder opad Dage; hende saae vi aldrig siden! hun hyttede sig ikke, som Du og den Lærdeste troede. Jeg har nu Aar ud, Aar ind fløiet paa kryds og tværs over Vildmosen, men hun gav aldrig Tegn fra sig! Ja, det kan jeg sige Dig, jeg har i de Aaringer, jeg er kommet

herop nogle Dage forud for Dig, at jeg kunde bøde paa Reden, sætte Et og Andet i Stand, fløiet en heel Nat, som om jeg var en Ugle eller Flaggermuus, idelig over det aabne Vand, men til ingen Nytte! den fik vi da heller ikke for de to Svanehamme, som jeg og Ungerne slæbte herop fra Nilens Land; det var besværligt nok, i tre Keiser toge vi dem. Nu have de ligget i mange Aar paa Bunden af Reden, og skeer her nu engang Ilds-Ulykke, skeer det, at Bjælkehuset brænder af, saa ere de da væk!«

»Og vor gode Rede er væk!« sagde *Storkemoder*, »den tænker Du mindre paa, end paa det Fjædertøi og din Mose-Prindsesse! Du skulde engang gaae ned til hende og blive i Dyndet! Du er en daarlig Fader for dine Egne, det har jeg sagt fra jeg laae paa Æg første Gang. Faae vi eller vore Unger bare ikke en Piil i Vingen af den gale Vikingetøs! hun veed jo ikke, hvad hun gjør. Vi ere dog lidt ældre hjemme her end hun, det skulde hun betænke; vi glemme aldrig vore Skyldigheder, vi give vore Afgifter aarlig, en Fjæder, et Æg og en Unge, som Ret er. Troer Du, at naar hun er udenfor, jeg gider gaae derned, som
*
- 76

i gamle Dage, og som jeg gjør i Ægypten, hvor jeg er halv Kammerat med dem, uden at glemme mig, kiger i Kar og i Gryde? Nei, jeg sidder heroppe og ærgrer mig over hende - Tøs! - og jeg ærgrer mig over Dig med! Du skulde have ladet hende ligge i Aakanden, saa havde hun været væk!«

»Du er meget agtværdigere end din Tale!« sagde *Storkefader* - »jeg kjender Dig bedre, end Du kjender Dig selv!«

Og saa gjorde han et Hop, to tunge Vingeslag, strakte Benene bagud og fløi, seilede afsted, uden at røre Vingerne, han var et godt Stykke borte, da tog han et kraftigt Tag, Solen skinnede paa de hvide Fjædre, Hals og Hoved strakte sig fremad! Der var Fart og Sving.

»Han er dog den Deiligste endnu af dem Allesammen!« sagde *Storkemoder*, »men jeg siger ham det ikke.«

Tidlig denne Høst kom *Vikingen* hjem med Bytte og Fanger; mellem disse var en ung, Christen Præst, een af de Mænd, der forfulgte de nordiske Landes Afguder. Ofte i den sidste Tid var i Hal og Fruerstue blevet talt om den nye Tro, der bredte sig vidt om i alle Lande Syd paa, ja ved den hellige *Ansgarius* endogsaa var naaet op til *Hedeby* ved *Slien*; selv liden *Helga* havde hørt om Troen paa den hvide Christ, der af Kjærlighed til Menneskene havde givet sig hen for at frelse dem; det var for hende, som man siger, gaaet ind ad det ene Øre og ud ad det andet; det Ord Kjærlighed syntes hun kun at have Fornemmelse for, naar hun i den ynkelige Frø-Skikkelse krøb sammen i det aflukkede Kammer; men *Vikingefruen* havde lyttet til og følt sig forunderlig grebet ved de Sagn og Sagaer, der gik om Sønnen af een eneste sand Gud.

Mændene, komne hjem fra Tog, havde fortalt om de prægtige Templer af hugne kostelige Stene, reiste for ham, hvis Bud var Kjærlighed; et Par svære, gyldne Kar, kunstigt udskaarne og heelt af det pure Guld, vare hjembragte, der var ved hvert en egen krydret Duft, det var Røgelsekar, som de christne Præster svang foran Altret, hvor aldrig Blod flød, men Vinen og det indviede Brød forvandlede i *hans* Blod, som havde givet sig hen for endnu ufødte Slægter.

I Bjælkehusets dybe, steensatte Kjelder var den fangne, unge christne Præst bragt ned, snørt med Bastbaand om Fødder og Hænder; deilig var han, »som *Baldur* at see!« sagde *Vikingefruen* og hun røstes ved hans Nød, men ung *Helga* lystede, at
*
- 77

der skulde drages et Toug gjennem hans Haser og han bindes til Halerne af de vilde Oxer.

»Saa skulde jeg slippe Hundene løs; hui! afsted over Moser og Kjær, ad Heden til! det vilde være lystigt at see, lystigere endnu at kunne følge ham paa Farten!«

Dog den Død vilde *Vikingen* ikke han skulde lide, men som Fornægter og Forfølger af de høie Guder, imorgen den Dag offres paa Blodstenen i Lunden, det var første Gang at her et Menneske offredes.

Ung *Helga* bad om hun maatte bestænke Gudebillederne og Folket med Blodet af ham; hun sleb sin blanke Kniv og da een af de store, glubske Hunde, hvoraf der var nok paa Gaarden, løb hende hen over Fødderne, stak hun den Kniven ind i Siden: »Det er for at prøve den!« sagde hun, og *Vikingefruen* saae bedrøvet paa den vilde, ondsindede Pige, og da Natten kom og Skjønheds Skikkelsen hos Datteren i Krop og Sjæl skiftede om, talte hun til hende Sorgens varme Ord, ud af en bedrøvet Sjæl.

Den grimme Padde med Troldens Krop stod foran og heftede de brune, sorgfulde Øine paa hende, hørte og syntes at forstaae med Menneskets Tanke.

»Aldrig, selv til min Husbond, er det kommet paa min Tunge om hvad dobbelt jeg lider ved Dig!« sagde

Vikingefruen, »der er mere Ynk i mit Hjerte over Dig, end jeg selv troede! stor er en Moders Kjærlighed! men aldrig kom Kjærlighed i dit Sind! Dit Hjerte er som en kold Dyndklump! hvorfra er Du dog kommet i mit Huus!«

Da sittede forunderligt den ynkelige Skikkelse, det var som om de Ord berørte et usynligt Baand mellem Legem og Sjæl, der kom store Taarer i Øinene.

»Din haarde Tid vil engang komme!« sagde *Vikingefruen*, »gruelig vil den blive ogsaa for mig! - bedre om Du, som Barn var stillet ud paa Alfarvei, og Nattekulden havde lullet Dig til Døde!« Og *Vikingefruen* græd de salte Taarer og gik vred og bedrøvet bort, om bag det løse Skindtæppe, der hang over Bjælken og deelte Stuen.

Alene sad i Krogen den sammenskrumpne Padde; der var lydløst, men efter korte Mellemlum kom, inde i hende, et halvqvalt Suk; det var, som om, i Smerte, et Liv fødtes i Hjertets Vraa. Hun gjorde et Skridt frem, lyttede, gik atter et Skridt og greb nu med de ubehjælpelige Hænder om den tunge Stang,

*
- 78

der var skudt for Døren; sagte fik hun den fra, stille trak hun bort Pinden, der var stukket ind over Klinken; hun greb den tændte Lampe, der stod i Kamret foran; det var som en stærk Villie gav hende Kræfter; hun drog Jernpinden ud af den stængede Lem, listede sig ned til Fangen; han sov; hun rørte ved ham med sin kolde, klamme Haand, og da han vaagnede og saae den hæslige Skikkelse, gøs han, som for et ondt Syn. Hun drog sin Kniv, overskar hans Baand og vinkede ad ham, at han skulde følge hende.

Han nævnede hellige Navne, gjorde Korsets Tegn, og da Skikkelsen stod uforandret, sagde han Bibelens Ord:

»Salig er Den, som handler forstandigen mod den Ringe; Herren skal redde ham paa en ond Dag! - Hvo er Du? Hvorfra dette Ydre af Dyret og dog fuld af Barmhjertighedens Gjerning!«

Paddeskikkelsen vinkede, og førte ham bag skjulende Tæpper, hen ad en eensom Gang, ud til Stalden, pegede paa en Hest, han svang sig op paa den, men ogsaa hun satte sig der forrest og holdt i Dyrets Manke. Den Fangne forstod hende og i hurtig Trav rede de en Vei, som han aldrig vilde have fundet, ud til den aabne Hede.

Han glemte hendes hæslige Skikkelse, Herrens Naade og Barmhjertighed fornam han virkede gennem Utysket; fromme Bønner bad han og hellige Sange istemte han; da sittede hun, var det Bønnens og Sangens Magt, der virkede her, eller var det Kulde-Gyset ved Morgenens, der snart vilde komme? hvad var det vel hun fornam? hun løftede sig høit i Veiret, vilde standse Hesten og springe ned; men den christne Præst holdt hende fast med al sin Kraft, sang høit en Psalme, som mægtede den at løse Trolddommen, der holdt hende i den hæslige Frø-Skikkelse, og Hesten jog vildere frem, Himlen blev rød, den første Solstraale trængte gennem Skyen, og ved det klare Væld af Lyset kom Omskiftelsen, hun var den unge Deilighed med det dæmoniske, onde Sind; han holdt den skjønneste, unge Qvinde i sine Arme og forfærdedes derover, sprang ned fra Hesten, standsede den, i det han troede at møde en ny ødelæggende Trolddom; men ung *Helga* var i samme Spring ogsaa paa Jorden, den korte Barnekjole naaede hende kun til Knæet; den skarpe Kniv rev hun af sit Bælte og styrtede ind paa den Overraskede.

*
- 79

»Lad mig naae Dig!« raabte hun, »lad mig naae Dig, og Kniven skal komme op i Dig! Du er jo bleg som Hø! Træl! skjægløs!«

Hun trængte ind paa ham; de brødes i en svær Kamp, men det var som om en usynlig Kraft gav den christne Mand Styrke; han holdt hende fast, og det gamle Egetræ tæt ved kom ham til Hjælp ved ligesom med sine fra Jorden halv løsnede Rødder at binde hendes Fødder, der vare gledne ind under dem. Tæt ved sprudlede en Kilde, han stænkede hende med det friske Væld over Bryst og Ansigt, bød den urene Aand fare ud og signede hende efter christelig Brug, men Daabens Vand har ikke Kraft der, hvor ikke Troens Væld ogsaa strømmer indenfra.

Og dog var han ogsaa heri den Stærke; ja meer end Mands Styrke mod den stridende onde Kraft laae der i hans Gjerning, den ligesom betog hende, hun lod Armene synke, saae med forundrede Blikke og blegnende Kinder paa denne Mand, der syntes en mægtig Troldmand, stærk i Seid og hemmelig Kunst; det var mørke Runer, han læste, Lønstaver, han tegnede i Luften! Ikke for den blinkende Øxe eller skarpe Kniv, om han havde svunget den mod hendes Øine, vilde hun have gjort et Blink, men hun gjorde det, da han skrev Korsets Tegn paa hendes Pande og Bryst; og sad hun nu som en tam Fugl, Hovedet bøiede sig mod Brystet.

Da talte han mildt til hende om den Kjærlighedens Gjerning, hun havde øvet mod ham i denne Nat, da hun i Frøens hæslige Ham var kommen, havde løst hans Baand og ført ham ud til Lys og Liv; hun var ogsaa bunden, bunden med trangere Baand, end han, sagde han, men ogsaa hun skulde, og ved ham, komme til Lys og Liv. Til *Hedeby*, til den hellige *Ansgarius*, vilde han bringe hende, der, i den christne Stad, vilde

Fortryllelsen hæves; men ikke foran paa Hesten, selv om hun godvillig sad der, turde han føre hende.

»Bag paa Hesten maa du sidde, ikke foran mig! Din Trolddoms Skjønhed har en Magt, som er fra det Onde, jeg frygter den - og dog er Seiren for mig i Christo!«

Han bøiede sine Knæ, bad saa fromt og inderligt! det var som om den tause Skov-Natur indviedes derved til en hellig Kirke; Fuglene begyndte at synge som hørte de med til den nye Menighed, de vilde Krusemynter duftede som vilde de erstatte Ambra og Røgelse; høit forkyndte han Skriftens Ord:

*
- 80

»Lyset fra det Høie har besøgt os, for at skinne for dem, som sidde i Mørket og i Dødens Skygge, at styre vore Fødder paa Fredens Vei! -«

Og han talte om Alnaturens Forlængsel, og mens han talte stod Hesten, der havde baaret dem i vildt Løb, stille og ruskede i de store Brombærranker, saa at de modne, saftige Bær faldt paa liden *Helgas* Haand, bydende sig selv til Vederqvægelse.

Hun lod sig taalmodig løfte op paa Hestens Ryg, sad der som en Søvnjængerske, der ikke vaager og dog ikke vandrer. Den christne Mand bandt to Grene sammen med et Bastbaand, at de dannede et Kors, det holdt han høit i Haanden og saa red de gennem Skoven, der blev tættere, Veien dybere, eller slet ingen Vei. Slaaentornen stod som Vei-Bom, man maatte ride uden om den; Kilden blev ikke til rindende Bæk, men til staaende Mose, man maatte ride uden om den. Der laae Styrke og Vederqvægelse i den friske Skovluft, der laae en ikke ringere Kraft i Mildhedens Ord, der klang i Tro og Christen-Kjærlighed, i den inderlige Trang til at føre den Betagne til Lys og Liv.

Regndraaben, siger man jo, huler den haarde Steen, Havets Bølger gjøre i Tiden de afrevne kantede Klippe-Stene runde, Naadens Dug, som var oprundet for liden *Helga*, hulede det Haarde, rundede det Skarpe; vel var det ikke at kjende, hun vidste det ikke selv, hvad veed Spiren i Jorden, ved det qvægende Væde og den varme Solstraale, at den gjemmer i sig Væxt og Blomst.

Som Moderens Sang for Barnet umærkeligt hefter sig i Sindet, og det laller efter de enkelte Ord, uden at forstaae dem, men disse siden samle sig i Tanken og i Tiden blive klarere, saaledes virkede ogsaa her Ordet, der mægter at skabe.

De rede ud af Skoven, hen over Heden, atter igjennem veiløse Skove, da mødte de henimod Aften Røvere.

»Hvor har Du stjaalet den deilige Glut!« raabte de, stoppede Hesten, rev de to Ridende ned, thi mandsstærke vare de. Præsten havde ikke andet Værge end Kniven, som han havde taget fra liden *Helga*, den stødte han om sig med, een af Røverne svingede sin Øxe, men den unge, christne Mand gjorde et lykkeligt Spring tilside, ellers var han bleven ramt, nu foer Øxens Eg dybt ind i Hestens Hals, saa Blodet strømmede ud og Dyret styrtede til Jorden; da foer liden *Helga*, som vækket af sin

*
- 81

lange, dybe Tanke-Hvile, hen og kastede sig over det gispende Dyr; den christne Præst stillede sig foran hende til Værn og Værge, men een af Røverne svingede sin tunge Jernhammer mod hans Pande, saa at den knustes og Blod og Hjerne sprøitede rundt om, død faldt han til Jorden.

Røverne grebe liden *Helga* om hendes hvide Arm, da gik Solen i det samme ned, den sidste Solstraale slukkedes og hun forvandlede til en hæsliq Padde; den hvidgrønne Mund gik ud over det halve Ansigt, Armene bleve tynde og slimede, en bred Haand med Svømmehud bredte sin Vifte-Form; - da slap Røverne hende forfærdet; hun stod som det hæsliqe Udyr midt imellem dem og efter Frøens Natur hoppede hun i Veiret, høiere, end hun selv var og forsvandt i Tykningen; da mærkede Røverne, at det var *Lokes* onde List, eller hemmelig Seid-Kunst og forfærdet skyndte de sig bort derfra.

Fuldmaanen var alt oppe, snart gav den Glands og Lysning, og frem fra Krattet krøb, i Frøens ynkelige Ham, liden *Helga*; hun standsede ved Liget af den christne Præst og ved sin dræbte Ganger, hun saae paa dem med Øine, som syntes at græde; Frøhovedet gav et Qvæk, som om et Barn brister i Graad. Hun kastede sig snart over den Ene, snart over den Anden, tog Vand i Haanden, der ved Svømmehuden blev større og mere huul og gød det over dem. Døde vare de, døde vilde de blive! hun forstod det. Snart kunde de vilde Dyr komme og æde deres Krop; nei, det maatte ikke skee! derfor gravede hun i Jorden saa dybt hun mægtede det; en Grav vilde hun aabne for dem, men hun havde kun, til at grave med, en haard Trægreen og begge sine Hænder, men paa dem spændte mellem Fingrene Svømmehuden, den revnede, Blodet flød. Hun begreb, at Arbeidet vilde ikke lykkes hende; da tog hun Vand og af vaskede den Dødes Ansigt, bedækkede det med friske, grønne Blade, bar store Grene hen og lagde over ham, rystede Løv derind imellem, tog saa de sværeste Stene, hun mægtede at løfte, lagde dem over de døde Legemer og tilstoppede Aabningerne

med Mos, da troede hun, at Gravhøien var stærk og fredet, men under dette tunge Arbeide var Natten skredet hen, Solen brød frem - og liden *Helga* stod i al sin Deilighed, med blødende Hænder og for første Gang med Taarer paa de rødmende, jomfruelige Kinder.

*
- 82

Da var det i Forvandlingen, som to Naturer brødes inde i hende; hun sittrede, saae omkring sig, som vaagnede hun af en ængstende Drøm, foer derpaa hen til den slanke Bøg, holdt sig fast ved den, for dog at have en Støtte, og snart, i et Nu, klattrede hun, som en Kat, op i Træets Top, og klamrede sig fast; hun sad der som et ængstet Egern, sad der den lange Dag i den dybe Skov-Eensomhed, hvor Alt er stille og dødt, siger man jo! - dødt, ja der fløi et Par Sommerfugle om hinanden, i Leeg eller Strid; der var tæt ved nogle Myretuer, hver med flere Hundrede travle Smaaskabninger, der mylrede frem og tilbage; i Luften dandsede utallige Myg, Sværm ved Sværm; der joge forbi Skarer af surrende Fluere, Vor Herres Høns, Guldsmede og andre vingede Smaadyr, Regnormen krøb frem fra den vaade Grund, Muldvarpene skjøde op, - forresten var det stille, dødt rundt om, dødt, som man siger og forstaaer det. Ingen lagde Mærke til liden *Helga* uden Skovskaderne der fløi skrigende om Træets Top, hvor hun sad; de hoppede hen ad Grenene mod hende i dristig Nysgjerrighed; et Blink af hendes Øie var et Blink, der jog dem bort igjen, - men de bleve ikke klogere paa hende og hun ikke heller paa sig selv.

Da Aftenen var nær, og Solen begyndte at synke, kaldte Forvandlingen hende til ny Bevægelse; hun lod sig glide ned af Træet, og idet den sidste Solstraale slukkedes, stod hun der i Frøens sammenkrumpe Skikkelse, med Hændernes sønderrevne Svømme-Hinder, men Øinene straaledede nu med en Skjønheds-Glands, som de knap eiede før i Deilighedens Skikkelse; det var de mildeste, fromme Pige-Øine, der lyste frem bag Frø-Larven, de vidnede om det dybe Sind, det menneskelige Hjerte; og Skjønheds-Øinene brast i Graad, græd Hjertets tunge Lettelses-Taarer.

Der laae endnu ved den reiste Grav det Kors af Grene, der med Bast-Baand var bundet sammen, det sidste Arbeide af ham, som nu var død og borte; liden *Helga* tog det, Tanken kom af sig selv, hun plantede det mellem Stenene over ham og den dræbte Hest; ved Erindringens Vemod brøde Taarer frem, og i denne Hjerte-Stemning ridsede hun det samme Tegn ind i Jorden rundt om Graven, det hegnede saa pynteligt om den, - og i det hun med begge Hænder ridsede Korsets Tegn, faldt Svømmehuden, som en sønderreven Handske af, og da hun

*
- 83

vaskede sig i Kildens Væld, og undrende saae paa sine fine, hvide Hænder, gjorde hun atter Korsets Tegn i Luften, mellem sig og den Døde, da bævede hendes Læber, da rørte sig hendes Tunge og det Navn, hun oftest paa Ridtet gennem Skoven havde hørt udsjunget og udtalt, blev lydeligt fra hendes Mund, hun sagde det: »*Jesus Christ!*«

Da faldt Paddehammen, hun var den unge Deilighed; - dog Hovedet bøiede sig træt, Lemmerne trængte til Hvile, - hun sov.

Men Søvnens var kun kort; ved Midnat blev hun vækket; foran hende stod den døde Hest, saa straalende, fuld af Liv, det lyste ud af Øinene og ud af den saarede Hals; tæt ved den viste sig den dræbte, christne Præst; »skjønnere end Baldur!« vilde *Vikingefruen* have sagt, og dog kom han som i Ildsluer.

Der var en Alvor i de store, milde Øine, en Retfærdighedens Dom, et saa gennemtrængende Blik, at det lyste ligesom ind i Hjertets Kroge hos den Prøvede. Liden *Helga* sittrede derved, og hendes Hukommelse vakt med en Kraft som paa Dommens Dag. Alt hvad Godt der var ydet hende, hvert kjærligt Ord der var sagt hende, blev ligesom levende gjort; hun forstod, at det var Kjærligheden, der havde holdt hende oppe her i Prøvelsens Dage, i hvilke Afkom af Sjæl og Dynd gjærer og stræber; hun erkjendte, at hun kun havde fulgt Stemningernes Tilskyndelser, og selv Intet gjort for sig; Alt var blevet givet hende, Alt var ligesom blevet ledet; hun bøiede sig ringe, ydmyg, skamfuld for Den, der maatte kunde læse hver Fold i Hjertet; og i dette Øieblik fornam hun som et Lynblink af Luttrelsens Flamme, den hellige Aands Lue.

»Du Dyndets Datter!« sagde den christne Præst: »Af Dynd, af Jord est Du kommen, - af Jord skal Du igjen opstaae! Solstraalen i Dig gaaer legemsbevidst tilbage til sit Ophav, Straalen ikke fra Sol-Legemet, men Straalen fra Gud! Ingen Sjæl skal fortages, men langt er det Timelige, der er Livsens Flugt i det Evige. - Jeg kommer fra de Dødes Land; ogsaa Du skal

*
- 84

engang reise gennem de dybe Dale ind i det lysende Bjergland, hvor Naaden og Fuldendelsen boer. Jeg fører Dig ikke til *Hedeby* efter Christen-Daab, først maa Du sprænge Vandskjoldet over den dybe Mosegrund, drage den levende Rod op for dit Liv og din Vugge, øve din Gjerning før Indvielsen tør komme.«

Og han løftede hende op paa Hesten, rakte hende et gyldent Røgelsekar som det, hun før havde seet i Vikingeborgen, der kom en Duft saa sød og stærk derfra. Pandens aabne Vunde paa den Dræbte lyste som et straalende Diadem; Korset tog han fra Graven, løftede det høit i Veiret, og nu foer de afsted gennem

Luften, hen over den susende Skov, hen over Høiene hvor Kæmperne vare jordede, siddende paa deres dræbte Gangere; og de mægtige Skikkelser reiste sig, rede ud og holdt øverst paa Høien; i Maaneskinnet straaede om deres Pande den brede Guldring med Guld-Knude, Kaaben flagrede i Vinden. Lindormen, som rugede over Skatte, løftede sit Hoved og saae efter dem. Dvergfolket kiggede frem fra Høie og Plovfurer, de mylrede med røde, blaae og grønne Lys, en Vrimmel at see som Gnisterne i Asken af det brændte Papir.

Hen over Skov og Hede, Aaer og Kjær fløi de, op mod Vildmosen; hen over den svævede de i store Kredse. Den christne Præst løftede Korset høit, det skinnede som Guld, og fra hans Læber lød Messesangen; liden *Helga* sang den med, som Barnet synger ved sin Moders Sang; hun svingede Røgelsekarret, der kom en Alterduft, saa stærk, saa under virkende, at Mosens Siv og Rør blomstrede derved; alle Spirer skjøde op fra den dybe Bund, Alt, hvad Liv havde løftede sig, der bredte sig et Flor af Aakander, som var det et indvirket Blomstertæppe og paa dette laae en sovende Qvinde, ung og deilig, liden *Helga* troede at see sig selv, sit Speilbilled i det stille Vand; det var hendes Moder hun saae, Dyndkongens Viv, Prindsessen fra Nilens Vande.

Den døde, christne Præst bød, at den Sovende løftedes op paa Hesten, men denne sank under Byrden som var dens Legem kun et Liiglagen, der flyver i Vinden, men Korsets Tegn gjorde Luft-Phantomet stærkt, og alle Tre rede de hen til den faste Grund.

Da goel Hanen i *Vikingens* Borg og Synerne løste sig op i Taage, der foer hen i Vinden, men ud for hinanden stod Moder og Datter.

»Er det mig selv, jeg seer i det dybe Vand!« sagde Moderen.

*
- 85

»Er det mig selv, jeg seer i det blanke Skjold!« udbrød Datteren, og de nærmede sig hinanden, Bryst mod Bryst, Favn i Favn, stærkest slog Moderens Hjerter og hun forstod det.

»Mit Barn! mit eget Hjertes Blomst! min Lotus fra de dybe Vande!«

Og hun omarmede sit Barn og græd; Taarerne vare en ny Livsens, Kjærlighedens Daab for liden *Helga*.

»I Svaneham kom jeg herhid og kastede den!« sagde Moderen, »jeg sank igjennem den gyngende Flom, dybt ned i Mosens Dynd, der som en Muur lukkede sig om mig; men snart fornåm jeg en friskere Strømning; en Kraft drog mig dybere, altid dybere, jeg følte Søvnens Tryk paa mine Øienlaage, jeg sov ind, jeg drømte - jeg syntes, jeg igjen laae i Ægyptens Pyramide, men foran mig stod endnu den gyngende Elletrunte, der paa Mosens Flade havde skrækket mig, jeg betragtede Revnerne i Barken, og de lyste frem i Farver og bleve Hieroglypher, det var Mumiens Hylster jeg saae paa, det brast, og ud derfra traadte den tusindaarige Drot, Mumie-Skikkelsen, sort som Beg, sortglindsende som Skovsneflen eller det fede, sorte Dynd, Dyndkongen eller Pyramidens Mumie, jeg vidste det ikke. Han slyngede sine Arme om mig og det var som om jeg maatte døe. Livet fornåm jeg først igjen ved at det blev varmt paa mit Bryst og der en lille Fugl slog med Vingerne, quiddrede og sang. Den fløi fra mit Bryst høit mod det mørke, tunge Loft, men et langt, grønt Baand bandt den endnu til mig; jeg hørte og forstod dens Længsels Toner: Frihed! Solskin! til Faderen! - da tænkte jeg paa min Fader i Hjemmets solbelyste Land, mit Liv, min Kjærlighed! og jeg løsnede Baandet, lod den flagre bort - hjem til Faderen. Siden Min Stund har jeg ikke drømt, jeg sov en Søvn, tilvisse saa tung og lang, til i denne Stund Toner og Duft løftede og løste mig!«

Det grønne Baand fra Moderens Hjerter til Fuglens Vinge, hvor flagrede det nu, hvor laae det henkastet? kun *Storke* havde seet det; Baandet var den grønne Stilk, Sløifen den skinnende Blomst, Vugge for det Barn, som nu var voxet i Deilighed og igjen hvilede ved Moderens Hjerter.

Og mens de stode der Favn i Favn, fløi *Storkefader* i Kredse om dem, tog saa Fart til sin Rede, hentede de der i Aaringer gjemte Fjæderhamme, kastede een til dem hver, og den sluttete sig om dem og de løftede sig fra Jorden som to hvide Svaner.

»Lad os nu tale!« sagde *Storkefader*, »nu forstaae vi hinandens Sprog, om end Næbbet er anderledes skaaret paa den ene Fugl end paa den anden! det træffer sig saa heldigt som 86 Noget kan, at I komme denne Nat, imorgen havde vi været afsted, Mutter, jeg og Ungerne! vi flyve Syd paa! ja, see kun paa mig! jeg er jo en gammel Ven fra Nil-Landet og det er Mutter med, hun har det i Hjertet mere end i Knebbren. Hun troede altid, at Prindsessen nok hyttede sig; jeg og Ungerne have baaret Svanehammen herop -! naa, hvor jeg er glad! og hvor det er et Held, at jeg er her endnu; naar det gryer ad Dag trække vi afsted! stort Storke-Selskab! Vi flyve foran, flyv kun bag efter, saa tage I ikke feil af Veien; jeg og Ungerne skal ogsaa nok have et Øie med!«

»Og Lotus-Blomsten jeg skulde bringe!« sagde den ægyptiske Prindsesse, »den flyver i Svaneham ved min Side! mit Hjertes Blomst har jeg med, saaledes har det løst sig. Hjemad, hjemad!«

Men *Helga* sagde, at hun ikke kunde forlade det danske Land, før hun engang endnu havde seet sin

Pleiemoder, den kjærlige Vikingefrue. I *Helgas* Tanke gik op hver smuk Erindring, hvert kjærligt Ord, hver Taare, Pleiemoderen havde grædt og næsten var det i dette Øieblik, som om hun holdt meest af denne Moder.

»Ja, vi maae til Vikingegaarden!« sagde *Storkefader*, »der venter jo Mo'er og Ungerne! hvor ville de dreie Øine og lade Knebbren gaae! ja, Mo'er siger nu ikke saa meget! kort og fyndig er hun, og saa mener hun det endnu bedre! jeg vil strax slaae en Skralde, at de kunne høre at vi komme!«

Og saa skraldede *Storkefader* med Næbbet og han og Svanerne fløi til Vikingeborgen.

Derinde laae Alle endnu i dyb Søvn; først seent paa Natten var *Vikingefruen* kommen til Ro; hun laae i Angest for liden *Helga*, der nu i hele tre Døgn havde været forsvundet med den christne Præst; hun maatte have hjulpet ham bort, det var hendes Hest, der savnedes paa Stalden, ved hvilken Magt var alt Dette bevirket. *Vikingefruen* tænkte paa de Underværker, der hørtes skete ved den hvide *Christ* og ved dem, som troede paa ham og fulgte ham. De vexlende Tanker fik Skikkelse i *Drømmens* Liv, det forekom hende, at hun endnu sad vaagen, eftertænkende paa sin Seng, og udenfor rugede Mørket. Stormen kom, hun hørte Havets Rullen i Vest og Øst, fra Nordsøen og Kattagattets Vande; den uhyre Slange, som omspændte Jorden i Havdybet, rystede i Krampetrækninger; det var mod Gudernes Nat, *Ragnarok*, som Hedningfolket kaldte den

* 87

yderste Time, da Alt skulde forgaae, selv de høie Guder. Gjallerhornet lød, og hen over Regnbuen rede Guderne, klædte i Staal, for at kæmpe den sidste Kamp; foran dem fløi de vingeklædte Skjoldmøer, og Rækken sluttedes med de døde Kæmpers Skikkelser; den hele Luft lyste om dem med Nordlys-Blink, men Mørket var det seirende. Det var en rædsom Stund.

Og tæt ved den ængstede *Vikingefrue* sad paa Gulvet liden *Helga* i Frøens hæslelige Skikkelse, ogsaa hun skjælvede og knugede sig op til Pleiemoderen, som tog hende paa sit Skjød og i Kjærlighed holdt hende fast, i hvor hæslelig end Paddehammen syntes. Luften gjenlød af Sværd- og Kølle-Slag, af susende Pile, som var det en stormende Hagelbyge, der gik hen over dem. Timen var kommen, da Jord og Himmel vilde briste, Stjernerne falde, Alt gaae tilgrunde i Surturs Ild, men en ny Jord og Himmel, vidste hun, vilde komme, Kornet bølge, hvor Havet nu rullede hen over den golde Sandbund, den unævnelige Gud raade og op til ham steg *Baldur*, den milde, kjærlige, løst fra de Dødes Rige - han kom - *Vikingefruen* saae ham, hun kjendte hans Aasyn, - det var den christne, fangne Præst. »Hvide Christ!« raabte hun høit og i Navnets Nævnelse trykkede hun et Kys paa sit hæslelige Frøbarns Pande; da faldt Paddehammen, og liden *Helga* stod der i al sin Deilighed, mild som aldrig før og med straalende Øine; hun kyssede Pleiemoderens Hænder, velsignede hende for al den Omhu og Kjærlighed, hun i Trængselens og Prøvelsens Dage forundte hende; takkede hende for de Tanker, hun havde nedlagt i hende og vakt, takkede hende for Navnets Nævnelse det hun gjentog: hvide Christ! og liden *Helga* løftede sig som en mægtig Svane, Vingerne bredte sig saa store, med en Susen, som naar Trækfuglenes Skare flyver bort.

Vikingefruen vaagnede derved, og udenfor lød endnu det samme stærke Vingeslag, - det var Tiden vidste hun, at Storkene droge herfra, dem var det hun hørte; endnu engang vilde hun see dem før deres Afreise og sige dem Farvel! Hun stod op, gik ud paa Svalen, og da saae hun paa Sidehusets Tagryg Stork ved Stork, og rundt om Gaarden, hen over de høie Træer, fløi Skarer i store Svingninger, men ligeud for hende, paa Brøndkanten, hvor liden *Helga* saa tidt havde siddet og skrækket hende ved sin Vildskab, sade nu to Svaner og saae med kloge Øine paa hende; og hun huskede paa sin Drøm, den fyldte

* 88

hende endnu heel, aldeles som en Virkelighed, hun tænkte paa liden *Helga* i Svaneskikkelse, hun tænkte paa den christne Præst, og følte sig med Eet forunderlig glad i Hjertet.

Svanerne sloge med Vingerne, bøiede deres Halse, som vilde de ogsaa give deres Hilsen; og *Vikingefruen* bredte sine Arme ud imod dem, som om hun forstod det, smilede i Graad og mange Tanker.

Da løftede sig med Vinge-Larm og Knebbren alle Storkene til Reisen Syd paa.

»Vi vente ikke paa Svanerne!« sagde *Storkemoder*, »vil de med, maae de komme! vi kunne ikke blive her til Brokfuglene reise! Der er dog noget kjønt i at reise saaledes familieviis, ikke som Bogfinker og Bruushøns, hvor Hannerne flyve for sig og Hunnerne for sig, det er egentligt talt ikke anstændigt! og hvad er det for et Vingeslag Svanerne gjør?«

»Hver flyver paa sit Sæt!« sagde *Storkefader*, »Svanerne tage det paa skraa, Tranerne i Trekant og Brokfuglene i Slangelinie!«

»Nævn ikke Slange naar vi flyve heroppe!« sagde *Storkemoder*, »det giver kun Ungerne Lyster, som ikke kunne tilfredsstilles!«

»Er det de høie Bjerge dernede, jeg hørte om!« spurgte *Helga* i Svaneham.

»Det er Tordenskyer, som drive under os!« sagde Moderen.

»Hvad er det for hvide Skyer, som løfte sig saa høit?« spurgte *Helga*.

»Det er de evigt besneede Bjerge, Du seer!« sagde Moderen, og de fløi over Alperne, ned mod det blaanende Middelhav.

»Africas Land! Ægyptens Strand!« jublede i Svane-Skikkelse *Nilens Datter*, idet hun høit fra Luften øinede, som en hvidguul, bølgeformig Stribe, sin Hjemstavn.

Ogsaa Fuglene saae den og fremskyndte deres Flugt.

»Jeg lugter Nil-Dynd og vaade Frøer!« sagde *Storkemoder*, »det kriller i mig! - Ja, nu skulle I faae at smage, og I skulle see *Marabu*, *Ibis* og *Traner*! de høre alle til Familien, men ere ikke nær saa kjønne, som vi; de stille sig fornemme an, især *Ibis*; han er nu blevet forvænt af Ægypterne, de gjøre ham til

*
- 89

Mumie, stoppe ham med Kryder-Urter. Jeg vil heller stoppes med levende Frøer, det ville I med og det skulle I blive! Bedre Noget i Skrotten mens man lever, end at være til Stads naar man er død! det er min Mening og den er altid den rigtige!«

»Nu ere Storkene komne!« sagde man i det rige Huus ved *Nilens Bred*, hvor i den aabne Hal, paa bløde *Hynder dækkede med Leopardens Skind, den kongelige Herre laae udstrakt, ikke levende heller ikke død, haabende paa Lotus-Blomsten fra den dybe Mose i Norden. Slægtninge og Tyende stode om ham.

Og ind i Hallen fløi to prægtige, hvide Svaner, de vare komne med Storkene; de kastede den blendende Fjæderham og der stode to deilige Qvinder, hinanden saa liig som to Dugdraaber; de bøiede sig hen over den blege, henvisnede gamle Mand, de kastede deres lange Haar tilbage, og idet liden *Helga* bøiede sig over Bedstefaderen, rødmede hans Kinder, hans Øine fik Glands, der kom Liv i de stivnede Lemmer. Den Gamle reiste sig karsk og forynget; Datter og Datterdatter holdt ham i deres Arme som til Morgenhilsen i Glæde efter en lang, tung Drøm.

Og der var Glæde over al den Gaard og i Storkereden med, men der var det dog meest over den gode Føde, de mylrende mange Frøer; og mens de Lærde i Hast optegnede saa løseligt Historien om de to Prindsesser og om Sundheds-Blomsten, der var en stor Begivenhed og Velsignelse for Huus og Land, fortalte Storkeforældrene den paa deres Viis og for deres Familie, men først da de Alle vare mætte, ellers havde de jo Andet at bestille end at høre paa Historier.

»Nu bliver Du da Noget!« hviskede *Storkemoder*; »det er ikke rimeligt Andet!«

»O, hvad skulde jeg blive!« sagde *Storkefader*, »og hvad har jeg gjort? Ingenting!«

»Du har gjort mere, end alle de Andre! uden Dig og Ungerne havde de to Prindsesser aldrig seet Ægypten igjen og faaet den Gamle rask. Du bliver Noget! Du faaer bestemt DoctorGraden og vore Unger fødes siden med den, og deres Unger igjen videre frem! Du seer ogsaa allerede ud som en ægyptisk Doctor, - i mine Øine!«

De Lærde og Vise udviklede Grundtanken, som de kaldte det, der gik gennem den hele Begivenhed:

»Kjærlighed føder Liv!« den gav de Forklaring paa forskjellige Maader: »den

*
- 90

varme Solstraale var Ægyptens Prindsesse, hun steg ned til Dyndkongen og i deres Møden sprang Blomsten frem -«

»Jeg kan ikke saaledes rigtig gjentage Ordene!« sagde *Storkefader*, der havde hørt til fra Taget og skulde fortælle derom i Reden. »Det var saa indviklet hvad de sagde, det var saa klogt, at de strax fik Rang og Skjenkads, selv Mundkokken fik et stort Udmærkelses-Tegn - det var nok for Suppen!«

»Og hvad fik Du?« spurgte *Storkemoder*, »De skulde da ikke glemme den Vigtigste og Den er Du! de Lærde have kun knebbret ved det Hele! men *dit* kommer vel!«

I den sildige Nat, da Søvnens Fred hvilede over det *rige lykkelige Huus, var der Een, der endnu vaagede, og det var ikke *Storkefader*, uagtet han paa eet Been stod op i Reden og sov Skildvagt, nei, liden

Helga vaagede, heldede sig ud over Altanen og saae paa den klare Luft med de store, lysende Stjerner, større og renere i Glands, end hun havde seet dem i Norden, og dog de samme. Hun tænkte paa *Vikingefruen* ved Vildmosen, paa Pleiemoderens milde Øine, de Taarer, hun havde grædt over det arme Frøbarn, der nu stod i Glands og Stjernepragt ved Nilens Vande i deilig Foraars-Luft. Hun tænkte paa Kjærligheden i den hedenske Qvindes Bryst, den Kjærlighed, hun havde viist en ynkelig Skabning, der i Menneske-Ham var et ondt Dyr og i Dyrets Ham væmmelig at see og røre ved. Hun saae paa de lysende Stjerner og huskede paa Glandsen fra den Dødes Pande, da de fløi hen over Skov og Mose; der klang Toner i hendes Erindring, Ord, hun havde hørt udtale, da de red afsted og hun sad som den Betagne, Ord om Kjærlighedens store Ophav, den høieste Kjærlighed, der omfattede alle Slægter.

Ja, hvad var ikke givet, vundet, opnaaet! Liden *Helgas* Tanke omfattede, ved Nat, ved Dag, hele sin Lykke-Sum og stod i Skuet af den som Barnet, der vender sig ilsomt fra Giveren til det Givne, alle de deilige Gaver; hun ligesom gik op i den stigende Lyksalighed, der kunde komme, vilde komme; hun var jo baaren gennem Underværker til altid høiere Glæde og Lykke og heri fortabte hun sig en Dag, saa ganske, at hun ikke mere tænkte paa Giveren. Det var Ungdoms-Modets Kjækhed, der gjorde sit raske Kast! hendes Øine lyste derved, men øiebliklig revs hun ud derfra ved en stærk Støien nede i Gaarden under sig. Der saae hun

* 91

omkring i enge Kredse; aldrig før havde hun seet dette Dyr, saa stor en Fugl, saa plump og tung, Vingerne saae ud som vare de stækkede, Fuglen selv som var der gjort den Overlast, og hun spurgte om hvad der var skeet med den, og for første Gang hørte hun det Sagn, Ægypterne fortælle om Strudsen.

Deilig havde dens Slægt engang været, dens Vinger store og stærke; da sagde en Aften Skovens mægtige Fugle til den: »Broder! skulle vi imorgen, om Gud vil det, flyve til Floden og drikke?« Og Strudsen svarede: »jeg vil det!« Da det dagedes fløi de afsted, først høit op ad mod Solen, Guds Øie, altid høiere og høiere, Strudsen langt foran alle de Andre; den fløi i Stolthed mod Lyset; den stolede paa sin Kraft og ikke paa Giveren; den sagde ikke: »om Gud vil!« da drog Straffens Engel Sløret bort fra den Flammestraalende, og i dette Nu forbrændte Fuglens Vinger, den sank, elendig, til Jorden. Den og dens Slægt mægter aldrig meer at hæve sig; den flyer i Skræk, stormer om i Kredse i det snevre Rum; en Mindelse er det for os Mennesker, i al vor Tanke, ved hver vor Gjerning at sige: »om Gud vil!«

Og *Helga* bøiede tankefuld sit Hoved, saae paa den jagende Struds, saae dens Angest, saae dens taabelige Glæde ved Skuet af sin egen store Skygge paa den hvide solbelyste Væg. Og i Sind og Tanke slog Alvoren sin dybe Rod. Et Liv saa rigt, fremad i Lykken, var givet, vundet, - hvad vilde skee, hvad vilde endnu komme -? Det Bedste: »om Gud vil!«

I det tidlige Foraar, da Storkene atter droge Nord paa, tog liden *Helga* sit Guld-Armbaand, ridsede deri sit Navn, vinkede ad *Storkefader*, gav ham Guldringen om Halsen, bad ham bringe den til *Vikingefruen*, der vilde heraf forstaae, at Pleiedatteren levede, var lykkelig og huskede paa hende.

»Det er svært at bære!« tænkte *Storken*, da han fik det om Halsen; »men Guld og Ære skal man ikke kaste paa Landeveien! der er Lykke ved Storken vil de sande deroppe!«

»Du lægger Guld, og jeg lægger Æg!« sagde *Storkemoder*, »men Du lægger kun eengang, jeg gjør det alle Aaringer! men Paaskjønnelse faae Ingen af os! det krænker!«

»Man har Bevidstheden, Mo'er!« sagde *Storkefader*.

* 92

»Den kan Du ikke hænge uden paa!« sagde *Storkemoder*, »den giver hverken Medbør eller Maaltid!«

Og saa fløi de.

Den lille Nattergal, der sang i Tamarindebusken, vilde ogsaa snart drage Nord paa; deroppe ved Vildmosen havde liden *Helga* tidt hørt den; Bud med vilde hun give den, Fuglenes Sprog kunde hun, fra hun fløi i Svaneham, hun havde tidt siden talt det med Stork og Svale, Nattergalen vilde forstaae hende; og den bad hun at flyve til Bøgeskoven paa den jyske Halvø, hvor Graven var reist af Steen og Grene, hun bad den bede alle Smaafugle der værne om Graven og syngte en Sang og atter en Sang.

Og Nattergalen fløi - og Tiden fløi hen!

Ørnen stod paa Pyramiden og saae i Høst et stadseligt Tog med rigtladte Kameler, med kosteligt klædte, væbnede Mænd paa frysende, arabiske Heste, skinnende hvide som Sølv, og med røde, bævrende Næsebor,

Manken stor og tæt, hængende ned om de fine Been. Rige Gjester, en kongelig Prinds fra Arabiens Land, deilig som en Prinds skal være det, drog ind i det stolte Huus, hvor nu Storkereden stod tom; de som boede oppe i den vare jo i et nordligt Land, men snart vilde de komme tilbage. - Og netop den Dag kom de, da her var rigest paa Glæde og Lystighed. Her var Bryllupsstads, og liden *Helga* var Bruden, klædt i Silke og Juveler; Brudgommen var den unge Prinds fra Arabiens Land; de sad øverst ved Bordet mellem Moder og Bedstefader.

Men hun saae ikke paa Brudgommens brune, mandige Kind, hvor det sorte Skjæg krusede sig, hun saae ikke paa hans ildfulde, mørke Øine, der fæstede sig paa hende, hun saae ud, op mod den blinkende, funklende Stjerne, der straaledede ned fra Himlen.

Da raslede det med stærke Vingeslag derude i Luften, Storkene kom tilbage; og det gamle Storkepar, i hvor træet det end var af Reisen og nok kunde trænge til at hvile ud, fløi dog strax ned paa Rækværket ved Verandaen, de vidste det, hvilken Fest det var. De havde allerede ved Landets Grændse hørt, at liden *Helga* havde ladet dem afmale paa Muren, de hørte med til hendes Historie.

»Det er meget net betænkt!« sagde *Storkefader*.

* 93

»Det er meget lidt!« sagde *Storkemoder*, »mindre kunde det da ikke være!«

Og da *Helga* saae dem, reiste hun sig og gik ud i Verandaen til dem, for at klappe dem ned ad Byggen. Det gamle Storkepar neiede med Halsene, og de yngste Unger saae derpaa og følte sig bærede.

Og *Helga* saae op til den lysende Stjerne, der straaledede mere og mere klar; og imellem den og hende bevægede sig en Skikkelse, renere endnu end Luften og derved synlig, den svævede hende ganske nær, det var den døde christne Præst, ogsaa han kom paa hendes Høitidsfest, kom fra Himmeriges Rige. »Glandsen og Herligheden der overgaaer Alt hvad Jorden kjender!« sagde han.

Og liden *Helga* bad saa blødt, saa inderligt, som hun aldrig før havde bedet, at hun, kun et eneste Minut, turde see derind, kun kaste et eneste Blik ind i Himmeriges Rige, til Faderen.

Og han løftede hende i Glands og Herlighed, i en Strømning af Toner og Tanker; det var ikke blot udenom hende, det lyste og klang, men inden i hende. Ord kan ikke udsige det.

»Nu maae vi tilbage, Du savnes!« sagde han.

»Kun eet Blik endnu!« bad hun; »kun et eneste kort Minut!«

»Vi maae til Jorden, alle Gjester gaae bort!«

»Kun eet Blik! det sidste -!«

Og liden *Helga* stod atter i Verandaen, - men alle Blus derudenfor vare slukkede, alle Lys i Brudesalen vare borte, Storkene borte, ingen Gjester at see, ingen Brudgom, Alt, som veiret hen i tre korte Minuter.

Da følte *Helga* Angest, gik igjennem den tomme, store Hal, ind i det næste Kammer, der sov fremmede Soldater, hun aabnede Sidedøren, der førte ind til hendes Stue, og idet hun troede at staae der, stod hun udenfor i Haven, - saaledes var her jo ikke før; rødlig skinnede Himlen, det var mod Daggry.

Tre Minuter i Himlen kun, og en heel Jord-Nat var gaaet!

Da saae hun Storkene; hun raabte til dem, taledede deres Sprog, og *Storkefader* dreiede Hovedet, lyttede og nærmede sig.

»Du taler vort Sprog!« sagde han, »hvad vil Du? Hvorfor kommer Du her, du fremmede Kvinde?«

* 94

»Det er jo mig! det er *Helga*! kjender Du mig ikke? For tre Minuter siden talte vi sammen, derhenne i Verandaen.«

»Det er en Feiltagelse!« sagde *Storken*; »det har Du drømt Altsammen!«

»Nei, nei!« sagde hun og erindrede ham om Vikingeborgen og om Vildmosen, Reisen herhid -!

Da blinkede *Storkefader* med Øinene: »Det er jo en gammel Historie, jeg har hørt fra min Tip-tip-Oldemoders Tid! ja vist var her i Ægypten en saadan Prindsesse fra det danske Land, men hun forsvandt paa sin Bryllups-Aften for mange hundrede Aar siden og kom aldrig igjen! det kan Du selv læse Dig til her paa Monumentet i Haven, der er jo hugget baade Svaner og Storke, og øverst staaer Du selv i det hvide

Marmor.«

Saaledes var det. Liden *Helga* saae det, forstod det og sank i Knæ.

Solen straaede frem, og som i Fordumstid ved dens Straaler Frøhammen faldt og den deilige Skikkelse kom tilsyne, saa løftede sig nu ved Lysets Daab en Skjønheds-Skikkelse klarere, renere end Luften, en Lysstraale - til Faderen.

Legemet sank i Støv: der laae en henvisnet Lotus-Blomst, hvor hun havde staaet.

»Det var da en ny Slutning paa Historien!« sagde *Storkefader*, »den havde jeg nu slet ikke ventet! men jeg kunde ganske godt lide den!«

»Hvad mon Ungerne ville sige om den?« spurgte *Storkemoder*.

»Ja, det er rigtignok det Vigtigste!« sagde *Storkefader*.

*

95

Hurtigløberne.

Der var udsat en Priis, ja der var udsat to, den lille og den store, for den største Hurtighed, ikke i eet Løb, men saadanne, i at løbe hele Aaret.

»Jeg fik da første Priis!« sagde *Haren*; »Retfærdighed maa der dog være, naar Ens egen Familie og gode Venner er i Raadet; men at *Sneglen* fik anden Priis, finder jeg næsten fornærmeligt mod mig!«

»Nei,« forsikkrede *Ledpælen*, der havde været Vidne ved Priis-Uddelingen, »der maa ogsaa tages Hensyn til Flid og god Villie, det blev sagt af flere agtbare Personer, og det har jeg ogsaa forstaaet. *Sneglen* har rigtignok brugt et halvt Aar om at komme over Dørtrinet, men han har brækket Laarbenet i den Hastværk det dog var for ham. Han har levet ene og alene for sit Løb, og han løb med Huus! - Alt det er agtværdigt! - og saa fik han anden Priis!«

»Jeg kunde dog ogsaa have været taget i Betragtning!« sagde *Svalen*; »hurtigere end jeg, i Flugt og Omsving, troer jeg, Ingen har viist sig, og hvor har jeg ikke været om: vidt, vidt, vidt! -«

»Ja, det er Deres Ulykke!« sagde *Ledpælen*; »De føiter for meget! De skal altid afsted, ud af Landet, naar det her begynder at fryse; De har ingen Fædrelands-Kjærlighed! De kan ikke komme i Betragtning!«

»Men om jeg nu laae over i Mosen hele Vinteren?« sagde *Svalen*, »sov hele Tiden bort, kom jeg saa i Betragtning!«

*****

----- 96

»Skaf Attest fra Mosekonen, at De har sovet den halve Tid i Fædrelandet, saa skal De komme i Betragtning!«

»Jeg havde nok fortjent første Priis og ikke anden!« sagde *Sneglen*. »Det veed jeg da, at *Haren* har kun løbet af Kujoneri, hver Gang han troede, at der var Fare paa Færde; jeg derimod har gjort min Løben til en Livs-Opgave, og er bleven Krøbling i Tjenesten! skulde Nogen have første Priis, var det nok mig! - men jeg gjør ingen Spræl, det foragter jeg!«

Og saa spyttede den.

»Jeg skal med Ord og Tale kunde forsvare, at hver Priis, idetmindste min Stemme til den, er givet med retfærdigt Hensyn!« sagde det gamle *Landmaaler-Mærke* i Skoven, der var Lem i den afgjørende Dommer-Forening. »Jeg gaaer altid frem med Orden, Overveielse og Beregning. Syv Gange forud har jeg nydt den Ære

at være med at give Prisen; men ikke før i Dag har jeg faaet min Villie sat igjennem. Jeg har ved hver Uddeling gaaet ud fra noget Vist. Jeg er altid gaaet forfra i Bogstaverne til første Priis og bagfra til anden Priis. Og vil De nu lægge Mærke til, naar man tager forfra: Det ottende Bogstav fra **A** er **H**, der have vi *Haren*, og saa stemte jeg for *Haren* til første Priis, og det ottende Bogstav bagfra, **Æ** regner jeg ikke med, det har saadan en upassende Lyd, det Upassende springer jeg altid over, og saa bliver **S** det ottende Bogstav, derfor stemte jeg for *Sneglen* til anden Præmie. Næste Gang bliver det **I** til første og **R** til anden! - Der skal altid være en Orden i enhver Ting! man maa have Noget at holde sig til!«

»Jeg havde nu stemt for mig selv, naar jeg ikke havde været imellem de Dømmende«, sagde *Muulæselet*, der ogsaa var Meddommer. »Man skal tage Hensyn til, ikke blot hvor hurtig man kommer frem, men hvad andre Egenskaber der kan være, som nu den Ting, hvor meget man trækker; dog det vilde jeg ikke denne Gang have udhævet, heller ikke *Harens* Klogskab i sin Flugt, dens Kløgt, med Eet at gjøre et Spring til Siden for at lede Folk paa Vildspor fra, hvor den skjuler sig; nei, der er endnu een Ting, Mange lægge Mærke til, og som heller ikke bør være uændset, det er den, man kalder *det Skjønne*; det har jeg her seet paa, jeg saae paa *Harens* deilige velvoxne Ører, det er en Fornøielse at see, hvor lange de ere! jeg syntes, at jeg saae mig selv da jeg var lille, og saa stemte jeg for ham!«

*
- 97

»Hys!« sagde *Fluen*, »ja jeg vil ikke tale, jeg vil bare sige Noget! det veed jeg, at mere end een *Hare* har jeg løbet op. Forleden knækkede jeg Bagbenene paa en af de yngste; jeg sad paa Locomotivet foran Banetoget, det gjør jeg tidt, saa iagttager man bedst sin egen Hurtighed. En ung *Hare* løb længe foran, han anede ikke, at jeg var der; tilsidst maatte han dreie af, men saa knækkedes Bagbenene over af Locomotivet, for jeg sad derpaa. *Haren* blev liggende, jeg foer videre. Det er dog vel at overvinde den? Men jeg trænger ikke til Prisen.!«

»Jeg synes nu,« tænkte *den vilde Rose*, men den sagde det ikke, det er ikke dens Natur at udtale sig, skjøndt det kunde været ganske godt, om den havde gjort det. »Jeg synes nu, at Solstraalen burde have faaet første Hæderspriis, og anden med! den flyver i et Nu den umaalelige Vei fra Solen ned til os og kommer med en Styrke, at al Naturen vaagner derved; den har en Skjønhed, saa at alle vi Roser rødme og dufte derved! den høie, dømmende Øvrighed synes slet ikke at have bemærket den! var jeg Solstraale, jeg gav dem hver et Solstik - men det gjorde dem kun gale, det kunne de blive alligevel! jeg siger ikke Noget!« tænkte *den vilde Rose*; »Fred i Skoven! deilig er det at blomstre, dufte og vederqvæge, leve i Sagn og Sange! Solstraalen overlever os dog Allesammen!«

»Hvad er første Priis?« spurgte *Regnormen*, der havde forsovet sig og nu først kom til.

»Det er fri Adgang til en Kaalhave!« sagde *Muulæselet*; »jeg foreslog Prisen! *Haren* maatte og skulde have den, og saa tog jeg, som tænkende og virkende Medlem, fornuftigt Hensyn til *dens* Nytte, der skulde have den, nu er *Haren* forsørget. *Sneglen* har Lov til at sidde paa Steengjerdet og slikke Mos og Solskin, og er dernæst herefter optagen som en af de første Dommere i Hurtigløben. Det er saa godt at have een af Faget med i hvad Menneskene kalde en *Comité*! Jeg maa sige, jeg venter Meget af Fremtiden, vi have allerede begyndt saa godt!«

*

- 98

Klokkedybet

»Ding-dang! ding-dang!« klinger det fra Klokkedybet i Odense Aa. - Hvad er det for en Aa? - Den kjender hvert Barn i Odense-By, den løber nedentom Haverne, fra Slusen til Vandmøllen hen under Træbroerne. I Aaen voxe gule Aaknappe, brunfjædrede Rør og den sorte, fløielsagtige Dunhammer, saa høi og saa stor; gamle, revnede Piletræer, sveiede og dreiede, hænge langt ud i Vandet paa Munkemose Side og ved Blegmandens Eng, men ligeoverfor er Have ved Have, den ene anderledes end den anden, snart med deilige Blomster og Lysthuse, glatte og pene, ligesom smaat Dukkestads, snart staae de kun med Kaal eller der er slet ingen Have at see, thi de store Hyldebuske brede sig der og hænge langt ud over det rindende Vand, som hist og her er dybere, end man kan naae med Aaren. Ud for det gamle Frøken-Kloster er det dybeste Sted, det kaldes *Klokkedybet*, og der boer *Aamanden*; han sover om Dagen, naar Solen skinner gjennem Vandet, men kommer frem ved stjerneklare Nætter og Maaneskin. Han er meget gammel; Mo'er-mo'er har

hørt om ham af sin Mo'ermo'er, siger hun, han lever et eensomt Liv, har slet Ingen at tale med uden den store, gamle Kirkeklokke. Engang hang den i Kirketaarnet, ja nu er der ingen Spor hverken af Taarn eller Kirke, den, der kaldtes Sanct Albani.

»Ding-dang! ding-dang!« klang Klokken, da Taarnet stod, og en Aften, da Sol gik ned og Klokken var i sit stærkeste Sving, rev den sig løs og fløi gennem Luften; det blanke Malm skinnede gloende i de røde Straaler.

»Ding-dang! ding-dang! nu gaaer jeg i Seng!« sang
* * * * *
- - - - - 99

Klokken og fløi ud i Odense-Aa, hvor der var dybest, og derfor kaldes nu det Sted *Klokkedybet*; men ikke fik den Søvn eller Hvile der! hos *Aamanden* ringer og klinger den, saa at det stundom høres herop igjennem Vandet, og mange Folk sige, at det betyder: nu skal der Nogen døe, men det er ikke derfor, nei den ringer og fortæller for *Aamanden*, som nu ikke længer er alene.

Og hvad fortæller Klokken? Den er saa gammel, saa gammel, er der sagt, den var til, længe før Mo'ermo'ers Mo'ermo'er blev født, og dog er den i Alder et Barn kun imod *Aamanden*, der er en gammel, en stille, en underlig Een med Aaleskinds Buxer og Skælfiskes Trøie med gule Aaknappe i, Siv om Haaret og Andemad paa Skjægget og det er just ikke kjønt.

Hvad Klokken fortæller, skal der Aar og Dage til at give igjen; den fortæller ud og ind, tidt og ofte det samme, snart kort, snart langt, ligesom den lyster; den fortæller om gamle Tider, de haarde, de mørke Tider.

»Ved Sanct Albani Kirke deroppe i Taarnet, hvor Klokken hang, kom Munken, han var baade ung og smuk, men tankefuld som ingen Anden; han saae fra Lugen ud over Odense-Aa, da dens Leie var bredt og Mosen en Sø, han saae over den og den grønne Vold, »Nonnebakken« derovre, hvor Klostret laae, hvor Lyset skinnede fra Nonnens Celle; han havde kjendt hende vel - og han huskede derpaa, og hans Hjerte slog stærkt derved - ding-dang! ding-dang! -«

Ja, saadan fortæller Klokken.

»Der kom i Taarnet Bispens fjollede Svend, og naar jeg, Klokken, der er støbt af Malm, haard og tung, svingede og svang, kunde jeg have knust hans Pande; han satte sig tæt under mig og legede med to Pinde, ret som om de vare et Strængespil, og han sang dertil: »Nu tør jeg synge høit, hvad jeg ellers ikke tør hviske, synge om Alt, hvad der gjemmes bag Laas og Lem! der er koldt og vaadt! Rotterne æde dem levende op! Ingen veed derom, Ingen hører derom! heller ikke nu, thi Klokken ringer saa høit ding-dang! ding-dang!«

»Der var en Konge, de kaldte ham *Knud*, han neiede baade for Bisp og Munk, men da han kom Vendelboerne altfor nær med svære Skatter og haarde Ord, toge de Vaaben og Stænger, jøge ham afsted, som var han et Vildt; han tyede ind i Kirken, laasede Port og Dør; den voldsomme Skare laae udenfor, jeg hørte derom: baade Skader og Krager, Alliken med, bleve

*
- 100

skræmmede ved Skrig og Skraal; de fløi ind i Taarnet og ud igjen, de saae paa Mængden dernede, de saae ogsaa ind ad Kirkens Vinduer, og skrege høit, hvad de saae. Kong Knud laae foran Alteret og bad, hans Brødre *Erik* og *Benedikt* stode som Vagt med dragne Sværd, men Kongens Tjener, den falske *Blake*, forraadte sin Herre; de vidste derude, hvor han var at ramme, og Een smed en Steen gennem Ruden, og Kongen laae død! - der var Skrig og Raab af den vilde Hob og af Fuglenes Flok, og jeg raabte med, jeg sang, og jeg klang: ding-dang! ding-dang!«

»Kirkeklokken hænger høit, seer vidt omkring, faaer Besøg af Fuglene og forstaaer deres Sprog, til den suser Vinden ind af Laage og Lydhuller, af hver Revne, og Vinden veed Alt, den har det fra Luften, og den omslutter Alt, hvad levende er, den trænger ind i Menneskets Lunger, veed Alt, hvad der faaer Lyd, hvert Ord og hvert Suk -! Luften veed det, Vinden fortæller det, Kirkeklokken forstaaer dens Mæle og ringer det ud for den hele Verden, ding-dang! ding-dang!«

»Men det blev mig for meget at høre og vide, jeg mægtede ikke at ringe det ud! jeg blev saa træt, jeg blev saa tung, at Bjælken knak og jeg fløi ud i den skinnende Luft, ned der hvor Aaen er dybest, hvor *Aamanden* boer, eensom og ene og der fortæller jeg, Aar ud og Aar ind, hvad jeg har hørt og hvad jeg veed: ding-dang! ding-dang!«

Saaledes lyder det fra Klokkedybet i Odense-Aa, det har Mo'ermo'er fortalt.

Men vor Skolemester siger: »der er ingen Klokke, der kan ringe dernede, for den kan ikke! - og der er ingen *Aamand* dernede, for der er ingen *Aamand!*« og naar alle Kirkeklokker klinge saa lysteligt, saa siger han, at det ikke er Klokkerne, men at det egentligt er Luften, der klinger, Luften er det, der giver Lyd - det

sagde ogsaa Mo'ermo'er, at Klokken havde sagt - deri ere de enige og saa er det vist! »Vær agtsom, vær agtsom, vogt nøie Dig selv!« sige de begge To.

Luften veed Alt! den er om os, den er i os, den mæler om vor Tanke og vor Gjerning, og den mæler det længer end Klokken nede i Dybet i Odense-Aa, hvor *Aamanden* boer, den mæler det ud i det store Himmel-Dyb, saa langt, saa langt, evigt og altid, til Himmeriges Klokker klinge: »ding-dang! ding-dang!«

*

101

Nye Eventyr og Historier. Første Række. Tredie Samling. 1859.

102

NEH 3-59 (*Bibl. 7 82*) udkom 24.3.1859 og indeholder: [I]-[VIII] disponeret som NEH 1-59, blot med angivelsen *Tredie Samling på smudstitel og titel; dedikation, se nedenfor. 1-79 text. 80 blank,*

NEH 3-61 *tilføjer på titelbladet Andet Oplag og har årstal 1861.*

Componisten
J. P. E. Hartmann

med Venskab og Beundring
tilegnet.

103

Vinden fortæller om *Valdemar Daae* og hans Døttre.

Naar Vinden løber hen over Græsset, da kruser det sig som et Vand, løber den hen over Kornet, da bølger det som en Sø, det er Vindens Dands; men hør den fortælle: den synger det ud, og anderledes klinger det i Skovens Træer, end igjennem Murens Lydhuller, Sprækker og Revner. Seer Du, hvor Vinden deroppe jager Skyerne, som vare de en Faarehjord! hører Du, hvor Vinden hernede tuder gjennem den aabne Port, som var den Vægter og blæste i Horn! Underligt suser den ned i Skorstenen og ind i Kaminen; Ilden flammer og gnistrer derved, skinner langt ud i Stuen og her er saa luunt og hyggeligt at sidde og høre til. Lad kun Vinden fortælle! den veed Eventyr og Historier, flere end vi Alle tilsammen. Hør nu, hvor den fortæller:

»Hu- u- ud! fare hen!« - det er Omqvædet paa Visen.

»Der ligger ved store Belt en gammel Gaard med tykke, røde Mure!« siger Vinden, »jeg kjender hver Steen, jeg saae den før, da den sad i *Marsk Stigs* Borg paa Næsset; den maatte ned! Stenen kom op igjen og

blev en ny Muur, en ny Gaard, andet Steds, det var *Borreby* Gaard, som den staaer endnu!

Jeg har seet og kjendt de høiadelige Mænd og Fruer, de
* * * * *
- - - - - 104

vexlende Slægter, som boede derinde, nu fortæller jeg om *Valdemar Daae og hans Døttre!*

Han løftede saa stolt sin Pande, han var af kongelig Æt! han bunde mere end jage en Hjort og tømme et Kruus; - det vilde nok klare sig, sagde han selv.

Hans Frue skred frem strunk i Gyldenstykkets Kjortel, hen over sit blanke, tavlede Gulv; Tapeterne vare prægtige, Meublerne dyrtkjøbte, de vare kunstigt snittede ud. Sølv- og Guldtøi havde hun bragt i Huset; tydsk Øl laae i Kjælderen, da der laae noget; sorte, væilige Heste vrinskede i Stalden; der var rigt derinde i *Borreby* Gaard, da Rigdommen var der.

Og Børn var der; tre fine Jomfruer, *Ide, Johanne og Anna Dorthea*; jeg husker Navnene endnu.

Det var rige Folk, det var fornemme Folk, født i Herlighed og voxet op i den! hu- u- ud! fare hen,« sang Vinden, og saa fortalte den igjen.

»Her saae jeg ikke, som i andre gamle Gaarde, den høibaarne Frue sidde i Høisalen med sine Piger og dreie Spinderokken, hun spillede paa den klingende Luth og sang dertil, dog ikke altid de gamle danske Sange, men Viser i fremmed Tungemaal. Her var Liv og Gjestereren, her kom fornemme Gjester fra nær og fjern, Musiken klang, Bægerne klang, jeg kunde ikke døve dem over!« sagde Vinden. »Her var Hovmod med Bram og med Brask, Herskab, men ikke *Vor Herre!*

Saa var det just Maidags Aften,« sagde Vinden, »jeg kom Vester fra, havde seet Skibe qvase i Vrag paa Vestjyllands Kyst, jaget over Heden og den skovgrønne Kyst, hen over Fyens Land og kom nu over store Belt, hæsende og blæsende.

Da lagde jeg mig til Ro ved Sjællands Kyst, nær ved *Borreby* Gaard, hvor endnu Skoven stod med herlige Ege.

De unge Karle fra Egnen kom herud og samlede Riis og Grene, de største og tørreste, de kunde finde. De gik med dem til Byen, lagde dem i Bunke, tændte Ild i den og Piger og Karle dandsede med Sang rundt derom.

Jeg laae stille,« sagde Vinden, »men sagtelig rørte jeg ved een Green, den, der var lagt af den kjønneste Ungkarl; hans Ved blussede op, blussede høiest; han var den udvalgte, fik Hædersnavnet, blev *Gadebasse*, valgte først blandt Pigerne sit lille *Gadelam*; det var en Glæde, en Lystighed større end der inde i det rige *Borreby* Gaard.«

-----
* 105

»Og hen imod Gaarden kom med sex Heste agende i gylden Karreet den høie Frue og hendes tre Døttre, saa fine, saa unge, tre yndelige Blomster: Rose, Lilie og den blege Hyazint. Moderen selv var en prangende Tulipan, hun hilsede ikke Een af den hele Flok, der holdt op i Legen og knixede og krøb, man skulde troe, at Fruen var skjør i Stilken.

Rose, Lilie og den blege Hyazint, ja, jeg saae dem alle tre! hvis *Gadelam* skulde vel de engang blive, tænkte jeg; deres *Gadebasse* bliver en stoltelig Ridder, maaskee en Prinds! - Hu- u- ud! - fare hen! fare hen!

Ja, Agetøiet foer med dem og Bønderfolkene foer i Dandsen. Der blev redet Sommer i By til *Borreby*, til *Tjæreby*, til alle de Byer omkring.

Men om Natten, da jeg reiste mig,« sagde Vinden, »lagde den høifornemme Frue sig, for aldrig mere at staae op; det kom saadan over hende, som det kommer over alle Mennesker, det er ikke noget Nyt. *Valdemar Daae* stod alvorlig og tankefuld, en lille Stund; det stolteste Træ kan vries, men ikke knækkes, sagde det inde i ham; Døttrene græd og paa Gaarden tørrede de Allesammen deres Øine, men Fru *Daae* var faret hen, - og jeg foer hen! hu- u- ud!« sagde Vinden.

»Jeg kom igjen, jeg kom tidt igjen, over Fyens Land og Beltets Vand, satte mig ved *Borreby* Strand, ved den prægtige Egeskov; der byggede Fiskeørnen, Skovduerne, de blaae Ravne og selv den sorte Stork. Det var tidligt paa Aaret, Nogle havde Æg og Nogle havde Unger. Nei, hvor de fløi, hvor de skreg; der var Øxeslag at høre, Slag paa Slag; Skoven skulde fældes, *Valdemar Daae* vilde bygge et kosteligt Skib, et Orlogsskib paa tre Fordæk, som Kongen nok vilde købe, og derfor faldt Skoven, Sømændenes Mærke,

Fuglenes Bo. Tornskaden fløi forskrækket, dens Rede blev ødelagt; Fiskeørnen og alle Skovens Fugle mistede deres Hjem, de fløi vildsomme om og skrege i Angest og Vrede, jeg forstod dem nok. Krager og Alliker raabte høit i Spot: »fra Reden! fra Reden! frá! frá!«

Og midt i Skoven, ved Arbeidernes Flok, stod *Valdemar Daae* og hans tre Døttre, og de loe Allesammen af Fuglenes vilde Skrig, men hans mindste Datter, *Anna Dorthea*, følte Ynk derover i sit Hjerte, og da de ogsaa vilde fælde et halvudgaaet Træ, paa hvis nøgne Green den sorte Stork havde bygget, og de smaa Unger stak Hovederne frem, bad hun for den,

* 106

bad med Vand i Øinene, og saa fik Træet Lov at staae med Reden for den sorte Stork. Det var en ringe Ting kun.

Der blev hugget, der blev savet, - der blev bygget et Skib paa tre Fordæk. Bygmesteren selv var af ringe Kuld, men af adelig Huld; Øine og Pande mælede om hvor klog han var og *Valdemar Daae* hørte ham gjerne fortælle, det hørte ogsaa liden *Idé*, den ældste, den femtenaars Datter; og mens han byggede Skib for Faderen, byggede han Drømmeslot for sig selv, hvori han og liden *Idé* sad som Mand og Kone, og det var ogsaa skeet, havde Slottet været af murede Steen med Volde og Grave, Skov og Have, Men med al sin Kløgt var Mester dog kun en fattig Fugl, og hvad skal Spurv i Tranedands? Hu- u- ud! - jeg fløi bort og han fløi bort, for han turde ikke blive, og liden *Idé* forvandt det, for hun maatte forvinde det!«

»I Stalden vrinskede de sorte Heste, værd at see paa og de bleve seet paa. - Admiralen var sendt fra Kongen selv for at see paa det nye Orlogsskib og tale om dets Kjøb, han talte høit i Beundring om de vælige Heste; jeg hørte det godt!« sagde Vinden; »jeg fulgte med Herrerne gennem den aabne Dør og strøede Halmstraae som Guldstænger foran deres Fødder. Guld vilde *Valdemar Daae* have, Admiralen vilde have de sorte Heste, thi roste han dem saa, men det blev ikke forstaaet og saa blev Skibet heller ikke kjøbt, det stod og skinnede ved Stranden, dækket til med Planker, en Noæ Ark, der aldrig kom paa Vandet. Hu- u- ud! fare hen! fare hen! og det var ynkeligt!

I Vinterens Tid, naar Marken laae med Snee, Drivisen fyldte Beltet og jeg skruede den op paa Kysten,« sagde Vinden, »kom Ravne og Krager, den ene sortere end den anden, store Flokke; de satte sig paa det øde, det døde, det eensomme Skib ved Stranden og skrege med hæse Skrig om Skoven, der var borte, de mange kostelige Fuglereeder, der vare lagte øde, de huusvilde Gamle, de huusvilde Smaa og alt det for det store Skrammels Skyld, det stolte Fartøi, der aldrig skulde ud at seile.

Jeg hvirvlede Sneefoget; Sneen laae som store Søer høit omkring det, hen over det! jeg lod det høre min Røst, hvad en Storm har at sige; jeg veed, at jeg gjorde mit til, at det kunde faae Skibskundskab. Hu- u- ud! fare hen!

Og Vinteren foer hen, Vinter og Sommer de foer og de fare, som jeg farer, som Sneen flyger, Æbleblomsten flyger og Løvet falder! fare hen, fare hen, fare hen, Menneskene med!

* 107

Men endnu vare Døttrene unge, liden *Idé* en Rose deilig at see, som da Skibsbyggeren saae hende. Tidt tog jeg fat i hendes lange, brune Haar, naar hun ved Æbletræet i Haven stod tankefuld og ikke mærkede, at jeg dryssede hende Blomster paa Haaret, der løste sig, og hun saae paa den røde Sol og den gyldne Himmelgrund mellem Havens mørke Buske og Træer.

Hendes Søster var som en Lilie, skinnende og strunk, *Johanne*; hun havde Reisning og Kneisning, var som Moderen skjør af Stilk. Gjerne gik hun i den store Sal, hvor Slægtens Billeder hang; Fruerne vare malede af i Fløiel og Silke med perlebestukken lille bitte Hat paa de flettede Haar; det var skjøne Fruer! deres Hosbond saae man i Staal eller kostelig Kappe med Egerskindsfoer og den blaa Pibekrave; Sværdet var spændt om Laaret og ikke om Lænden. Hvor skulde vel *Johannes* Billed engang hænge paa Væggen og hvordan saae han ud den adelige Hosbond? ja, det tænkte hun paa, det smaasnakkede hun om, jeg hørte det, naar jeg foer gennem den lange Gang ind i Salen og vendte mig igjen!

Anna Dorthea, den blege Hyazint, kun et fjortenaars Barn, var stille og eftertænksom; de store, vandblaae Øine saae tankefulde ud, men Barnesmilet sad om Munden, jeg kunde ikke blæse det bort, og det vilde jeg ikke heller.

Jeg traf hende i Haven, Huulveien og paa Hovmarken, hun samlede Urter og Blomster, dem hun vidste, at hendes Fader kunde bruge til de Drikke og Draaber, han vidste at destillere; *Valdemar Daae* var hovmodig og kry, men ogsaa kyndig og vidste saa meget; det mærkede man nok, det mumledes der om; Ilden brændte i hans Kamin selv ved Sommertid; Kammerdøren var lukket af; det tog til i Dage og Nætter, men han talte ikke meget om det; Naturens Kræfter skal man stille raade, snart vilde han nok udfinde det Bedste - det røde Guld.

Derfor dampede det fra Kaminen, derfor knittede og flammede det! ja, jeg var med!« fortalte Vinden, »lad fare! lad fare! sang jeg gennem Skorstenen. Det bliver Røg, Smøg, Emmer og Aske! Du brænder Dig selv op! hu- u- ud! fare hen! fare hen! men *Valdemar Daae* lod det ikke fare!

De prægtige Heste paa Stalden, - hvor blev de af? det gamle Sølv- og Guldtøi i Skab og i Buur, Kørerne paa Marken, Gods og Gaard? - ja, de kunne smelte! smelte i Gulddigelen, og der kommer dog ikke Guld.
*
- 108

Der blev tomt i Lo og i Fadebuur, i Kjælder og paa Loft. Færre Folk, flere Muus. Een Bude sprak, een knak, jeg behøvede ikke at gaae ind ad Døren!« sagde Vinden. »Hvor Skorstenen ryger, braser Maaltidet, Skorstenen røg, den, der slugte alle Maaltider, for det røde Guld.

Jeg blæste gennem Borgporten, som en Vægter der blæser i Horn, men der var ingen Vægter!« sagde Vinden; »jeg dreiede Spirets Veirhane, den skurrede, som om Vægteren snorkede paa Taarnet, men der var ingen Vægter; der var Rotter og Muus; Fattigdom dækkede Bordet, Fattigdom sad i Klædeskab og i Madskab, Døren gik af Hængselet, der kom Revner og Sprækker; jeg gik ud og jeg gik ind,« sagde Vinden, »derfor veed jeg god Besked!

I Røg og Aske, i Sorg og søvnløs Nat blev Haaret graat i Skjæg og om Pande, Huden grumset og guul, Øinene saa gridske efter Guld, det forventede Guld.

Jeg pustede ham Røg og Aske ind i hans Ansigt og Skjæg; Gjeld kom for Guld. Jeg sang gennem de knækkede Ruder og aabne Revner, blæste ind til Døttrenes Slagbænk, hvor Klæderne laae falmede, luslidte, for de maatte altid holde ud. Den Vise var ikke sjungen for de Børns Vugge! Herreliv blev kummerligt Liv! jeg alene var den, som sang høit paa Slottet;« sagde Vinden. »Jeg sneede dem inde, det luner, siger man; Brænde havde de ikke, Skoven var fældet, hvor de skulde hente det fra. Det var klingrende Frost; jeg svang mig gennem Lydhuller og Gange, over Gavl og Muur for at holde mig flink; derinde laae de i Sengen, for Kuldens Skyld, de adelige Døttre; Faderen krøb under Skinddynen. Ikke at bide og ikke at brænde, det er Herreliv! hu- u- ud! lad fare! - Men det kunde ikke Hr. Daae!

»»Paa Vinter kommer Foraar!«« sagde han, »»paa Trang komme gode Tider! - men de lade vente paa sig, vente! - Nu er Gaarden Gjeldsbrev! nu er det den yderste Tid - og saa kommer Guldet! til Paaske!««

Jeg hørte ham mumle ind i Edderkoppens Spind. - »»Du flinke, lille Væver! Du lærer mig at holde ud! rives itu dit Spind, begynder Du forfra igjen og fuldender! atter itu - og ufortrøden tager Du igjen fat, forfra! - forfra! det er det man skal! og det lønnes!««

Det var Paaskemorgen, Klokkerne klang, Solen legede paa Himlen. I Feberhede havde han vaaget, kocht og kølet, blandet
*
- 109

og destilleret. Jeg hørte ham sukke som en fortvivlet Sjæl, jeg hørte ham bede, jeg fornåm at han holdt sin Aande tilbage. Lampen var gaaet ud, han mærkede det ikke; jeg pustede til Kulgløderne, de skinnede ham ind i hans kridhvide Ansigt, det fik et farvet Skjær, Øinene klemtes i de dybe Øienhuler - men nu blev de *store, store - som vilde de springe.

See, det alchymistiske Glas! det blinker deri! det er glødende, puurt og tungt! han løftede det med zittrende Haand, han raabte med zittrende Tunge: »»Guld! Guld!«« han svimlede derved, jeg kunde have blæst ham om,« sagde Vinden, »men jeg blæste kun paa de glødende Kul, fulgte ham gennem Døren, ind, hvor Døttrene frøs. Hans Kjortel var belagt med Aske, den hang i hans Skjæg og i hans filtrede Haar, Han reiste sig saa høit, løftede sin rige Skat i det skjøre Glas: »»fundet! vundet! - Guld!«« raabte han, strakte i Veiret Glasset, der blinkede i Solstraalerne; - og Haanden zittrede og det alchymistiske Glas faldt paa Gulvet og sprang i tusinde Stykker; sprungen var hans Velfærds sidste Boble. Hu- u- ud! fare hen! - Og jeg foer fra Guldsmagerens Gaard.

Seent paa Aaret, i de korte Dage heroppe, naar Taagen kommer med sin Viskeklud og vrider vaade Draaber paa de røde Bær og de bladløse Grene, kom jeg i frisk Humeur, luftede op, blæste Himlen reen og knækkede raadne Grene, og det er intet stort Arbeide, men det skal gjøres. Der blev ogsaa feiet reent paa anden Maade inde i *Borreby* Gaard hos *Valdemar Daae*. Hans Uven *Ove Ramel* fra *Basnæs* var der med tilkjøbt Gjeldsbrev over Gaard og Indbo. Jeg trommede paa de sprukne Ruder, slog med de forfaldne Døre, pøb igjennem Revner og Sprækker: hu- i! - Hr. *Ove* skulde ikke faae Lysten efter at blive der. *Ide* og *Anna Dorte* græd modige Taarer; *Johanne* stod strunk og bleg, bed sig i Tommelfingeren saa at den blødte derved, det skulde stort hjelpe! *Ove Ramel* forundte Hr. *Daae* at blive paa Gaarden sin Livstid, men han fik ikke Tak for Tilbud; jeg lyttede derefter; - jeg saae den gaardløse Herre løfte sit Hoved stoltere, slaae med Nakken, og jeg slog et Tag imod Gaarden og de gamle Lindetræer, saa at den tykkeste Green knak, og den var ikke raadden; den laae for Porten, som en Feiekost, dersom Nogen vilde feie ud, og der blev feiet ud; jeg tænkte det nok!
*
- 110

Det var en haard Dag, en stiv Stund at holde sig i, men Sindet var haardt, Nakken var stiv.

Intet havde de i Eie uden Klæderne paa Kroppen; jo det alchymistiske Glas, som nyligt var kjøbt og fyldt med det Spild, som var skrabet op fra Gulvet; Skatten, der lovede, men ikke holdt. *Valdemar Daae* gjemte det inde paa sit Bryst, tog saa sin Kjep i Haanden, og den eengang rige Herre gik med sine tre Døttre ud fra *Borreby Gaard*. Jeg blæste koldt paa hans hede Kinder, jeg klappede hans graa Skjæg og hans lange, hvide Haar, jeg sang, som jeg kunde det: hu- u- ud! fare hen! fare hen! - Det var Enden paa den rige Herlighed.

Ide og *Anna Dorthea* gik hver ved hans Side; *Johanne* vendte sig i Porten, hvad skulde det til, Lykken vilde dog ikke vende sig. Hun saae paa Murens røde Steen fra *Marsk Stigs Borg*, tænkte hun paa hans Døttre:

»»Den ældste tog den yngste ved Hand,
Og de fore vide om Verden!««

tænkte hun paa den Sang; - her vare de tre, - Faderen var med! - De gik hen af Veien, hvor de havde kjørt i Karreet, de gik Stoddergang med Faderen, til *Smidstrup Mark*, til det klinede Huus, der var leiet for ti Mark aarlig, det nye Herresæde med tomme Vægge og tomme Kar. Krager og Alliker fløi henover dem og skrege, som i Spot: »»fra Reden! fra Reden! frá! frá!«« som Fuglene skreg det i *Borreby Skov*, da Træerne bleve fældede.

Hr. *Daae* og hans Døttre fornam det vel! jeg blæste dem om Ørerne, det var ikke værd at høre derpaa.

Saa drog de ind i det klinede Huus paa *Smidstrup Mark*, - og jeg foer afsted over Mose og Mark, gennem nøgne Hækker og afpillede Skove, til aabne Vande, andre Lande, - hu- uud! fare hen! fare hen! og det i alle Aaringer!«

Hvor gik det *Valdemar Daae*, hvor gik det hans Døttre? Vinden fortæller:

*
- 111

»Den Sidste af dem jeg saae, ja sidste Gang, det var * *Anna Dorthea*, den blege Hyazint, - nu var hun gammel og bøiet, det var et halvt hundrede Aar derefter. Hun levede længst, hun vidste om det Hele.

Derovre paa Heden, ved *Viborg By*, laae Domprovstens nye, stadselige Gaard, med røde Steen og med takket Gavlj; Røgen kom feed op af Skorstenen. Den milde Frue og de favre Døttre sad i Karnappen og saae ud over Havens hængende Bukketjørn, ud til den brune Hede -! hvad saae de der efter? De saae efter Storkereden derude paa det faldefærdige Huus. Taget var med Mos og Huusløg, for saa vidt at der var Tag, det som meest dækkede var Storkens Rede, og den var den eneste, der blev hjulpen paa, Storken holdt den istand.

Det var et Huus at see paa, ikke at røre! jeg maatte fare varligt!« sagde Vinden. »For Storkeredens Skyld fik Huset Lov at staae, det var jo ellers en Skræmsel paa Heden. Storken vilde Domprovstens ikke jage bort, saa havde Rønnen Lov at blive og Stakkelen derinde kunde have Lov at boe der; det kunde hun takke den ægyptiske Fugl for, - eller var det Tak, fordi hun engang bad for hans sorte vilde Broders Rede i *Borreby Skov*? Da var hun, Stakkelen, et ungt Barn, en fiin, bleg Hyazint i den adelige Urtegaard. Hun huskede det Altsammen: *Anna Dorthea*.

»»O! o!«« - ja, Menneskene kunne sukke, som Vinden kan det i Siv og Rør. »»O! - der ringede ingen Klokker over din Grav, *Valdemar Daae*! de fattige Skoledrenge sang ikke, da *Borreby*s fordums Herre blev lagt i Jorden! - O! Alt faaer dog Ende, ogsaa Elende! - Søster *Ide* blev en Bondes Viv! det var vor Fader den haardeste Prøvelse! Datters Mand, en usselig Træl, der af Herremanden kunde sættes til at ride paa den haarde Fjæl! - Nu er han vel under Jorden? og Du med? *Ide*! - O ja! o ja! det er ikke forbi endda, jeg gamle Stakkel! jeg fattige Stakkel! løs op for mig, rige Christ!««

Det var * *Anna Dortheas* Bøn i det ynkelige Huus, der havde Lov at staae for Storkens Skyld.

Den Raskeste af Søstrene tog jeg mig af!« sagde Vinden, »hun fik sig Klæder skaaret, som hun var i Sindet baaret! hun kom som fattig Karl og tog Hyre hos Skipperen; knap var hun paa Ord, tvær af Mine, men villig til sin Dont; dog klattre

*
- 112

kunde hun ikke; - saa blæste jeg hende overbord, før Nogen vidste, at hun var et Qvindfolk, og det var nok vel gjort af mig!« sagde Vinden.

»Det var en Paaskemorgen, som da *Valdemar Daae* troede, at han fandt det røde Guld, da hørte jeg under Storkens Rede, mellem de skrøbelige Vægge, Psalmesang, *Anna Dortheas* sidste Sang.

Der var ingen Rude, der var kun et Hul i Væggen; - Solen kom, som en Guldklump, og satte sig deri; det var en Glands! hendes Øine brast, hendes Hjerte brast! det havde de gjort alligevel, om Solen ikke den Morgen havde skinnet paa hende.

Storken gav hende Tag over sig til hendes Død! jeg sang ved hendes Grav!« sagde Vinden, »jeg sang ved hendes Faders Grav, jeg veed, hvor den er og hvor hendes Grav er, det veed ellers Ingen!

Nye Tider, andre Tider! gammel Alfarvei gaaer op i lukket Mark, fredede Grave blive færdet Landevei, - og snart kommer Dampen med sin Vognrække og bruser hen over Gravene, glemte som Navnene, hu- u- ud! fare hen!

Det er Historien om *Valdemar Daae* og hans Døttre. Fortæl den bedre, I Andre! om I kunne det!« sagde Vinden og vendte sig.

Væk var den.

*

113

Pigen, som traadte paa Brødet.

Du har vel hørt om Pigen, som traadte paa Brødet for ikke at smudske sine Skoe, og hvor ilde det da gik hende. Det er baade skrevet og trykt.

Hun var et fattigt Barn, stolt og hovmodig, en daarlig Grund var der i hende, som man siger. Som ganske lille Unge var det hende en Fornøjelse at faae fat paa Fluerne, pille Vingerne af dem og gjøre dem til Krybdyr. Hun tog Oldenborren og Skarnbassen, stak hver af dem paa en Naal, lagde saa et grønt Blad eller en lille Stump Papir op til deres Fødder, og det arme Dyr holdt fast derved, dreiede og vendte det, for at komme af Naalen.

»Nu læser Oldenborren!« sagde lille *Inger*, »see, hvor den vender Bladet!«

Som hun nu voxte til, blev hun snarere værre end bedre, men kjøn var hun og det var hendes Ulykke, ellers var hun nok bleven knupset anderledes, end hun blev det.

»Der skal skarp Lud til det Hoved!« sagde hendes egen Moder. »Du har tidt som Barn traadt mig paa Forklædet, jeg er bange for, at Du som Ældre kommer tidt til at træde mig paa Hjertet!«

Og det gjorde hun rigtignok.

Nu kom hun ud paa Landet at tjene hos fornemme Folk, de vare imod hende, som om hun kunde være deres eget Barn, og som saadan blev hun opklædt, godt saae hun ud og Hovmoden tog til.

Et Aarstid havde hun været ude, saa sagde hendes Herskab til, hende: »Du skulde dog engang besøge dine Forældre, lille *Inger*!«

***
--- 114

Hun gik ogsaa, men for at vise sig, de skulde see, hvor fiin hun var bleven; men da hun kom ved Byledet og saae Piger og unge Karle sladdre ud for Gadekjæret og just der hendes Moder sad paa en Steen og hvilede sig med et Knippe Brændsel, hun havde samlet sig i Skoven, saa vendte *Inger* om, hun skammede sig ved, at hun, der var saa fiin klædt, skulde have til Moder saadan en pjaltet Een, der samlede Pinde. Det fortryd hende slet ikke, at hun vendte om, hun var bare ærgerlig.

Nu gik der igjen et halvt Aars Tid.

»Du skulde dog en Dag gaae hjem og see til dine gamle Forældre, lille *Inger*!« sagde hendes Huusmoder. »Der har Du et stort Hvedebrød, Du kan tage med til dem; de ville glædes ved at see Dig!«

Og *Inger* tog sin bedste Stads paa og sine nye Skoe, og hun løftede sine Klæder og gik saa forsigtig, for

at være reen og peen om Fødderne, og det var jo ikke at bebreide hende! men da hun kom, hvor Stien gik over Mosegrund og der stod Vand og Søle et langt Stykke Vei, saa smed hun Brødet i Sølen, for at træde paa det og komme tørskoet over, men i det hun stod med den ene Fod paa Brødet og løftede den anden, sank Brødet med hende dybere og dybere, hun blev ganske borte og der var kun at see et sort boblende Kjær.

Det er Historien.

Hvor kom hun hen? Hun kom ned til Mosekonen, der brygger. Mosekonen er Faster til Elverpigerne, de ere bekjendte nok, der er skrevet Viser om dem, og de ere afmalede, men om Mosekonen veed Folk kun det, at naar Engene om Sommeren dampe, saa er det Mosekonen, som brygger. Ned i hendes Bryggeri var det, at *Inger* sank, og der er ikke til at holde ud længe. Slamkisten er et lyst Pragtgemak mod Mosekonens Bryggeri! hvert Kar stinker, saa at Menneskene maa daane derved, og saa staae Karrene knugede op paa hverandre, og er der et Sted en lille Aabning mellem dem, hvor man kunde klemme sig frem, saa kan man det dog ikke for alle de vaade Skruptudser og fede Snoge, som her filtre sig sammen; her ned sank lille *Inger*; alt det ækle, levende Filteri var saa isnende koldt, at hun gøs gennem alle Lemmer, ja hun stivnede ved det meer og meer. Brødet hang hun fast til og det trak hende, ligesom en Ravknap trækker en Smule Straa.

Mosekonen var hjemme, Bryggeriet blev den Dag beseet af Fanden og hans Oldemo'er, og hun er et gammelt, meget

*
- 115

giftigt Fruentimmer, der aldrig er ledig; hun tager aldrig ud, uden at hun har sit Haandarbeide med, det havde hun ogsaa her! Hun syede Bisselæder til at sætte Menneskene i Skoene, og saa havde de ingen Ro; hun broderede Løgn og hækledede ubesindige Ord, der vare faldne til Jorden, Alt til Skade og Fordærvelse. Jo, hun kunde sye, brodere og hækle, gamle Oldemo'er.

Hun saa *Inger*, holdt saa sit Brilleglas for Øiet og saa endnu engang paa hende: »Det er en Pige med Anlæg!« sagde hun, »jeg udbeder mig hende til en Erindring om Besøget her! hun kan blive et passende Postament i mit Barnebarnsbarns Forgemak!«

Og hun fik hende. Saaledes kom lille *Inger* til Helvede. Der fare Folk ikke altid lige lukt ned, men de kunne komme af en Omvei, naar de have Anlæg.

Det var et Forgemak i en Uendelighed; man blev svimmel der ved at see fremad og svimmel ved at see tilbage; og saa stod her en Forsmægtelsens Skare, der ventede paa at Naadens Dør skulde blive lukket op; de kunde vente længe! store fede, vraltende Edderkopper spandt tusindaarigt Spind over deres Fødder og dette Spind snærede som Fodskruer og holdt som Kobberlænker; og saa var der til dette en evig Uro i hver Sjæl, en Piinsels Uro. Den Gjerrige stod og havde glemt Nøglen til sit Pengeskriin og den sad i, vidste han. Ja, det er saa vidtløftigt at opramse alle Slags Piner og Plager, her blev fornummet. *Inger* fornam det *grueligt at staae som Postament; hun var ligesom knevlet nedenfra til Brødet.

»Det har man, fordi man vil være reen om Fødderne!« sagde hun til sig selv. »See, hvor de gloe paa mig!« jo, de saa Alle paa hende; deres onde Lyster lyste dem ud af Øinene og talte uden Lyd fra deres Mundvig, de vare forfærdelige at see.

»Mig maa det være en Fornøielse at see paa!« tænkte lille *Inger*, »jeg har et kjønt Ansigt og gode Klæder!« og nu dreiede hun Øinene, Nakken var for stiv dertil. Nei, hvor var hun tilsølet i Mosekonens Bryghuus, det havde hun ikke betænkt. Klæderne vare som overskyllede med en eneste stor Slimklat; en Snog havde hængt sig i hendes Haar og daskede hende ned ad Nakken, og fra hver Fold i hendes Kjole kigede frem en Skruptudse, der gjøede ligesom en trangbrystig Moppe. Det var

*
- 116

meget ubehageligt. »Men de Andre hernede see da ogsaa forfærdelige ud!« trøstede hun sig med.

Værst af Alt var hende dog den gruelige Sult, hun fornam; kunde hun da ikke bøie sig og bryde et Stykke af Brødet, hun stod paa? Nei, Ryggen var stivnet, Arme og Hænder vare stivnede, hele hendes Krop var som en Steenstøtte, kun sine Øine kunde hun dreie i Hovedet, dreie heelt rundt, saa at de saa bagud, og det var et fælt Syn, det. Og saa kom Fluerne, de krøb henover hendes Øine, frem og tilbage, hun blinkede med Øinene, men Fluerne fløi ikke, for de kunde ikke, Vingerne vare pillede af dem, de vare blevne Krybdyr; det var en Pine og saa den Sult, ja, tilsidst syntes hun, at hendes Indvolde aad sig selv op og hun blev saa tom indeni, saa gyselig tom.

»Skal det vare længe ved, saa holder jeg det ikke ud!« sagde hun, men maatte holde ud og det blev ved at vare ved.

Da faldt der en brændende Taare ned paa hendes Hoved, den trillede over hendes Ansigt og Bryst lige ned til Brødet, der faldt en Taare endnu, der faldt mange. Hvem græd over lille *Inger*? Havde hun ikke oppe

paa Jorden en Moder? Bedrøvelsens Taarer, som en Moder græder over sit Barn, naaer altid til det, men de løse ikke, de brænde, de gjøre kun Pinen større. Og nu denne ulidelige Sult og ikke at kunne naae Brødet, hun traadte med sin Fod! hun havde tilsidst en Fornemmelse af, at Alt inde i hende maatte have spist sig selv op, hun var som et tyndt, huult Rør, der drog hver Lyd ind i sig; hun hørte tydeligt Alt hvad der oppe paa Jorden angik hende, og det var ondt og haardt hvad hun hørte. Hendes Moder græd rigtignok dybt og bedrøvet, men sagde dertil: »Hovmod gaaer for Fald! det var din Ulykke, *Inger!* hvor Du har bedrøvet din Moder!«

Hendes Moder og Alle deroppe vidste om hendes Synd, at hun havde traadt paa Brødet, var sunken igjennem og bleven borte; Kohyrden havde fortalt det, han havde selv seet det fra Skrenten.

»Hvor Du har bedrøvet din Moder, *Inger!*« sagde Moderen; »ja, det tænkte jeg nok!«

»Gid jeg aldrig var født!« tænkte *Inger* derved, »det havde været mig langt bedre. Det kan ikke hjælpe nu, at min Moder tviner!«

Hun hørte, hvorledes hendes Herskab, de skikkelige Folk, der havde været som Forældre mod hende, talte: »Hun var et syndefuld! Barn!« sagde de, »hun agtede ikke *Vor Herres*

* - 117

Gaver, men traadte dem under Fødderne, Naadens Dør vil blive hende trang at lukke op!«

»De skulde have avet mig bedre!« tænkte *Inger*, »pillet Nykkerne ud af mig, om jeg havde Nogen.«

Hun hørte, at der blev sat ud en heel Vise om hende, »den hovmodige Pige, der traadte paa Brødet, for at have pene Skoe«, og den blev sjungen Landet rundt.

»At man skal høre saa meget for det! og lide saa meget for det!« tænkte *Inger*, »de Andre skulde rigtignok ogsaa straffes for deres! ja, saa blev der Meget at straffe! uh, hvor jeg pines!«

Og hendes Sind blev endnu mere haardt end hendes Skal.

»Hernede skal man da ikke blive bedre i det Selskab! og jeg vil ikke være bedre! see, hvor de gloe!«

Og hendes Sind var vredt og ondt mod alle Mennesker.

»Nu har de da Noget at fortælle deroppe! - uh, hvor jeg pines!«

Og hun hørte, at de fortalte hendes Historie for Børnene, og de Smaa kaldte hende den ugudelige *Inger*, - »hun var saa ækel!« sagde de, »saa fæl, hun skulde rigtig pines!«

Der var altid haarde Ord i Barnemunde mod hende.

Dog een Dag, som Harme og Sult gnavede inde i hendes hule Skal og hun hørte sit Navn nævne og sin Historie fortalt for et uskyldigt Barn, en lille Pige, fornam hun, at den Lille brast i Graad ved Historien om den hovmodige, stadselystne *Inger*.

»Men kommer hun aldrig mere op?« spurgte den lille Pige. Og der blev svaret:

»Hun kommer aldrig mere op!«

»Men naar hun nu vil bede om Forladelse og aldrig gjøre det mere?«

»Men hun vil ikke bede om Forladelse!« sagde de.

»Jeg vil saa gjerne, at hun gjorde det!« sagde den lille Pige, og var ganske utrøstelig! »Jeg vil give mit Dukkeskab, naar hun maa komme op! Det er saa gyseligt for den stakkels *Inger!*«

Og de Ord naaede lige ned i *Ingers* Hjerte, de ligesom gjorde hende godt; det var første Gang, at der var Een som sagde: »stakkels *Inger!*« og ikke føiede det Mindste til om hendes Feil; et lille uskyldigt Barn græd og bad for hende, hun blev saa underlig derved, hun havde gjerne selv grædt, men hun kunde ikke græde, og det var ogsaa en Pine.

* - 118

Som Aarene gik deroppe, nede var der ingen Forandring, hørte hun sjældnere Lyd derovenfra, der blev talt mindre om hende; da fornam hun en Dag et Suk: »*Inger! Inger!* hvor har Du bedrevet mig! det sagde jeg nok!« Det var hendes Moder, som døde.

Hun hørte sit Navn stundom nævne af sit gamle Herskab og det var de mildeste Ord, at Huusmoderen sagde: »Mon jeg nogensinde seer Dig igjen, *Inger!* man veed ikke hvorhen man kommer!«

Men *Inger* begreb da nok, at hendes skikkelige Huusmoder aldrig kunde komme, hvor hun var.

Saaledes gik der igjen en Tid, lang og bitterlig.

Da hørte *Inger* igjen sit Navn nævne og saae oven over sig ligesom to klare Stjerner skinne; det var to milde Øine, som lukkede sig paa Jorden. Saamange Aaringer var gaaet fra dengang, den lille Pige græd utrøsteligt over »stakkels *Inger*«, at det Barn var blevet en gammel Kone, som nu *Vor Herre* vilde kalde til sig, og netop i denne Stund, da Tankerne fra hele Livets Sum løftede sig, huskede hun ogsaa, hvorledes hun som lille Barn havde maattet græde bitterligt ved at høre Historien om *Inger*; den Tid og det Indtryk stod saa lyslevende for den gamle Kone i hendes Dødstime, at hun ganske høit udbrød: »Herre, min Gud, mon ikke ogsaa jeg som *Inger* tidt har traadt paa din Velsignelsens Gave og ikke tænkt derved, mon jeg ikke ogsaa er gaaet med Hovmod i mit Sind, men Du har i din Naade ikke ladet mig synke, men holdt mig oppe! slip mig ikke i min sidste Stund!«

Og den Gamles Øine lukkedes og Sjælens Øine aabnedes for det Skjulte, og da *Inger* var saa levende i hendes sidste Tanker, saae hun hende, saae, hvor dybt ned hun var dragen, og ved det Syn brast den Fromme i Graad, i Himmeriges Rige stod hun som Barnet og græd for stakkels *Inger*! de Taarer og de Bønner klang som et Echo ned i den hule, tomme Skal, der omsluttede den fængslede, piinte Sjæl, denne overvældedes af al den aldrig tænkte Kjærlighed ovenfra: en Guds Engel græd over hende! hvorfor blev det hende forundt! den piinte Sjæl ligesom samlede i Tankerne enhver Jordlivs-Gjerning, den havde øvet, og den bævede i Graad, som *Inger* aldrig havde kunnet græde den; Bedrøvelse over sig selv fyldte hende, hun syntes, at for hende kunde aldrig Naadens Port aabnes, og i det hun i Sønderknuselse erkjendte det, lyste i det samme en Straale ned i Afgrundssvælget, Straalen kom med en Kraft stærkere end Solstraalen, der optøer Sneemanden, som Drengene reiste i 119 Gaarden, og da, langt hurtigere end Sneefnokken, der falder paa Barnets varme Mund, smelter hen som Draabe, fordunstede sig *Ingers* forstenede Skikkelse, en lille Fugl svang sig med Lynets Zikzak op mod Menneskeverdenen, men angest og sky var den for Alt rundt om, den skammede sig for sig selv og for alle levende Skabninger og søgte ihast Skjul i et mørkt Hul, den fandt i den forfaldne Muur; her sad den og krøb sammen, skjælvende over hele Kroppen, Stemmens Lyd kunde den ikke give fra sig, den havde ingen; den sad en lang Stund, før den med Ro kunde see og fornemme al den Herlighed derude! ja, en Herlighed var det: Luften var saa frisk og mild, Maanen skinnede saa klart, Træer og Buske duftede; og saa var der saa hyggeligt hvor den sad, dens Fjerkjortel saa reen og fiin. Nei, hvor alt Skabt dog var frembaaret i Kjærlighed og Herlighed. Alle de Tanker, der rørte sig inde i Fuglens Bryst, vilde sjunge sig ud, men Fuglen mægtede det ikke, gjerne havde den sjunget, som i Foraaret Kukker og Nattergal. *Vor Herre*, som hører ogsaa Ormens lydløse Lovsang, fornam her Lovsangen, der tøftede sig i Tanke-Accorder som Psalmen klang i *David's* Bryst, før den fik Ord og Melodi.

I *Dage og Uger voxte og svulmede disse lydløse Sange, de maatte komme til Udbrud, ved det første Vingeslag i god Gjerning, en saadan maatte øves!

Nu kom den hellige Julefest. Bonden reiste tæt ved Muren en Stang og bandt et utærsket Havreknippe derpaa, at Himmelens Fugle ogsaa kunde have en glad Juul og et glædeligt Maaltid i denne Frelserens Tid.

Og Solen stod op Julemorgen og skinnede paa Havrekjærven og alle de quiddrende Fugle de fløi om Maaltids-Stangen, da klang det ogsaa fra Muren »pi, pi!« den svulmende Tanke blev til Lyd, den svage Pippen var en heel Glædeshymne, en god Gjernings Tanke var vakt og Fuglen fløi ud fra sit Skjul; i Himmeriges Rige vidste de nok hvad det var for en Fugl!

Vinteren tog alvorlig fat, Vandene vare dybt frosne, Fuglene og Skovens Dyr havde deres trange Tid paa Føden. Den lille Fugl fløi hen paa Landeveien, og der i Sporene af Slæderne søgte og fandt den ogsaa hist og her et Korn, paa Bedestederne fandt den et Par Brødsmler, af dem aad den kun en enkelt, men kaldte paa alle de andre forsultne Spurve, at de her kunde

* - 120

finde Føde. Den fløi til Byerne, speidede rundt om, og hvor en kjærlig Haand havde strøet Brød ved Vinduet til Fuglene, der aad den selv kun en enkelt Smule, men gav Alt til de Andre.

I Vinterens Forløb havde Fuglen samlet og givet saa mange Brødsmler, at de veiede op tilsammen med hele det Brød, som lille *Inger* havde traadt paa for ikke at smudske sine Skoe, og da den sidste Brødsmler var funden og given bort, blev Fuglens graae Vinger hvide og bredte sig ud.

»Der flyver hen over Søen en Terne!« sagde Børnene, der saae den hvide Fugl; nu dykkede den sig ned i Søen, nu løftede den sig i det klare Solskin, den skinnede, det var ikke muligt at see hvor den blev af, de sagde, at den fløi lige ind i Solen.

Taarnvægteren Ole.

»I Verden gaaer det op og ned og ned og op! nu kan jeg ikke komme høiere!« sagde *Taarnvægteren Ole*.
»Op og ned og ned og op maae de Fleste prøve; i Grunden blive vi Alle tilsidst Taarnvægtere; see Livet og Tingene ovenfra!«

Saaledes talte *Ole* paa Taarnet, min Ven, den gamle Vægter, en morsom, snaksom Fyr, der syntes at sige Alt og dog gjemte saa Meget i Alvor paa Hjertebunden; ja, han var kommen af Godtfolk, der vare dem, som sagde, at han var en Conferentsraads Søn, eller kunde have været det! studeret havde han, været Hjelpelærer, Hjelpedegn, men hvad kunde det hjælpe! da boede han hos Degnen, skulde have Alting frit i Huset; da var han ung og fiin endnu, som man siger: han vilde have sine Støvler børstede med Blanksværte, men Degnen vilde kun give Fedtsværte, og derover kom de i Uenighed; den Ene talte om

*****
----- 122

Gjerrighed, den Anden talte om Forfængelighed, Sværten blev Fjendskabets sorte Grund, og saa skiltes de ad; men hvad han forlangte af Degnen, forlangte han ogsaa af Verden: *Blanksværte*, og han fik altid kun *Fedtsværte*; - saa gik han væk fra alle Mennesker og blev Eremit, men Eremitage med Levebrød midt i en stor Stad findes kun paa Kirketaarnet, der steg han op og røg sin Pibe paa sin eensomme Gang; han saae ned, og han saae op, tænkte derved og fortalte, paa sin Maade, om, hvad han saae og ikke saae, hvad han læste i Bøger og i sig selv. Jeg laante ham tidt Læsning, gode Bøger, og paa dem man omgaaes skal man kjendes. Han holdt ikke af engelske Gouvernante-Romaner, sagde han, heller ikke af de franske, der vare bryggede paa Trækvind og Rosinstilke, nei, Levnetsbeskrivelser vilde han have, Bøger om Naturens Undere. Jeg besøgte ham idetmindste eengang om Aaret, sædvanlig strax efter Nytaar, han havde altid da Eet og Andet, der knyttede sig til hans Tanker ved Aarets Omskiftelse.

Jeg skal fortælle to Besøg, og give hans egne Ord, om jeg kan det.

Første Besøg.

Mellem de Bøger, jeg sidst havde laant *Ole*, var en Bog om *Rullestenene*, den, der især havde fornøiet og opfyldt ham.

»Ja, de ere rigtige Jubeloldinge, disse Rullestene!« sagde han, »og dem gaaer man tankeløs forbi! det har jeg selv gjort paa Marken og ved Stranden, hvor de ligge i Mængde. Der træder man paa Brostenene, disse Stumper af de allerældste Oldtids-Levninger! det har jeg selv gjort. Nu har hver Brosteen min Høiagtelse! Tak for den Bog, den har fyldt mig, skudt gamle Tanker og Vaner tilside, gjort mig forhippet paa at læse noget Mere af den Slags. Jordens Roman er dog den mærkeligste af alle Romaner! Skade, at man ikke kan læse de første Dele, da de ere affattede i et Tungemaal, vi ikke have lært; man maa læse i Jordlagene, i Kieselstenene, i alle Jordperioderne, og saa træde de handlende Personer først op i sjette Deel, Hr. *Adam* og *Fru Eva*, det er lidt seent for mange Læsere, de ville have dem strax, det er mig det samme. Det er en Roman, høist eventyrlig, og vi ere Allesammen med i den. Vi krible og krable og blive paa det samme Sted, men Kuglen dreier sig, uden at spilde Verdens-Havet over os; Skorpen, vi gaae paa, holder

*
- 123

sammen, vi falde ikke igjennem; og saa er det en Historie i Millioner Aar, med bestandig Fremgang. Tak for den Bog om *Rullestenene*! de ere Karle, de kunne fortælle Noget, naar de kunne det! Er det ikke foragteligt saadan engang imellem at blive til Nix, naar man sidder saa høit som jeg, og da at huskes paa, at vi Alle, selv med Blanksværte, kun ere Minut-Myrer paa Jordtuen, om vi endogsaa ere Myrer med Ordensbaand, Myrer med Gang og Sæde. Man bliver saa flau ung ved Siden af disse million-aars gamle ærværdige Rullestene. Jeg læste i Bogen Nytaarsaften og var saa henne i den, at jeg glemte min sædvanlige Fornøielse Nytaarsnat, at see paa »den vilde Hær til Amager!« ja, den kjender De nok ikke!

Hexenes Part paa Kasteskaft er bekjendt nok, den er St. Hans Nat og til Bloksbjerg, men vi have ogsaa den vilde Hær, den er indenlandsk og nutids, den gaaer ad Amager til Nytaarsnat. Alle de daarlige Poeter, Poetinder, Spillemand, Bladskrivere og kunstneriske Offentligheder, de, som ikke due, ride Nytaarsnat gjennem Luften ud til Amager; de sidde skrævs over deres Pensel eller Pennefjeder, Staalpen kan ikke bære,

den er for stiv. Jeg seer det, som sagt, hver Nytaarsnat; de Fleste af dem kunde jeg nævne ved Navn, men det er ikke værd at lægge sig ud med dem; de holde ikke af at Folk skal vide om deres Amagerfart paa Pennefjer. Jeg har et Slags Søskendebarn, som er Fiskerkone og leverer Skjeldsord til tre agtede Blade, siger hun, selv har hun været derude som indbuden Gjest, hun blev baaren derud, hun holder ikke selv Pennefjer og kan ikke ride. Hun har fortalt det. Det Halve er Løgn, hvad hun siger, men det Halve er allerede nok. Da hun var derude, begyndte de med Sang, hver af Gjesterne havde skrevet sin Vise og hver sang sin, for den var den bedste; det var lige eet, det var samme »Melodonte«. Saa opmarscherede i smaa Kammeratskaber de, som kun virke med Snakketøiet, der var nu Sangklokkerne, der syngte paa Omgang, saa kom de smaa Trommeslagere, som tromme ud i Familier. - Bekjendtskab blev der gjort med dem, der skrive uden at lægge Navn til, det vil her sige, hvor Fedtsværte gaaer for Blanksværte; der var Bødlen og hans Dreng, og Drengen var den Skrappeste, ellers blev han ikke lagt Mærke til; der var den gode Skraldemand, der vender Bøtten og kalder den »god, meget god, udmærket god!« - Midt under al den Fornøielse, som det maatte være, skød frem fra Kulen en Stilk,

* - 124

et Træ, en uhyre Blomst, en stor Paddehat, et heelt Tag, det var den ærede Forsamlings Slaraffenstang, der bar Alt, hvad de i det gamle Aar havde givet Verden; ud fra den foer Gnister, som Ildsluer, det var alle de laante Tanker og Ideer, de havde brugt, som nu løste sig og foer hen, som et heelt Fyrværkeri. Der blev leget »Tampen brænder«, og de smaa Poeter legede »Hjertet brænder!«; de Vittige sagde Brandere, ringere taaltes ikke. Vittighederne rungede, som slog man tomme Potter paa Døre, eller Potter med Tørveaske. Det var høist fornøieligt! sagde Søskendebarn; egentligt sagde hun en heel Deel endnu, som var meget malitiøsk, men morsomt! jeg siger det ikke, man skal være gode Mennesker og ikke Raisonneur. De indseer imidlertid, at naar man, som jeg, saaledes veed Besked om Festen derude, er det saa rimeligt, at jeg hver Nytaarsnat passer paa for at see den vilde Hær flyve afsted; savner jeg et Aar Enkelte, saa er der kommet nye til, men iaar forsømte jeg at see paa Gjesterne, jeg rullede derfra paa Rullestenene, rullede gjennem Millioner Aar, og saae Stenene ramle løse oppe i Nordlandene, saae dem drive paa lisstykker længe før Noahs Ark blev tømret, saae dem synke til Bunds og komme op igjen paa en Sandrevle, den, der pegede op af Vandet og sagde: »dette skal være Sjælland!« jeg saae dem blive Sæde for Fuglearter vi ikke kjende, Sæde for vilde Høvdinger vi heller ikke kjende, indtil Øxen bed Runemærke ind i et Par, som da kunde komme ind i Tidsregning, men jeg var kommen aldeles ud af den, bleven til Nix. Da faldt tre, fire deilige Stjernes kud, de lyste op, Tankerne fik et andet Sving: - De veed da hvad et Stjernes kud er? det vide de Lærde ellers ikke! - Jeg har nu mine Tanker om dem, og jeg gaaer ud fra *det*: Hvor tidt i Løndom bliver ikke udtalt Tak og Velsignelse over hver, som har udrettet noget Skjønt og Godt, tidt er Takken lydløs, men den falder ikke til Jorden! jeg tænker mig, den opfanges af Solskinnet, og Solstraalen bringer den stillefølte lønlige Tak ned over Velgjørerens Hoved, er det et heelt Folk, der gjennem Tider sender sin Tak, ja, da kommer Takken som en Bouquet, falder som et Stjernes kud paa Velgjørerens Grav. Det er mig ordenlig saadan en Fornøielse, naar jeg seer Stjernes kud, især Nytaarsnat, at udfinde, hvem den Taksigelses-Bouquet nu kan gjælde. Der faldt sidst et lysende Stjernes kud i Sydvest: en Velsignelses Tak for Mange, Mange! hvem kunde det gjælde! det faldt bestemt,

* - 125

tænkte jeg, paa Skrenten ved *Flensborg* Fjord, hvor Dannebroget vaier over *Schlepppegrells*, *Læssøes* og Kammeraternes Grave. Der faldt eet midt i Landet, det faldt ned i *Sorø*, en Bouquet paa *Holbergs* Kiste, en Tak i Aaret fra saa Mange, Tak for de herlige Komedier!

Det er en stor Tanke, en glad Tanke at vide, at der falder et Stjernes kud paa vor Grav, det gjør der nu ikke paa min, ikke en Solstraale bringer mig Tak, for her er ikke Noget at takke for! jeg opnaaer ikke Blanksværte,« sagde *Ole*, »min Lod i Verden er at faae Fedtsværte.«

Andet Besøg.

Det var Nytaarsdag jeg kom op paa Taarnet, *Ole* talte om Skaalerne, der blev tømte ved Overgangen fra det gamle Dryp i det nye Dryp, som han kaldte Aaret. Saa fik jeg hans Historie om Glassene, og der var Tanke i den.

»Naar Klokkerne Nytaarsnat er slaaet tolv, reise Folk sig ved Bordet med det fulde Glas og drikke det nye Aars Skaal. Man begynder Aaret med Glasset i Haanden, det er en god Begyndelse for Drankere! man begynder Aaret med at gaae tilsengs, det er en god Begyndelse for Dovenskab! Søvnens skal i Aarets Løb nok spille en stor Rolle, Glassene med. Veed De, hvad der boer i Glassene?« spurgte han. »Ja, der boer Sundhed, Glæde og Ellevildhed! der boer Fortræd og den bittre Ulykke! Naar jeg tæller op Glassene, tæller

jeg naturligviis Graderne i Glasset, for de forskjellige Mennesker.

Seer Du, *det første Glas*, det er nu Sundhedens Glas! i det voxer Sundhedens Urt, stik den ind i Bjælken og ved Aarets Ende kan Du da sidde i Sundhedens Løvhytte.

Tager Du *det andet Glas* -! ja, fra det flyver ud en lille Fugl, den qviddrer uskyldig glad, saa Mennesket lytter og synger maaskee med: Livet er smukt! vi ville ikke hænge med Hovedet! freidig frem!

Fra *det tredje Glas* løfter sig en lille vinget Fyr, Englebarn kan han vel ikke kaldes, for han har Nisseblod og Nissesind, ikke til at drille, men til at gjøre Løier! han sætter sig bag vort Øre og hvisker os et muntert Indfald! han lægger sig i vor Hjertekule og varmer der, saa at man bliver overgivet, bliver det gode Hoved efter de andre Hoveders Dømmekraft!

*
- 126

I *det fjerde Glas* er hverken Urt, Fugl eller Fyr, der er Forstandens Tankestreg og over den Streg skal man aldrig gaae!

Tages *det femte Glas*, saa græder Du over Dig selv, bliver saa inderlig fornøielig rørt, eller det knalder anderledes af! fra Glasset springer med Knald Prinds *Carneval*, mundkaad og ellevild; han trækker Dig med, Du glemmer din Værdighed, hvis Du har nogen! Du glemmer meer, end Du skal glemme og tør glemme. Alt er Dands, Sang og Klang; Maskerne rive Dig med, Fandens Døttre, i Flor og i Silke, komme med løste Haar og deilige Lemmer, - riv Dig løs om Du kan!

Det sjette Glas! - Ja, i det sidder Satan selv, en lille velklædt, veltalende, indtagende, høist behagelig Mand, som aldeles forstaaer Dig, giver Dig Ret i Alt, er dit hele Jeg! Han kommer med Lygte for at følge Dig hjem til Sit. Der er en gammel Legende om Helgenen, som skulde vælge een af de syv Dødssynder og han valgte, som han syntes, den ringeste, Drukkenskab, og i den begik han alle de andre sex Synder. Mennesket og Djævelen blande Blod, det er det sjette Glas, og da trives alle onde Spirer inde i os; hver af dem løfter sig med en Kraft, som det bibelske Sennepskorn, voxer til Træ ud over den hele Verden, og de Fleste have da kun for sig at komme i Smelteovnen og støbes om.

Det er *Glassenes Historie!*« sagde Taarnvægteren *Ole*, »og den kan gives baade med Blanksværte og med Fedtsværte! jeg giver den med begge Dele!«

Det var det andet Besøg hos *Ole*, vil Du høre om flere, saa maae Besøgene

fortsættes.

*
-
127

Anne Lisbeth.

Anne Lisbeth var som Melk og Blod, ung og fornøiet, deilig at see paa, Tænderne skinnede saa hvide, Øinene saa klare; Foden var let i Dandsen og Sindet endnu mere let! hvad kom der ud af det? - »Den lede Unge!« - ja, deilig var han ikke! han blev sat ud til *Grøftegraverens* Kone, *Anne Lisbeth* kom paa det grevelige Slot, sad i stadselig Stue med Klæder af Silke og Fløiel; ikke en Vind turde blæse paa hende, Ingen sigte hende et haardt Ord, for det havde hun Skade af og det turde hun ikke taale. Hun ammede det grevelige Barn, det var fiint som en Prinds, deiligt som en Engel, hvor elskede hun dette Barn; hendes eget, ja det var i Huus, i *Grøftegraverens* Huus, hvor ikke Gryden kogte over, men Munden kogte over, og oftest var der Ingen hjemme, Drengen græd, men hvad Ingen hører det Ingen rører, han græd sig isøvn og i Søvnens føler man ikke til Sult og Tørst, Søvnens er saadan en god Opfindelse; i Aaringer - ja, som Tiden gaaer, skyder Ukrud op, siger man, *Anne Lisbeths* Dreng skød op, og dog var han sat i Væxten, sagde de; men heelt var han voxet ind i Familien her, de havde faaet Penge derfor, *Anne Lisbeth* var ham aldeles qvit, hun var Kjøbstadmadame, havde det luunt og godt inde og Hat paa, gik hun ud, men hun gik aldrig til *Grøftegraverens*, det var saa langt fra Staden og hun havde der heller ikke Noget at gjøre, Drengen var deres og tære sin Kost kunde han, sagde de,

* * * * *
- - - - - 128

Gavn for Føden skulde han gjøre, og saa passede han *Mads Jensens* røde Ko, han kunde nok røgte og tage sig Noget for. -

Lænkehunden paa Herregaardens Blegdam sidder i Solskinnet stolt oven paa sit Huus og gjør af hver, der kommer forbi, i Regnveiret kryber den indenfor, ligger tørt og luunt. *Anne Lisbeths* Dreng sad paa Grøften i Solskin, snittede paa en Tøirepæl, i Foraaret vidste han tre Jordbærplanter i Blomster, de vilde nok sætte Bær, det var hans gladeste Tanke, men der kom ingen Bær. Han sad i Regn og Rusk, blev vaad til Skindet, den skarpe Vind tørrede siden Tøiet paa Kroppen; kom han til Gaarden blev han puffet og stødt, han var led og grim, sagde Piger og Karle, det var han vandt til - aldrig elsket!

Hvordan gik det *Anne Lisbeths* Dreng? Hvorledes skulde det gaae ham? det var hans Lod: »*aldrig elsket.*«

Fra Landjorden blev han kastet overbord, gik tilsøes paa en ussel Skude, sad ved Roret, mens Skipperen drak; skiden og led var han, forfrossen og graadig, man skulde troe, at han aldrig havde været mæt og det havde han heller ikke.

Det var seent paa Aaret, raat, vaadt, blæsende Veir, Vinden skar koldt gennem de tykke Klæder, især til Søes, og der gik for eet Seil en ussel Skude med kun to Mand ombord, ja kun een og en halv kan man ogsaa sige, det var Skipperen og hans Dreng. Tusmørke havde det været den hele Dag, nu blev det sortere, det var en bidende Kulde. Skipperen tog sig en Dram, der kunde varme indvendig! Flasken var *fremme og Glasset med, det var heelt for oven, men Foden knækket af, og havde istedetfor den en tilsnittet blaamalet Træklods at staae paa. - En Dram gjorde godt, to gjorde bedre, meente Skipperen. Drengen sad ved Roret, det, han holdt paa med sine haarde, tjærede Hænder, grim var han, Haaret stridt, forkuet og forkrympet var han, det var *Grøftegraverens* Dreng, i Kirkebogen hed han *Anne Lisbeths*.

Vinden skar paa sin Viis, Skuden paa sin! Seilet bovnede, Vinden havde fat, der var flyvende Fart - raat, vaadt rundt omkring, men mere endnu kunde der komme - Stop! - hvad var det! hvad stødte, hvad sprang, hvad greb i Skuden? den dreiede sig om! kom der et Skybrud, løftede sig en Braadsø? - Drengen ved Roret skreg høit: »I Jesu Navn!« Skuden var stødt paa en mægtig Steen i Havbunden og sank som en
*
- 129

gammel Sko i Gadekjæret; sank med Mand og Muus som man siger; og der var Muus, men kun halvanden Mand: Skipperen og *Grøftegraverens* Dreng. Ingen saae det, uden de skrigende Maager og Fiskene dernede, ja og de saae det ikke endda saa rigtigt, thi de fore forskrækkede tilside, da Vandet buldrede ind i Skuden, der sank; knap en Favn under Vandet stod den; gjemte vare de to; gjemte, glemte! kun Glasset med den blaamaledede Træklods til Fod sank ikke, Træklodsen holdt det oppe; Glasset drev for at knækkes over og skylles op paa Stranden, - hvor og naar? Ja det var jo ikke noget videre! nu havde det tjent ud og det havde været elsket; det havde ikke *Anne Lisbeths* Dreng! dog i Himmeriges Rige vil ingen Sjæl kunde sige meer: »*aldrig elsket!*«

Anne Lisbeth var i Kjøbstaden og det allerede i mange Aar, blev kaldt *Madam* og kneisede især op, naar hun talte om gamle Minder, den grevelige Tid, da hun kjørte i Karreet og kunde tale med Grevinder og Baronesser. Hendes søde Grevebarn var den yndigste Guds Engel, den kjærligste Sjæl, han havde holdt af hende og hun havde holdt af ham. De havde kysset hinanden og klappet hinanden, han var hendes Glæde, hendes halve Liv. Nu var han stor, var fjorten Aar, havde Lærdom og Deilighed; hun havde ikke seet ham siden hun bar ham paa sine Arme; ikke havde hun i mange Aaringer været paa det grevelige Slot, det var en heel Reise derhen.

»Jeg maa tage det overtvært engang!« sagde *Anne Lisbeth*, »jeg maa til min Herlighed, til mit søde Grevebarn! ja, han længes vist ogsaa efter mig, tænker paa mig, holder af mig, som da han hang med sine Engle-Arme om min Hals og sagde: »»*An-Lis!*«« det var ligesom en Violin! ja jeg maa tage det overtvært og see ham igjen!«

Hun kjørte med Kalvevogn, hun gik paa sin Fod, hun kom til det grevelige Slot, det var stort og skinnende som altid før, Haven som før derudenfra, men Folkene i Huset vare alle Fremmede, ikke Een af dem kjendte Noget til *Anne Lisbeth*, de vidste ikke hvad hun havde betydet her engang, det vilde nok Grevinden sige dem, ogsaa hendes egen Dreng! hvor længtes hun efter ham.

Nu var *Anne Lisbeth* her; længe maatte hun vente og Ventetid er lang! Før Herskabet gik til Bords blev hun kaldt ind til
*
- 130

Grevinden, og meget godt tiltalt. Sin søde Dreng skulde hun see efter Bordet, saa blev hun kaldt ind igjen!

Hvor var han bleven stor, lang og tynd, men de yndige Øine havde han og den Engle-Mund! han saae

paa hende, men han sagde ikke et Ord. Han kjendte hende vist ikke. Han vendte sig om, vilde gaae igjen, men da tog hun hans Haand, trykkede den op til sin Mund! »Naa, det er godt!« sagde han, og saa gik han ud af Stuen, han, hendes Kjærligheds Tanke, han, som hun havde elsket og elskede høiest, han, hendes jordiske Stolthed.

Anne Lisbeth gik udenfor Slottet paa den aabne Landevei, hun var saa trist; han havde været saa fremmed imod hende, ikke havt Tanke for hende, ikke Ord, han, som hun engang ved Nat og Dag havde baaret, og altid bar i Tanken.

Der fløi en stor sort Ravn ned paa Veien foran hende, skreg, og skreg igjen, »Eia!« sagde hun, »hvad er Du for en Ulykkensfugl!«

Hun kom forbi *Grøftegraverens* Huus, der stod Konen i Døren og saa talte de sammen.

»Du er vel ved Magt!« sagde *Grøftegraverens* Kone, »Du er tyk og fed! Dig gaaer det godt!«

»Saamænd!« sagde *Anne Lisbeth*.

»Fartøiet med dem er da forgaaet!« sagde *Grøftegraverens* Kone. »*Lars Skipper* og Drengen ere druknede begge To. Nu har de Ende paa det. Jeg havde dog troet, at Drengen engang skulde kunne have hjulpet mig med en Skilling, Dig kostede han nu ikke meer, *Anne Lisbeth!*«

»Ere de druknede!« sagde *Anne Lisbeth*, og saa talte de ikke mere om den Ting. *Anne Lisbeth* var saa bedrøvet, fordi hendes Grevebarn ikke gad tale til hende, hun, som elskede ham og havde taget den lange Vei for at komme her, det havde ogsaa kostet Penge, Fornøielsen, hun havde faaet, var ikke stor, men det sagde hun her ikke et Ord om, hun vilde ikke lette sit Sind ved at tale om det til *Grøftegraverens* Kone, hun kunde jo troe, at hun ikke meer var anset hos Grevens. Da skreg igjen Ravnene hen over hende.

»Det sorte Spectakel,« sagde *Anne Lisbeth*, »gjør mig nok forskrækket i Dag!«

Hun havde bragt med Kaffe og Cichorie, det vilde være en Velgjerning mod *Grøftegraverens* Kone at give hende det til at lave en Skaal Kaffe, *Anne Lisbeth* kunde faae sig en

*
- 131

Kop med, og *Grøftegraverens* Kone gik hen at koge den, og *Anne Lisbeth* satte sig paa en Stol og der faldt hun i Søvn; da drømte hun om Den, hun aldrig før havde drømt om, det var underligt nok: hun drømte om sit eget Barn, der her i Huset havde sultet og skraalet, drevet for Lud og koldt Vand, og nu laae i det dybe Hav, *Vor Herre* vidste hvor. Hun drømte, at hun sad hvor hun sad, og at *Grøftegraverens* Kone var ude at lave Kaffe, hun kunde lugte Bønnerne, og der stod i Døren saadan en deilig Een, han var ligesaa kjøn som Grevebarnet, og den Lille sagde:

»Nu forgaaer Verden! hold Dig fast ved mig, for Du er dog min Moder! Du har en Engel i Himmeriges Rige! hold fast ved mig!«

Og saa greb han efter hende, men der lød saadan et Rabalder, det var nok Verden der gik fra hinanden, og Englen løftede sig og holdt hende fast i hendes Særkeærme, saa fast, syntes hun, at hun lettedes fra Jorden, men der hang sig Noget saa tungt ved hendes Been, det laae hen over hendes Ryg, det var ligesom om hundrede Qvinder klyngede sig fast, og de sagde: »Skal Du frelses, maae vi ogsaa! hæng paa! hæng paa!« og saa hang de Allesammen paa; det var for Meget, »Ritsch-ratsch!« sagde det, Ærmet flængedes og *Anne Lisbeth* faldt forfærdeligt, saa at hun vaagnede ved det - og var lige ved at styrte om med Stolen, hun sad paa, hun var saa forstumlet i Hovedet, at hun slet ikke kunde huske hvad hun havde drømt, men noget Ilde havde det været.

Saa blev Kaffen drukken, saa blev der talt, og saa gik *Anne Lisbeth* til den nærmeste By, hvor hun skulde træffe Fragtmanden og endnu denne Aften og Nat kjøre med ham til sit Hjemsted; men da hun kom til Fragtmanden, sagde han, at de ikke kunde komme afsted før den næste Dags Aften, hun tænkte da over, hvad det vilde koste hende at blive, tænkte over Veilængden og betænkte, at gik hun langs Stranden og ikke af Kjøreveien, da var det næsten to Miil kortere; det var jo høit Veir og nok Fuldmaane, og saa vilde *Anne Lisbeth* gaae, næste Dag kunde hun være hjemme.

Solen var nede, Aftenklokkerne klang endnu, - nei, det var ikke Klokkerne, det var *Peder Oxes* Frøer, der koaxede i Kærene. Nu taug de, Alt var stille, ikke en Fugl hørte man, hver af dem var til Ro, og Uglen var nok ikke hjemme; lydløst var der

*
- 132

ved Skov og Strand, hvor hun gik, hun hørte sine egne Fodtrin i Sandet, Havet havde ikke Skvulpen, Alt derude i det dybe Vand var lydløst; stumme vare de Alle dernede, de Levende og de Døde.

Anne Lisbeth gik og tænkte ikke paa nogen Ting, som man siger, hun var borte fra sine Tanker, men Tankerne vare ikke borte fra hende, de ere aldrig borte fra os, de ligge bare i en Døs, baade de levendegjorte Tanker, der have lagt sig, og de, som endnu ikke have rørt sig. Men Tankerne komme nok frem, de kunne røre sig i Hjertet, røre sig i vort Hoved eller falde ned over os!

»God Gjerning har sin Velsignelsens Frugt!« staaer der skrevet; »i Synden er Død!« staaer der ogsaa skrevet! Meget staaer skrevet, Meget er sagt, man veed det ikke, man husker ikke, saadan gik det *Anne Lisbeth*; men det kan gaae op for Een, det kan komme!

Alle Laster, alle Dyder ligge i vort Hjerte! i dit, i mit! de ligge som smaa ikke synlige Korn; saa kommer der udenfra en Solstraale, en ond Haands Berørelse, Du dreier om Hjørnet, til Høire eller Venstre, ja, det kan afgjøre det, og det lille Frøcorn rystes, det svulmer derved, det sprænges, og gyder sine Safter i alt dit Blod og saa er Du paa Farten. Det er ængstende Tanker, dem har man ikke naar man gaaer i en Døs, men de ere i Røre: *Anne Lisbeth* gik i en Døs, Tankerne vare i Røre! Fra Kyndelmisse til Kyndelmisse har Hjertet Meget paa sit Regnebræt, det har Aars Regnskab, Meget er glemt, Synd i Ord og Tanker mod Gud, vor Næste og mod vor egen Samvittighed; vi tænke ikke derover, det gjorde heller ikke *Anne Lisbeth*, hun havde intet Ondt gjort mod Lands Lov og Ret, hun var meget godt anseet, skikkelig og hæderlig, vidste hun. Og som hun nu gik ved Stranden, - hvad var det der laae? Hun standsede; hvad var der skyllet op? en gammel Mandshat laae der. Hvor mon den var gaaet overbord. Hun gik nærmere, blev staaende og saae paa den, - eia! hvad laae der! hun blev ganske forskrækket; men der var ikke Noget at blive forskrækket over, det var Tang og Siv, der laae snoet hen over en stor aflang Steen, det saae ud som et heelt Menneske, det var kun Siv og Tang, men forskrækket blev hun og idet hun gik videre, kom hende i Tanke saa Meget, hun havde hørt som Barn, al den Overtro om »*Strandvarslet*«, Spøgelset af den Ubegravne, der

* - 133

laae skyllet op paa den øde Strandbred. »*Strandvaskeren*«: den døde Krop, den gjorde Intet, men dens Spøgelse, *Strandvarslet* fulgte den eensomme Vandrer, hang sig fast og forlangte at bæres til Kirkegaarden, for at begraves i Christen Jord. »Hæng paa! hæng paa!« sagde det; og som *Anne Lisbeth* gjentog for sig selv disse Ord, gik med Eet op for hende hele hendes Drøm, saa lyslevende, hvorledes Mødrene havde klynget sig til hende med dette Udraab: »hæng paa! hæng paa!« hvorledes Verden sank, hendes Særkeærme revnede og hun faldt fra sit Barn, der i Dommens Stund vilde have holdt hende oppe. Hendes Barn, hendes eget kjødelige Barn, det, hun aldrig havde elsket, ja, ikke engang tænkt paa, dette Barn var nu paa Havsens Bund, det kunde som Strandvarsel komme og raabe: »hæng paa! hæng paa! bring mig i Christen Jord!« og idet hun tænkte det, prikkede Angesten hende i Hælene, saa at hun gik raskere; Frygten kom som en kold klam Haand og lagde sig i hendes Hjertekule, saa hun var lige ved at faae ondt, og i det hun nu saae ud over Havet, blev der tykkere og tættere; en tung Taage skød sig frem, lagde sig om Busk og Træer, de fik et underligt Udseende derved. Hun vendte sig for at see efter Maanen, der stod bagved hende, den var som en bleg Skive uden Straaler, det var som Noget havde lagt sig tungt paa alle hendes Lemmer: hæng paa! hæng paa! tænkte hun, og da hun igjen vendte sig om og saae paa Maanen, syntes hun, at dens hvide Ansigt var lige tæt ved hende, og Taagen hang som et Lin ned over hendes Skuldre: »hæng paa! bring mig i Christen Jord!« vilde hun høre og hørte ogsaa en Lyd, saa huul, saa sær, den kom ikke fra Frøerne i Kæret, ikke fra Ravne eller Krager, for dem saae hun jo ikke, »begrav mig! begrav mig!« klang det lydeligt! ja, det var *Strandvarslet* af hendes Barn, der laae paa Havsens Bund, det fik ikke Fred før det blev baaret til Kirkegaarden og Graven gravet i Christen Jord. Derhen vilde hun gaae, der vilde hun grave, hun gik i den Retning hvor Kirken laae, og da syntes hun at Byrden blev lettere, den forsvandt, og hun vilde saa igjen vende om og naae ad den korteste Vei hjem, men da knugede det hende igjen: hæng paa! hæng paa! - det lød som Frøernes Qvæk, det lød som en klynkende Fugl, det lød saa grangiveligt »begrav mig! begrav mig!«

Taagen var kold og klam, hendes Haand og Ansigt var koldt og klamt af Rædsel! udenom hende klemte det, indeni hende

* - 134

blev der et uendeligt Rum for Tanker, hun før aldrig havde fornummet.

I een Foraarsnat her i Norden kan Bøgeskoven springe ud, staae i sin unge, lyse Pragt ved Dagens Solskin, i eet eneste Secund kan indeni os hæve og udfolde sig den Sæd af Synd i Tanke, Ord og Gjerning, der i vort førte Liv er nedlagt; den løfter og udfolder sig i eet eneste Secund, naar Samvittigheden vaagner; og *Vor Herre* vækker den, naar vi mindst vente det; da er der Intet at undskylde, Gjerningen staaer og vidner, Tankerne faae Ord og Ordene klinge lydeligt ud over Verden. Vi forfærdes over, hvad vi have baaret i os og ikke qvalt, forfærdes over, hvad vi i Overmod og Tankeløshed have strøet ud. Hjertet har i Gjemme alle Dyder, men ogsaa alle Laster, og de kunne trives selv i den goldeste Grund.

Anne Lisbeth rummede i Tankerne, hvad vi her have sagt i Ord, hun var overvældet deraf, hun sank til Jorden, krøb henad den et Stykke. »Begrav mig! begrav mig!« sagde det, og helst havde hun begravet sig selv, dersom Graven var en evig Forglemmelse af Alt. - Det var Alvorens Vækkelses-Stund med Gru og Angest. Overtroen kom Hedt og Koldt i hendes Blod, saa Meget, hun aldrig gad tale om, kom i Tanke. Lydløs, som Skyens Skygge i det klare Maaneskin, foer forbi hende et Syn, hun havde hørt om det før. Tæt forbi

hende jøge fire fnysende Heste, Ilden skinnede dem ud af Øine og Næseboer, de trak en gloende Karreet, i den sad den onde Herremand, der før meer end et hundred Aar siden havde huseret her i Egnen. Hver Midnat, hed det, foer han ind i sin Gaard og vendte strax igjen, han var ikke hvid som man siger den Døde er, nei, han var sort som et Kul, et udbrændt Kul. Han nikkede til *Anne Lisbeth* og vinkede: »hæng paa! hæng paa! saa kan Du igjen kjøre i grevelig Vogn og glemme dit Barn!«

Mere iilsom skyndte hun sig afsted og hun naaede Kirkegaarden; men de sorte Kors og de sorte Ravne blandede sig før hendes Øine, Ravnene skreg som Bavnen i Dag havde skreget, dog nu forstod hun hvad det var, den sagde: »jeg er Ravnemoder! jeg er Ravnemoder!« sagde hver af dem, og *Anne Lisbeth* vidste, at Navnet ogsaa gjaldt hende, hun vilde maaskee blive forvandlet til saadan en sort Fugl og ideligt maatte skrige, hvad den skreg, fik hun ikke Graven gravet.

Og hun kastede sig ned paa Jorden, og hun gravede med

*
– 135

sine Hænder en Grav i den haarde Jord, saa at Blodet sprang hende ud af Fingrene.

»Begrav mig! begrav mig!« lød det ideligt, hun frygtede før Hanegal og den første røde Stribe i Øst, thi kom de før hendes Arbeide var endt, da var hun fortabt. Og Hanen galede og i Øst lyste det - - Graven var kun halv gravet, en isnende Haand gled hen over hendes Hoved og Ansigt ned til Hjertestedet. »Halv Grav kun!« sukkede det og svævede bort, ned paa Havsens Bund, ja, det var *Strandvarslet*; *Anne Lisbeth* sank overvældet og betagen til Jorden, hun havde ikke Tanke eller Fornemmelse.

Det var lys Dag, da hun kom til sig selv, to Karle løftede hende i Veiret; hun laae ikke paa Kirkegaarden, men nede paa Strandbredden, og der havde hun gravet foran sig et dybt Hul i Sandet og skaaret sine Fingre tilblods paa et sønderbrudt Glas, hvis skarpe Stilk stak i en blaamalet Træfod. *Anne Lisbeth* var syg; Samvittigheden havde blandet Overtroens Kort, lagt dem op og faaet ud deraf, at nu havde hun kun en halv Sjæl, den anden Halvdeel havde hendes Barn taget med sig ned paa Havsens Bund; aldrig vilde hun kunne flyve op mod Himmeriges Naade, før hun havde igjen den anden halve Deel, der holdtes paa i det dybe Vand; *Anne Lisbeth* kom til sit Hjem, hun var ikke det Menneske meer, hun før havde været; hendes Tanker vare spegede som Garnet, der speges, een Traad kun havde hun red, den, at bære *Strandvarslet* til Kirkegaarden, grave det en Grav og derved vinde sin hele Sjæl tilbage.

Mangen Nat blev hun savnet i sit Hjem og altid fandt man hende da ved Stranden, hvor hun ventede paa *Strandvarslet*; saaledes hengik et heelt Aar, da forsvandt hun igjen en Nat, men var ikke at finde; hele den følgende Dag gik hen med forgjæves Søgen.

Henimod Aften, da Degnen kom ind i Kirken for at ringe til Solnedgang, saae han foran Altret laae *Anne Lisbeth*; her havde hun været fra den tidlige Morgenstund, hendes Kræfter vare næsten borte, men hendes Øine lyste, hendes Ansigt havde en rødmende Glands; de sidste Solstraaler skinnede ind paa hende, straaledede hen over Alterbordet paa de blanke Spænder af Bibelen, der laae opslaaet, med de Ord af Propheten Joel: »Sønderriver Eders Hjerter og ikke Eders Klæder, vender om til Herren!« - »det var nu saaledes tilfældigt!« sagde man, som saa Meget er tilfældigt!

*
– 136

I *Anne Lisbeths* Ansigt, som Solen belyste, var der at læse om Fred og Naade. Hun var saa vel! sagde hun. Nu havde hun forvundet Sit! i Nat havde *Strandvarslet*, hendes eget Barn, været hos hende, det havde sagt: Du gravede kun halv Grav - for mig, men Du har nu Aar og Dag begravet mig heelt i dit Hjerte, og der gjemmer en Moder sit Barn bedst! og saa havde det givet hende igjen hendes tabte halve Sjæl og ledet hende herind i Kirken.

»Nu er jeg i Guds Huus!« sagde hun, »og i det er man salig!«

Da Solen var heelt nede, var *Anne Lisbeths* Sjæl heelt oppe, hvor der er ingen Frygt, naar den her er udstridt, og udstridt havde *Anne Lisbeth*.

*
137

Inde hos Grossererens var stort Børneselskab, rige Folks Børn og fornemme Folks Børn; Grosserereren stod sig godt, var en Mand med Lærdom; han havde engang taget Studenter-Examen, det blev han holdt til af sin skikkelige Fader, der fra først af kun var Studepranger, men ærlig og driftig! det havde givet Penge, dem Grosserereren siden fik til at voxte; Forstand havde han og Hjerte med, men om det blev der mindre talt end om hans mange Penge.

Der gik ud og ind hos ham fornemme Folk, baade dem af Blod, som de kalde det, og dem af Aand, som de kalde det, dem af begge Dele og dem af ingen af Delene. Der var nu Barneselskab, Børnetale, og Børn tale reent ud af Posen. Der var en yndig lille Pige, men saa gruelig stolt, det havde Tjenestefolkene kysset i hende, ikke Forældrene, dertil vare de alt for fornuftige; hendes Fader var Kammerjunker og det er forfærdeligt Meget, vidste hun.

»Jeg er et Kammerbarn!« sagde hun. Hun kunde nu ogsaa have været et Kjælderbarn, ligemeget kan man selv gjøre for det; og saa fortalte hun de andre Børn, at hun var »født!« og sagde, at naar man ikke var født saa kunde man ikke blive til; det hjalp ikke at læse, at være nok saa flittig, naar man ikke var født, saa kunde man ikke blive til.

»Og dem, hvis Navn ender paa -sen,« sagde hun, »dem kan der nu aldrig i Verden blive Noget af! man skal sætte sine
*****
----- 138

Arme i Siden og holde dem langt borte fra sig, disse »sen! -sen!« Og saa satte hun sine smaa, nydelige Arme i Siden med Albuen spids, for at vise hvorledes man skulde bære sig ad; og de smaa Arme vare saa nydelige. Sød var hun.

Men Grossererens lille Datter blev saa vred; hendes Fader hedte *Madsen* og det Navn vidste hun ender paa »-sen!« og saa sagde hun ligesaa stolt hun kunde:

»Men min Fader kan købe for hundrede Rigsdaler Brystsukker og kaste i Grams! kan din Fader det?«

»Ja, men min Fader,« sagde en Skribents lille Datter, »kan sætte baade din Fader og din Fader og alle »Fadere« i Avisen! Alle Mennesker ere bange for ham, siger Moder, for det er min Fader, der regjerer i Avisen!«

Og den lille Pige kneisede derved, ligesom om hun kunde være en virkelig Prindsesse, der skal kneise.

Men udenfor den halvaabne Dør stod og kigede ind af Sprækken en fattig Dreng. Den Lille kunde ikke engang komme med ind i Stuen, saa ringe var han; Spiddet havde han dreiet for Kokkepigen og nu faaet Lov at see bag Døren ind til de stadselige Børn, som fornøiede sig, og det var grumme Meget for ham.

»Hvem der dog var Een af dem!« tænkte han, og saa hørte han hvad der blev sagt, det var rigtig nok til at blive meget mismodig over. Ikke en Skilling havde Forældrene hjemme at lægge paa Kistebunden, og ikke havde de Raad til at holde en Avis, end sige at skrive den, og saa kom nu det allerværste til, hans Faders Navn, og altsaa ogsaa hans Navn, endte aldeles paa »sen!« ham kunde der da aldrig i Verden blive Noget af. Det var saa sørgeligt! dog født var han, syntes han, rigtig født, det var ikke muligt Andet.

See, det var den Aften.

Nu gik der hen mange Aar og i dem blive Børn til voxne Mennesker.

Der stod i Byen et prægtigt Huus, det var fuldt af Herligheder, alle Folk vilde see det, selv Folk udenfor Byen kom ind for at see det, hvem monstro af de Børn, vi have fortalt om, kunde kalde det Huus sit? Ja, det er da let at vide! nei, det er ikke saa let endda. Det Huus var den lille fattige Drengs;

*
- 139

ham blev der dog Noget af, skjøndt hans Navn endte paa »sen« - - **Thorvaldsen**.

Og de tre andre Børn? - *Blodets*, *Pengenes* og *Aands-Hovmodets* Børn, ja den Ene har ikke at lade den Anden Noget høre, de ere lige Børn -, der blev af dem alt Godt og Velsignet, der var en god Grund i dem; hvad de dengang havde tænkt og talt var kun - *Børnesnak*.

*

140

Et Stykke Perlesnor.

I.

Jernbanen i Danmark strækker sig endnu kun fra *Kjøbenhavn* til *Korsør*, den er et Stykke Perlesnor, dem Europa har en Rigdom af; de kosteligste Perler *der* nævnes: Paris, London, Wien, Neapel -, dog mangen Een udpeger ikke disse store Stæder som sin skønneste Perle, men derimod viser hen til en lille umærkelig Stad, der er Hjemmets Hjem, der boe de Kjære; ja, tidt er det kun en enkelt Gaard, et lille Huus, skjult mellem grønne Hækker, et Punkt, der flyver hen idet Banetoget jager forbi.

Hvormange Perler er der paa Snoren fra *Kjøbenhavn* til *Korsør*? Vi ville betragte sex, som de Fleste maae lægge Mærke til, gamle Minder og Poesien selv give disse Perler en Glands, saa at de straale ind i vor Tanke.

Nær ved Bakken, hvor *Frederik den Sjettes* Slot ligger, *Oehlschlägers* Barndoms Hjem, skinner i Læ af Søndermarkens Skovgrund een af Perlerne, man kaldte den »*Philemon og Baucis Hytte*,« det vilde sige: to elskelige Gamles Hjem. Her boede *Rahbek* med sin Hustru *Camma*, her, under deres

*** ** 141

gjestfrie Tag, samlede sig i en Menneskealder alt Aandens Dygtige fra det travle *Kjøbenhavn*, her var et Aandens Hjem, - - og nu! siig ikke, »ak, hvor forandret!« - nei, endnu er det Aandens Hjem, Drivhuset for den sygnende Plante! Blomsterknoppen, der ikke er mægtig nok til at udfolde sig, gemmer dog, skjult, alle Spirer til Blad og Frø. Her skinner Aandens Sol ind i et fredet Aandens Hjem, opliver og levendegjør. Verden rundt om Straaler ind gennem Øinene i Sjælens ugranskelige Dybde: *Idiotens Hjem*, omsvævet af Menneskekjærligheden, er et helligt Sted, et Drivhuus for den sygnende Plante, der skal engang omplantes og blomstre i Guds Urtegaard. De Svageste i Aanden samles nu her, hvor engang de Største og Kraftigste mødtes, vexlede Tanker og løftedes opad - opad blusser end her Sjælens Flamme i »*Philemon og Baucis Hytte*«.

Kongegravenes By ved Hroars Væld, det gamle *Roeskilde*, ligger for os; Kirkens slanke Taarnspir løfte sig over den lave By og speile sig i Issefjorden; een Grav kun ville vi her søge, betragte den i Perlens Glar; det er ikke den mægtige Uniondronning Margrethes - nei, inde paa Kirkegaarden, hvis hvide Muur vi tæt ved flyve forbi, er Graven, en ringe Steen er lagt hen over den, Orgelets Drot, den danske Romances Fornyer, hviler her; Melodier i vor Sjæl bleve de gamle Sagn, vi fornåm hvor: »de klare Bølger rulled,« »der boede en Konge i Leire!« - *Roeskilde*, Kongegravenes By, i din Perle ville vi see paa den ringe Grav, hvor i Stenen er hugget Lyren og Navnet: *Weyse*.

Nu komme vi til *Sigersted* ved Ringsted By; Aaleiet er lavt; det gule Korn voxer, hvor *Hagbarths* Baad lagde an, ikke langt fra *Signes* Jomfrubuur. Hvo kjender ikke Sagnet om *Hagbarth*, der hang i Egen og *Signalils* Buur stod i Lue, Sagnet om den stærke Kjærlighed.

»Deilige *Sorø* omkrandsed af Skove!« din stille Klosterby har faaet Udkig mellem de mosgroede Træer; med Ungdomsblik seer den fra *Academiet* ud over Søen til Verdens-Landeveien, hører *Locomotivets* Drage puste, idet den flyver gennem Skoven. *Sorø*, du Digtningens Perle, der gemmer *Holbergs Støv*! Som en mægtig, hvid Svane ved den dybe Skovsø ligger dit Lærdoms Slot, og op til den, og derhen søger vort

*
- 142

Øie, skinner, som den hvide Stjerneblomst i Skovgrunden, et lille Huus, fromme Psalmer klinge derfra ud gennem Landet, Ord mæles derinde, Bonden selv lytter dertil og kjender svundne Tider i Danmark. Den grønne Skov og Fuglens Sang høre sammen, saaledes Navnene *Sorø* og *Ingemann*.

Til *Slagelse* By -! hvad speiler sig her i Perlens Glar? Forsvundet er Antvorskov Kloster, forsvundet Slottets rige Sale, selv dets eensom staaende forladte Fløi; dog et gammelt Tegn staaer endnu, fornyet og atter fornyet, et Trækors paa Høien derhenne, hvor i Legendens Tid *Hellig-Anders*, den Slagelse Præst, vaagnede op, baaren i een Nat herhid fra Jerusalem.

Korsør - her fødtes Du, der gav os:

- »Skjæmt med Alvor blandet
»I Viser af Knud Sjællandsfar.«

Du Mester i Ord og Vid! de synkende gamle Volde af den forladte Befæstning er nu her det sidste synlige Vidne om dit Barndoms-Hjem; naar Solen gaaer ned, pege deres Skygger hen paa den Plet, hvor dit Fødehuus stod; fra disse Volde, skuende mod *Sprogøs* Høide, saa Du, da Du »var lille,« »Maanen ned bag Øen glide« og besang den udødelig!, som Du siden besang Schweitses Bjerger, Du, som drog om i Verdens Labyrinth og fandt, at -

»- - ingensteds er Roserne saa røde,
»Og ingensteds er Tornene saa smaa,
»Og ingensteds er Dunene saa bløde
»Som de, vor Barndoms Uskyld hvilte paa!«

Lunets liflige Sanger! vi flette Dig en Krands af Skovmærker, kaste den i Søen, og Bølgen vil bære den til Kielersfjord, paa hvis Kyst dit Støv er lagt; den bringer Hilsen fra den unge Slægt, Hilsen fra Fødebyen *Korsør* - hvor Perlesnoren slipper!

II.

»Det er rigtignok et Stykke Perlesnor fra *Kjøbenhavn* til *Korsør*,« sagde Bedstemoder, der havde hørt læse, hvad vi nu nys læste. »Det er en Perlesnor for mig og det blev den mig

*
- 143

allerede for nu over fyrretyve Aar siden!« sagde hun. »Da havde vi ikke Dampmaskinerne, vi brugte Dage til den Vei, hvor I nu kun bruge Timer! Det var 1815; da var jeg een og tyve Aar! det er en deilig Alder! skjøndt op i de Treds, det er ogsaa en deilig Alder, saa velsignet! - I mine unge Dage, ja, da var det en anderledes Sjeldenhed, end nu, at komme til *Kjøbenhavn*, Byen for alle Byerne, som vi ansaae den. Mine Forældre vilde, efter tyve Aar, engang igjen gjøre et Besøg der, jeg skulde med; den Reise havde vi i Aaringer talt om og nu skulde den virkelig gaae for sig! jeg syntes, at et heelt nyt Liv vilde begynde, og paa en Maade ogsaa begyndte der for mig et nyt Liv.

Der blev syet og der blev pakket sammen og da vi nu skulde afsted, ja, hvor mange gode Venner kom ikke for at sige os Lev vel! det var en stor Reise vi havde for! Opad Formiddag kjørte vi ud fra *Odense* i mine Forældres holsteenske Vogn, Bekjendte nikkede fra Vinduerne hele Gaden igjennem, næsten til vi vare heelt ude af Sanct Jørgens Port. Veiret var deiligt, Fuglene sang, Alt var Fornøielse, man glemte, at det var en svær, lang Vei til *Nyborg*; mod Aften kom vi der; Posten indtraf først ud paa Natten og før afgik ikke Børt-Fartøiet; vi toge da ombord; der laae nu ud foran os det store Vand, saa langt vi kunde øine, saa blikstille. Vi lagde os i vore Klæder og sov. Da jeg i Morgenstunden vaagnede og kom op paa Dækket, var der ikke det Mindste at see til nogen af Siderne, saadan en Taage havde vi. Jeg hørte Hanerne gale, fornam, at Solen kom op, Klokkerne klang; hvor mon vi var; Taagen lettede, og vi laae saamænd endnu ligeudenfor *Nyborg*. Opad Dagen blæste endelig en Smule Vind, men stik imod; vi krydsede og krydsede, og endelig vare vi saa heldige, at vi Klokken lidt over Elleve om Aftenen naaede *Korsør*, da havde vi været to og tyve Timer om de fire Miil.

Det gjorde godt at komme i Land; men mørkt var det, daarligt brændte Lygterne og Alt var saa vildtfremmed for mig, der aldrig havde været i nogen anden By end i *Odense*.

»See, her blev *Baggesen* født!« sagde min Fader, »og her levede *Birckner*!«

Da syntes mig, at den gamle By med de smaa Huse blev med Eet lysere og større; vi følte os dertil saa glade ved at have Landjorden under os; sove kunde jeg ikke den Nat over alt det

*
- 144

Meget, jeg allerede havde seet og oplevet, siden jeg iforgaars tog hjemme fra.

Næste Morgen maatte vi tidligt op, vi havde for os en slem Vei med forfærdelige Banker og mange Huller til vi naaede *Slagelse*, og videre frem paa den anden Side var nok ikke stort bedre, og vi vilde gjerne saa betids komme til *Krebsehuset*, at vi derfra endnu ved Dag kunde gaae ind i *Sorø* og besøge *Møllers Emil*, som vi kaldte ham, ja, det var Eders Bedstefader, min salig Mand, Provsten, han var Student i *Sorø* og netop færdig der med sin anden Examen.

Vi kom efter Middag til *Krebsehuset*, det var et galant Sted dengang, det bedste Vertshuus paa hele

Reisen og den yndigste Egn, ja, det maae I da Alle indrømme, at den endnu er. Det var en ferm Vertinde, Madam *Plambek* Alt i Huset som et glatskuret Spækbræt. Paa Væggen hang i Glas og Ramme *Baggesens* Brev til hende, det var nok værd at see! mig var det en stor Mærkelighed. - Saa gik vi op til *Sorø* og traf der *Emil*; I kan troe, han blev glad ved at see os, og vi ved at see ham, han var saa god og opmærksom. Med ham saae vi da Kirken med *Absalons* Grav og *Holbergs* Kiste; vi saae de gamle Munke-Indskrifter, og vi seilede over Søen til »*Parnasset*,« den deiligste Aften jeg mindes! jeg syntes rigtignok, at skulde man nogensteds i Verden kunde digte, maatte det være i *Sorø*, i denne Naturens Fred og Deilighed. Saa gik vi i Maaneskin ad *Philosophgangen*, som de kalde det, den deilige eensomme Vei langs Søen og Flommen ud mod Landeveien til *Krebsehuset*; *Emil* blev og spiste med os, Fader og Moder fandt, at han var bleven saa klog og saae saa godt ud. Han lovede os, at han inden fem Dage skulde være i *Kjøbenhavn* hos sin Familie og sammen med os; det var jo Pintsen. De Timer i *Sorø* og ved *Krebsehuset*, ja, de høre til mit Livs skjønneste Perler! -

Næste Morgen reiste vi meget tidligt, før vi havde en lang Vei før vi naaede *Roeskilde*, og der maatte vi være saa betids at Kirken kunde sees, og ud paa Aftenen Fader besøge en gammel Skolekammerat; det skete ogsaa og saa laae vi Natten over i *Roeskilde* og Dagen derpaa, men først ved Middagstid, før det var den værste, den meest opkjørte Vei, vi havde tilbage, kom vi til *Kjøbenhavn*. Det var omtrent tre Dage, vi havde

*
- 145

brugt fra *Korsør* til *Kjøbenhavn*, nu gjør I den samme Vei i tre Timer. Perlerne ere ikke blevne kosteligere, det kunne de ikke, men Snoren er bleven ny og vidunderlig. Jeg blev med mine Forældre tre Uger i *Kjøbenhavn*, *Emil* vare vi der sammen med i hele atten Dage, og da vi saa reiste tilbage til *Fyen*, fulgte han os lige fra *Kjøbenhavn* til *Korsør*, der bleve vi forlovede før vi skiltes ad; saa kunne I nok forstaae mig, at ogsaa jeg kalder fra *Kjøbenhavn* til *Korsør* et Stykke *Perlesnor*.

Siden, da *Emil* fik Kald ved *Assens*, bleve vi gifte; vi talte tidt om *Kjøbenhavns*-Reisen, og om at gjøre den engang igjen, men saa kom først Eders Moder, og saa fik hun Søskende, og der var Meget at passe og tage vare paa, og da nu Fader forfremmedes og blev Provst, ja, Alt var en Velsignelse og Glæde, men til *Kjøbenhavn* kom vi ikke! aldrig kom jeg der igjen, hvor tidt vi tænkte derpaa og talte derom, og nu er jeg bleven for gammel, har ikke Legeme til at fare paa Jernbane; men glad ved Jernbanerne er jeg! det er en Velsignelse at man har dem! saa komme I hurtigere til mig! Nu er *Odense* jo ikke stort længere fra *Kjøbenhavn*, end den i min Ungdom var fra *Nyborg*! I kunne nu flyve til *Italien* ligesaa hurtigt som vi vare om at reise til *Kjøbenhavn*! ja det er Noget! - alligevel bliver jeg siddende, jeg lader de Andre reise! lader dem komme til mig! men I skulle ikke smile endda, fordi jeg sidder saa stille, jeg har en anderledes stor Reise for, end Eders, een, meget hurtigere, end den paa Jernbanerne; naar *Vor Herre* vil, reiser jeg op til »*Bedstefader*,« og naar saa I have udrettet Eders Gjerning og glædet Eder her ved denne velsignede Verden, saa veed jeg, at I komme op til os, og tale vi da der om vort Jordlivs Dage, tro mig, Børn! jeg siger ogsaa der som nu: »fra *Kjøbenhavn* til *Korsør*, ja, det er rigtignok et Stykke *Perlesnor*!«

*
-
146
147

Nye Eventyr og Historier. Første Række. Fjerde Samling. 1860.

148

NEH 4-60 (*Bibl.* 794) udkom 9.12.1859 og indeholder: [I]-[II] blank. [III] smudstitel med angivelse Fjerde Samling. [IV] blank. [V] titel med angivelse Fjerde Samling og årstal 1860. [VI] Bianco Lunos Bogtrykkeri ved F. S. Muhle. [VII] Indhold. [VIII] blank. Ingen dedikation. 1-82 text. Tre flg. blade: se ovf. s. 10.

NEH 4-61 tilføjer på titelbladet Andet Oplag og har årstal 1861.

Pen og Blækhuus.

Der blev sagt i en Digters Stue, idet man saae paa hans Blækhuus der stod paa Bordet: »Det er mærkeligt, Alt hvad der dog kan komme op af det Blækhuus! hvad mon nu det Næste bliver? Ja, det er mærkeligt!«

»Det er det!« sagde *Blækhuset*. »Det er ubegribeligt! det er det jeg altid siger!« sagde det til Pennefjederen og til hvad Andet der paa Bordet kunde høre det. »Det er mærkeligt, Alt hvad der kan komme fra mig! ja, det er næsten utroligt! og jeg veed virkelig ikke selv hvad det Næste bliver, naar Mennesket begynder at øse af mig. Een Draabe af mig, den er nok til en halv Side Papir, og hvad kan der ikke staae paa den. Jeg er noget ganske mærkeligt! fra mig udgaaer alle Digterens Værker! disse levende Mennesker, som Folk troe at kjende, disse inderlige Følelser, dette gode Humeur, disse yndige Skildringer af Naturen; - jeg begriber det ikke selv, for jeg kjender ikke Naturen, men det er nu engang i mig! fra mig udgik og udgaaer denne Hærskare svævende, yndige Piger, kjække Riddere paa fnysende Gangere, Peer Døver og Kirsten Kimer! ja jeg veed det ikke selv! jeg forsikkrer Dem, jeg tænker ikke ved det!«

»Det har De Ret i!« sagde *Pennefjederen*; »De tænker slet ikke, for tænkte De, da vilde De forstaae at De kun giver Vædske! De giver Væde, saa at jeg kan udtale og synliggjøre paa Papiret det jeg har i mig, det jeg skriver *ned. Pennen er det som skriver! derom tvivler intet Menneske, og de fleste

*****
---150

Mennesker have da ligesaa god Indsigt i Poesien, som et gammelt Blækhuus!«

»De har kun lidt Erfaring!« sagde *Blækhuset*. »De er jo knap en Uge i Tjenesten og allerede halv opslidt. Bilder De Dem ind, at De er Digteren! De er kun Tyende, og mange af den Slags har jeg havt før De kom, og det baade af Gaasefamilien og af engelsk Fabrik; jeg kjender baade Fjederpen og Staalpen! der ere Mange jeg har havt i Tjeneste og jeg vil faae Mange endnu, naar han, Mennesket, som gjør Bevægelserne for mig, kommer og skriver ned, hvad han faaer ud af mit Indvendige. Jeg gad nu nok vide hvad det Første bliver, han løfter ud af mig!«

»Blækbøtte!« sagde *Pennen*.

Seent paa Aftenen kom Digteren hjem, han havde været i Concert, hørt en udmærket Violinspiller og var ganske opfyldt og betagen af dennes mageløse Spil. Det havde været et forbausende Væld af Toner, han havde faaet ud af Instrumentet: snart lød det som klingende Vanddraaber, Perle paa Perle, snart som qviddrende Fugle i Chor, som bruste Stormen igjennem en Granskov, han troede at høre sit eget Hjerte græde, men i Melodie, som den kan høres i en Qvindes deilige Røst. Det havde været som om ikke blot Violinens Strænge klang, men Strængestolen, ja Skruer og Sangbund! det var overordenligt! og svært havde det været, men seet nå som en Leg, som om Buen kun løb frem og tilbage henover Strængene, man skulde troe, at Enhver kunde gjøre det efter. Violinen klang af sig selv, Buen spillede af sig selv, de to var det, som gjorde det Hele, man glemte Mesteren, der førte dem, gav dem Liv og Sjæl; *Mesteren* glemte man; men paa ham tænkte Digteren, ham nævnede han og nedskrev sin Tanke derved:

»Hvor taabeligt, om Buen og Violinen vilde hovmode sig over deres Gjerning! og det gjør dog saa tidt vi Mennesker, Digteren, Kunstneren, Opfinderen i Videnskaben, Feltherren; vi hovmode os, - og Alle ere vi dog kun Instrumenterne *Vor Herre* spiller paa; *ham* alene *Æren*! vi have Intet at hovmode os over!«

Ja, det skrev *Digteren* ned, skrev det som en Parabel og kaldte den »*Mesteren og Instrumenterne*.«

»Der fik De Deres, Madam!« sagde *Pennen* til *Blækhuset*, da de To igjen vare ene. »De hørte ham vel læse op, hvad jeg havde skrevet ned!«

*
- 151

»Ja, hvad jeg gav Dem at skrive!« sagde *Blækhuset*. »Det var jo en Hib til Dem for Deres Hovmod! at De ikke engang kan forstaae at man gjør Nar af Dem! jeg gav Dem et Hib lige fra mit Indvendige! jeg maa dog kjende min egen Malice!«

»Blækholderske!« sagde *Pennen*.

»Skrivepind!« sagde *Blækhuset*.

Og Enhver af dem havde Bevidstheden om at de havde svaret godt, og det er en behagelig Bevidsthed at vide at man har svaret godt, det kan man sove paa og de sov paa det; men *Digteren* sov ikke! Tankerne vældede frem, som Tonerne fra Violinen, trillende som Perler, brusende som Stormen gennem Skoven, han fornåm sit eget Hjerte deri, han fornåm Glimtet fra den evige Mester.

Ham alene Æren!

*

—
152

Barnet i Graven.

Der var Sorg i Huset, der var Sorg i Hjerterne, det yngste Barn, en firaars Dreng, den eneste Søn, Forældrenes Glæde og Fremtids Haab, var død; to ældre Døttre havde de vel, den ældste skulde netop i dette Aar confirmeres, velsignede, gode Piger begge To, men det mistede Barn er altid det kjæreste og dette var det yngste og en Søn. Det var en tung Prøvelse. Søstrene sørgede som unge Hjerter sørge, grebne især ved Forældrenes Smerte, Faderen var nedbøiet, men Moderen overvældet af den store Sorg. Nat og Dag havde hun gaaet om det syge Barn, pleiet det, løftet og baaret det; det var en Deel af hende selv havde hun følt og fornummet, hun kunde ikke tænke sig at det var dødt, at det skulde lægges i Kiste og gjemmes i Graven: Gud kunde ikke tage dette Barn fra hende, meente hun, og da det dog skete og var en Vished, sagde hun i sin syge Smerte:

*****
----- 153

»Gud har ikke vidst det! han har hjerteløse Tjenere her paa Jorden, de handle, som de lyste, de høre ikke en Moders Bønner.«

Hun slap i sin Smerte *Vor Herre* og da kom mørke Tanker, Dødens Tanker, den evige Død, at Mennesket blev Jord i Jorden, og at da Alt var forbi. Ved saadan Tanke havde hun Intet at klamre sig til, men sank i Fortvivlelsens bundløse Intet.

I de tungeste Timer kunde hun ikke græde meer; hun tænkte ikke paa de unge Døttre hun havde, Mandens Taarer faldt paa hendes Pande, hun saae ikke op til ham; hendes Tanker vare hos det døde Barn, al hendes Liv og Leven aandede i at tilbagekalde sig hvert Minde om Barnet, hvert af dets uskyldige Barne-Ord.

Begravelsesdagen kom, Nætter forud havde hun ikke sovet, i Morgenstunden overvældedes hun af Træthed og havde nogen Hvile, imens blev Kisten baaren hen i en afsides Stue og Laaget der slaaet til, at hun ikke skulde høre Hammerslagene.

Da hun vaagnede, kom op og vilde see sit Barn, sagde Manden hende i Taarer: »Vi have lukket Laaget; det maatte skee!«

»Naar Gud er haard mod mig«, udbrød hun, »hvorfor skulde saa Menneskene være bedre!« og hun hulkede i Graad.

Kisten blev bragt til Graven, den trøstesløse Moder sad hos sine unge Døttre, hun saae paa dem, uden at see dem, hendes

*
— 154

Tanker havde ikke mere med Hjemmet at gjøre, hun overgav sig til Sorgen, og den kastede hende som Søen kaster Skibet, der har mistet Ror og Styrer. Saaledes gik Begravelsesdagen og flere Dage fulgte med samme eensformige, tunge Smerte. Med vaade Øine og bedrøvede Blik saae de Sørgende hjemme paa hende, hun hørte ikke deres Trøst, hvad kunde de vel ogsaa sige, de vare for bedrøvede dertil.

Det var som om hun ikke kjendte til Søvnen meer, og alene den vilde være hendes bedste Ven, styrke Legemet, kalde Ro i Sjælen; de fik hende til at lægge sig i Sengen, hun laae ogsaa stille som en Sovende. Een Nat, Manden lyttede efter hendes Aandedrag og troede forvist, at hun fandt Hvile og Lettelse, *foldede han derfor sine Hænder, bad og sov snart sundt og fast, mærkede ikke, at hun reiste sig, kastede sine

Klæder om sig og gik saa stille ud af Huset, for at komme derhen hvor hendes Tanker Nat og Dag søgte, til Graven, der gjemte hendes Barn. Hun gik gennem Husets Have, ud paa Marken, hvor Stien førte uden om Byen hen til Kirkegaarden; Ingen saae hende, hun saae Ingen.

Det var deiligt stjerneklart, Luften endnu saa mild, det var først i September. Hun kom ind paa Kirkegaarden, hen til den lille Grav, den var som en eneste stor Bouquet af Blomster, de duftede, hun satte sig ned, bøiede sit Hoved imod Graven, som skulde hun gennem det tætte Jordlag kunde see sin lille Dreng,
* - 155

hvis Smil hun saa levende huskede; det kjærlige Udtryk i Øinene, selv paa Sygeleiet, var jo aldrig til at glemme, hvor talende havde der hans Blik været, naar hun bøiede sig over ham og tog hans fine Haand, den han ikke selv mægtede at løfte. Som hun havde siddet ved hans Seng sad hun nu ved hans Grav, men her havde Taarerne frit Løb, de faldt paa Graven.

»Du vil ned til dit Barn!« sagde en Stemme tæt ved, den lød saa klar, saa dyb, den klang ind i hendes Hjerter, hun saae op, og der stod hos hende en Mand, hyllet i en stor Sørgeskappe med Hætte ned om Hovedet, men hun saae ind under den i hans Ansigt, det var strengt, men dog saa tillidsvækkende, hans Øine straaledede som var han i Ungdoms Aar.

»Ned til mit Barn!« gjentog hun og der laae en Fortvivlelsens Bøn deri.

»Tør Du følge mig?« spurgte Skikkelsen. »Jeg er Døden!«

Og hun nikkede bekræftende; da var det med Eet, som om alle Stjerner ovenover lyste med Fuldmaanens Glands, hun saae den brogede Farvepragt i Blomsterne paa Graven, Jorddækket her gav blødt og sagte efter, som et svævende Klæde, hun sank, og Skikkelsen bredte sin sorte Kappe om hende, det blev Nat, Dødens Nat, hun sank dybere end Gravspaden trænger ned, Kirkegaarden laae som et Tag over hendes Hoved.

Kappens Flig gled til Side, hun stod i en mægtig Hal, der bredte sig stor og venlig; det var Skumring rundt om, men foran
* - 156

hende, og i samme Nu, tæt op til sit Hjerter, holdt hun sit Barn, det tilsmilede hende i en Skjønhed, større end nogensinde før; hun udstødte et Skrig, dog hørligt blev det ikke, thi tæt ved, og derpaa igjen langt borte og atter nær, lød en svulmende, deilig Musik, aldrig før havde saa saligstemmende Toner naaet til hendes Øre, de klang hin Side det natsorte, tætte Forhæng, der skilte Hallen fra det store Evigheds-Land.

»Min søde Moder! min egen Moder!« hørte hun sit Barn sige. Det var den kjendte, elskede Røst; og Kys fulgte paa Kys i uendelig Lyksalighed; og Barnet pegede hen paa det mørke Forhæng.

»Saa deiligt er der ikke oppe paa Jorden! seer Du, Moder! seer Du dem Allesammen! det er Lyksalighed!«

Men Moderen saae Intet, der hvor Barnet pegede, Intet, uden den sorte Nat; hun saae med jordiske Øine, saae ikke saaledes som Barnet, det Gud havde kaldt til sig, hun hørte Klangene, Tonerne, men hun fornå ikke Ordet, det hun havde at troe.

»Nu kan jeg flyve, Moder!« sagde Barnet, »flyve med alle de andre glade Børn lige derind til Gud! jeg vil det saa gjerne, men naar Du græder, som Du nu græder, kan jeg *ikke komme fra Dig, og jeg vilde saa gjerne! maa jeg dog ikke nok! Du kommer jo derind til mig om ganske lidt, søde Moder!«
* - 157

»O bliv, o bliv!« sagde hun, »kun et Øieblik endnu! en eneste Gang endnu maa jeg see paa Dig, kysse Dig, holde Dig fast i mine Arme!«

Og hun kyssede og holdt fast. Da lød hendes Navn deroven fra; saa klagende kom disse Toner; hvad var det dog?

»Hører Du!« sagde Barnet, »det er Fader, som kalder paa Dig!«

Og atter, efter faa Secunder, lød dybe Suk, som fra Børn der græde.

»Det er mine Søstre!« sagde Barnet, »Moder, Du har jo ikke glemt dem!«

Og hun huskede de Tilbageblevne, en Angst betog hende, hun saae frem for sig og altid svævede Skikkelser forbi, hun troede at kjende Nogle, de svævede gennem Dødens Hal, hen mod det mørke Forhæng og der forsvandt de. Om vel hendes Mand, hendes Døtre kom tilsyne? Nei! deres Raab, deres Suk lød endnu deroven fra; nær havde hun ganske glemt dem for den Døde.

»Moder, nu ringer Himmeriges Klokker!« sagde Barnet. »Moder, nu staaer Solen op!«

Og der strømmede et overvældende Lys mod hende; - Barnet var borte, og hun løftedes - det blev koldt rundt om hende, hun hævede sit Hoved og saae, at hun laae paa Kirkegaarden paa sit Barns Grav; men Gud var i Drømmen bleven en Støtte

*
- 158

for hendes Fod, et Lys for hendes Forstand, hun bøiede sine Knæ og bad:

»Tilgiv mig, Herre min Gud! at jeg vilde holde en evig Sjæl fra sin Flugt, og at jeg kunde glemme mine Pligter mod de Levende, Du her gav mig!« Og ved disse Ord var det som om hendes Hjerte fandt Lettelse! Da brød Solen frem, en lille Fugl sang over hendes Hoved, og Kirkeklokkerne ringede til Morgensang. Der blev saa helligt rundt om, helligt som i hendes Hjerte! hun kjendte sin Gud, hun kjendte sine Pligter, og i Længsel skyndte hun sig til Hjemmet. Hun bøiede sig over Manden, hendes varme, inderlige Kys vækkede ham, og de talte Hjertets, Inderlighedens Ord, og hun var stærk og mild som Hustruen kan være det, fra hende kom Fortrøstningens Væld.

»Guds Villie er altid den bedste!«

Og Manden spurgte hende: »hvorfra fik Du med Eet denne Kraft, dette trøstende Sind?«

Og hun kyssede ham og kyssede sine Børn:

»Jeg fik det fra Gud, ved Barnet i Graven!«

*
- 159

Gaardhanen og Veirhanen.

Der vare to Haner, een paa Møddingen og een paa Taget, hovmodige begge To; men hvem udrettede meest? Siig os din Mening, - vi beholde vor egen alligevel.

Hønsegaarden var ved et Plankeværk skilt fra en anden Gaard, hvori laae en Mødding, og paa den voxte en stor Agurk, der var sig bevidst at være en Mistbænk-Væxt:

»Det fødes man til!« sagde det indeni den! »ikke Alle kunne fødes til Agurker, der maa ogsaa være andre levende Arter! Hønsene, Ænderne og hele Nabogaardens Besætning er ogsaa Skabninger. Gaardhanen seer jeg nu op til paa Plankeværket, han er rigtignok af anderledes Betydenhed end Veirhanen, der er sat saa høit og ikke engang kan knirke, end sige gale! han har hverken Høns eller Kyllinger, han tænker kun paa sig selv og sveder Spanskgrønt! nei, Gaardhanen, det er en Hane! see ham gjøre Trit, det er Dands! høre ham gale, det er Musik! hvor han kommer, faaer man at høre hvad en Trompeter er! Om han kom herind, om han aad mig op med Blad og Stilk, om jeg gik op i hans Krop, det var salig Død!« sagde *Agurken*.

Ud paa Natten blev det et frygteligt Veir; Høns, Kyllinger og Hanen med, søgte Ly; Plankeværket mellem Gaardene blæste ned saa det gav et stærkt Rabalder; Tagstenene faldt, men *Veirhanen* sad fast, den dreiede sig ikke engang, den kunde ikke, og dog var den ung, nystøbt, men sindig og adstadig; den var

*****
----- 160

født gammel, lignede ikke de flagrende Himlens Fugle, Spurve og Svaler, dem foragtede den, »Pipfuglene, ringe af Størrelse og ordinaire!« Duerne vare store, blanke og skinnende, som Perlemor, saae ud som en Slags Veirhane, men de vare tykke og dumme, al deres Tanke gik ud paa at faae Noget i Skrotten, sagde *Veirhanen*, kjedelige i Omgang vare de. Trækfuglene havde ogsaa gjort Visit, fortalt om fremmede Lande, om Luftcaravaner og frygtelige Røverhistorier med Rovfuglene, det var nyt og interessant, første Gang, men senere vidste *Veirhanen* at de gjentog sig, at det altid var det Samme og det er kjedeligt! De vare kjedelige og Alt var kjedeligt, Ingen var til Omgang, hver Een var fad og flau.

»Verden duer ikke!« sagde den. »Vrøvl det Hele!«

Veirhanen var hvad man kalder blaseret, og det havde bestemt gjort ham interessant for *Agurken*, havde hun vidst det, men hun saae kun op til *Gaardhanen* og nu var den inde i Gaarden hos hende.

Plankeværket var blæst om, men Lyn og Torden var forbi.

»Hvad sige I om det Hanegal?« sagde *Gaardhanen* til Høns og Kyllinger. »Det var noget raat, Elegancen manglede!«

Og Høns og Kyllinger traadte ind paa Møddingen, *Hanen* kom med Ryttertrin.

»Havevæxt!« sagde han til *Agurken*, og i det ene Ord fornam hun hele hans udstrakte Dannelse og glemte at han hakkede i hende og aad hende.

»Salig Død!«

Og Hønsene kom og Kyllingerne kom og naar den ene løber, saa løber den anden med, og de klukkede og de pippede og de saae paa *Hanen*, de vare stolte af ham, han var af deres Art.

»Kykkeleky!« galede han, »Kyllinger blive strax til store Høns, naar jeg siger det i Verdens Hønsegaard!«

Og Høns og Kyllinger klukkede og pippede bag efter!

Og *Hanen* forkyndte en stor Nyhed.

»En Hane kan lægge et Æg! og veed I hvad der ligger i det Æg? Der ligger en Basilisk! Synet af den kan Ingen udholde! det veed Menneskene, og nu veed I det med, veed, hvad der boer i mig! veed, hvad jeg er for en allerhønsegaards Karl!«

Og saa slog *Gaardhanen* med Vingerne, reiste Kammen og galede igjen; og det gjøs i alle Hønsene og i alle de smaa Kyllinger, men de vare frygteligt stolte af, at Een af deres var

* 161

saadan en allerhønsegaards Karl; de klukkede og de pippede, saa at *Veirhaneri* maatte høre det, og han hørte det, men han rørte sig ikke derved.

»Vrøvl det Hele!« sagde det indeni *Veirhanen*. »*Gaardhanen* lægger aldrig Æg og jeg gider ikke! vilde jeg, kunde jeg nok lægge et Vindæg! men Verden er ikke et Vindæg værd! Vrøvl det Hele! - Nu gider jeg ikke engang sidde!«

Og saa knak *Veirhanen* af, men han slog ikke *Gaardhanen* ihjel, »skjøndt det var det beregnet paa!« sagde Hønsene; og hvad siger *Moralen*.

»Det er dog bedre at gale, end at være blaseret og knække af!«

162

»Deilig!«

Billedhuggeren *Alfred*, ja Du kjender ham vel? Vi kjende ham Allesammen: han fik Guldmedaillen, reiste til Italien og kom hjem igjen; da var han ung, ja det er han da endnu, men dog altid en halv Snees Aar ældre end dengang.

Han kom hjem, kom i Besøg i en af Sjællands Smaastæder, hele Byen vidste om den Fremmede, vidste hvem han var; for hans Skyld var Selskab hos en af de rigeste Familier, Alt, hvad der var Noget eller havde Noget, var indbudt, det var en Begivenhed, Byen vidste det uden Trommeslag, Haandværksdreng og Smaafolks Børn, et Par af Forældrene med, stode udenfor og saae paa de nedrullede, belyste Gardiner, Vægteren kunde bilde sig ind, han gjorde Selskab, saa mange Folk stod der i hans Boldgade; det smagte af Fornøielse, og indenfor var rigtignok Fornøielse tilhuse, der var Hr. *Alfred*, Billedhuggeren.

Han talte, han fortalte, og Alle derinde hørte paa ham med Glæde, med Salvelse, men Ingen mere end

en ældre Enkefrue af Embedsstanden, og hun var for Alt hvad Hr. *Alfred* sagde, et ubeskrevet graat Papir, der sugede det Sagte strax i sig og bad om Mere, høist modtagelig, utrolig uvidende, en qvindelig Gaspar Hauser.

»Rom gad jeg nok see!« sagde hun, »det maa være en yndig By med alle de mange Fremmede, som komme der, beskriv os nu Rom! hvorledes seer der nu ud idet man kommer ind af Porten?«

*****
----- 163

»Det er ikke let at beskrive!« sagde den unge Billedhugger. »Der er en stor Plads; midt paa den staaer en Obelisk, som er fire tusind Aar gammel!«

»En Organist!« udbrod Fruen, hun havde aldrig før hørt Ordet Obelisk; Nogle vare nær ved at lee, Billedhuggeren med, men det Smil som kom, gled hen i Beskuelse, thi han saae tæt ved Fruen et Par store, havblaae Øine, det var Datteren af hende, der talte, og naar man har en saadan Datter, kan man ikke være eenfoldig! Moderen var et øsende Spørgsmaals Væld, Datteren Vældets Skjønheds Najade der hørte til. Hvor var hun deilig! hun var Noget for en Billedhugger at see paa, men ikke tale med, og hun talte Intet, idetmindste meget lidt.

»Har Paven en stor Familie?« spurgte Fruen.

Og den unge Mand svarede, som Spørgsmaalet bedre kunde have været stillet: »Nei, han er ikke af stor Familie!«

»Det mener jeg ikke!« sagde Fruen; »jeg mener, har han Kone og Børn?«

»Paven tør ikke gifte sig!« svarede han.

»Det holder jeg ikke af!« sagde Fruen.

Kløgtigere kunde hun vel have spurgt og talt, men om hun ikke havde spurgt og talt, som hun gjorde det, mon da vel Datteren saaledes havde heldet sig op til hendes Skulder og seet med dette næsten rørende Smil?

Og Hr. *Alfred* talte, talte om Italiens Farvepragt, de blaanende Bjerge, det blaa Middelhav, Sydens Blaa, en Deilighed, som man i Norden kun fandt overtruffen i den nordiske Qvindes blaae Øine. Og det blev her sagt med Hentydning, men hun som skulde forstaae det, hun lod sig ikke mærke med at hun forstod det; og det var jo nu ogsaa deiligt!

»Italien!« sukkede Nogle, »reise!« sukkede Andre. »Deilig! deilig!«

»Ja, naar jeg nu vinder de halvtredsindstyve Tusind Rigsdaler i Lotteriet,« sagde Enkefruen, »saa reise vi! jeg og min Datter, og De, Hr. *Alfred*! skal føre os an! vi reise alle Tre! og et Par andre gode Venner med!« og saa nikkede hun fornøieligt til dem Allesammen, Enhver havde Lov at troe, det er mig der skal med. »Til Italien ville vi! men vi ville ikke hvor der er Røvere, vi blive i *Rom* og paa de store Landeveie, hvor man er sikker!«

Og Datteren drog et lille Suk; hvormeget kan der ikke ligge

*
- 164

i et lille Suk, eller lægges deri; den unge Mand lagde Meget deri; de to blaae Øine, denne Aften belyste for ham, skjulte Skatte, Aandens og Hjertets Skatte, rige, som alle *Roms* Herligheder, og da han forlod Selskabet, - ja saa var han væk, - væk i Frøkenen.

Enkefruens Huus blev af alle Huse det, Hr. *Alfred*, Billedhuggeren, besøgte; man indsaae, at det ikke kunde være for Moderens Skyld, uagtet han og hun altid vare de Talende, det maatte være for Datterens Skyld han kom. *Kala* blev hun kaldt, hun hed *Karen Malene*, de to Navne vare trukne sammen til det ene Navn *Kala*; deilig var hun, men lidt dvask, sagde Een og Anden; hun laae gjerne lidt længe om Morgenen.

»Det er hun vant til fra sin Barndom!« sagde Moderen, »hun har altid været en Venus-Unge, og de blive saa let trætte. Hun ligger lidt længe, men deraf har hun sine klare Øine!«

Hvilken Magt var der ikke i disse klare Øine! disse havblaae Vande; det stille Vand med den dybe Grund, det fornam den unge Mand, han sad fast paa den dybe Grund. - Han talte og fortalte, og *Mama* spurgte altid lige levende, freidigt og flot, som ved første Møde.

Det var en Fornøielse at høre Hr. *Alfred* fortælle; han fortalte om *Neapel*, om Vandringerne paa Vesuv og fremviste dertil i farvede Billeder flere af Eruptionerne. Og Enkefruen havde aldrig før hørt om det eller faaet det i Overveielse.

»Bevar os!« sagde hun, »det er da et ildspruddendes Bjerg! kan der Ingen komme til Skade ved det?«

»Hele Byer ere gaaede tilgrunde!« svarede han, »*Pompeji* og *Herculanum*!«

»Men de ulykkelige Mennesker! og alt Det har De selv seet!«

»Nei, ingen af de Udbrud, jeg her har i Billeder, men jeg skal vise Dem i en Tegning af mig selv, hvorledes Udbruddet var da jeg saae det!«

Og han tog frem en Skizze gjort med Blyant, og Mama, der sad opfyldt i Beskuelsen af de stærkt colorede Billeder, saae paa den blege Blyants-Skizze og udbrød i Overraskelse:

»De har seet det sprudde hvidt!«

Det blev et Øieblik sort i Hr. *Alfreds* Høiagtelse for Mama, men snart, i *Kalas* Belysning, forstod han, at hendes Moder ikke havde Farvesands, det var det Hele, hun havde det Bedste, det Skjønneste, hun havde *Kala*.

*
- 165

Og med *Kala* blev *Alfred* forlovet, det var saa rimeligt; og Forlovelsen stod i Byens Avis. Mama fik sig tredive Exemplarer af den, for at klippe det Stykke ud og lægge i Breve til Venner og Bekjendte. Og de Forlovede vare lykkelige og Svigermama med, hun var ligesom kommen i Familie med Thorvaldsen.

»De er dog hans Fortsættelse!« sagde hun.

Og *Alfred* syntes at hun sagde noget Aandrigt. *Kala* sagde ikke Noget, men hendes Øine lyste, Smilet sad om Munden, hver Bevægelse var deilig; og deilig var hun, det kan ikke siges for tidt.

Alfred formede *Kalas* og Svigermamas Buste; de sade for ham og saae, hvorledes han med Fingeren glattede og bøiede det bløde Leer.

»Det er nu for vor Skyld,« sagde Svigermama, »at De selv gjør det simple Arbeide, og ikke lader Deres Karl klatte det sammen!«

»Det er just nødvendigt at jeg former det i Leret!« sagde han.

»Ja De er nu altid saa overordenlig galant!« sagde Mama, og *Kala* trykkede stille hans Haand, som Leret sad paa.

Og han udviklede for dem begge To Naturens Herlighed i det Skabte, hvorledes det Levende stod over det Døde, Planten over Mineraliet, Dyret over Planten, Mennesket over Dyret; hvorledes Aand og Skjønhed aabenbarede sig gjennem Formen og at Billedhuggeren gav den jordiske Skikkelse af det Herligste i dets Aabenbarelse.

Kala stod taus, vuggende hans udtalte Tanke, Svigermama tilstod:

»Det er svært at følge med! men jeg gaaer langsomt efter med Tankerne, og de surre ved det, men jeg har fast!«

Og Deiligheden havde ham fast, den fyldte ham, betog og beherskede ham. Deiligheden lyste ud af hele *Kalas* Skikkelse, ud af hendes Blik, fra Mundvigerne, fra selv Fingrenes Bevægelse, det udtalte *Alfred* og han, Billedhuggeren, forstod sig paa det, han talte kun om hende, tænkte kun paa hende, de To blev Eet, og saaledes talte hun ogsaa meget, for han talte særdeles meget.

*
- 166

Det var *Forlovelsesdagene, nu kom Brylluppet med Brudepiger og Brudegaver, og de bleve nævnte i Brudetalen.

Svigermama havde i Brudehuset stillet op for Bordenden Thorvaldsens Buste med Slobrok om, han skulde være Gjest, det var hendes Idee; der blev sjunget Viser og der blev drukket Skaaler, det var et fornøieligt Bryllup, et deiligt Par: »Pygmalion fik sin Galathea«, stod der i en af Sangene: »Det er nu saadan Mythologie!« sagde Svigermama.

Dagen derpaa reiste det unge Par til Kjøbenhavn for der at boe og bygge, Svigermama fulgte med for at tage sig af det Grove! sagde hun, det vil sige styre Huusvæsenet. *Kala* skulde sidde i Dukkeskab! Alt var Nyt, blankt og deiligt! der sad de alle Tre, - og *Alfred*, ja, for at bruge et Ordsprog, der belyser hvorledes han sad, han sad som en Bisp i en Gaaserede.

Formens Trolddom havde daaret ham, han havde seet paa Foderalet og ikke paa hvad der stak i

Foderalet og det er Uheld, meget Uheld i Ægttestanden; gaaer Foderalet op i Liimningerne og Glimmerguld det falder af, saa fortryder man Handelen. I stort Selskab er det høist ubehageligt at mærke, at man har mistet begge sine Seleknapper og vide, at man ikke kan stole paa sit Spænde, for man har intet Spænde, men endnu værre er det i stort Selskab at fornemme, at Kone og Svigermama tale dumt og da, ikke at kunne stole paa selv at faae et vittigt Indfald der bortveierer Dumheden.

Saa tidt sad det unge Ægtepar Haand i Haand, og han talte og hun dryppede et Ord, samme Melodie, samme to, tre Klokketoner. Det var en Aandsluftning, naar *Sophie*, een af Veninderne, kom.

Sophie var meget lidt kjøn; ja hun var uden Skavank, lidt skjev var hun rigtignok, sagde *Kala*, men det var visseligt ikke mere, end *kun Veninder kunne see det; hun var en meget fornuftig Pige, dog det faldt hende ikke ind at hun her kunde blive farlig. Hun var en forfriskende Luftning i Dukkeskabet, og frisk Luftning trængte man til, det indsaae de Allesammen; luftes maatte der og saa kom de ud at luftes, Svigermama og det unge Ægtepar reiste til Italien.

»Gud skee Lov vi ere hjemme i vort Eget igjen!« sagde
* - 167

Moder og Datter, da de Aaret efter med *Alfred*, alle Tre, kom tilbage.

»Det er ingen Fornøielse at reise!« sagde Svigermama; »det er egenligt kjedeligt! undskyld at jeg siger det. Jeg kjedede mig, uagtet jeg havde mine Børn med, og det er dyrt, meget dyrt at reise! Alle de Gallerier man skal see! Alt det man skal løbe efter! man kan jo ikke være Andet bekjendt, naar man kommer hjem og bliver spurgt ud! og saa maa man dog høre at det er det Deiligste, det man fik glemt at see. Mig kjedede i Længden disse evige Madonnaer, man bliver selv bare Madonna!«

»Og den Mad man faaer!« sagde *Kala*.

»Ikke en ærlig Kjødssuppe!« sagde Mama. »Det er Daarligdom med deres Madlavning!«

Og *Kala* var bleven fatigueret af Reisen, vedvarende fatigueret, det var det Værste. *Sophie* kom der i Huset, og Gavn gjorde hun.

Det maatte man erkjende, sagde Svigermama, at *Sophie* forstod sig paa Huusvæsen og Kunstvæsen og Alt hvad hun efter sin Formue ikke havde Raad til, og saa var hun dertil meget agtbar, inderlig trofast; det viste hun ret, da *Kala* laae syg og tabte sig.

Hvor Foderalet er det Hele, der maa Foderalet holde ud, ellers er det forbi med Foderalet - og det var forbi med Foderalet, - *Kala* døde.

»Hun var deilig!« sagde Moderen, »hun var rigtignok noget Andet end Antikkerne, de ere saa rambonerede! *Kala* var heel og det skal en Skjønhed være!«

Alfred græd og Moderen græd og de gik begge i sorte Klæder, Mama klædte Sort især, og hun gik længst i Sort, bar længst Sorg, og hun fik den Sorg til, at *Alfred* giftede sig igjen, tog *Sophie*, der ikke havde Udvortes.

»Han er gaaet til Yderligheder!« sagde Svigermama, »gaaet fra det Deiligste til det Grimmeste, han har kunnet glemme sin første Kone. Der er ikke Udholdenhed hos Mandfolk! min Mand var anderledes! han døde ogsaa før jeg!«

»Pygmalion fik sin Galathea!« sagde *Alfred*, »ja det stod i Brudevisen; jeg havde ogsaa virkelig forelsket mig i den deilige Statue, der fik Liv i mine Arme! men den beslægtede Sjæl, som Himlen sender os, en af dens Engle, der kan føle med os, tænke med os, løfte os, hvor vi bøies, har jeg nu først fundet
* - 168

og vundet. Du kom, *Sophie*! ikke i Form-Skjønhed, i Straaleglands, - men god nok, mere smuk, end det behøves! Hovedsagen er Hovedsagen! Du kom og lærte Billedhuggeren, at hans Værk kun er Leer, Støv, kun et Aftryk i dette af den indre Kjærne, den vi skulle søge. Stakkels *Kala*! vort Jordliv var som et Reiseliv! deroppe, hvor man samles i Sympathie, ere vi hinanden maaskee halv fremmede!«

»Det var ikke kjærligt sagt,« sagde *Sophie*, »det var ikke christeligt! hist oppe, hvor der ikke skal tages tilægte, men, som Du siger, Sjælene mødes ved Sympathie, der, hvor alt Herligt udfolder og løfter sig, vil hendes Sjæl maaskee klinge i saa fuldelig Kraft, at den overklinger min, og Du - Du vil da igjen udbryde i dit første Forelskelses-Udbrud: Deilig, deilig!«

En Historie fra Klitterne.

Det er en Historie fra de jyske Klitter, men den begynder ikke derovre, nei langt borte, Syd paa, i *Spanien*; Havet er Farvei mellem Landene; tænk Dig derhen, til *Spanien*! der er varmt og der er deilig; der voxe de ildrøde Granatblomster mellem de mørke Laurbærtræer; fra Bjergene vifter en forfriskende Vind ned over Orangehaverne og de prægtige mauriske Haller med de gyldne Kupler og de farvede Vægge; gjennem Gaderne drage Børn i Procession med Lys og vaiende Faner, og over dem, saa høi og klar, løfter Himlen sig med funklende Stjerner; Sang og Castagnetter klinge, Knøse og Piger svinge sig i Dands under de blomstrende Akasietræer, mens Tiggeren sidder paa den hugne Marmorsteen og qvæger sig med den saftige Vandmelon, døser Livet hen; det er som en deilig Drøm det Hele, og give sig hen i den, - ja, det gjorde saa ganske to unge, nygifte Folk, og dem var ogsaa her givet alle Jordens Goder: Sundhed, godt Humeur, Rigdom og Hæder.

»Vi ere saa lykkelige som Nogen kunne være det!« sagde de i Hjertets fulde Overbeviisning; dog et Trin endnu høiere i Lykke kunde de løftes, og det vilde være skeet, naar Gud forundte dem et Barn, en Søn, der lignede dem paa Legeme og Sjæl.

Det lykkelige Barn vilde blive hilset med Jubel, finde den høieste Omhu og Kjærlighed, al den Velvære, som Rigdom og formaaende Slægt kan skabe.

Som en Fest glede Dagene hen, for dem.
* * * * *
- - - - - 170

»Livet er en Kjærligheds Naadegave, næsten ufattelig stor!« sagde Hustruen, »og denne Lyksaligheds Fylde skal i det andet Liv kunne voxe og det frem i en Evighed! - jeg rummer ikke denne Tanke!«

»Og den er visselig ogsaa et Overmod af Menneskene!« sagde Manden. »Det er i Grunden en forfærdelig Stolthed at troe man skal leve evig - blive som Gud! det var jo ogsaa Slangens Ord, og den var Løgnens Herre.«

»Du tvivler dog ikke om et Liv efter dette?« spurgte den unge Hustru, og det var som foer første Gang en Skygge gjennem deres solbelyste Tankerige.

»Troen lover det, Præsterne sige det!« sagde den unge Mand, »men just i al min Lykke føler og erkjender jeg, at det er en Stolthed, en Overmods-Tanke at forlange et andet Liv efter dette, en fortsat Lyksalighed, - er ikke her i denne Tilværelse givet os saa Meget, at vi kunne og bør være tilfredse!«

»Ja os blev der givet det!« sagde den unge Kone, »men hvormange Tusinder blev ikke dette Liv en tung Prøvelse; hvor Mange ere ikke ligesom kastede ind i Verden til Armod, Skjændsel, Sygdom og Ulykke; nei, var der ikke et Liv efter dette, da var Alt paa denne Jord for ulige fordeelt; da var Gud ikke den Retfærdige!«

»Tiggeren dernede har Glæder, for ham ligesaa store, som Kongen har dem i sit rige Slot!« sagde den unge Mand, »og troer Du ikke, at Arbeids-Dyret, som prygles, sulter og slæber sig ihjel, har Fornemmelse af sine tunge Levedage? Det kunde da ogsaa forlange et andet Liv, kalde det en Uret, at det ikke blev stillet i en høiere Række af Skabningen!«

»I Himmeriges Rige ere mange Værelser, har Christus sagt!« svarede den unge Kone, »Himmeriges Rige er det Uendelige, som Guds Kjærlighed er det! - ogsaa Dyret er en Skabning, og intet Liv troer jeg vil fortages, men vinde al den Lyksalighed, det kan modtage og som er det nok!«

»Men mig er nu denne Verden nok!« sagde Manden, og slyngede sine Arme om sin deilige, elskelige Hustru, røg sin Cigaretto paa den aabne Altan, hvor den svale Luft var fyldt med Duften af Oranger og Nelliker; Musik og Castagnetter klang nede fra Gaden, Stjernerne blinkede ovenfra, og to Øine fulde af Kjærlighed, hans Hustrus Øine, saae paa ham med Kjærlighedens evige Liv.

»Et saadant Minut,« sagde han, »er det vel værdt at fødes
*
- 171

for, fornemme og - forsvinde!« han smilede, Hustruen løftede Haanden mildt bebreidende - og Skyen var igjen borte, de var altfor lykkelige.

Og Alt syntes at føie sig for dem til at skride frem i Hæder, Glæde og Velvære, der kom en Omvexling, men kun i Sted, ikke i Det at nyde og ret at vinde Livets Glæde og Lyst. Den unge Mand blev af sin Konge

sendt som Gesandt til det keiserlige Hof i Rusland, det var en Hæderspost, hans Fødsel og Kundskaber gav ham Ret dertil; stor Formue havde han, hans unge Kone havde bragt ham een ikke ringere, hun var Datter af den rigeste, meest anseete Kjøbmand. Et af dennes største og bedste Skibe skulde i dette Aar just gaae til *Stockholm*, det skulde føre de kjære Børn, Datter og Svigersøn, til *Petersborg*, og der blev kongeligt indrettet ombord; bløde Tæpper for Fødderne, Silke og Herlighed rundt om.

Der er en gammel Kæmpeviser, som nok alle Danske kjender: den kaldes »*Kongens Søn af Englande*« han ogsaa seiler paa saa kosteligt et Skib, dets Anker er indlagt med det røde Guld og hvert Toug med Silketvinde, det Skib maatte man tænke paa ved at see det fra *Spanien*, her var samme Pragt, samme Afskedstanke:

»Gud lade os alle med Glæde findes!«

Og Vinden blæste hurtig ud fra den spanske Kyst, Afskeden blev kun kort; i faa Uger maatte de kunne naae Maalet for deres Reise; men da de var vel ude, lagde Vinden sig, Havet blev blankt og stille, Vandet lyste, Himlens Stjerner lyste, det var som Festaftener i den rige Kahyt.

Tilslidst ønskede man dog det vilde luften op, blæse en god Medbør, men den blæste ikke, løftede sig Vinden, da var den altid imod, saaledes gik Uger, ja hele to Maaneder, først da blev Vinden heldig, den blæste Sydvest, de vare midt ude mellem *Skotland* og *Jylland*, og Vinden tog til, ret ligesom i den gamle Vise om »*Kongens Søn af Englande*.«

»Da blæste der Veir og mørken Sky,
De vidste dennem hverken Land eller Ly,
Saa kasted' de ud deres Anker huld,
Men Børen blæser dennem Vesten ind for Danmark.«

*
- 172

Det er nu mange Tider siden. Kong *Christian den Syvende* sad paa den danske Throne og var da en ung Mand; Meget er skeet efter den Tid, Meget omskiftet og forandret; Sø og Mose ere blevne frodig Eng, Hede bleven dyrket Land, og i Læ af Vestjydens Huus voxer Æbletræer og Roser, men de maae søges op, thi de krybe i Læ for de skarpe Vestenvinde. Man kan derovre ret tænke sig tilbage i Tiden, længere end til *Christian den Syvendes* Regjering; som dengang, i *Jylland*, saaledes endnu, strækker sig milevidt den brune Hede med sine Kæmpegrave, sine Luftsyrer, sine krydsende knoldede og sanddybe Veie; Vester paa, hvor store Aaløb falde i Fjordene, breder sig Eng og Mose begrændset af høie, Klitter, der, Hig en Alperække med savformede Toppe, løfte sig mod Havet, de afbrydes kun af høie Leerskrenter, dem Søen Aar for Aar bider Kæmpe-Mundfulde af, saa at Brinker og Høider styrte som rystede ved Jordskjælv. Saaledes seer der ud i Dag den Dag, saaledes var der for de mange Aaringer tilbage, da de to Lykkelige seilede derude paa det rige Skib.

Det var sidst i September, det var Søndag og Solskins Veir, Kirkeklokkernes Lyd naaede hinanden langs Nissumfjord, Kirkerne der staae som hugne Kampesteen, hver af dem er et Stykke Fjeld; Vesterhavet kunde rulle over dem og de skulde staae; paa de fleste mangle Taarnet, Klokkerne hænge da frit ude mellem to Bjælker. Kirketjenesten var endt, Menigheden kom fra Gudshuus ud paa Kirkegaarden, hvor dengang som endnu ikke fandtes eller findes Træ eller Busk, ikke en plantet Blomst eller en Krands lagt paa Graven; knoldede Høider vise, hvor de Døde ere jordede, et skarpt Græs, pidsket af Vinden, voxer over den hele Kirkegaard; en enkelt Grav har maaskee et Monument, det vil sige en hensmaldret Træbul, tilhugget i Liigkisteform; Træstykket er hentet fra Vestegnens Skov: det vilde Hav, der voxer for Kystboen de tilhugne Bjælker, Planker og Træer, som Brændingen kjører i Land. Vinden og Havgusen forvittrer snart det henlagte Træestykke; en saadan Stump laae her paa en Barnegrav, og hen til den gik en af Konerne som kom fra Kirken; hun stod stille, saa paa det halvopløste Træestykke, lidt efter traadte hendes Mand til; de talte ikke et Ord, han tog hende ved Haanden og de gik fra Graven ud paa den brune Hede, over Moseland og hen imod Klitterne; længe gik de tause.

*
- 173

»Det var en god Prædiken, idag!« sagde Manden, »havde man ikke vor Herre, saa havde man Ingenting!«

»Ja,« svarede Konen, »han glæder og han bedrøver! det har han Ret til! - Som imorgen havde vor lille Dreng været fem Aar, havde vi maattet beholde ham.«

»Der kommer ikke Noget ud af, at Du sørger!« sagde Manden. »Han er sluppen godt fra det! han er jo, hvor vi maae bede om at komme!«

Og saa talte de ikke mere og gik hen imod deres Huus mellem Klitterne; pludselig, fra en af disse, hvor ikke Marehalmen holdt Sandet, løftede sig ligesom en stærk Røg, det var et Vindstød, der borede sig ind i Klitten og hvirvlede i Veiret de fine Sanddele; der kom endnu et Vindkast, saa alle de mellem Snore

ophængte udspændte Fisk slog mod Husets Muur og Alt var igjen stille; Solen brændte varmt.

Mand og Kone gik ind i Huset og var snart af Søndagsklæderne, skyndte sig saa over Klitterne, der stode som uhyre Bølger af Sand pludseligt standsede i deres Bevægelse; *Klittag og Marehalmens blaagrønne skarpe Straa gav nogen Farvevexel mod det hvide Sand. Et Par Naboer kom til, de hjalp hinanden med at faae Baadene høiere op i Sandet, Vinden blev stærkere, den var bidende kold, og da de gik tilbage over Klitterne, fygede Sand og skarpe Smaastene dem i Ansigtet; Bølgerne løftede hvide Toppe, og Blæsten klippede den øverste Kam af saa det sprøitede efter.

Det blev Aften, der lød en svulmende Susen i Luften, hylende, klagende, som en Hærskare af fortvivlende Aander, den overdøvede Havets Rullen, uagtet Fiskerhuset laae det saa nær. Sandet fygede paa Ruderne og imellem kom et Kast som skulde Huset rystes i sin Grund. Det var mørkt, dog mod Midnat vilde Maanen komme op.

Luften klaredes, men Stormen foer i al sin Vælde hen over det dybe, sortladne Hav. Fiskerfolkene havde allerede forlænge siden lagt sig tilsengs, men det var ikke at tænke paa i det Guds Veir at lukke et Øie; da bankede det paa Vinduet, Døren aabnedes og der blev sagt:

»Der staaer et stort Fartøi fast paa den yderste Revle!« i eet Spring vare Fiskerfolkene ude af Sengen og i Klæderne.

Maanen var kommen frem, det lysnede nok til at see, havde man kunnet holde Øinene aabne for Sandflugt, det var en Vind,

*
- 174

saa man kunde lægge sig mod den og kun med stor Besvær, krybende mellem Vindkastene, kom man over Klitterne, og her fløi som Svaneduun i Luften den salte Fraade og Skum op fra Havet, der som et rullende kogende Fald væltede mod Kysten. Man maatte rigtignok have et øvet Øie til strax at finde Fartøiet derude; en prægtig Tomaster var det; den løftedes netop nu over Revlen, tre, fire Kabellængder udenfor den sædvanlige Havstok, den drev mod Land, stødte paa den anden Revle og stod fast. Umuligt var det at bringe Hjelp, Søen var for voldsom, den slog mod Fartøiet og hen over det. Man troede at høre Nødskrigene, Dødsangestens Raab, man saae den travle, hjælpeløse Virksomhed. Nu kom en Sø, der, som et knusende Fjeldstykke, faldt paa Bugsprødet og dette var borte, Agterenden løftede sig høit over Vandet. To Mennesker sprang med hinanden i Søen, de forsvandt - et Nu - og en af de største Bølger, der rullede op mod Klitterne, kastede et Legeme ind paa Stranden - en Qvinde var det, et Liig maatte de troe; et Par af Fruentimmerne tumlede med hende og troede at bemærke Liv, hun blev bragt over Klitterne til Fiskerhuset. Hvor var hun smuk og fiin, vistnok en fornem Dame.

De lagde hende i den fattige Seng; der var ikke Linned-Trevl i den, der var et Uld-Lagen at svøbe sig i, og det var godt varmt.

Tillive kom hun, men i Feber, hun vidste slet ikke hvad der var skeet eller hvor hun var og det var jo ogsaa godt, thi Alt hvad hende kjærte var, laae paa Havsens Bund, det gik dem derude, som Kæmpevisen har sjunget om »Kongens Søn af England«:

»Det var stor Ynk at see derpaa,
Det Skib sloges alt i Stykker smaa.«

Vragstumper og Spaaner skyllede i Land, hun var den eneste Levende af dem Alle. Endnu foer Vinden hylende hen over Kysten, nogle Øieblik havde hun Ro, men snart kom Smerter og Skrig, hun slog sine to deilige Øine op, sagde nogle Ord, men Ingen her kunde forstaae det.

Og da, for Alt hvad hun havde lidt og stridt, holdt hun i sine Arme et nyfødt Barn; det skulde have hvilet paa Pragtseng, med Silkegardiner, i det rige Huus! det skulde med Jubel

*
- 175

have været hilset til et Liv rigt paa alle Jordens Goder, og nu havde Vor Herre ladet det fødes i den fattige Vraa! ikke engang et Kys fik det af sin Moder.

Fiskerkonen lagde Barnet op til dets Moders Bryst, og det laae ved et Hjerte, som ikke længer slog, hun var død. Det Barn, som Rigdom og Lykke skulde have opammet, var kastet ind i Verden, kastet af Søen ind i Klitterne, for at prøve den Fattiges Lod og tunge Dage.

Og altid kommer os her i Sind den gamle Sang:

»Den Kongens Søn hannem randt Taare paa Kind,
Christ bedr't, jeg kom for Bovbjerg ind!
Jeg er nu kommen saa ilde at holde!

Men var jeg kommen i Herr *Bugges* Lehn,
Da havde mig røvet hverken Ridder eller Svend!«

Lidt Syd for *Nisumfjord*, paa den Strand Hr. *Bugge* engang havde kaldt sin, var Skibet strandet; de haarde, umenneskelige Tider, da Vestkystens Beboere øvede Ondt, som man siger, mod den Strandede, var længst forbi, Kjærlighed og Hjertelag, Opoffrelse for de Skibbrudne fandtes der som den i vor Tid lyser frem i de ædleste Træk; den døende Moder og det elendige Barn vilde have mødt Omhu og Pleie, hvorhen »Børen havde blæst«, men intetsteds inderligere, end hos den fattige Fiskerkone, som endnu igaar stod med tungt Hjerte ved Graven, der gjemte hendes Barn, der i Dag vilde have fyldt sit femte Aar, om Gud havde forundt det at leve.

Ingen vidste, hvem den fremmede, døde Qvinde var, eller hvorfra hun kom. Skibets Stumper og Spaaner mælede ikke derom.

I *Spanien*, i det rige Huus, indtraf aldrig Brev eller Budskab om Datter eller Svigersøn; de vare ikke komne til deres Bestemmelsessted, stærke Storme havde raset i de sidste Uger; man ventede i Maaneder. - »Total forliist; Alle omkomne!« det vidste de.

Men ved *Huusby-Klitter*, i Fiskerens Huus, havde de nu en lille Purk.

Hvor Gud beskærer Føden for To, finder den Tredie vel ogsaa Lidt til et Maaltid; og nær ved Havet er nok en Ret Fisk for sulten Mund. *Jørgen* blev den Lille kaldt.

*
- 176

»Han er vist et Jødebarn!« sagde man, »han seer saa sort ud!« »Han kan ogsaa være en Italiener eller Spanier!« sagde Præsten. Alle de tre Folkefærd syntes Fiskerkonen kom ud paa Eet og trøstede sig med, at Barnet var christent døbt. Drengen trivedes, det adelige Blod holdt Varme og fik Kræfter ved den fattige Kost, voxte til i det ringe Huus; det danske Tungemaal blev hans Tungemaal, som Vestjyden taler det. Granatkjærnen fra Spaniens Jordsmon blev Marehalmens Plante paa Jyllands Vestkyst, dertil kan et Menneske drive det! til dette Hjem klamrede han sig med sit Livs aarlange Rødder. Sult og Kulde, Fattigmands Trang og Nød skulde han prøve, men ogsaa Fattigmands Glæde.

Barndomstiden for Enhver har sine Lyshøider, der siden straale gennem hele Livet. Hvor fuldt op havde ikke han til Lyst og Leg; hele Strandbredden, milevidt, laae med Legetøj: et Mosaik af Rullesteen, røde som Koraller, gule som Rav, og hvide, rundede som var det Fugleæg; alle Farver, og alle slebne og glattede af Havet. Selv det udtørrede Fiskeskelet, de i Vinden tørrede Vandplanter, Tangen skinnende hvid, lang og smal som Bændler, flagrende mellem Stenene; Alt var til Leg og Lyst for Øiet og for Tanken; og Drengen var et opvakt Barn, mange og store Evner laae gjemte i ham. Hvor kunde han huske Historier og Viser han fik at høre, og fingernem var han! af Stene og Skaller satte han hele Fartøier sammen og Billeder, man kunde pynte Stuen med; han kunde underlig snitte sine Tanker ud i en Pind, sagde hans Pleiemoder, og Drengen var dog endnu lille! deilig klang hans Røst, Melodier gik ham strax over Tungen. Der vare mange Strænge spændte i det Bryst, de kunde have klinget ud i Verden, var han bleven stillet andetsteds, end i Fiskerhuset ved Vesterhavet.

En Dag strandede her et Skib, der drev i Land en Kasse med sjældne Blomstersvibler; nogle tog man og puttede i Gryden, man troede, at de vare til at spise, andre laae og raadnede i Sandet, de kom ikke til deres Bestemmelse at udfolde den Farvepragt, den Herlighed, der laae i dem - vilde det gaae *Jørgen* bedre? Blomsterløgene var det snart forbi med, han havde Aaringer endnu at prøve.

Det faldt aldrig ham eller nogen af de Andre derovre ind, hvor eensom og eensformigt Dagen gik, der var fuldt op at gjøre, at høre og see. Havet selv var en stor Lærebog, hver Dag

*
- 177

frembød den et nyt Blad, Havblik, Døning, Kuling og Storm; Strandinger vare Glandspunkterne; Kirkegangen stod som Festbesøg, dog af Besøg var eet hjemme i Fiskerhuset særligt kjærkommen, det gjentoges to Gange om Aaret, det var Besøget af Morbroder, Aalebonden fra *Fjaltring* oppe nær *Bovbjerg*; han kom med rødmalet Vogn, fyldt med Aal, Vognen var lukket til som en Kiste og bemalet med blaae og hvide Tulipaner; blev trukken af to blakkede Stude og *Jørgen* fik Lov at kjøre dem.

Aalebonden var det gode Hoved, den muntre Gjest, en Bimpel førte han med sig fuld af Brændeviin, Enhver fik en Snaps af den, eller en Kaffekop fuld, dersom det skortede paa Glas, selv *Jørgen*, i hvor lille han var, blev given et godt Fingerbøl fuldt, det var for at holde paa den fede Aal, sagde Aalebonden og fortalte saa altid den samme Historie og naar man loe af den, fortalte han den strax om igjen for de samme Folk; det gjøre alle snaksomme Personer, og da *Jørgen* i hele sin Opvæst og ind i Manddoms Aar tog Anvendelse og Talemaade af den Historie, saa maae vi vel høre den.

»Ude i Aaen gik Aalene og *Aalemøder* sagde til sine Døttre, da de bade om at maatte gaae alene et lille Løb op ad Aaen: »Gaae ikke forlangt! let kommer den fæle Aalestanger og tager Eder Allesammen!« - men

de gik forlangt og af otte Døttre kom kun tre hjem igjen til Aalemoder; og de jamrede: »»vi vare bare gaaede lidt udenfor Døren, saa kom den fæle Aalestanger og stak vore fem Søstre ihjel!«« - »»De komme nok igjen!«« sagde Aalemoder. »»Nei!«« sagde Døttrene, »»for han flaaede dem, skar dem i Stykker og stegte dem.«« - »»De komme nok igjen!«« sagde Aalemoder. »»Ja, men han aad dem!«« - »»De komme nok igjen!«« sagde Aalemoder. »»Men saa drak han Brændeviin ovenpaa!«« sagde Døttrene. »»Au, au! da komme de aldrig igjen!«« hylede Aalemoder. »»Brændevinet begraver Aalen!««

»Og derfor skal man altid drikke sin Brændeviins-Snaps til den Eet!« sagde Aalebonden.

Og denne Historie blev Flittergulds-Traaden, Humeurets Traad i *Jørgens* Liv. Ogsaa han vilde gjerne udenfor Døren, »lidt op ad Aaen«, det vil sige med Fartøi ud i Verden, og Moder sagde som Aalemoder, »der ere mange slemme Mennesker, Aalestangere!« men lidt udenfor Klitterne, bare lidt ind i Heden, maatte han dog; og det skulde han komme. Fire

* - 178

fornøielige Dage, de lyseste i hele hans Barndoms Liv, oprullede; al Jyllands Deilighed, Hjemmets Glæde og Solskin laae i disse; han skulde til Gilde - Begravelses-Gilde var det rigtignok.

En velhavende Slægtning af Fiskerfamilien var død; Gaarden laae ind i Landet, »Øster paa, en Streg mod Nord«, som det hed. Fader og Moder skulde derover og *Jørgen* med. Fra Klitterne over Hede og Moseland kom de til den grønne Eng, hvor Skjærumaa skar sig Vei, Aaen med de mange Aal, hvor Aalemoder boede med sine Døttre, dem, de slemme Mennesker stangede og skar i Stykker; dog bedre havde nok Menneskene tidt ikke handlet mod deres Medmennesker; ogsaa Hr. Ridder *Bugge*, som nævnedes i den gamle Vise, blev myrdet af onde Mennesker, og i hvor god han selv kaldes, vilde han jo dog have slaaet ihjel Bygmesteren, der reiste ham Slot med Taarn og tykke Mure, netop der, hvor *Jørgen* med sine Pleieforældre stod, hvor *Skjærumaa* falder i Nissumfjord. Voldbakken var endnu at see, de røde Muurbrokker rundt om. Her havde Ridder *Bugge*, da Bygmesteren var afreist, sagt til sin Svend, »gak efter ham og siig: Mester, Taarnet holder! vender han sig, saa slaaer Du ham ihjel og tager Pengene, han fik af mig, men vender han sig ikke, da lad ham drage i Fred;« og Svenden adlød, og Bygmesteren svarede: »ikke holder Taarnet, men en Gang vil der komme Vester fra en Mand i en blaa Kappe, han vil faae det til at helde!« og det skete hundred Aar derefter, da brød Vesterhavet ind og Taarnet faldt, men Gaardens Eier, *Prebjørn Gyldenstjerne*, byggede sig høiere oppe, hvor Engen slipper, en ny Gaard, og den staaer endnu, og det er *Nørre-Vostorg*.

Der forbi skulde *Jørgen* med sine Pleieforældre, hvert Sted herovre havde man fortalt ham om i de lange Vinteraftener, nu saae han Gaarden med dens dobbelte Grave, Træer og Buske, Volden, overgroet med Bregner, løftede sig derinde! men deiligst var de høie Lindetræer, de naaede lige op til Tagryggen og fyldte Luften med den sødste Duft. Mod Nordvest, i Hjørnet af Haven, stod en stor Busk med Blomster som var det Vintersnee i det Sommergrønne; det var en Hyldebusk, den første, *Jørgen* havde seet saaledes blomstre; den og Lindetræerne blev gennem alle Aaringer i Minde, Danmarks Duft og Deilighed, som Barnesjælen »gjemte for den gamle Mand!«

Reisen gik strax videre og mere beqvem, thi netop ud for

* - 179

Nørre-Vosborg, hvor Hylden stod i Blomster, kom han op at age, de mødte andre Gjester, der skulde til Begravelsesfesten, og med disse kom de til Vogns, rigtignok maatte de alle Tre sidde bag i, paa en lille Trækiste med Jernbeslag, men det var dog bedre, end at gaae, meente de. Kjørselen gik hen over den knoldede Hede; Studene, som trak, standsede imellem, hvor der kom en frisk Græsplet mellem Lyngen, Solen skinnede varmt, og underligt var det at see langt ude, en Røg, der bølgede, og dog var den klarere end Luften, man saae igjennem den, det var som Lysstraalerne rullede og dandsede hen over Heden.

»Det er Lokemanden, som driver sin Faarehjord,« sagde de og det var nok sagt for *Jørgen*, han syntes, at kjøre lige ind i Eventyrenes Land og var dog i Virkeligheden. Hvor var her stille!

Udstrakt og stor laae Heden, men som et heelt kosteligt Teppe; Lyngen stod i Blomster, de cypresgrønne Enebærbuske og friske Egeskud kom som Bouquetter frem i Hedens Lyng; her var saa indbydende til at boltre sig, var kun ikke de mange giftige Hugorme! om dem talte man og om de mange Ulve, her havde været, hvorfor ogsaa Herredet kaldtes Ulvborg Herred. Den Gamle, som kjørte, fortalte fra sin Faders Tid, hvorledes herude Hestene tidt havde stridt en haard Strid med de nu udryddede vilde Dyr, og at en Morgenstund han kom herud, stod en af Hestene og traadte paa en Ulv, den havde dræbt, men Kjødet var heelt gaaet af Hestens Been.

Altfor hurtig gik Veien over den knoldede Hede og gennem det dybe Sand. De holdt ved Sørgehuset, hvor der var fuldtop af Fremmede, inde og ude; den ene Vogn stod ved den anden, Heste og Oxer gik paa den magre Græsning; store Sandklitter, ligesom hjemme ved Vesterhavet, løftede sig bag Gaarden, strakte sig vidt og bredt! hvorledes vare de komne herop, tre Mile ind i Landet og lige saa høie og mægtige som de ved Stranden? Vinden havde løftet og flyttet dem, de havde ogsaa deres Historie.

Psalmer bleve der sjungne, grædt blev der ogsaa, af et Par Gamle, ellers var Alt saa fornøieligt, syntes *Jørgen*, her var Mad og Drikke fuldt op; de deiligste fede Aal og paa dem skal man drikke Brændeviins-Snaps, »den sætter Aalen!« havde Aalebonden sagt, og de Ord kom rigtig nok her til Gjerning.

*
- 180

Jørgen var inde og *Jørgen* var ude; paa tredie Dag følte han sig hjemme her som i Fiskerhuset og paa Klitterne, hvor han havde levet alle sine tidligere Dage. Her paa Heden var rigtignok anderledes rigt, her mylrede med Lyngblomster og med Revlinger og Blaabær, de vældede frem saa store og saa søde, man kunde ordenligt mase dem ud med Foden, saa Lyngen dryppede med den røde Saft.

Hist laae en Kæmpegrav, her en anden; Røgstøtter løftede sig i den stille Luft, det var Hedebrand, sagde man, den lyste deilig ud paa Aftenen.

Nu kom den fjerde Dag og saa var Begravelses-Gildet ude - de skulde fra Landklitterne til Strandklitterne.

»Vore ere dog de rigtige!« sagde Fader, »disse have ingen Magt!«

Og der blev talt om hvorledes de vare komne her, og det var Altsammen meget forstaaeligt. Ved Stranden var fundet et Liig, Bønderne havde lagt det i Kirkegaarden, da begyndte Sandflugten, Havet brød voldsomt ind, en klog Mand i Sognet raadede til at aabne Graven og see efter, om ikke den Jordede laae og sugede paa sin Tommelfinger, thi da var det en Havmand de havde begravet, og Havet vilde bryde op for at hente ham; Graven blev aabnet, han laae og sugede paa Tommelfingeren, og saa fik de ham strax paa en Karre, to Oxer spændtes for, og som bræmsestukne fore de med ham over Hede og Mose ud i Havet, da holdt Sandflugten op, men Klitterne staae endnu. Alt det hørte og gjemte *Jørgen*, fra de lykkeligste Dage i sin Barndomstid: Dagene ved Begravelses-Gildet.

Deilig var det at komme ud, see nye Egne og nye Mennesker, og han skulde komme mere ud. Han var ikke fjorten Aar, et Barn endnu; han gik med Fartøi, kom ud at kjende hvad Verden giver; prøvede ondt Veir, haard Sø, ondt Sind og haarde Mennesker; han blev Kahytdreng! ringe Kost, kolde Nætter, Tamp og Næveslag vankede, da var der Noget i hans høiadelige spanske Blod, der kogte op, saa at vrede Ord skummede ham om Munden, men det blev nok klogest at tage dem i sig igjen, og det var en Fornemmelse som for Aalen at flaaes, skæres og lægges paa Pande.

»Jeg kommer igjen!« sagde det inden i ham. Den spanske Kyst, hans Forældres Fædreland, Byen selv hvor de havde levet i Velstand og Lykke fik han at see, men han vidste ikke om Hjemstavn og Slægtskab, Familien vidste endnu Mindre om ham.

*
- 181

Den sølle Skibsdreng fik heller ikke Lov at gaae i Land, - dog den sidste Dag Fartøiet laae her, kom han paa Landjorden; der skulde gjøres Indkjøb, og han slæbe det ombord.

Der stod *Jørgen* i usselige Klæder, de saae ud som de vare vaskede i Grøften og tørret i Skorstenen; første Gang saae han, Klitboen, en stor Stad. Hvor var dog Husene høie, Gaderne snevre, mylrende med Mennesker, nogle trængte sig her, nogle der, det var som en heel Malstrøm af Byfolk og Bønder, Munke og Soldater; der var en Skraalen, en Skrigen, en Klinge af Klokker paa Æsler og Muulæsler, Kirkeklokkerne ringede med! der lød Sang og Klang, Hamren og Banken, for hver Profession havde sit Værksted i Døren eller paa Fortoget, og saa brændte Solen saa hedt, Luften var tung, det var ligesom man var kommen ind i en Bagerovn fuld af Skarnbasser, Oldenborrer, Bier og Fluor, det summede og det surrede; *Jørgen* vidste hverken hvor han gik eller stod. Da saae han lige foran sig Domkirkens mægtige Portal, Lysene straaledede ud fra de halvdunkle Hvælvinger, og der kom en Duft af Røgelse. Selv den fattigste Tigger i Pjalter vovede sig op ad Trappen derind. Matrosen, som *Jørgen* fulgte med, lagde Veien gennem Kirken, og *Jørgen* stod i Helligdommen. Brogede Billeder straaledede fra gylden Grund. Gudsmoder med Jesubarnet stod paa Altret mellem Blomster og Lys; Præster i Høitidsklæder sang, og smukke, pyntede Chordrengs svingede Sølv-Røgelsekar; det var en Herlighed, en Pragt at see, det gennemstrømmede *Jørgens* Sjæl, overvældede ham; hans Forældres Kirke og Tro omsluttede ham og slog en Accord i hans Sjæl, saa Taarer stod ham i Øinene.

Fra Kirken gik det tiltorvs, han fik en Deel Kjøkken- og Madvarer at slæbe paa; Veien var ikke kort, træet blev han og saa hvilede han udenfor et stort, prægtigt Huus, der havde Marmorpiller, Statuer og brede Trapper; han lænede sin Byrde op til Muren der; da kom en galonere! Portner, løftede sin sølvbeslagne Stok imod ham og jog ham bort, ham - Husets Barnebarn, men det vidste Ingen der; han allermindst.

Og saa kom han ombord, blev puffet og fik haarde Ord, lidt Søvn og meget Arbeide - saa havde han prøvet det! og det skal være saa godt at døie Ondt i Ungdommen, siger man, - ja, naar Alderdommen da bliver god.

Hans Hyretid var ude, Fartøiet laae igjen ved

*
- 182

Ringkjøbingfjord, han kom iland og hjem til Huusby-Klitter, men Mo'er var død mens han havde været paa Reise.

Det blev en streng Vinter som fulgte; Sneestorme foer over Hav og Land, man kunde ikke ase sig frem. Hvor forskjelligt var det ikke dog fordeelt i denne Verden! saadan isnende Kulde og fygende Snee her, mens i Spaniens Land var brændende Solhede, ja altfor stærk, og dog, naar det en Dag her hjemme var rigtigt frostklart og *Jørgen* saae Svanerne i store Flokke flyve fra Havet, over *Nissumfjord* op mod *Nørre-Vosborg*, syntes han, at her trak man dog bedst Veiret og her var ogsaa Sommer-Deilighed! i Tankerne saae han da Heden blomstre og myldre med modne, saftige Bær; Lindetræerne og Hyldebusken ved *Nørre-Vosborg* stod i Blomster, derhen maatte han dog engang endnu.

Det lakkede mod Foraaret, Fiskeriet begyndte, *Jørgen* hjalp, han var voxet i det sidste Aar; og rask til sin Gjerning; Liv var der i ham, svømme kunde han, træde Vande, vende og boltre sig derude, tidt blev han varet at vogte sig for Makrelstimerne; de tage den bedste Svømmer, trække ham under Vandet, æde ham og saa er han væk, men det blev nu ikke *Jørgens* Lod.

Hos Naboens i Klitterne var en Dreng, *Morten*, med ham kom *Jørgen* godt ud af det og de tog begge Hyre paa et Fartøi til *Norge*, gik ogsaa til *Holland*, og der var aldrig Noget udstaaende mellem de To, men der kan jo let komme og er man lidt heftig af Naturen, saa gjør man let noget for stærke Gebærder, det gjorde *Jørgen* engang, da de ombord kom op at kjævles om Ingenting; de sad just bag Kahytssluffet og spiste af et Leerfad, de havde mellem sig, *Jørgen* holdt sin Foldekniv i Haanden, løftede den mod *Morten*, men blev i det samme kridhvid og saae fæl ud af Øinene. Og *Morten* sagde bare:

»Saa Du er af det Slags, der vil bruge Kniven!« -

Knap var det sagt, før *Jørgens* Haand igjen var nede, han talte ikke et Ord, spiste sin Mad og gik til sin Dont; da de kom fra Arbeidet, gik han hen til *Morten* og sagde: »slaa mig kun lige i Ansigtet! jeg har fortjent det! jeg har ligesom en Gryde i mig, der koger op!«

»Lad det nu være godt!« sagde *Morten*, og derpaa var de næsten dobbelt saa gode Venner; ja da de siden kom hjem i det jydsk Land ved Klitterne og fortalte om hvad der saadan var

*
- 183

passeret, blev ogsaa det nævnet; *Jørgen* kunde koge over, men han var en ærlig Gryde alligevel! »Jyde er han jo ikke! Jyde kan man ikke kalde ham!« og det var nu vittigt talt af *Morten*.

Unge og sunde vare de begge To, velvoxne og med stærke Lemmer, men *Jørgen* var den Smidigste.

Oppe i *Norge* drager Bønderfolket til Sæters og fører Qvæget paa Græsning i Hviderne, paa Jyllands Vestkyst har man inde i Klitterne opreist Hytter, tømrede af Vrag og belagte med Hedetørv og Lynglag, Sovesteder strække sig Stuen rundt, og her sove, bygge og boe i den tidlige Foraarstid Fiskerfolket, Hver har sin »Æsepige« som hun kaldes, og hendes Hverv er at sætte Mading paa Krogen, modtage Fiskerne ved Landstigningen med varmt Øl og skaffe dem Mad, naar de trætte komme tilhuse. Æsepigerne slæbe fra Baaden Fiskene, skære disse op og har Meget at gjøre.

Jørgen, hans Fader, et Par andre Fiskere og deres Æsepiger havde Huusrum sammen; *Morten* boede i det næst ved.

Nu var der en af Pigerne, *Else*, hende havde *Jørgen* kjendt fra hun var lille, de To kom meget godt ud af det, de mødtes i Sindelag i mange Ting, men vare lige modsatte at see paa, han var bruun i Skindet og hun hvid, med hørguult Haar; hendes Øine vare saa blaae som Havvandet i Solskin.

En Dag som de gik sammen og *Jørgen* holdt hende i Haanden, det inderligt og fast, sagde hun til ham: »*Jørgen*, jeg har Noget paa mit Hjerte! lad mig være Æsepige hos Dig, for Du er mig som en Broder, men *Morten*, hvem jeg er hyret af, han og jeg ere Kjærestefolk, - men det er nu ikke værdt at snakke om til de Andre!«

Og det var for *Jørgen* ligesom om Klitsandet rørte sig under ham, han sagde ikke et Ord, men nikkede, og det betyder det samme som ja; mere behøvedes der ikke; men han følte lige med Eet i sit Hjerte, at han ikke kunde udstaae *Morten* - og, jo længere han tænkte derover, saaledes havde han aldrig før tænkt paa *Else*, des klarere blev det, at *Morten* havde stjaalet fra ham det Eneste, han holdt af og det var rigtignok *Else*, nu var det gaet op for ham.

Er det nogenlunde bevæget Sø og Fiskerne vende hjem med deres Fartøi, see dem da sætte over Revlerne: een af Folkene staaer opreist forud, de Andre give Agt paa ham, sidde med Aarerne, som de, foran Revlen, bruge udad, til han giver dem Tegn at nu kommer den større Bølge der løfter Baaden over,

*
- 184

og den løftes, saa at man fra Land seer Kjølens af den, i næste Nu er hele Fartøiet skjult af Søerne foran, ikke Baad, ikke Folk eller Mast er at øine, man skulde troe Havet havde slugt dem, et Øieblik efter komme de som var det et mægtig Sødyr der kravlede op ad Bølgen, Aarestængerne røre sig som dets bevægelige Been; ved anden og tredie Revle gaaer det som ved den første, og nu springe Fiskerne i Vandet, drage Baaden i Land, hvert Bølgeslag hjælper dem og giver et godt Sæt, til de have den ude af Havstokken.

En feil Ordre udenfor Revlen, en Nølen, og de lide Skibbrud.

»Saa var det forbi med mig og med *Morten* ligedan!« Den Tanke kom hos *Jørgen* ude paa Søen, hvor just hans Pleiefader var bleven alvorlig syg. Feberens knugede ham; det var lidt ud for den yderste Revle, *Jørgen* sprang op forud:

»Fader, lad mig!« sagde han og hans Øiekast gled hen over *Morten* og over Søerne, men idet hver Aare rørte sig for de stærke Tag og den største Bølge kom, saae han sin Faders blege Ansigt og - kunde ikke lyde sin onde Indskydelse. Baaden kom vel over Revlerne og i Land, men den onde Tanke laae ham i Blodet, det kogte og opkogte hver lille Bitterheds-Trevl, der flossede i hans Erindring fra Kammerats-Tiden, dog kunde han ikke snoe Tvinde deraf og saa lod han være. *Morten* havde spoleret ham, det følte han og det var jo nok til at blive ham hadefuldt. Et Par af Fiskerne lagde Mærke dertil, men *Morten* ikke, han var ligesom altid før, hjælpsom og snaksom, lidt formeget af det sidste.

Jørgens Pleiefader maatte lægge sig tilsengs, det blev Sotteseng, han døde Ugen efter - og saa fik *Jørgen* i Arv Huset henne bag Klitterne, et ringe Huus kun, men det var altid Noget, saa Meget havde *Morten* ikke.

»Nu tager Du vel ikke Hyre meer, *Jørgen*! men bliver altid hos os!« sagde en af de gamle Fiskere.

Den Tanke havde *Jørgen* ikke, han tænkte just paa at see sig igjen lidt om i Verden. Aalebonden fra *Fjaltring* havde en Morbro'er oppe i »*Gammel-Skagen*«, han var Fisker, men dertil velstaaende Kjøbmand som havde Fartøi; det skulde være saadan en yndig, gammel Mand, ham var det nok værdt at staae i Tjeneste hos. *Gammel-Skagen* ligger nordligst oppe i Jylland, saa langt borte fra Huusby-Klitter, som man her i Landet kan komme, og det var nok det *Jørgen* meest syntes om,

* 185

han vilde ikke engang blive til *Elses* og *Mortens* Bryllup, der skulde holdes om et Par Uger.

Det var uklog Gjerning at tage afsted, meente den gamle Fisker, nu havde *Jørgen* Huus, *Else* blev nok stemt for heller at tage ham.

Jørgen svarede saa stummet derpaa, det var ikke let at faae fat i hans Tale, men den Gamle førte *Else* til ham: hun sagde ikke Meget, men det sagde hun:

»Du har Huus! det maa man lægge i Eftertanken!«

Og *Jørgen* lagde Meget i Eftertanke.

Havet har svære Søer, Menneskehjertet har dem endnu sværere, der gik mange Tanker, stærke og svage iblandt, gennem *Jørgens* Hoved og Sind, og han spurgte *Else*:

»Om nu *Morten* havde et Huus saa godt som jeg, hvem af os tog Du da helst?«

»Men *Morten* har ikke og faaer ikke!«

»Men vi tænke os nu, at han fik!«

»Ja, saa tog jeg vel *Morten*, for saadanne har jeg det nu! men Det kan man ikke leve af!«

Og *Jørgen* tænkte derover den hele Nat. Der var Noget i ham, han kunde ikke selv gjøre sig Rede derfor, men han havde en Tanke, der var stærkere end hans Kjærlighed til *Else*; - og saa gik han til *Morten*, og hvad han der sagde og gjorde havde han vel betænkt, han overlod ham paa de billigste Vilkaar Huset, selv vilde han tage Hyre, det lystede ham saa. Og *Else* kyssede ham midt paa Munden da hun hørte det, for hun holdt jo meest af *Morten*.

I den tidlige Morgen vilde *Jørgen* afsted. Aftenen forud, det var allerede silde, fik han Lyst til endnu engang at besøge *Morten*, han gik, og mellem Klitterne mødte han den gamle Fisker, der ikke syntes om Afreisen, *Morten* maatte nok gaae med et Andenæb syet i Buxerne, sagde han, siden Pigerne bleve saa hart forliebte i ham. *Jørgen* slog den Tale hen, sagde Farvel og gik til Huset hvor *Morten* boede, han hørte hørøstet Tale derinde, *Morten* var ikke alene; *Jørgen* var vankelmødig, *Else* vilde han mindst træffe sammen med, og naar han ret betænkte det, vilde han heller ikke, at *Morten* nok engang skulde sige ham Tak, og saa vendte han om igjen.

Næste Morgen, før Dag, snørede han sin Bylt, tog sin Madæske og gik ned ad Klitterne mod Havstokken, der var lettere at komme frem end paa den tunge, sandede Vei, desuden

* - 186

kortere, thi han vilde først til *Fjaltring*, ved *Bovbjerg*, hvor Aalebonden boede, hvem han havde lovet et Besøg.

Havet var blankt og blaat, Skaller og Konchylier laae der, hans Barne-Legetøi knasede under Fødderne. - Idet han gik, sprang hans Næse op at bløde, det var en ringe Ting kun, men den kan ogsaa have Betydning; et Par store Bloddraaber faldt paa hans Ærme; han vaskede dem af, standsede Blodet og syntes ordenlig at Tabet deraf havde gjort ham lettere i Hoved og Sind. Der blomstrede i Sandet lidt Strandkaal, han brød en Green af og stak i Hatten; freidig og glad vilde han være; det gik ud i den vide Verden, »ud af Døren lidt op ad Aaen!« som Aalebørnene vilde det! »Tager Eder jagt for de slemme Mennesker, de stange, flaae, skære istykker og lægge Eder paa Pande!« gjentog han for sig selv og loe derved, han slap vel nok heelskindet gennem Verden; godt Mod er et godt Væрге!

Solen var allerede høit oppe, da han nærmede sig det smalle Indløb fra Vesterhavet til *Nissumfjord*; han saae tilbage, og øinede et godt Stykke borte To til Hest, Andre fulgte, de skyndte sig, ham kom det ikke ved.

Færgebaaden laae paa den anden Side af Indløbet; *Jørgen* raabte til den kom, steg saa ombord, men før han med Roerkarlen var midtveis, kom de Mænd, som saa iilsomt havde skyndt sig, de raabte, de truede og nævnede Øvrighedens Navn. *Jørgen* forstod ikke hvad det betød, men meente at det var bedst at vende om; tog selv et Tag i den ene Aare og roede tilbage; i samme Øieblik sprang Folkene i Baaden og før han vidste Noget, slog de et Toug om hans Hænder.

»Din onde Gjerning vil koste Dig dit Liv!« sagde de; »godt, at vi fik Dig fat!«

Det var hverken meer eller mindre end et Mord, han beskyldtes for at have begaaet. *Morten* var funden stukken med en Kniv i Halsen; en af Fiskerne havde igaar Aftes sildig mødt *Jørgen*, der gik hen til *Morten*; det var ikke første Gang at *Jørgen* havde løftet Kniv mod ham, vidste man; han maatte være Morderen, det var nu om at faae ham vel i Forvaring; *Ringkjøbing* var det rette Sted, men Veien var lang, Vinden stik Vest, ingen halv Time brugte de til at sætte over Fjorden mod *Skjærumaa* og derfra havde de kun en Fjerdingvei til *Nørre-Vosborg*, som var en stærk Gaard med Volde og Grave. I Baaden var en Broder til Ladefogden derovre, han meente,

* - 187

de fik nok Lov indtil videre at sætte *Jørgen* der i Hullet, hvor Tatersken *Langemargrethe* havde siddet før sin Henrettelse.

Jørgens Forsvar blev ikke hørt, et Par Bloddraaber paa hans Skjorte talte vissere imod ham, sin Uskyldighed var han sig bevidst, og da det ikke kunde komme til Retfærdiggjørelse her, saa gav han sig hen i sin Skjæbne.

De stege i Land netop ved det gamle Voldsted, hvor Ridder *Bugges* Gaard havde staaet, her hvor *Jørgen* med sine Pleieførældre havde vandret til Gilde, Gravgildet, de fire livsalige, lyseste Barndomsdage. Han førtes igjen den samme Vei hen over Engen op til *Nørre-Vosborg*, og der stod i fuld Blomstring Hyldetræet, de høie Linde duftede, han syntes at have været her den Dag igaar.

I den vestre Bygning af Gaarden er en Nedgang under den høie Trappe, her kommer man ind i en lav, hvælvet Kjelder, og derfra var *Langemargrethe* ført til Retterstedet; hun havde ædt fem Børnehjerter og troede paa, at havde hun faaet to til, saa havde hun kunnet flyve og gjort sig usynlig. Der var i Muren et lille, rudeløst, snevert Lufthul; de duftende Linde udenfor mægtede ikke at sende en Smule Vederqvægelse, Alt var raat og muggent herinde; kun en Brix stod her, men en god Samvittighed er en god Hovedpude, ja saa kunde jo *Jørgen* ligge blødt.

Den planketykke Dør var lukket, en Jernstang skudt for, men Overtroens Mare kryber gennem et Nøglehul, paa Herregaarden og i Fiskerhuset, sagtens herind hvor *Jørgen* nu sad og tænkte paa *Langemargrethe* og hendes Ugjerninger; hendes sidste Tanker havde fyldt dette Rum, Natten før Henrettelsen; han huskede paa al den Trolddom her i gammel Tid var øvet, da Herremanden *Svanwedel* boede her, og det var jo vel bekjendt hvorledes endnu Bindehunden, som stod paa Broen, hver Morgen blev funden hængt i sin Lænke ud over Rækværket. Alt fyldte og gennemisnede *Jørgen*, dog een Solstraale fra dette Sted lyste ind i ham udefra, og det var Erindringen om den blomstrende Hyld og Lindetræerne.

* - 188

Længe sad han ikke her, han førtes til *Ringkjøbing*, hvor Fængslet blev ligesaa strengt.

De Tider vare ikke vore; Fattigmand havde det haardt; det var endnu ikke forvundet, at Bøndergaarde og Bønderbyer gik op i nye Herregaarde, og under dette Regimente blev Kudsk og Tjener Birkedommer, der

kunde for en ringe Forseelse dømmen fattig Mand til Boeslodsfortabelse og til at pidskes til Kagen; endnu fandtes her En og Anden af disse, og i det jydsk Land, langt fra Kongens *Kjøbenhavn* og de oplyste, velsindede Styrere, gik Loven tidt endnu som den kunde, og det var det Mindste, at Tiden drog ud for *Jørgen*.

Bitterligt koldt var det hvor han sad, naar vilde det faae Ende? Uforskyldt var han kastet ind i Fortræd og Elendighed, det var hans Lod! hvorledes den havde været ham beskaaret heri Verden, fik han nu Tid til at tænke over; hvorfor var han bleven stillet saaledes? Ja, det vilde klare sig »i det andet Liv«, det, der visselig venter os! den Tro var voxet fast hos ham i det fattige Huus; hvad i Spaniens Fylde og Solskin ikke lyste ind i hans Faders Tanke, blev ham i Kulde og Mørke Fortrøstningslys, Guds Naadegave, og den er aldrig Skuffelse.

Nu lod Foraarsstormene sig mærke. Vesterhavets Rullen hører man milevidt inde i Landet, men først naar Stormen har lagt sig, den lyder som svære Vogne i hundredviis kjørte over en haard, underhulet Vei; *Jørgen* hørte det inde i sit Fængsel og det var en Afvexling; ingen gamle Melodier kunde gaae dybere til Hjertet, end disse Toner, det rullende Hav, det frie Hav, hvor man blev baaren gjennem Verden, fløi med Vindene, og hvor man end kom hen, man havde med sig sit eget Huus, ligesom Sneglen har sit; man stod altid paa egen, altid paa Hjemmets Grund, selv i fremmed Land.

Hvor lyttede han til den dybe Rullen, hvor rullede ikke Tanken Erindringer op; »fri, fri! lyksaligt at være fri, selv uden Saaler i Skoene og med lappet Blaargarns Skjorte!« Enkelte Gange blussede det i ham derved og han slog med knyttet Næve mod Muren.

Uger, Maaneder, et heelt Aar var gaaet, da greb man en Kjeltring *Niels Tyv*, »*Hestprangeren*« blev han ogsaa kaldet, og da - kom de bedre Tider, det blev vitterligt hvad Uret *Jørgen* havde lidt.

* - 189

Nord for *Ringkjøbing* Fjord, hos en Huusmand der havde Krohold, var, om Eftermiddagen før *Jørgens* Afreise fra Hjemmet og Mordet skete, *Niels Tyv* og *Morten* truffen sammen, der blev drukket et Par Glas, og de skulde ikke gaae nogen Mand i Hovedet, men de satte dog Mundlæderet lidt for meget i Gang paa *Morten*, han snakkede stort op, fortalte, at han havde faaet sig en Gaard og skulde giftes, og da *Niels* spurgte om Pengene dertil, slog *Morten* hovmodig paa sin Lomme:

»De ere der hvor de skulle være!« svarede han.

Dette Skryderi kostede ham Livet; da han var gaaet, fulgte *Niels* efter og stak ham med en Kniv i Halsen, for at tage Pengene der ikke fandtes.

Det blev sat vidtløftigt ud fra hinanden, os er det nu nok at vide at *Jørgen* kom paa fri Fod, men hvad erholdt han i Erstatning for hvad han havde lidt i Aar og Dag, i Fængsel, Kulde, stødt bort fra Menneskene; ja, der blev sagt ham, at det var en Lykke at han var uskyldig, nu kunde han gaae. Borgemesteren gav ham ti Mark i Reisepenge og flere af Byens Borgere gav ham Øl og god Mad, der var ogsaa gode Mennesker! ikke Alle »stange, flaae og lægge paa Pande!« men det Bedste ved det Hele var at Kjøbmand *Brønne* fra *Skagen*, ham hos hvem *Jørgen* for et Aar siden vilde have taget Hyre, netop i de Dage var i Ærende nede i *Ringkjøbing*; han hørte om den hele Sag, Hjerte havde han, forstod og følte hvad *Jørgen* havde lidt, nu vilde han gjøre ham det lidt Godt og Bedre, lade ham erfare at der ogsaa ere gode Mennesker.

Fra Fængsel til Frihed, til Himmeriges Rige, til Kjærlighed og Hjertelag gik det nu, ja, det skulde ogsaa prøves; intet Livsens Bæger er heelt Malurt, det kunde intet godt Menneske skjenke et Menneskebarn, skulde da Gud, Alkjærligheden, kunne det?

»Lad nu alt Det være begravet og glemt!« sagde Kjøbmand *Brønne*: »En rigtig tyk Streg sætte vi over det sidste Aar! Almanakken brænde vi! og om to Dage reise vi til det fredelige, velsignede og fornøielige *Skagen*! en Afkrog i Landet sige de det er; en velsignet Kakkellovnskrog er det, med aabne Vinduer ud til den vide Verden.«

Det var en Reise! det var at trække Veiret igjen! at komme fra den kolde Fængselsluft ud i det varme Solskin. Heden stod med blomstrende Lyng, et mylrende Flor, og Hyrdedrengen sad paa Kæmpegraven og blæste paa sin Fløite, han havde

* - 190

skaaret af et Faarebeen. *Fata morgana*, Ørkenens deilige Luftsyn, med hængende Haver og svømmende Skove, viste sig og den underlige lette Luftbølge, som kaldes Lokemanden, der driver sin Hjord.

Op mod *Limfjorden* gik Reisen, over Vendelboernes Land, op mod *Skagen*, hvorfra Mændene med det lange Skjæg, *Langbarderne*, vare udvandrede, da i Hungerstiden under Kong *Snio* alle Børn og Gamle skulde have været slaaet ihjel, men den ædle Qvinde *Gambaruk*, der eiede Jordegods heroppe, foreslog, at heller de Unge skulde drage ud af Landet; derom vidste *Jørgen*, saa lærd var han, og kjendte han ikke *Langbardernes* Land bag de høie Alper saa vidste han dog hvorledes der maatte see ud, han havde jo selv som Dreng været Syd paa, i Spaniens Land; han huskede de der opstablede Frugt-Dynger, de røde Granatblomster, Summen,

Brummen og Klokkeklang i Byens store Kube, men deiligst er der dog i Hjemmets Land, og *Jørgens* Hjem var Danmark.

Endelig naaede de da op til »*Vendilskaga*«, som *Skagen* kaldes i gamle norske og islandske Skrifter. Milevidt, med Klitter og Agerland imellem, strækker sig og strakte sig alt dengang *Gammel-Skagen*, *Vester- og Østerby*, ud til Fyrtaarnet nær »*Grenen*«; Huse og Gaarde laae som endnu, strøede mellem opfygede, omskiftende Sandhøider, et Ørkenland, hvor Vinden boltrer sig i det løse Sand og hvor Maager, Terner og de vilde Svaner lade sig høre, saa at det skærer gennem Ørehinden. Sydvest en Miil fra »*Grenen*« ligger *Høien* eller *Gammel-Skagen*, her boede Kjøbmand *Brønne*, her skulde nu *Jørgen* leve. Gaarden var tjæret, de smaa Udhuse havde hver en omvendt Baad til Tag, Vragstumper vare slagne sammen til Svinesti, Indhegning var her ikke, der var jo ikke Noget at hegne om, men paa Snore, i lange Rækker, den ene over den anden, hang opkaarne Fisk for at tørres i Vinden. Hele Strandbredden var overdynget med forraadnede Sild, Voddet kom jo neppe i Vandet, før Silden i Læsseviis blev trukken i Land, der var for mange af den Slags, man smed dem i Havet igjen eller lod dem ligge og raadne.

Kjøbmandens Kone og Datter, ja Huusfolkene med, kom jublende, da Fader vendte hjem, der var en Haandtrykken, en Raaben og Talen, og hvor dog Datteren havde et velsignet Ansigt og to rare Øine!

* - 191

Inde i Huset var hyggeligt og stort; Fade med Pisk bleve satte paa Bordet, Rødspætter, som en Konge kunde kalde en Pragtret; Viin fra Skagens Viinbjerger, det store Hav, Druerne rulle persede i Land og det baade i Tønder og paa Flasker.

Da Moder og Datter siden fik at høre hvem *Jørgen* var og hvor uskyldigt og haardt han havde lidt, saa lyste Øinene endnu mildere til ham og mildest lyste de hos Datteren, hos den væne Jomfru *Clara*. Han fandt et velsignet Hjem i *Gammel-Skagen*, det gjorde Hjertet godt, og *Jørgens* Hjerte havde jo prøvet Meget, ogsaa Kjærlighedens bittre Sø, den hærder eller den gjør blødere, *Jørgens* Hjerte var endnu saa blødt, det var saa ungt, der var en ledig Plads deri; det var derfor vistnok meget heldigt at det traf saaledes, at netop om tre Uger skulde Jomfru *Clara* med Skibet op til * *Christianssand* i Norge, for at besøge en Moster og blive der hele Vinteren.

Søndagen før Afreisen vare de Alle i Kirken til Altergang; stor og stadselig var Kirken, Skotter og Hollændere havde for flere Aarhundreder siden bygget den, et Stykke fra hvor nu Byen laae; noget brøstfældig var den bleven, og Veien op og ned i det dybe Sand var meget besværlig, dog det døiede man gjerne for at komme i Guds Huus, syngte Psalmer og faae en Prædiken. Sandet laae lige hen over Kirkegaardens Ringmuur, men Gravene derinde holdt man endnu fri for Sandflugten.

Det var den største Kirke Nord for Limfjorden. Jomfru Maria, med Guldkronen paa Hovedet og Jesusbarnet paa Armen, stod som lyslevende paa Altertavlen; de hellige Apostle vare udhugne i Choret og øverst der paa Muren saae man Portraiter af Skagens gamle Borgemestre og Raad, med deres Bomærker; Prædikestolen var snittet ud. Solen skinnede saa oplivende ind i Kirken paa den blanke Messingkrone og paa det lille Fartøi, der hang ned fra Loftet.

Jørgen var som overvældet af en hellig, barnereen Følelse, som da han som Lille stod i Spaniens rige Kirke, men her var det ham en Bevidsthed at han hørte med til Menigheden.

Efter Prædiken var Altergang, han nød med de Andre Brødet og Vinen, og det traf sig saa, at han knælede netop ved Siden af Jomfru *Clara*; dog hans Tanke var saaledes henvendt til Gud og den hellige Handling, at han først da de reiste sig lagde Mærke til, hvem der havde været hans Nabo; han saae de salte Taarer trille ned over hendes Kinder.

* - 192

To Dage efter reiste hun op til Norge, og *Jørgen* gik og gjorde Gavn i Gaarden, var paa Fiskeri, og der var Fisk at fange, flere dengang end nu tildags. Makrelstimerne lyste i de mørke Nætter og viste hvor de gik, Knurhanen knurrede og Kolkrabben gav ynkelige Hyl naar den blev jaget; Fiskene ere ikke saa stumme som man siger, *Jørgen* var det meget meer med hvad han gjemte paa, men det kom vel ogsaa frem engang.

Hver Søndag naar han sad i Kirken og hans Øine fæstede sig paa Moder Marias Billede paa Altertavlen, hvilede de ogsaa en Stund paa det Sted hvor Jomfru *Clara* havde knælet ved hans Side, og han tænkte paa hende, hvor hjertensgod hun havde været mod ham.

Efteraaret kom med Slud og Tøsnee, Vandet stod og sjappede over Skagens Bygrund, Sandet kunde ikke sluge alt det Vand, man maatte vade, om ikke seile med Baad; Stormene smed Fartøi ved Fartøi paa de dødbringende Revler, der var Sneestorme og Sandstorme, Sandet fygede om Husene, saa Folk maatte krybe ud oven fra Skorstenen, men det var ikke noget Mærkeligt heroppe; luunt og godt var der inde i Stuen, Lyngtørv og Vragstumper knittrede og knasede, og Kjøbmand *Brønne* læste høit af en gammel Krønike, læste om Prinds *Amlæt* af Danmark, der fra *England* kom i Land herovre ved *Bovbjerg* og leverede et Slag; ved *Ramme* var hans Grav, kun et Par Miil fra, hvor Aalebonden boede; Kæmpegrave, i hundredviis, reiste sig

der paa Heden, en stor Kirkegaard, Kjøbmand *Brønne* havde selv været der ved *Amlets* Grav; der blev talt om gammel Tid, om Naboerne, Englændere og Skotlændere, og *Jørgen* sang da Visen om »*Kongens Søn af England*«, om det prægtige Skib, hvor det var udstyret:

»Det var forgyldt mellem begge Bord,
Derpaa stod skrevet vor Herres Ord.

Og der stod malet i fremmer Stavn,
Den Kongesøn tog sin Jomfru i Favn!«

Det Vers især sang *Jørgen* saa inderlig, hans Øine lyste derved, de vare jo rigtignok ogsaa saa sorte og skinnende fra Fødselen af.

Der var Sang og der var Læsning, der var Velstand tilhuse, Familieliv lige ned til Huusdyrene og Alt saa godt holdt; Tinrækken skinnende med skurede Tallerkener, og under Loftet

* - 193

hang Pølser og Skinker, Vintervarer fuldt op; ja vi kunne see Sligt endnu derovre i Vestkystens mange rige Bøndergaarde, saa fuldtop af Føden, saa pynteligt i Stuerne, Kløgt og godt Humeur og i vor Tid ere de komne til Kræfter; Gjestfrihed er der som i Araberens Telt.

Jørgen havde aldrig før levet saa fornyelig en Tid, siden han som Barn, de fire Dage, var til Begravelses-Gilde, og dog var Jomfru *Clara* borte, kun ikke af Tanke og Tale.

I April skulde der gaae Fartøi op til *Norge*, *Jørgen* skulde med. Der var rigtignok nu kommet Humeur i ham, og godt Huld havde han! sagde Moder *Brønne*, det var en Fornøjelse at see paa ham.

»Og paa Dig med!« sagde den gamle Kjøbmand, »*Jørgen* har sat Livlighed i Vinteraftenerne, og i vor Moder med! Du er bleven yngre iaar, Du seer godt og yndelig ud! Du var da ogsaa den kjønneste Pige i *Viborg*, og det er meget sagt, thi der har jeg altid fundet Pigerne kjønne!«

Jørgen sagde ikke Noget dertil, det skikkede sig ikke, men han tænkte paa Een fra Skagen, og til hende seilede han op, Fartøiet lagde ind ved *Christianssand*, han kom med strygende Vind derop i en halv Dag.

En Morgenstund gik Kjøbmand *Brønne* ud til Fyrtaarnet, der ligger langt fra *Gammel-Skagen* nær ved »*Grenen*«, Kullene paa Vippepanden deroppe havde længe været slukt, Solen stod allerede høit da han kom op i Taarnet; en heel Miil fra Landets yderste Pynt strække sig Sandrevler under Vandet; ud for dem viste sig i Dag mange Skibe og mellem disse troede han med Kikkerten at kjende »*Karen Brønne*,« det hedte Fartøiet, og ganske rigtigt, det var under Opseiling, *Clara* og *Jørgen* var ombord. Skagens Fyr- og Kirketaarne viste sig for dem som en Heire og en Svane paa det blaae Vand. *Clara* sad ved Relingen og saae lidt efter lidt Klitterne komme frem; ja, blev Vinden staaende, kunde de inden en Time naae Hjemmet; saa nær vare de det og Glæden - saa nær vare de Døden og dens Angst.

Der sprang en Planke i Skibet, Vandet trængte ind, der blev tættet og pompet, sat alle Seil til, heiset Nødfalg; de vare endnu en heel Miil ude, Fiskerbaade vare at see, men langt borte,

* - 194

Vinden førte mod Land, den Sø der var, hjalp ogsaa, men ikke nok, Fartøiet sank. *Jørgen* slog sin høire Arm fast om *Clara*.

Med hvilket Blik saae hun ham ikke ind i Øiet, da han i *Vor Herres Navn* styrtede sig med hende i Havet; hun udstødte et Skrig, men sikker kunde hun være, han skulde ikke slippe.

Hvad Kæmpevisen sang:

»Der stod malet i fremmer Stavn,
Den Kongesøn tog sin Jomfru i Favn!«

det øvede *Jørgen* i Farens og Angestens Stunde nu kom det ham til Gavn at være en dygtig Svømmer, han arbeidede sig frem med Fødder og een Haand, den anden holdt han fast om den unge Pige, han hvilede paa Vandet, traadte det med sine Fødder, øvede alle de Bevægelser han kjendte og vidste, for at have Kræfter nok til at naae Landet. Han fornam, hun udstødte et Suk, han følte et Krampegys gjennemfare hende, og fastere holdt han; en enkelt Sø slog hen over dem, en Strømning løftede dem, Vandet var saa dybt, saa klart, et Øieblik syntes han at see den blinkende Makrelstime dernede eller var det Leviathan selv der vilde sluge dem; Skyerne kastede Skygge over Vandet, og igjen kom blinkende Solstraaler; skrigende Fugle, i store Sværme, foer hen over ham, og Vildænderne, der tunge og søvnige lod sig drive paa Vandet, fløi forskrækket op for Svømmeren; men hans Kræfter tog af, følte han - Landet var han endnu et Par Kabellængder borte fra, dog Hjelpen kom, en Baad nærmede sig - men under Vandet stod, han saae det

tydeligt, en hvid stirrende Skikkelse - en Sø løftede ham, Skikkelsen nærmede sig - han fornåm et Stød, det blev Nat, Alt svandt hen for ham.

Der stod paa Sandrevlen Vraget af et Skib, Søen laae hen over det, den hvide Gallions-Figur støttede sig paa et Anker, det skarpe Jern ragede netop frem til Vandspeilet; *Jørgen* var stødt imod, Strømningen havde drevet ham frem med forøget Kraft; besvimet sank han med sin Byrde, men den næste Sø løftede igjen ham og den unge Pige.

Fiskerne fik dem fat og op i Baaden, Blodet strømmede ned over *Jørgens* Ansigt, han var som død, men Pigen holdt han saa fast klamret, at hun maatte vristes ham ud af Arm og Haand, dødbleg, livløs og udstrakt laae hun der i Baaden, der styrede mod Skagens Green.

Alle Midler bleve anvendte for at bringe *Clara* tillive, hun
* - 195

var død; længe havde han derude svømmet med et Liig, arbeidet og afkræftet sig for en Død.

Jørgen aandede endnu, ham bare de til det nærmeste Huus indenfor Klitterne; et Slags Feltskær, der var paa Stedet, iøvrigt ogsaa Smed og Smaahandler, forbandt *Jørgen*, indtil næste Dag Lægen fra *Hjørring* blev hentet.

Den Syges Hjerne var angreben, han laae i Raseri, udstødte vilde Skrig, men paa den tredie Dag sank han hen som i en Døs, Livet syntes kun at hænge ved en Traad, og at den maatte briste, sagde Lægen, var det Bedste man kunde ønske *Jørgen*.

»Lad os bede Vor Herre at han maa slippe! han bliver aldrig Menneske!«

Men Livet slap ham ikke, Traaden vilde ikke briste, men Erindringen brast, alle Aandsevneres Baand var overskaaret, det var det Gyselige, et levende Legeme blev tilbage, et Legeme, der skulde vinde Sundhed, gaae igjen.

I Kjøbmand *Brønnes* Huus blev *Jørgen*.

»Han har jo faaet sin Helsot for at frelse vort Barn!« sagde den gamle Mand; »han er nu vor Søn!«

Fjøllet kaldte man *Jørgen*, men det var ikke det rette Udtryk; han var, som et Instrument, hvorpaa Strængene ere løsnede og ikke længer kunne klinge, - kun i et enkelt Øieblik, faa Minuter, fik de en Spændkraft, og de klang, - gamle Melodier klang, enkelte Takter; Billeder rullede op og hentaagede, - han sad igjen stirrende, tankeløs; vi tør troe, at han led ikke; de mørke Øine mistede da deres Glands, et sort, beaandet Glas syntes de.

»Stakkels fjollede *Jørgen!*« sagde man.

Det var ham, som under sin Moders Hjerter blev baaren til et Jordliv, rigt og lykkeligt, saa at det var »et Overmod, en forfærdelig Stolthed« at ønske, end sige troe paa et Liv efter dette! Alle de store Evner i Sjælen altsaa spildte? Kun haarde Dage, Smerte og Skuffelse var tildeelt ham; en Pragt-Svibel var han, reven ud af sin rige Jordbund og kastet hen i Sandet for at henraadne! det i Gud skabte Billed havde intet bedre Værd? Kun et Spil for Tilfældigheder var og er det Hele, nei! Alkjærlighedens Gud maatte og vilde give ham Erstatning i et andet Liv for hvad han her led og savnede. »Herren er god mod Alle og hans Barmhertighed er over alle hans Gjæringer.« De Ord af Davids Psalme udtalte i Tro og Fortrøstning den fromme, gamle Kjøbmands Hustru, og hendes Hjertes Bøn var

* - 196

at Vor Herre snart vilde løse op for *Jørgen*, at han kunde indgaae til »Guds Naadegave«, *det evige Liv*.

Paa Kirkegaarden hvor Sandet fygede hen over Muren var *Clara* begravet; det syntes som om *Jørgen* ikke havde Tanke derom, det hørte ikke til hans Tankesum, den løftedes kun i Vragstykker fra en Fortid. Hver Søndag fulgte han Familien til Kirke og sad stille med tankeløst Blik; en Dag, under Psalmesangen, udstødte han et Suk, hans Øine lyste, de vare vendte mod Alteret, mod det Sted, hvor han for meer end Aar og Dag siden havde knælet med sin døde Veninde, han nævnede hendes Navn, og blev hvid som et Klæde, Taarer trillede ned over hans Kinder.

Man hjalp ham ud af Kirken, og han sagde dem, at han følte sig vel, syntes ikke, at der havde feilet ham Noget, han havde ingen Erindring derom, den af Gud Prøvede, Henkastede. - Og Gud, vor Skaber, er viis og alkjærlig, hvø kan tvivle? vort Hjerter og vor Forstand erkjender det, Bibelen bekræfter det: »Hans Barmhertighed er over alle hans Gjæringer!«

I *Spanien*, hvor mellem Oranger og Laurbær de mauriske gyldne Kupler ombølges af varme Luftninger, hvor Sang og Castagnetter klinge, sad i det pragtfulde Huus en barnløs Olding, den rigeste Kjøbmand;

gjennem Gaderne droge Børn i Procession med Lys og vaiende Faner. Hvor meget af sin Rigdom vilde han ikke have givet for at eie sine Børn, sin Datter eller hendes Barn, det, som maaskee aldrig saae denne Verdens Lys og hvorledes da Evighedens, Paradisets? »Stakkels Barn!«

Ja, stakkels Barn! just Barn og dog op i de tredive Aar - saa gammel var *Jørgen* bleven der i *Gammel-Skagen*.

Sandflugten havde lagt sig hen over Kirkegaardens Grave, heelt op om Kirkens Muur, men her hos de Forudgangne, hos Slægt og Kjære vilde og maatte de Døde jordes. Kjøbmand *Brønne* og hans Hustru hvilede her hos deres *Barn under det hvide Sand.

Det var tidligt paa Aaret, Stormenes Tid; Klitterne røg, Havet kastede høie Søer, Fuglene, i store Skarer, som Skyer i Storm, foer skrigende over Klitterne; Stranding fulgte paa Stranding i Revlerne fra Skagens Green til Huusby-Klitter.

En Eftermiddag, *Jørgen* sad alene i Stuen, lysnede det op i hans Sind, en Fornemmelse af den Uro, som

tidt i yngre Aar drev ham ud i Klitter og paa Hede:

* - 197

»Hjem! hjem!« sagde han, Ingen hørte ham; han gik ud af Huset, ind i Klitterne, Sandet og Smaastene fygede ham i Ansigtet, løftede sig i Hvirvler omkring ham. Han gik henimod Kirken; Sandet laae op om Muren og halvt op paa Vinduerne, men i Gangen foran var Sandet kastet, Kirkedøren var ikke laaset, og let at aabne; *Jørgen* gik derind.

Vinden foer hylende hen over Skagens By; det var en Orkan, som ikke i Mands Minde, et forfærdeligt Guds Veir, men *Jørgen* var i Guds Huus, og mens det blev sort Nat udenfor, lyste det inde i ham, det var Sjælens Lys der aldrig vil udslukkes; den tunge Steen der laae i hans Hoved, fornam han, sprang med et Knald. Han syntes at Orgelet spillede, men det var Stormen og det rullende Hav; han satte sig i Kirkestolen, og Lysene bleve tændte, Lys ved Lys, en saadan Rigdom, som han kun havde seet det i Spaniens Land, og alle Billederne af de gamle Raadmænd og Borgemestre bleve levendegjorte, de traadte ud af Væggen hvor de havde staaet i Aaringer, de satte sig i Choret; Kirkens Porte og Døre aabnede sig, og ind traadte alle de Døde festligt klædte, som i deres Tid, de kom under en skøn Musik, og satte sig i Stolene; da lød Psalmesangen som et rullende Hav, og hans gamle Pleieforældre fra Huusby-Klitter vare her, og den gamle Kjøbmand *Brønne* og hans Hustru, og ved Siden af dem, tæt op til *Jørgen*, sad deres milde, elskelige Datter, hun rakte *Jørgen* Haanden, og de gik op til Alteret hvor de før havde knælet, og Præsten lagde deres Hænder sammen, indviende dem til Livet i Kjærlighed. - Da bruste Basunernes Lyd, forunderlig som en Barnerøst fuld af Længsel og Lyst, den svulmede til Orgelklang, til en Orkan af fulde, opløftende Toner, livsalige at høre og dog mægtige til at sprænge Gravens Steen.

Og Skibet der hang i Choret dalede ned foran de To, det blev saa stort, saa pragtfuldt, med Silke-Seil og forgyldent Raa, Ankerne vare af det røde Guld og hvert Toug med Silketvinde, som der stod i den gamle Sang. Og Brudeparret steg ombord, og hele Kirkens Menighed fulgte med, og der var Plads og Herlighed for dem Alle. Og Kirkens Vægge og Buer blomstrede som Hylden og de duftende Lindetræer, blideligt viftede Grene og Blad; de bøiede sig, skilte sig ad, og Skibet løftedes og seilede med dem gennem Havet, gennem Luften, hvert Kirkelys var en lille Stjerne, og Vindene istemte Psalmesang og Alle sang med:

* - 198

»I Kjærlighed, til Herlighed!« - »Intet Liv skal fortæbes!« - »Livsalig glad! Hallelujah!«

Og disse Ord vare ogsaa hans sidste i denne Verden. Baandet brast, som holdt den udødelige Sjæl, - der laae kun et dødt Legeme i den mørke Kirke, som Stormen susede over og omhvirvlede med Flyvesand.

Næste Morgen var det Søndag, Menigheden og Præsten kom til Gudstjeneste. Veien herhen havde været besværlig, næsten ufremkommelig over Sandet, og nu da de vare her, laae en stor Sandmile fyget høit op for Kirkedøren. Og Præsten læste en kort Bøn, sagde, at Gud havde lukket Døren for dette sit Huus, de maatte nu gaae og andetsteds reise ham et nyt.

Saa sang de en Psalme og vandrede til deres Hjem.

Jørgen var ikke at finde i Skagens By eller mellem Klitterne hvor de søgte; de rullende Søer op i Sandet havde trukket ham med sig, hedte det.

Hans Legeme laae jordet i den største Sarkophag, i Kirken selv; Gud havde i Stormen kastet Jord paa Kisten, det tunge Sandlag laae der og ligger der endnu.

Sandflugten har dækket de mægtige Hvælvinger. Klittjørne og vilde Roser voxer hen over Kirken, hvor

Vandreren nu skrider hen til dens Taarn, der peger op af Sandet, en mægtig Ligsteen paa Graven, seet milevidt; ingen Konge fik den mere prægtig! Ingen forstyrrer den Dødes Hvile, Ingen vidste eller veed det, før nu, - Stormen sang det for mig mellem Klitterne!

*
- 199

Denne udgave trykkes af Bianco Lunos Bogtrykkeri A/S med De Vinne Antikva. Papiret er matglittet, fuldlimet træfrit trykpapir (100 g) fra A/S De Forenede Papirfabrikker. Helshirtingsbind til en del af oplaget udføres af Petersen & Petersen. Typografi, omslag og bind efter skitser af udgiveren. Vignet af Vilh. Pedersen efter *Historier* 1855, se ovenfor s. 10. Bind III planlagt til udsendelse 2. april 1965. The variant notes: © 1965 Hans Reitzels Forlag A/S.

Printed in Denmark.